

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
2002, Η ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΜΑΝΤΑΣ ΜΑΝΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	3635
----------------------	------

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή εργασία που ακολουθεί, είναι μια προσπάθεια καταγραφής των γεγονότων που οδήγησαν την Ευρώπη στην καθιέρωση ενός ενιαίου νομίσματος και μιας ενιαίας οικονομίας.

Στις επόμενες σελίδες, αποτυπώνονται οι κυριότερες ενέργειες που έγιναν από την δημιουργία της ευρωπαϊκής οικονομικής κοινότητας μέχρι την εισαγωγή του ευρώ στη ζωή μας και την απόσυρση των εθνικών νομισμάτων από τις χώρες μέλη της ευρωπαϊκής ένωσης. Επίσης παρουσιάζεται η σημερινή εικόνα (Σεπτέμβριος, 2002) της κοινωνίας όχι μόνο στον ελλαδικό χώρο αλλά και πανευρωπαϊκά.

Πρωταρχικός στόχος κατά τη συγγραφή της πτυχιακής, ήταν να γίνει ένα «κολάζ» πληροφοριών από όλες τις εμπλεκόμενες πλευρές (κυβερνητικές και μη) στην είσοδο της χώρας μας στην ΟΝΕ και την ευρωζώνη, γι αυτό το λόγο παρατίθενται κείμενα από πολλούς συγγραφείς. Με αυτόν τον τρόπο έγινε εφικτή η σφαιρική παρουσίαση του θέματος και η αποτύπωση του κοινού ευρωπαϊκού αισθήματος απέναντι στην αλλαγή του οικονομικού κατεστημένου.

Η δυσκολία που ανέκυψε κατά τη συγγραφή, ήταν η ταξινόμηση του υπερβολικά μεγάλου φόρτου πληροφοριών καθώς και η επιλογή των σημαντικότερων θεματικών ενοτήτων προς ανάπτυξη.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω τον εισηγητή του θέματος

κο. Σωτηρόπουλο Γιώργο για τις κατευθύνσεις που μου έδωσε, τους κυρίους Σοφιανόπουλο Χρήστο και Καρβέλη Διονύση (Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, euro info center) για την πολύτιμη βοήθεια τους σε θέματα συλλογής πληροφοριών.

Μαντάς Μάνος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΧΜΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ.

**Χρονοδιάγραμμα μετάβασης από τη δραχμή στο ευρώ, μηχανισμός ισοτιμιών ,
σύμφωνο ανάπτυξης και σταθερότητας.**

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ, την οποία υιοθέτησαν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) το 1991, προβλέπει τη μετάβαση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) μέσα από μια διαδικασία τριών σταδίων. Στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ, που ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 1999, επελέγησαν να συμμετάσχουν έντεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την 1 Ιανουαρίου 2001 μετέχει στη ζώνη του ευρώ και η Ελλάδα. Η εισαγωγή του ευρώ, ως αναγκαίου συμπληρώματος της ενιαίας αγοράς, προωθεί περαιτέρω τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, που ξεκίνησε με την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης το 1952.

Το πρόγραμμα για την υιοθέτηση του ευρώ σημείωσε καθυστερήσεις στην πορεία υλοποίησής του. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ αμφισβητήθηκε αμέσως μετά την υιοθέτησή της. Η αβεβαιότητα που προκάλεσε η αμφισβήτηση αυτή είχε σαν συνέπεια να καθυστερήσουν οι προετοιμασίες για την αντιμετώπιση των συνεπειών από την εισαγωγή του ευρώ. Προκειμένου να εξαλείψουν την αβεβαιότητα όσον αφορά την έναρξη υλοποίησης της νομισματικής ένωσης, οι ευρωπαίοι ηγέτες, στο Συμβούλιο της Μαδρίτης, προχώρησαν στην υιοθέτηση ενός χρονοδιαγράμματος που προβλέπει την εισαγωγή του ευρώ σε τρεις φάσεις, με καταληκτική την τρίτη φάση που ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου του 2002. Στη φάση αυτή, το ευρώ εισάγεται σε φυσική μορφή και σε ένα δίμηνο το αργότερο πραγματοποιείται η οριστική απόσυρση των εθνικών τραπεζογραμματίων και κερμάτων. Στο χρονοδιάγραμμα αυτό

προσδιορίζονται με ακρίβεια οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή.

Η άρση της αβεβαιότητας όσον αφορά την υλοποίηση της νομισματικής ενοποίησης επέσπευσε τις προετοιμασίες για την εισαγωγή του ευρώ. Έτσι, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ENI), ο προπομπός της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), προετοίμασε το θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Το Συμβούλιο του Άμστερνταμ καθόρισε το πλαίσιο των συναλλαγματικών σχέσεων των χωρών της ζώνης του ευρώ με τα κράτη-μέλη με παρέκκλιση -τις χώρες εκείνες που δεν συμμετέχουν ακόμη στη ζώνη- προβλέποντας τη δημιουργία ενός νέου Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών. Επίσης, καθορίστηκε το θεσμικό πλαίσιο για το συντονισμό της οικονομικής πολιτικής στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Το Δεκέμβριο του 1991 τα δώδεκα τότε κράτη-μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚ) υιοθέτησαν τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση γνωστή και ως Συνθήκη του Μάαστριχτ. Η Συνθήκη αυτή τροποποίησε και επεξέτεινε τις Συνθήκες της Ρώμης (1957), με τις οποίες καθιερώθηκαν η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) καθώς και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας. Η ΕΟΚ, μαζί με την υπάρχουσα από το 1951 Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακος και Χάλυβα και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, συγκροτούν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, οι οποίες με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ μετονομάστηκαν σε Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την υπογραφή και επικύρωση της Συνθήκης του Μάαστριχτ οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδήλωσαν έμπρακτα τη βούλησή τους να πραγματώσουν ένα μεγαλεπήβολο στόχο, αυτόν της νομισματικής ενοποίησης της Ευρώπης, αφού η Συνθήκη προσέφερε ένα σαφές χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα.

Η αφετηρία της νομισματικής ενοποίησης της Ευρώπης θα πρέπει να αναζητηθεί στις διεργασίες που οδήγησαν στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ). Τα ιδρυτικά μέλη της ΕΟΚ ήταν η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Βέλγιο, η

Ολλανδία και το Λουξεμβούργο. Στόχος της ΕΟΚ ήταν η δημιουργία μιας κοινής αγοράς, μέσω της εξάλειψης όλων των ενδοευρωπαϊκών εμπορικών φραγμών, και η καθιέρωση κοινής δασμολογικής πολιτικής έναντι των εισαγωγών από τρίτες χώρες.

Είναι γεγονός ότι η Συνθήκη της Ρώμης δεν περιλάμβανε στους στόχους της τη δημιουργία μιας Νομισματικής Ένωσης. Εντούτοις, στα άρθρα 6 και 105 της Συνθήκης της Ρώμης καλούνται οι χώρες να προωθήσουν την οικονομική συνεργασία, η οποία στα είκοσι πρώτα χρόνια της ΕΟΚ αφορούσε θέματα νομισματικής πολιτικής και θέματα σχετικά με το ισοζύγιο πληρωμών. Η απουσία άμεσης αναφοράς στη νομισματική ενοποίηση οφείλεται στην παρουσία του παγκόσμιου νομισματικού καθεστώτος, του Bretton Woods. Όπως είναι γνωστό, οι σύμμαχες χώρες προέβησαν το 1944 στην υπογραφή του Χάρτη του Bretton Woods. Βάσει της συμφωνίας αυτής, δημιουργήθηκε ένα σύστημα σταθερών, αλλά αναπροσαρμόσιμων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Παράλληλα, δημιουργήθηκε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), με στόχο τη χρηματοδότηση των χωρών που αντιμετώπιζαν προσωρινές δυσκολίες στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. υπεύθυνο για θέματα. Στο σύστημα του Bretton Woods το δολάριο Η.Π.Α. λειτουργούσε ως νόμισμα "άγκυρα" και ήταν μετατρέψιμο σε χρυσό με μια σταθερή ισοτιμία. Τα νομίσματα των χωρών του συστήματος είχαν μια κεντρική ισοτιμία έναντι του δολαρίου και μια ζώνη διακύμανσης $\pm 1\%$ εκατέρωθεν της κεντρικής ισοτιμίας. Οι κεντρικές ισοτιμίες μπορούσαν να αναθεωρηθούν μόνο με τη συγκατάθεση του ΔΝΤ, στην περίπτωση που διαπιστώνονταν δομικές ανισορροπίες στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών.

Βάσει του Συστήματος, το περιθώριο διακύμανσης ενός ευρωπαϊκού νομίσματος έναντι κάποιου άλλου ήταν 4% , ποσοστό που θεωρήθηκε υψηλό από τις ευρωπαϊκές χώρες. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι ευρωπαϊκές χώρες, από κοινού, αντιμετώπιζαν αρνητικά τις έντονες συναλλαγματικές διακυμάνσεις, τις οποίες θεωρούσαν υπεύθυνες για την οικονομική δυσπραγία της περιόδου μεταξύ των δύο παγκοσμίων πολέμων. Έτσι, αποφασίστηκε να περιορίσουν τη ζώνη διακύμανσης στο $\pm 0,75\%$ έναντι της κεντρικής ισοτιμίας με το δολάριο, γεγονός που διασφάλιζε περιθώριο διακύμανσης μεταξύ των ευρωπαϊκών νομισμάτων της τάξης του 3% .

Μια από τις βασικές επιδιώξεις των σχεδιαστών του Συστήματος του Bretton Woods ήταν η σταδιακή επαναφορά της μετατρεψιμότητας των νομισμάτων σε δολάριο ή χρυσό, ώστε να διασφαλιστεί η επαναφορά του καθεστώτος πολυμερών εμπορικών συναλλαγών. Το διμερές εμπόριο κυριαρχούσε στην Ευρώπη κατά τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια εξαιτίας της μη μετατρεψιμότητας των νομισμάτων αλλά και της απουσίας ενός παγκόσμιου συμψηφιστικού συστήματος διακανονισμού εμπορικών συναλλαγών.

Το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε με τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Πληρωμών (ΕΕΠ) την 1η Ιουλίου του 1950. Η ΕΕΠ συνέβαλε στην εξάλειψη του διμερούς εμπορίου, στο βαθμό που επέτρεπε το συμψηφισμό σε μηνιαία βάση όλων των ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων μιας χώρας-μέλους και τη διαμόρφωση μιας θέσης πιστωτικής ή χρεωστικής έναντι της Ένωσης. Η επιτυχής αντιμετώπιση του προβλήματος οδήγησε στη μετατρεψιμότητα των νομισμάτων το 1958-1959 και στην κατάργηση της ΕΕΠ. Με την επαναφορά της μετατρεψιμότητας, το Σύστημα του Bretton Woods τέθηκε ουσιαστικά σε λειτουργία. Η παρουσία, λοιπόν, του Συστήματος καθιστά μη αναγκαία την άμεση ανάληψη πρωτοβουλιών για τη δημιουργία μιας νομισματικής ένωσης.

Συγκροτημένες συζητήσεις για τη νομισματική ενοποίηση ξεκινούν από τα μέσα της δεκαετίας του 1960. Ο Jean Monnet το 1961, μέσω της "Επιτροπής Δράσης για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης" (Action Committee for the United States of Europe), προτείνει τη δημιουργία της νομισματικής ένωσης. Το αποτέλεσμα των διεργασιών ήταν η κατάθεση το Φεβρουάριο του 1968 του Σχεδίου Barre στο Συμβούλιο Υπουργών. Ο κύριος στόχος αυτού του Σχεδίου ήταν η ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας των χωρών-μελών. Στο μεταξύ, με τη συγχώνευση των εκτελεστικών οργάνων το 1967, οι τρεις κοινότητες, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ και ΕΥΡΑΤΟΜ, αποκτούν ενιαία θεσμικά όργανα. Έτσι, ιδρύθηκε ένα ενιαίο Συμβούλιο και μια ενιαία Επιτροπή και για τις τρεις κοινότητες.

Στο Σχέδιο προτεινόταν η καθιέρωση ενός μηχανισμού αυτόματης και χωρίς όρους χρηματοδότησης για την υπεράσπιση των σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων των χωρών της ΕΟΚ. Προτεινόταν, επίσης, να εξεταστεί η δυνατότητα

δημιουργίας μιας ενιαίας ευρωπαϊκής νομισματικής αρχής. Οι προτάσεις αυτές συζητήθηκαν στη Χάγη το Δεκέμβριο του 1969. Τον Ιανουάριο του 1970 το Συμβούλιο αποφάσισε να υλοποιήσει μέρος των προτάσεων του Σχεδίου, συμπεριλαμβανομένων αυτών για τη χορήγηση βραχυπρόθεσμων πιστώσεων και τη διαμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου για τη συζήτηση θεμάτων οικονομικής πολιτικής.

Η κορύφωση των προσπαθειών για τη νομισματική ενοποίηση πραγματοποιήθηκε με την κατάθεση της Πρώτης και Δεύτερης Έκθεσης Βέρνερ (Werner Reports) το Μάιο και Οκτώβριο του 1970 αντίστοιχα. Στις εκθέσεις αυτές προτεινόταν η δημιουργία μιας πλήρους οικονομικής και νομισματικής ένωσης το 1980. Ας σημειωθεί ότι η νομισματική ενοποίηση που προτεινόταν δεν προέβλεπε αναγκαστικά την κυκλοφορία ενός ενιαίου νομίσματος. Μια εναλλακτική πρόταση προέβλεπε τη δυνατότητα για οριστικό "κλείδωμα" των συναλλαγματικών ισοτιμιών και την εξάλειψη των περιθωρίων διακύμανσης.

Το Φεβρουάριο του 1971 το Συμβούλιο αποφασίζει ότι οι συζητήσεις για θέματα βραχυπρόθεσμης οικονομικής πολιτικής των χωρών της ΕΟΚ καθίστανται υποχρεωτικός. Παράλληλα, εισηγήθηκαν ένας βραχυπρόθεσμος και ένας μεσοπρόθεσμος χρηματοδοτικός μηχανισμός, καθένας από τους οποίους διέθετε ποσό 2 δισεκατ. δολαρίων για την οικονομική ενίσχυση των χωρών που αντιμετώπιζαν προσωρινές ανισορροπίες στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών.

Το Φεβρουάριο του 1972 οι χώρες της ΕΟΚ προχώρησαν στη δημιουργία ενός συστήματος ελεγχόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών, γνωστού ως "φίδι". Η ενέργεια αυτή αποτέλεσε την απάντηση των Ευρωπαίων στο πρόβλημα που αντιμετώπιζε το Σύστημα του Bretton Woods, μετά το ξέσπασμα της πρώτης πετρελαϊκής κρίσης και ως συνέπεια της αδυναμίας του δολαρίου να παίζει το ρόλο του νομίσματος "άγκυρα". Ήδη, βάσει της Σμιθσόνιας (Smithsonian) Συμφωνίας του 1971, το περιθώριο διακύμανσης έναντι του δολαρίου αυξήθηκε στο 2,25% εκατέρωθεν της κεντρικής ισοτιμίας. Αυτό σήμαινε ότι η μέγιστη επιτρεπτή απόκλιση μεταξύ δύο ευρωπαϊκών νομισμάτων ήταν 9%.

Το ποσοστό απόκλισης (9%) μεταξύ δύο ευρωπαϊκών νομισμάτων θεωρήθηκε υπερβολικό, καθώς δημιουργούσε προβλήματα στην αποτελεσματική λειτουργία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), οποία ξεκίνησε το 1961 και αποτελούσε μέχρι τότε την πρώτη πραγματική κοινή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η ευαισθησία με την οποία αντιμετώπιζαν οι χώρες της ΕΟΚ την ΚΑΠ τις ώθησε να μειώσουν το ποσοστό διακύμανσης των νομισμάτων έναντι του δολαρίου σε +/- 1,125% εκατέρωθεν της κεντρικής ισοτιμίας. Το σύστημα αυτό, λόγω της εικόνας που παρουσίαζαν οι διακυμάνσεις των ευρωπαϊκών νομισμάτων έναντι του δολαρίου, ονομάστηκε "το φίδι στο τούνελ του δολαρίου". Στο νέο σύστημα η μέγιστη επιτρεπτή απόκλιση μεταξύ δύο ευρωπαϊκών νομισμάτων ήταν 4,5%.

Το 1973 το Σύστημα του Bretton Woods διαλύεται, με αποτέλεσμα τα ευρωπαϊκά νομίσματα να κυμαίνονται ελεύθερα έναντι του δολαρίου, αλλά οι μεταξύ τους διακυμάνσεις να περιορίζονται σε +/-2,25% εκατέρωθεν της κεντρικής διμερούς ισοτιμίας. Το σύστημα αυτό περιθωριοποιήθηκε με την αποχώρηση του Ην. Βασιλείου και της Γαλλίας.

Το 1979 σε μια προσπάθεια των ευρωπαϊκών χωρών να δημιουργήσουν μια άραξη νομισματικής σταθερότητας στην ευρωπαϊκή ένωση, δημιουργήθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ).

Το ΕΝΣ είχε δύο σκέλη:

-την Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ΕΝΜ) ή ECU

-το Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ)

- Η Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα (ΕΝΜ) ή ECU αποτελούσε ένα καλάθι νομισμάτων, τα οποία μετείχαν στο καλάθι αυτό με συγκεκριμένη στάθμιση, η οποία αναθεωρούνταν κάθε πέντε χρόνια. Η σύνθεση και η στάθμιση των νομισμάτων του καλάθιού οριστικοποιήθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και έκτοτε δεν μεταβλήθηκε (Άρθρο 109 Ζ).

- Ο Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) εξυπηρετούσε έναν εσωτερικό κι έναν εξωτερικό στόχο. Ο εσωτερικός στόχος αφορούσε τη διασφάλιση χαμηλού πληθωρισμού στο εσωτερικό της ΕΕ, ενώ ο εξωτερικός στόχος αφορούσε τη μείωση των συναλλαγματικών διακυμάνσεων.

Ο ΜΣΙ σχεδιάστηκε ως ένα σύστημα σταθερών, αλλά αναπροσαρμοσίμων συναλλαγματικών ισοτιμιών. Κάθε νόμισμα είχε μια κεντρική ισοτιμία έναντι του ECU. Οι ισοτιμίες αυτές χρησιμοποιούνταν για τον καθορισμό των κεντρικών διμερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ο ΜΣΙ λειτουργούσε στη βάση δύο κανόνων:

- *του κανόνα του περιθωρίου διακύμανσης*
- *του κανόνα των επανευθυγραμμίσεων.*

Ειδικότερα:

- Ο κανόνας του περιθωρίου διακύμανσης ορίζει ότι ένα νόμισμα του μηχανισμού μπορεί να κυμαίνεται έναντι ενός άλλου μέσα σε μία ζώνη εύρους +/- 15% από την κεντρική ισοτιμία. Μόλις οι ισοτιμίες των νομισμάτων του ΜΣΙ πλησιάζουν τα όρια διακύμανσης, τότε οι κεντρικές τράπεζες παρεμβαίνουν προς ενίσχυση των νομισμάτων. Το περιθώριο αρχικά είχε οριστεί να είναι +/-2,25% για όλα τα νομίσματα, με εξαίρεση την ιταλική λιρέτα, για την οποία επετράπη ευρύτερο περιθώριο της τάξης του +/-6%. Μετά την κρίση του 1993, τα περιθώρια διευρύνθηκαν στο 15%. Ορισμένα, ωστόσο, νομίσματα, όπως το ολλανδικό φιορίνι, διατήρησαν το δικαίωμα να κυμαίνονται στη ζώνη του +/-2,25%.

- Ο κανόνας των επανευθυγραμμίσεων επιτρέπει σε μια χώρα που παρουσιάζει υψηλότερο πληθωρισμό έναντι της χώρας που βρίσκεται στο κέντρο του συστήματος να αναπροσαρμόζει την κεντρική ισοτιμία του νομίσματός της, έτσι ώστε να αποφεύγεται η πραγματική ανατίμησή του. Οι επανευθυγραμμίσεις πραγματοποιούνταν μόνο με κοινή συμφωνία, και στόχος των σχεδιαστών ήταν να προστατευτεί το σύστημα από "κερδοσκοπικές επιθέσεις". Η ρύθμιση αυτή αποτέλεσε μια καινοτομία σε σύγκριση με την πρακτική που ίσχυε στο καθεστώς του

Bretton Woods, όπου οι αποφάσεις για την επανευθυγράμμιση των κεντρικών ισοτιμιών λαμβάνονταν από τη χώρα που μετέβαλε την ισοτιμία του νομίσματός της.

Μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις φάσεις στη λειτουργία του ΜΣΙ:

Πρώτη φάση: 1979-1983

Κατά την περίοδο αυτή ο ΜΣΙ λειτουργεί σαν ένα σύστημα σχεδόν κυμαινόμενων ισοτιμιών. Οι οικονομικές αποκλίσεις των χωρών-μελών του συστήματος είναι μεγάλες. Οι επανευθυγραμμίσεις, στην αρχή, ήταν πολύ συχνές, σταδιακά όμως έπαψαν να καθορίζονται από την αρχή ότι, προκειμένου να αποκατασταθεί η απώλεια της ανταγωνιστικότητας, θα πρέπει να ισούνται με τη διαφορά στον πληθωρισμό των δύο χωρών.

Δεύτερη φάση: 1984-1987

Κατά την περίοδο αυτή το σύστημα βρέθηκε στη δίνη των πιέσεων που προκάλεσε η κατακόρυφη πτώση του δολαρίου το 1985 αλλά και η εισαγωγή καινοτομιών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Στο διάστημα αυτό οι χώρες-μέλη πέτυχαν μεγαλύτερο βαθμό οικονομικής σύγκλισης, ενώ παράλληλα το σύστημα καθίσταται πιο αυστηρό όσον αφορά τη συχνότητα αλλά και το εύρος των επανευθυγραμμίσεων.

Τρίτη φάση: 1987-1992

Μετά την επανευθυγράμμιση του Ιανουαρίου 1987 το σύστημα εισέρχεται σε μια νέα φάση, που διαπνέεται από την πεποίθηση των μελών του ότι είναι σταθερό και έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη των αγορών. Μέχρι το Σεπτέμβριο του 1992 δεν πραγματοποιείται καμία επανευθυγράμμιση. Η επιτυχία και η σταθερότητα του ΜΣΙ οδήγησε στη διατύπωση της άποψης ότι η συμμετοχή στο ΜΣΙ χωρών με ροπή προς τον πληθωρισμό θα τις βοηθήσει να μειώσουν τον πληθωρισμό με το μικρότερο δυνατό κόστος στο εθνικό προϊόν και την απασχόληση.

Τελικά, το σύστημα οδηγήθηκε το 1992 σε κατάρρευση κάτω από το κύμα δυσπιστίας που προκάλεσε η διαδικασία επικύρωσης της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Το Σεπτέμβριο του 1992 η ιταλική λιρέτα και η αγγλική στερλίνα αναγκάζονται κάτω από την πίεση των κερδοσκοπικών πιέσεων να εγκαταλείψουν το ΜΣΙ, ενώ το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου υποτιμήθηκαν το εσκούδο και η πεσέτα.

Τέταρτη φάση: 1993-1998

Ένα χρόνο μετά την έξοδο της λίρας και της λιρέτας ο ΜΣΙ δέχτηκε νέες πιέσεις, οι οποίες οδήγησαν τον Αύγουστο του 1993 στη διεύρυνση των ορίων της ζώνης διακύμανσης σε +/-15%. Στο σύστημα εντάχθηκαν το αυστριακό σελίνι στις 9/01/1995 και το φινλανδικό μάρκο στις 12/10/1996. Η ιταλική λιρέτα επανεντάχθηκε στις 24/11/1996, ενώ η ελληνική δραχμή εντάχθηκε στις 16/3/1998. Η κρίση του 1992 επέφερε καίριο πλήγμα στην αξιοπιστία του συστήματος. Είναι πλέον αποδεκτό ότι οι κρίσεις του 1992 και του 1993 οφείλονταν όχι μόνο στην απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων αλλά και στη δυσκαμψία που παρουσίασε ο ΜΣΙ μετά το 1987. Το Σύστημα καταργήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου του 1998 και αντικαταστάθηκε την 1η Ιανουαρίου 1999 από το Νέο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών.

Η εμπειρία των ευρωπαϊκών χωρών από τη συμμετοχή τους στο ΜΣΙ συνέβαλε στην επίτευξη των διαδικασιών για τη νομισματική ενοποίηση. Για όλες τις χώρες της ΕΕ, πλην της Γερμανίας, η νομισματική ένωση κατέστη αναπόφευκτη με την πλήρη απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων, σε συνδυασμό με τη μετεξέλιξη του Μηχανισμού Συναλλαγματικών Ισοτιμιών σε ένα σύστημα σχεδόν σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Ας σημειωθεί ότι το 1985 η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ανέλαβε την υλοποίηση ενός φιλόδοξου σχεδίου: τη δημιουργία της "ενιαίας εσωτερικής αγοράς" μέχρι το 1992. Αυτό ήταν το περιεχόμενο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης (ΕΕΠ) που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου στις 2 Δεκεμβρίου του 1985. Η ΕΕΠ, που άρχισε να εφαρμόζεται την 1η Ιουλίου του 1987, αποτέλεσε την πρώτη σημαντική τροποποίηση της Συνθήκης της Ρώμης και δημιούργησε τη ρητή νομική δέσμευση

των χωρών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς. Η υλοποίηση του προγράμματος της ενιαίας αγοράς οδήγησε, μεταξύ άλλων, και στην απελευθέρωση της κίνησης των κεφαλαίων μετά το 1992.

Η ελεύθερη ροή των κεφαλαίων, η απουσία συγχρονισμού των οικονομικών κύκλων των χωρών της κοινότητας, που καθιστούσε απαραίτητη την άσκηση διαφορετικής πολιτικής επιτοκίων, και η εμμονή των ευρωπαίων να μην επανευθυγραμμίζουν τις κεντρικές ισοτιμίες των νομισμάτων τους, παρά τις διαφορετικές επιδόσεις τους στον πληθωρισμό, οδήγησαν στην κατάρρευση του ΜΣΙ και στην επίσπευση των διαδικασιών για τη δημιουργία της ΟΝΕ. Η διαπίστωση αυτή είναι απόρροια των συνεπειών της γνωστής στην οικονομική θεωρία "ασύμβατης τριλογίας".

Σύμφωνα με την "ασύμβατη τριλογία", μόνο δύο από τις ακόλουθες τρεις πολιτικές είναι ταυτόχρονα συμβατές μεταξύ τους:

- *πλήρης ελευθερία στη διασυνοριακή κίνηση των κεφαλαίων,*
- *σταθερές συναλλαγματικές ισοτιμίες και*
- *ανεξάρτητη νομισματική πολιτική.*

Αν, για παράδειγμα, σε μια χώρα υπάρχει πλήρης ελευθερία στην κίνηση κεφαλαίων και η συναλλαγματική ισοτιμία είναι προσδεδεμένη με το νόμισμα μιας μεγάλης χώρας, τότε η νομισματική πολιτική της χώρας παύει να είναι ανεξάρτητη, διότι οι νομισματικές αρχές θα πρέπει να αυξομειώνουν την ποσότητα χρήματος, ώστε τα εγχώρια επιτόκια να ακολουθούν τα επιτόκια της μεγάλης χώρας, με το νόμισμα της οποίας έχει προσδεθεί το εθνικό νόμισμα. Για παράδειγμα, ακόμη και μια ελαφρά μείωση του εγχώριου επιτοκίου, που δεν είναι συμβατή με το αποδεκτό περιθώριο μεταξύ εγχώριων και ξένων επιτοκίων, θα μπορούσε να προκαλέσει μαζική έξοδο κεφαλαίων από τη χώρα. Η απειλή αυτή της εξόδου κεφαλαίων εξαναγκάζει τις εγχώριες νομισματικές αρχές να μην επιχειρούν δραστικές διαφοροποιήσεις των εγχώριων από τα ξένα επιτόκια και επομένως να ακολουθούν, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα, τις προδιαγραφές της νομισματικής πολιτικής της ξένης χώρας.

Αν οι χώρες θέλουν να ακολουθήσουν ανεξάρτητη νομισματική πολιτική σε ένα περιβάλλον όπου επικρατεί ελευθερία στην κίνηση των κεφαλαίων, τότε θα πρέπει να

αφήσουν τη συναλλαγματική τους ισοτιμία να κυμαίνεται, προκειμένου να εξασφαλίζεται ισορροπία στο ισοζύγιο πληρωμών. Επειδή, όμως, η προοπτική των κυμαινόμενων συναλλαγματικών ισοτιμιών διαταράσσει τις εμπορευματικές ροές και δεν θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από τις χώρες της ΕΕ, οι οποίες παρουσιάζουν μεταξύ τους μεγάλο βαθμό οικονομικής ολοκλήρωσης, η κοινή νομισματική πολιτική (δηλαδή η έλλειψη ανεξάρτητων εγχώριων νομισματικών πολιτικών) ήταν αναπόφευκτη.

Η εμπειρία των ευρωπαϊκών χωρών από τη συμμετοχή στο "σκληρό" Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (ΜΣΙ) -όπως συνηθίζεται να αποκαλείται ο ΜΣΙ για την περίοδο 1987-1992, όταν οι κεντρικές ισοτιμίες παρέμειναν σταθερές για πέντε χρόνια- κατέστησε εμφανές ότι το μάρκο ήταν το "νόμισμα άγκυρα" του ΜΣΙ, λόγω του μεγέθους της γερμανικής οικονομίας αλλά και επειδή χώρες με ροπή προς τον πληθωρισμό, όπως η Ιταλία, θέλησαν να κερδίσουν από την αξιοπιστία της Bundesbank. Η άσκηση μιας "κοινής" νομισματικής πολιτικής στην Ευρώπη είχε παραχωρηθεί ουσιαστικά στη Γερμανία, χωρίς οι υπόλοιπες χώρες να έχουν διασφαλίσει το δικαίωμα συμμετοχής στη διαμόρφωση της πολιτικής αυτής, επειδή οι νομισματικές αρχές των υπόλοιπων χωρών απλώς αναγκάζονταν, σε ένα περιβάλλον ελεύθερης κίνησης των κεφαλαίων, να ακολουθούν τη νομισματική πολιτική της Bundesbank.

Ήταν αναμενόμενο ότι κάποια στιγμή οι ευρωπαϊκές χώρες θα επιδίωκαν τη δημιουργία νομισματικής ένωσης και την εγκαθίδρυση μιας "ομοσπονδιακής" νομισματικής αρχής, στα όργανα και τις αποφάσεις της οποίας θα μπορούσαν να συμμετέχουν. Ήταν επίσης αναμενόμενο ότι η Γερμανία, για να δεχτεί να εγκαταλείψει το προνόμιο να χαράσσει τη νομισματική πολιτική της Ευρώπης, θα επεδίωκε να εξασφαλίσει όλες εκείνες τις προϋποθέσεις που θα διασφάλιζαν ότι το ευρώ θα είναι ένα νόμισμα εξίσου σταθερό με το γερμανικό μάρκο.

Οι προϋποθέσεις αυτές περιλαμβάνονται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία δίνει τη δυνατότητα να υλοποιηθεί ο στόχος της νομισματικής ενοποίησης. Η Συνθήκη, που υπογράφηκε το Φεβρουάριο του 1992 από τους Αρχηγούς Κρατών ή Κυβερνήσεων των δώδεκα τότε χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τέθηκε σε ισχύ

την 1η Νοεμβρίου 1993, έδωσε τη δυνατότητα στα δεκαπέντε πλέον μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προχωρήσουν προς την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ). Η ανακοίνωση από το Συμβούλιο της Μαδρίτης (1995) του ακριβούς χρονοδιαγράμματος μετάβασης στην ΟΝΕ και οι αποφάσεις του Συμβουλίου του Δουβλίνου (1996) προσέδωσαν κύρος στη Συνθήκη του Μάαστριχτ και εξέφρασαν την πολιτική βούληση και την προσήλωση των ευρωπαϊκών χωρών στην ΟΝΕ.

Οι σημαντικότεροι σταθμοί της πορείας της ΟΝΕ απεικονίζονται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΝΕ

1951 Η Γαλλία, η Δ. Γερμανία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, η Ιταλία και η Ολλανδία δημιουργούν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακος και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)	1950	1957 Οι έξι χώρες υπογράφουν τις Συνθήκες της Ρώμης, με τις οποίες ιδρύουν την ΕΟΚ και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ)
1967 Η ΕΚΑΧ, η ΕΥΡΑΤΟΜ και η ΕΟΚ συγχωνεύονται και δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ)	1960	
1973 Εντάσσονται η Μ. Βρετανία, η Ιρλανδία και η Δανία στην ΕΚ	1970	1979 Δημιουργείται το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα
1981 Εντάσσεται η Ελλάδα στην ΕΚ	1980	
1985 Υπογράφεται Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, για τη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς μέχρι το 1992		1986 Εντάσσονται η Ισπανία και η Πορτογαλία στην ΕΚ
1990 Ενοποιούνται οι δύο Γερμανίες	1980	1991 Υπογράφεται η Συνθήκη του Μάαστριχτ. Δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)
1995		

<p>Εντάσσονται η Σουηδία, η Φινλανδία και η Αυστρία στην ΕΕ</p> <p>25 Μαρτίου 1998 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τις χώρες-μέλη που θα μετέχουν στη ζώνη του ευρώ</p> <p>1 Ιανουαρίου 1999 Καθορίζονται αμετάκλητα οι ισοτιμίες μετατροπής σε ευρώ και εφαρμόζεται η ενιαία νομισματική πολιτική στη ζώνη το ευρώ</p>		<p>Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)</p> <p>1-3 Μαΐου 1998 Καθορίζονται οι χώρες της ζώνης του ευρώ, οι σταθερές διμερείς συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιλέγονται τα μέλη και ο πρόεδρος της ΕΚΤ</p>
<p>1 Ιανουαρίου 2002 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θέτει σε κυκλοφορία τραπεζο- γραμμάτια και κέρματα σε ευρώ</p>	<p>2000</p>	<p>Μέχρι τον Μάρτιο του 2002 Καταργείται το νομισματικό καθεστώς των εθνικών τραπεζογραμματίων και κερμάτων</p>

Πηγή : *"Ευρώ. Οι επιδράσεις από την Εισαγωγή του Ευρώ στις Τραπεζικές Εργασίες"*, Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, 1999

2. Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

2.1 Τα κριτήρια του Μάαστριχτ

Πριν συμμετάσχουν στο ενιαίο νόμισμα, οι χώρες πρέπει να πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

1. Πληθωρισμός: όχι μεγαλύτερος από 1,5 ποσοστιαία μονάδα πάνω από τον μέσο όρο των τριών χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις.

2. Μακροπρόθεσμα επιτόκια όχι υψηλότερα από 2 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από τον μέσο όρο των ως άνω τριών χωρών.

3. Δημοσιονομικό έλλειμμα χαμηλότερο από το ποσοστό αναφοράς ίσο με το 3% του ΑΕΠ.
4. Συνολικό δημόσιο χρέος που να είναι χαμηλότερο ή να τείνει σε ποσοστό αναφοράς ίσο με το 60% του ΑΕΠ.
5. Σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία στα πλαίσια του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος.
6. Ανεξάρτητη Κεντρική Τράπεζα.

2.2 Οι ελληνικές επιδόσεις

Τετραπλάσια απόσταση διάνυσε η ελληνική οικονομία από τους εταίρους της τα 6 τελευταία χρόνια.

1. Πληθωρισμός: διαμορφώθηκε στο 2% και σήμερα είναι ένας μεσαίος πληθωρισμός στους 15.
2. Μακροπρόθεσμα επιτόκια: το μέσο επιτόκιο των 10 ετών ομολόγων ήταν 6,2% τον Μάρτιο, έναντι 7,2% του κριτηρίου.
3. Έλλειμμα: το 1999 έκλεισε με έλλειμμα 1,5% του ΑΕΠ, έναντι 3% του κριτηρίου.
4. Χρέος: έχει καθοδική τάση. Το 2001 θα αναλογεί στο 99,7% του ΑΕΠ.
5. Σταθερή ισοτιμία από την είσοδο της δραχμής στον ΜΣΙ.
6. Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι ανεξάρτητη.

2.3 Τα επόμενα βήματα

α. 1.1.1999-31.12.2001 Μεταβατική περίοδος. Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ευρώ ή εθνικές νομισματικές μονάδες κατ' επιλογήν για τις λογιστικές συναλλαγές τους, σύμφωνα με την αρχή «μη υποχρέωση, μη απαγόρευση».

β. 1 Ιανουαρίου 2002: Εισαγωγή των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε ευρώ, σε ολόκληρη τη Ζώνη Ευρώ. Τέλος της μεταβατικής περιόδου: οι λογιστικές συναλλαγές είναι δυνατές μόνο σε ευρώ.

γ. 30 Ιουνίου 2002: Τελευταία μέρα για την απόσυρση των τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε εθνικά νομίσματα (στην πράξη, η τελική μετάβαση αναμένεται να γίνει νωρίτερα).

2.4 Απο την ευρωζώνη στην Ομοσπονδιακή Ευρώπη

Η Ελλάδα γίνεται το δωδέκατο μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης σε φάση κατά την οποία η ΕΕ εισέρχεται σε μία νέα περίοδο, που σηματοδοτείται από την ανάγκη να αναβαθμίσει την πολιτική της συνοχή, καθώς και την αποτελεσματικότητά της.

Σε πρώτο επίπεδο, στο πλαίσιο της Διακυβερνητικής Διάσκεψης που ολοκληρώνεται τον Δεκέμβριο(2000) με το πέρας της γαλλικής προεδρίας, οι 15 θα διαμορφώσουν ένα νέο σύστημα λήψης αποφάσεων, με στόχο την ευελιξία. Η ευελιξία αυτή είναι πλέον απαραίτητη τόσο για τους 15, όσο και για την ΕΕ των 18 ή των 20 ή των 25 που ακολουθεί.

Σε δεύτερο επίπεδο, είχαμε τις ιδέες Φίσερ για την άμεση προώθηση μιας Ομοσπονδιακής Ευρώπης από όσες χώρες της Ευρωζώνης το επιθυμούν. Ιδέες που μπορεί να μην είναι τόσο νέες, όσο είναι επίκαιρες... αφού το ασθενές ευρώ δείχνει να έχει ανάγκη το πολιτικό επιστέγασμα των Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης

προκειμένου να ανακτήσει την ισχύ του.

Η Ελλάδα που έφθασε ασθμαίνουσα στην Ευρωζώνη, καλείται να παίξει στην πρώτη γραμμή των ευρωπαϊκών εξελίξεων.

- Το ευρώ στους 18 μήνες της ζωής του έχει απωλέσει περί το 22% της τιμής εκκίνησής του ως προς το δολλάριο. Μάλλον ξεκίνησε υπερτιμημένο.
- Η έλευση του ευρώ πυροδότησε μια απίστευτη κούρσα εξαγορών και συγχωνεύσεων στην Ευρωζώνη, αλλά και μια επιθετικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.
- Ο ακήρυχτος ευρωαμερικανικός εμπορικός πόλεμος μαίνεται σε όλα τα πεδία. Το ευρώ είναι το σημαντικότερο.
- Ήδη το ευρώ κυριαρχεί στις αγορές ομολόγων και σύντομα θα καταστεί διεθνές αποθεματικό νόμισμα.
- Η αμερικανική Fed αντιδρά στο φθηνό ευρώ με άνοδο επιτοκίων.
- Η ΕΚΤ διπλασίασε τα συναλλαγματικά της αποθεματικά σε 300 δισ. δολ. και ανέβασε στο 3,75% το βασικό της επιτόκιο.

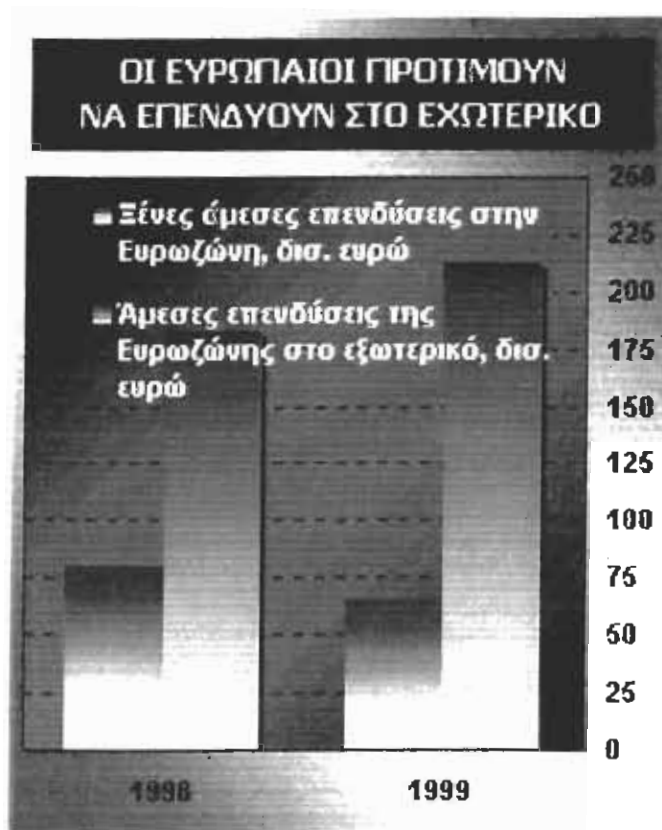
ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΜΙΣΙΟΝ				
	% μεταβολή ΑΕΠ		Ρυθμός πληθωρισμού	
	2000	2001	2000	2001
Αυστρία	3,2	3	1,3	1
Βέλγιο	3,5	3,3	1,3	1,4
Γαλλία	3,7	3,2	1,1	1,2
Γερμανία	2,9	2,9	1,6	1,6
Ιρλανδία	7,5	6,2	3,7	3
Ισπανία	3,8	3,4	2,5	2,2
Ιταλία	2,7	2,7	2,1	1,9
Λουξ/ργο	5,6	5,7	2	1,8
Ολλανδία	4,1	3,7	2,4	3,4
Πορτογαλία	3,6	3,5	2,2	2,1
Φινλανδία	4,9	4,2	2,3	2
Ευρωζώνη	3,4	3,1	1,8	1,7
Δανία	2	2,1	2,4	1,7
Ελλάδα	3,8	4	2,3	2,3
Ην.Βασίλειο	3,3	3	1,4	1,6
Σουηδία	3,9	3,3	1,6	2
ΕΕ	3,4	3,1	1,8	1,7

Πηγή: Eurostat

Η ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ						
	Ευρωζώνη		ΗΠΑ		Ιαπωνία	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Ρυθμός ανάπτυξης	3,4	3,1	4,9	3	1,4	2,1
Ποσοστό ανεργίας	9,2	8,5	4,3	4,6	4,9	5,4
Πληθωρισμός	1,8	1,7	2,6	2,4	-0,2	0,5
Έλλειμμα/πλεόνασμα δημόσιου τομέα % ΑΕΠ	-0,9	-0,8	1,3	1,8	-8,9	-7,9
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών % ΑΕΠ	0,6	0,8	4,1	-4,2	2,6	2,6

Πηγή: Eurostat, ΟΟΣΑ

Σύμφωνα με την Κομισιόν, φέτος ο πληθωρισμός θα διατηρηθεί κάτω από το ανώτατο όριο 2% που θέτει η Κεντρική Τράπεζα. «Το ΑΕΠ της Ευρωζώνης σημείωσε επιταχυνόμενη ανάπτυξη από τα μέσα του περασμένου έτους που αναμένεται να φθάσει στο 3,4% και 3,1% φέτος και το 2001». Ο πληθωρισμός προβλέπεται στο 1,8% φέτος και το 2001, ενώ για την πρόβλεψη ομαλής προσγείωσης των ΗΠΑ τονίζεται ότι μπορεί να ανατραπεί σε περίπτωση απότομης διόρθωσης στο Χρηματιστήριο.

2.5 Οι εγγυήσεις σταθερότητας

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ παρέχει εγγυήσεις, προκειμένου το ευρώ να καταστεί ισχυρό και σταθερό νόμισμα.

Πρώτη εγγύηση είναι το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, πρωταρχικός στόχος της οποίας είναι «η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών» (Άρθρο 105). Για την εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού η Τράπεζα χαίρει πλήρους ανεξαρτησίας. Πρέπει να υποστηρίζει «τις γενικές οικονομικές πολιτικές στην Κοινότητα», ωστόσο μόνο «με την επιφύλαξη του στόχου της σταθερότητας των τιμών», ενώ η Τράπεζα «δεν ζητά ούτε δέχεται υποδείξεις από τα κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, από την Κυβέρνηση κράτους-μέλους ή από άλλο οργανισμό» (Άρθρο 107). Πρέπει να λογοδοτεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη δραστηριότητά της

Δεύτερη εγγύηση είναι το Σύμφωνο Ανάπτυξης και Σταθερότητας. Το εν λόγω Σύμφωνο διασφαλίζει τη διατήρηση και την ενίσχυση της έως τώρα επιτευχθείσας δημοσιονομικής σύγκλισης. Στόχος του Συμφώνου είναι η εξασφάλιση ισοσκελισμένων εθνικών προϋπολογισμών κατά τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου, με οροφή έλλειμμα 3% του ΑΕΠ ετησίως.

Τρίτη εγγύηση είναι οι «χρυσοί κανόνες» για την κάλυψη των δημόσιων ελλειμμάτων, οι οποίοι καθορίζονται στη Συνθήκη.

2.6 Ο δημοκρατικός έλεγχος της ΟΝΕ

Στην ουσία, υπάρχει πολύ γκρίνια για την ανεξαρτησία της ΕΚΤ, καθώς η ευελιξία της είναι μεγάλη. Οι πολιτικοί αντιδρούν κυρίως μέσω του Ευρωκοινοβουλίου, το οποίο ασκεί κάποιο έλεγχο στις δραστηριότητές της.

Η ΕΚΤ καλείται να ανακοινώνει δημοσίως την άποψή της περί σταθερότητας των τιμών και να ανακοινώνει επί ετησίας βάσεως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τους στόχους της σε αυτόν τον τομέα

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ καλείται να συμμετέχει, από κοινού με τον αρμόδιο επίτροπο και τον πρόεδρο του Συμβουλίου ECO/FIN, στη συζήτηση σχετικά με τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις που θα λαμβάνουν χώρα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2.7 Τα «πρέπει» της Κομισιόν

- Σε περίπτωση που διαπιστωθούν το 2001 πληθωριστικές πιέσεις, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν με μια αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική.
- Να εξασφαλιστεί έλεγχος των δημοσίων δαπανών μέσω της εφαρμογής ξεκάθαρων κανόνων, ενώ τα έσοδα από τις ιδιωτικοποιήσεις το 2000 και τα επόμενα χρόνια να χρησιμοποιηθούν για την ταχύτερη μείωση του χρέους.

- Να συνεχιστεί η μεταρρύθμιση του καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης.
- Να επιταχυνθεί η διαδικασία απελευθέρωσης βασικών τομέων, όπως οι τηλεπικοινωνίες, η ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο.
- Να ενθαρρυνθεί, μέσω της λήψης συγκεκριμένων μέτρων, η δημιουργία καινοτόμων επιχειρήσεων.
- Να βελτιωθεί η διαδικασία ενσωμάτωσης των κανόνων της εσωτερικής αγοράς.
- Να ενθαρρυνθεί ο ιδιωτικός τομέας να συμμετάσχει ενεργά στη χρηματοδότηση δράσεων στον τομέα της έρευνας και τεχνολογίας.
- Να ληφθούν αποφασιστικά μέτρα ώστε οι άνεργοι να μην εξελίσσονται σε μακροχρόνιας διάρκειας.
- Να ενισχυθεί η ελαστικότητα στην αγορά εργασίας, με την προώθηση της μερικής απασχόλησης.
- Θα πρέπει να αναθεωρηθεί ο σημερινός συγκεντρωτικός τρόπος των μισθολογικών διαπραγματεύσεων.

2.8 Οι προβλέψεις της πραγματικής σύγκλισης

Ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης υποσχέθηκε 10% σύγκλιση σε πραγματικά επίπεδα στην περίοδο 2000-2004, δηλαδή από το 70% στο 80% του μέσου κατά κεφαλή εισοδήματος των 15. Βέβαια, για την επίτευξη του στόχου αυτού απαιτούνται ρυθμοί ανάπτυξης 7% ετησίως (Ι. Καμάρας, Επilogή, Απρίλιος 2000) και το ερώτημα παραμένει όσον αφορά τους παράγοντες που θα προσδώσουν τον πρόσθετο αυτό δυναμισμό στην ελληνική οικονομία. Από το 1993 και ως το 1999 η Ελλάδα βελτίωσε τη θέση της μόνο κατά 5 μονάδες (64% του μέσου κοινοτικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ το 1993, 69% πέρυσι). Οι άλλες όμως χώρες της “Συνοχής” προχώρησαν με ταχύτερα βήματα. Η Ιρλανδία βελτίωσε τη θέση της κα-τά 31(!) μονάδες (στο 114%), η Πορτογαλία κατά 8 μονάδες (75%) και η Ισπανία κατά 4 μονάδες, στο 82%.

Η παραγωγικότητα της εργασίας προβλέπεται ότι θα αυξηθεί με υψηλότερο ρυθμό στην Ελλάδα από ότι στην ευρωζώνη, στη διετία 2000-2001, εξέλιξη που αποτελεί το μοναδικό δρόμο για την πραγματική σύγκλιση.

Η αποδοτικότητα του κεφαλαίου βελτιώνεται τα τελευταία χρόνια, με τη μείωση των επιτοκίων και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων. Αναμένεται δε, να επιταχυνθεί με την απελευθέρωση των αγορών.

3. ΤΑ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

3.1 Τελικές τιμές ισοτιμίας.

Από τις αρχές του 2002 το «ευρωπαϊκό», πλέον, νόμισμα είναι το ευρώ.

Οι τιμές αντιστοιχίας οριστικοποιήθηκαν και πλέον όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες μπόηκαν στη διαδικασία μετατροπής των αξιών των εθνικών τους νομισμάτων σε αξίες ευρώ.

Το 1 ευρώ αντιστοιχεί σε ένα εξαψηφιο νούμερο για κάθε χώρα της ΟΝΕ, το οποίο νούμερο είναι η αξία του ενός ευρώ για το αντίστοιχο νόμισμα της χώρας.

Έτσι για αρκετό καιρό παρατηρείται και θα παρατηρείται και για πολύ καιρό ακόμα, το φαινόμενο του υπολογισμού των τιμών σε ευρώ σε όλους τους χώρους οικονομικής συναλλαγής με μικροϋπολογιστές τσέπης (τα γνωστά κομπιουτεράκια).

Το σοβαρότερο πρόβλημα των πολιτών είναι η έλλειψη εξοικείωσης με την αγοραστική αξία του νέου νομίσματος.

Τιμές μετατροπής ευρώ για τα εθνικά νομίσματα των 12.

1 EUR = 40 3399 BEF

= 1 95583 DEM

= 340 750 GRD

= 166 386 ESP

= 6 55957 FRF

= .787564 IEP

= 1936 27 ITL

= 40 3399 LUF

= 2 20371 NLG

= 13 7603 ATS

= 200 482 PTE

= 5 94573 FIM

3.2 Ερωτήματα που αφορούν τη μετάβαση από τη δραχμή στο ευρώ.

Από την 01/01/2002 όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες πήραμε στα χέρια μας τα νέα χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ.

Πολλές είναι οι αλλαγές σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής ζωής μας και ακόμα πιο πολλές ήταν οι απορίες που δημιουργήθηκαν σε σχέση με το πώς θα προσαρμοστούμε στη νέα πραγματικότητα και ότι θα επακολουθήσει.

Αναγκαστικά πρέπει πλέον όλοι να μάθουμε για τους όρους που κατέκλυσαν τη ζωή μας και που μέχρι τώρα τους ήξεραν μόνο οι οικονομολόγοι και όσοι ασχολούνται επαγγελματικά με τις αλλαγές της νομισματικής ενοποίησης.

Στα πλαίσια της προσπάθειας των χωρών μελών να βοηθήσουν τους πολίτες να γνωρίσουν το ευρώ, έγιναν φιλότιμες προσπάθειες διοχέτευσης πληροφοριών στο κοινό για θέματα που αφορούν όλους.

Πιο κάτω παρατείνονται οι 22 πιο σημαντικές απορίες που γεννώνται αμέσως στον καθένα που καλείται να αντιμετωπίσει τις αλλαγές του νέου νομίσματος.

1. Τι είναι η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ONE);

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992) προέβλεπε την ίδρυση οικονομικής και νομισματικής ένωσης στην Ευρώπη σε τρία στάδια. Το πρώτο στάδιο, που διήρκεσε από τον Ιούλιο του 1990 έως την 31 Δεκεμβρίου 1993, περιελάμβανε κυρίως την άρση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο δεύτερο στάδιο, που άρχισε την 1 Ιανουαρίου 1994, ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ), με κύριο καθήκον την προπαρασκευή της χάραξης και εφαρμογής της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, ενώ άρχισαν να ισχύουν η απαγόρευση νομισματικής χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα και προνομιακής του πρόσβασης στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επίσης άρχισε να εφαρμόζεται διαδικασία δημοσιονομικής εξυγίανσης, με τη διατύπωση συστάσεων

από το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας (ECOFIN) προς τα 15 κράτη μέλη, για μείωση του κρατικού ελλείμματος κάτω από 3% του ΑΕΠ και του δημόσιου χρέους κάτω από 60% του ΑΕΠ. Το τρίτο στάδιο ξεκίνησε την 1 Ιανουαρίου 1999, με την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος, του ευρώ, από έντεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που υπέβαλαν αίτηση και πληρούσαν τα κριτήρια (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, και Φινλανδία), και με την ανάθεση της αρμοδιότητας για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής για τη ζώνη ευρώ στο Ευρωσύστημα. Η Ελλάδα υιοθέτησε το ευρώ από την 1 Ιανουαρίου 2001.

2. Τι είναι το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και το Ευρωσύστημα;

Το *Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών* (ΕΣΚΤ), το οποίο ορίζεται στη Συνθήκη, περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των χωρών μελών (15) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διοικείται από τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ:

την *Εκτελεστική Επιτροπή*, που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τέσσερα μέλη,

το *Διοικητικό Συμβούλιο*, που αποτελείται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής και τους διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των χωρών της ζώνης ευρώ και ως τρίτο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, το *Γενικό Συμβούλιο*, που αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους 15 διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το *Ευρωσύστημα*, το οποίο δεν ορίζεται στη Συνθήκη, απαρτίζεται από την ΕΚΤ και τις δώδεκα (μετά την εισαγωγή του ευρώ και στην Ελλάδα) εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών της ζώνης του ευρώ και έχει κύριο στόχο του τη διατήρηση μεσοπρόθεσμα της σταθερότητας των τιμών, που νοείται ως ετήσιος πληθωρισμός που δεν υπερβαίνει το 2%. Το Ευρωσύστημα διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ.

3. Πώς έγινε η Ελλάδα μέλος της Νομισματικής Ένωσης;

Η συμμετοχή των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Νομισματική Ένωση προϋποθέτει την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης που προβλέπονται στη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Συγκεκριμένα, η Συνθήκη απαιτούσε οι υποψήφιες χώρες να έχουν επιτύχει τα εξής:

- υψηλό βαθμό σταθερότητας τιμών, δηλαδή ο πληθωρισμός να μην υπερβαίνει περισσότερο από 1,5 εκατοστιαία μονάδα το μέσο όρο των τριών χωρών με το χαμηλότερο πληθωρισμό
- να μην υπάρχει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, δηλαδή έλλειμμα άνω του 3% του ΑΕΠ ή δημόσιο χρέος άνω του 60% του ΑΕΠ, εκτός αν παρουσιάζεται σταθερή πτωτική τάση και προσεγγίζεται η τιμή αναφοράς (60%) με ικανοποιητικούς ρυθμούς
- αδιάλειπτη συμμετοχή του νομίσματος της χώρας επί δύο τουλάχιστον έτη πριν τη λήψη της απόφασης για την υιοθέτηση του ευρώ, χωρίς σημαντικές διαταραχές (υποτίμηση, κ.λπ.), στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (που συνέδεε τα νομίσματα των ευρωπαϊκών χωρών-μελών, περιορίζοντας τις διακυμάνσεις των μεταξύ τους συναλλαγματικών ισοτιμιών, και αντικαταστάθηκε από τον ΜΣΙ-2 στο τρίτο στάδιο)
- τα μακροπρόθεσμα επιτόκια να μην υπερβαίνουν περισσότερο από 2 εκατοστιαίες μονάδες από το μέσο όρο των επιτοκίων των τριών χωρών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.

Επιπλέον, η εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των Καταστατικών των εθνικών κεντρικών τραπεζών, έπρεπε να προσαρμοστεί σύμφωνα με τη Συνθήκη και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Ιδιαίτερη σημασία αποδόθηκε στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των κεντρικών τραπεζών από τις παρεμβάσεις πολιτικών φορέων με τη θεσμοθέτηση μεταξύ άλλων μακράς θητείας για τις Διοικήσεις τους και με την αυστηρή οριοθέτηση των προϋποθέσεων για διακοπή της θητείας αυτής. Στις 9 Μαρτίου 2000 η Ελλάδα κατέθεσε επιστολή-αίτηση για την υιοθέτηση του ευρώ, επικαλούμενη τη μεγάλη οικονομική πρόοδο που είχε επιτύχει τα τελευταία έτη. Στη συνέχεια η Ευρωπαϊκή

Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εξέτασαν την ελληνική οικονομία και κατήρτισαν "εκθέσεις σύγκλισης". Το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας (ECOFIN), που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Santa Maria da Feira της Πορτογαλίας (19-20 Ιουνίου 2000), έκρινε με βάση τις εκθέσεις σύγκλισης, ότι η χώρα πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις και, κατόπιν πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο αποφάσισε στις 19 Ιουνίου 2000 την κατάργηση της παρέκκλισης της Ελλάδος, δηλ. την υιοθέτηση του ευρώ από τη χώρα μας, από 1 Ιανουαρίου 2001 (Απόφαση Συμβουλίου (ΕΚ) 427/2000).

4. Ποιος είναι ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος τώρα που η δραχμή έχει αντικατασταθεί με το ευρώ;

Με τη δημιουργία της νομισματικής ένωσης, η ευθύνη για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής μεταβιβάστηκε από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ). Ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως και οι Διοικητές των υπόλοιπων εθνικών κεντρικών τραπεζών της ζώνης ευρώ, συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων νομισματικής πολιτικής στα πλαίσια του Διοικητικού Συμβουλίου με δικαίωμα μίας ψήφου.

Αντίθετα με τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής που γίνεται σε κεντρικό επίπεδο, η εφαρμογή της γίνεται κατά κανόνα αποκεντρωτικά, σε εθνικό επίπεδο, με ευθύνη της Τράπεζας της Ελλάδος για τη χώρα μας. Στα πλαίσια της άσκησης νομισματικής πολιτικής, η Τράπεζα της Ελλάδος διενεργεί πράξεις ανοικτής αγοράς με τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα (κυρίως γeros επί κρατικών τίτλων), και παρέχει τις πάγιες διευκολύνσεις οριακής χρηματοδότησης και αποδοχής καταθέσεων. Για τη διενέργεια πράξεων νομισματικής πολιτικής χρησιμοποιείται το σύστημα πληρωμών Ερμής, το οποίο έχει διασυνδεθεί με το ευρωπαϊκό σύστημα πληρωμών σε ευρώ, TARGET. Την επίβλεψη του συστήματος Ερμής, καθώς και την παροχή ενδοημερήσιας ρευστότητας έναντι τίτλων στα συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα, έχει αναλάβει η Τράπεζα της Ελλάδος.

Επίσης, η Τράπεζα της Ελλάδος διαχειρίζεται μέρος του συναλλαγματικού αποθέματος της ΕΚΤ, καθώς και τα συναλλαγματικά διαθέσιμα που δεν έχουν

μεταβιβαστεί στην ΕΚΤ, αλλά παραμένουν στην κατοχή της. Μπορεί ακόμη να συμμετέχει σε παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος στις αγορές συναλλάγματος με στόχο τον επηρεασμό της ισοτιμίας του ευρώ έναντι άλλων νομισμάτων.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος εκτυπώνει τραπεζογραμμάτια και κέρματα (τα τελευταία για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου), με την έγκριση του Ευρωσυστήματος, ασκεί την εποπτεία του πιστωτικού συστήματος, ενώ εξακολουθεί να λειτουργεί ως ταμίας και εντολοδόχος του Δημοσίου, πάντα σύμφωνα με τους περιορισμούς που προκύπτουν από τη συμμετοχή της στο Ευρωσύστημα και από τη Συνθήκη (π.χ. απαγόρευση νομισματικής χρηματοδότησης). Στα πλαίσια της τελευταίας αυτής αρμοδιότητάς της, η Τράπεζα της Ελλάδος διατηρεί την ευθύνη λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης Τίτλων με Λογιστική Μορφή και της Ηλεκτρονικής Δευτερογενούς Αγοράς Τίτλων.

5. Ποια είναι η ισοτιμία μετατροπής από δραχμές σε ευρώ (βλ. και ερώτηση 20);

Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) 1478/2000 της 19 Ιουνίου 2000, η ισοτιμία μετατροπής της δραχμής σε ευρώ είναι 1 ευρώ=340,750 δραχμές με έξι σημαντικά ψηφία (μετρώντας από τα αριστερά προς τα δεξιά από το πρώτο μη μηδενικό ψηφίο), με ισχύ από 1 Ιανουαρίου 2001. Η ισοτιμία αυτή είναι αμετάκλητη, δηλαδή δεν μπορεί πλέον να αλλάξει, όπως συμβαίνει και με τις ισοτιμίες μετατροπής των υπολοίπων εθνικών νομισματικών μονάδων της ζώνης ευρώ (γερμανικό μάρκο, γαλλικό φράγκο, κ.λπ.) έναντι του ευρώ.

6. Ποιες είναι οι επιπτώσεις της εισαγωγής του ευρώ στην οικονομία;

Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος διευκολύνει πολύ τις συναλλαγές εντός της ζώνης του ευρώ, καθώς έχει εκλείψει πλέον το κόστος μετατροπής των εθνικών νομισματικών μονάδων και ο συναλλαγματικός κίνδυνος από μεταβολές των μεταξύ τους ισοτιμιών. Η αποφυγή των διακυμάνσεων της συναλλαγματικής ισοτιμίας και των συνακόλουθων, συχνά αυθαίρετων, μεταβολών της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης ευρώ, διασφαλίζει την ολοκλήρωση αλλά και την

περαιτέρω εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίου. Από την εισαγωγή του ευρώ και μάλιστα σε φυσική μορφή (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) επωφελούνται ιδιαίτερα οι καταναλωτές, αφού η διαφάνεια των τιμών οδηγεί σε μεγαλύτερη συγκρισιμότητά τους και σε αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων σε επίπεδο ζώνης ευρώ. Οι ίδιες οι επιχειρήσεις πρέπει να γίνουν πιο αποτελεσματικές και καινοτόμες προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του νέου οικονομικού περιβάλλοντος. Από την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος επωφελούνται επίσης οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, των οποίων η εξαγωγική δραστηριότητα εντείνεται, καθώς το ευρώ μειώνει το κόστος άσκησης τιμολογιακής πολιτικής σε διαφορετικά νομίσματα.

Επιπλέον, το ευρώ δίνει ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των αγορών και δημιουργώντας ένα υγιές οικονομικό περιβάλλον, με σταθερότητα τιμών και χαμηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και δημόσιο χρέος, που εξασφαλίζουν χαμηλότερα επιτόκια και αποτελεσματικότερη κατανομή των οικονομικών πόρων.

Τέλος, το ενιαίο νόμισμα δίνει τη δυνατότητα στη ζώνη του ευρώ να παίζει σημαντικό ρόλο στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον και να συνεισφέρει στην εδραίωση οικονομικής σταθερότητας παγκοσμίως. Αυτό καταδεικνύεται από τη μεγαλύτερη χρήση του ευρώ εκτός των συνόρων της ζώνης του ευρώ (σε σύγκριση με τη χρήση του συνόλου των εθνικών νομισμάτων πριν την εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος). Η διεθνής χρήση του ευρώ περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την έκδοση χρεογράφων σε ευρώ (από τη συνολική έκδοση διεθνών χρεογράφων το 2000, ποσοστό 34% ήταν εκφρασμένο σε ευρώ, έναντι 42% σε δολάρια και μόνο 11% σε γιεν, σε τρέχουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες), τη διακράτηση από διάφορες χώρες (π.χ. τις υποψήφιες για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση) των επίσημων συναλλαγματικών διαθεσίμων τους σε ευρώ, τη χρήση του ευρώ για παρεμβάσεις στις αγορές συναλλάγματος, καθώς και την υιοθέτησή του, σε διαφορετικούς βαθμούς, από 56 χώρες ως νομίσματος-άγκυρας για τη σταθεροποίηση της συναλλαγματικής τους ισοτιμίας.

7. Τα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων ευρώ είναι κοινά για τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ;

Τα επιτόκια στη διατραπεζική αγορά, δηλ. αυτά που ισχύουν για τις συναλλαγές μεταξύ τραπεζών (και αφορούν συνήθως πολύ μεγάλα ποσά), είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη νομισματική πολιτική που ακολουθεί το Ευρωσύστημα και επομένως είναι πρακτικά ίδια σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Το Ευρωσύστημα καθορίζει τα επιτόκια βασιζόμενο σε ανάλυση των οικονομικών συνθηκών στο σύνολο της ζώνης του ευρώ και στη συνέχεια, με γνώμονα τα επιτόκια του Ευρωσυστήματος, διαμορφώνονται τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια της αγοράς. Τα επιτόκια λιανικής (χορηγήσεων και καταθέσεων) εξακολουθούν να παρουσιάζουν αποκλίσεις από χώρα σε χώρα. Αυτό συμβαίνει γιατί τα επιτόκια που καθορίζουν οι τράπεζες για την πελατεία τους εξαρτώνται όχι μόνο από το κόστος δανεισμού των τραπεζών στη διατραπεζική αγορά, αλλά και από άλλους παράγοντες που συνδέονται με τη φερεγγυότητα του πελάτη, με πληροφόρηση για τις τοπικές συνθήκες που έχει στη διάθεσή της η τράπεζα, με το λειτουργικό της κόστος κ.λπ. Η εισαγωγή του ευρώ οδηγεί σε μεγαλύτερη ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών και σε ένταση του ανταγωνισμού στη ζώνη ευρώ και σε επίπεδο λιανικών υπηρεσιών, η διαδικασία αυτή όμως είναι αργή και σταδιακή, γιατί οι εθνικές ιδιαιτερότητες (π.χ. αποταμιευτική συμπεριφορά, σύνθεση αποταμιεύσεων κ.λπ.) και οι δυσκολίες στη ροή πληροφοριών που συνδέονται με αυτές, εξακολουθούν να υφίστανται.

8. Ποιες είναι οι ευεργετικές επιπτώσεις από τη μείωση των επιτοκίων στα πλαίσια του Ευρωσυστήματος;

Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού συμπαρασύρει και τα επιτόκια χορηγήσεων, τα οποία έχουν παρουσιάσει σημαντική μείωση ήδη από το Μάρτιο 1998, όταν η δραχμή εντάχθηκε στο Μηχανισμό Συναλλαγματικών Ισοτιμιών που αποτελούσε βασική προϋπόθεση για την είσοδο της Ελλάδος στη ζώνη ευρώ. Έτσι, το επιτόκιο βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων διαμορφώθηκε σε 10,2% τον Δεκέμβριο του 2000 από 15,6% τον Μάρτιο 1998, ενώ ανάλογη ήταν η μείωση και άλλων δανειακών επιτοκίων, των στεγαστικών δανείων κ.λπ. Η μείωση των επιτοκίων συνεχίστηκε και

μετά την ένταξη της Ελλάδος στη νομισματική ένωση (1 Ιανουαρίου 2001), με αποτέλεσμα το επιτόκιο βραχυπρόθεσμων χορηγήσεων να διαμορφωθεί σε 7,7% τον Ιανουάριο του 2002. Τα χαμηλά επιτόκια χορηγήσεων δίνουν ώθηση στην επενδυτική δραστηριότητα και θέτουν τα θεμέλια για υψηλούς και σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας.

Συγκεκριμένα, σημαντικά οφέλη από τη μείωση των επιτοκίων αποκομίζουν οι δανειζόμενοι, των οποίων η αγοραστική δύναμη (δηλαδή το πραγματικό τους εισόδημα) αυξάνεται από τη μείωση των δόσεων για την εξυπηρέτηση των δανείων τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο μηνιαίος τόκος που οφείλει να πληρώνει μια οικογένεια για ένα στεγαστικό δάνειο (κυμαινόμενου επιτοκίου) π.χ. αξίας 10 εκατ. δραχμών μειώνεται από 125.000 δρχ. περίπου το Μάρτιο του 1998 σε 55.000 δρχ. τον Ιανουάριο του 2002.

9. Τι συνεπάγεται η μείωση των επιτοκίων καταθέσεων για τους αποταμιευτές;

Κατά τη διάρκεια του 2000 τα τραπεζικά επιτόκια στην Ελλάδα μειώθηκαν σημαντικά (το επιτόκιο ταμειυτηρίου μειώθηκε από 7,5% τον Ιανουάριο 2000 σε 3,8% τον Δεκέμβριο 2000), καθώς συνέκλιναν προς τα αντίστοιχα της ζώνης ευρώ. Η μείωση των τραπεζικών επιτοκίων συνεχίστηκε και το 2001, αν και με χαμηλότερους ρυθμούς (το επιτόκιο ταμειυτηρίου διαμορφώθηκε σε 1,7% τον Ιανουάριο 2002). Παράλληλα, όμως, στόχος του Ευρωσυστήματος είναι να διατηρεί τον πληθωρισμό σε επίπεδο κάτω του 2% σε μεσοπρόθεσμη βάση και συνεπώς σε πραγματικούς όρους οι αποδόσεις των καταθέσεων παραμένουν ικανοποιητικές. Εξάλλου, το επιτόκιο για προθεσμιακές καταθέσεις είναι σχετικά υψηλότερο (για καταθέσεις προθεσμίας 12 μηνών: 2,4% τον Ιανουάριο 2002).

Επιπλέον, η απελευθέρωση της αγοράς κεφαλαίων έχει δώσει τη δυνατότητα για τοποθετήσεις σε επενδυτικά προϊόντα σε οποιαδήποτε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε τρίτες χώρες, ενώ η ανάπτυξη εναλλακτικών επενδυτικών προϊόντων και στην εγχώρια αγορά (γερος, αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθεσίμων κ.λπ.), δημιουργεί μία ποικιλία νέων διεξόδων για τους αποταμιευτές.

10. Η αλλαγή νομίσματος οδήγησε σε μεταβολές των μισθών και των συντάξεων;

Η μετάβαση από τη δραχμή στο ευρώ δεν επηρέασε τις σχετικές αξίες των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών ή την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Όλα ανεξαιρέτως τα ποσά (τιμές, ενοίκια, υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών, ισολογισμοί επιχειρήσεων, κρατικός προϋπολογισμός, μισθοί, συντάξεις, οφειλές, χρηματικές ποινές, δαπάνες, κ.λπ.) επανεκφράστηκαν σε ευρώ αφού διαιρέθηκαν με την αμετάκλητη ισοτιμία μετατροπής (1 ευρώ = 340,750 δρχ.). Έτσι, ο μισθός εκφρασμένος σε ευρώ φαίνεται αριθμητικά χαμηλότερος από ό,τι σε δραχμές, αλλά το ίδιο συμβαίνει και με τις τιμές των αγαθών και υπηρεσιών. Συνεπώς η αγοραστική δύναμη του μισθού δεν επηρεάστηκε από την ολοκλήρωση της μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα, δηλαδή ο μισθός μπορεί να αγοράζει το ίδιο καλάθι αγαθών που αγοράσει όταν ήταν εκφρασμένος σε δραχμές.

Αυτό σημαίνει ότι η αλλαγή νομίσματος δεν συνεπάγεται από μόνη της απώλεια ή αύξηση πλούτου για κανέναν, αν και η εισαγωγή του ευρώ έχει ως απώτερη συνέπεια την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας και των επενδύσεων και, ως εκ τούτου, δημιουργεί τάση ανόδου των μισθών και των κερδών σε πραγματικούς όρους.

11. Ποιο είναι το σύμβολο του ευρώ;

Το σύμβολο που επελέγη για το νέο νόμισμα (€) προκύπτει από το ελληνικό γράμμα "έψιλον" που είναι το αρχικό γράμμα της λέξης Ευρώπη (αρχαίο ελληνικό όνομα που απαντάται στη μυθολογία μας), ενώ οι δύο παράλληλες γραμμές παραπέμπουν στη σταθερότητα του ευρώ. Η επίσημη συντομογραφία για το νέο νόμισμα είναι EUR.

12. Ποια είναι τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ και ποια είναι η αντιστοιχία τους σε δραχμές;

Από 1 Ιανουαρίου 2002 τέθηκαν σε κυκλοφορία, ταυτόχρονα στις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ, 8 αξίες κερμάτων και 7 αξίες τραπεζογραμμάτων ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ ανεξάρτητα από τη χώρα παραγωγής τους έχουν κοινές τεχνικές προδιαγραφές και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλη τη

ζώνη του ευρώ. Η αντιστοιχία κερμάτων και τραπεζογραμμάτων ευρώ σε δραχμές δίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΚΕΡΜΑΤΑ ΕΥΡΩ	ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ
1 λεπτό	3
2 λεπτά	7
5 λεπτά	17
10 λεπτά	34
20 λεπτά	68
50 λεπτά	170
€1	341
€2	682
ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΥΡΩ	ΑΞΙΑ ΣΕ ΔΡΑΧΜΕΣ
€5	1.704
€10	3.408
€20	6.815
€50	17.038
€100	34.075
€200	68.150
€500	170.375

13. Γιατί υπάρχουν τραπεζογραμμάτια μεγάλης αξίας (π.χ. 500 ευρώ);

Σε ορισμένες χώρες, όπως π.χ. στη Γερμανία, κυκλοφόρησαν εθνικά τραπεζογραμμάτια μεγάλης αξίας που έπρεπε να αντικατασταθούν από αντίστοιχης αξίας τραπεζογραμμάτια ευρώ. Για το λόγο αυτό αποφασίστηκε η παραγωγή τραπεζογραμμάτων ευρώ μεγάλης αξίας.

14. Τι απεικονίζουν τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ;

Οι απεικονίσεις των τραπεζογραμμάτων ευρώ επιλέχθηκαν το Δεκέμβριο του 1996 κατόπιν διαγωνισμού που προκήρυξε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ENI) και στον οποίο συμμετείχαν όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απεικονίσεις στις 7 αξίες τραπεζογραμμάτων αφορούν αρχιτεκτονικούς ρυθμούς

επτά διαφορετικών περιόδων της ευρωπαϊκής πολιτισμικής ιστορίας (κλασικός, ρωμανικός, γοθτικός, αναγεννησιακός, μπαρόκ και ροκοκό, αρχιτεκτονική χάλυβα και υάλου, μοντέρνα αρχιτεκτονική του 20ού αιώνα) που αποδίδονται με τρία βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία: παράθυρα, πύλες και γέφυρες. Τα παράθυρα και οι πύλες συμβολίζουν το ανοιχτό πνεύμα συνεργασίας στην Ευρώπη, ενώ οι γέφυρες την επικοινωνία και αλληλεγγύη μεταξύ των ευρωπαϊκών λαών.

Στα τραπεζογραμμάρια ευρώ απεικονίζεται επίσης ο χάρτης της Ευρώπης, ενώ αναγράφονται και τα αρχικά της εκδοτικής αρχής (ΕΚΤ) σε πέντε παραλλαγές που αντιστοιχούν στις 11 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ονομασία του νομίσματος (ευρώ) με λατινικούς και ελληνικούς χαρακτήρες, ενώ εμφανίζεται και η υπογραφή του Προέδρου της ΕΚΤ.

Τα κέρματα ευρώ έχουν μία κοινή όψη και μία εθνική όψη. Όλα τα κέρματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις χώρες μέλη της ζώνης του ευρώ (στις συναλλαγές και στους κερματοδέκτες), όπου αποτελούν "νόμιμο χρήμα" ανεξάρτητα από την παράσταση της εθνικής όψης τους. Η επιλογή των παραστάσεων της εθνικής όψης της Ελλάδος για τις οκτώ αξίες κερμάτων έγινε το Μάιο του 2000 από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα θέματα των εθνικών όψεων για την Ελλάδα (βλ. νόμος 2949/2001) παραπέμπουν στην ελληνική ναυτική ιστορία (τριήρης, δρόμωνας ή κορβέτα και δεξαμενόπλοιο), σε εξέχουσες προσωπικότητες της νεότερης ελληνικής ιστορίας (Ρήγας Φεραίος-Βελεστινλής, Ιωάννης Καποδίστριας και Ελευθέριος Βενιζέλος) και στην αρχαία ελληνική ιστορία και μυθολογία (τετράδραχμο των αρχαίων Αθηνών με παράσταση γλαύκας, που αποτελούσε σύμβολο της θεάς Αθηνάς, και η απαγωγή της Ευρώπης από το Δία με μορφή ταύρου).

15. Πώς υπολογίστηκε τι ποσότητες τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ έπρεπε να τεθούν σε κυκλοφορία στην Ελλάδα;

Η Τράπεζα της Ελλάδος εκτίμησε την ποσότητα δραχμών σε κυκλοφορία στο τέλος του 2001 με βάση τη νομισματική κυκλοφορία στο τέλος του 1999, την εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης νομίσματος κατά ονομαστική αξία, καθώς και την εκτιμώμενη αύξηση του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2000-2001. Οι εκτιμήσεις αυτές διορθώθηκαν.

ώστε να ληφθεί υπόψη ο όγκος τραπεζογραμματίων και κερμάτων που έχουν οριστικά χαθεί ή είναι αδρανή στην κατοχή του κοινού. Οι ποσότητες αυτές μετατράπηκαν σε ευρώ, κατά ονομαστική αξία, με βάση την τιμή μετατροπής (1 ευρώ=340,750 δρχ.) και κάθε αξία σε δραχμές (π.χ. το χιλιάριο) θεωρήθηκε ότι θα αντικατασταθεί από μία ή περισσότερες αξίες σε ευρώ. Έτσι προέκυψε η ποσότητα τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ κατά ονομαστική αξία που έπρεπε να παραχθεί ώστε να καλυφθεί η ζήτηση χρήματος από 1 Ιανουαρίου 2002. Παράχθηκαν όμως και επιπλέον ποσότητες τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ για να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενα στατιστικά σφάλματα στις εκτιμήσεις ή δυσκολίες στη διαδικασία ανταλλαγής. Έτσι, συνολικά είναι διαθέσιμα στην Ελλάδα 617 εκατομμύρια τραπεζογραμμάτια και 1.600 εκατομμύρια κέρματα ευρώ.

16. Ποια χαρακτηριστικά ασφαλείας έχουν ενσωματωθεί στα τραπεζογραμμάτια ευρώ;

Στα τραπεζογραμμάτια ευρώ έχουν ενσωματωθεί ποικίλα χαρακτηριστικά ασφαλείας, ώστε να είναι εύκολη η αναγνώριση της γνησιότητάς τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά δημοσιοποιήθηκαν στις 30 Αυγούστου 2001, δηλ. ήδη τέσσερις μήνες πριν από την έναρξη της κυκλοφορίας του ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ εκτυπώνονται σε χαρτί από βαμβακερές ίνες, το οποίο τους προσδίδει μοναδική υφή. Ορισμένα μέρη στο πρόσθιο τμήμα του τραπεζογραμματίου εκτυπώνονται ανάγλυφα, ώστε το τραπεζογραμμάτιο να είναι αναγνωρίσιμο με την αφή. Επίσης όλα τα τραπεζογραμμάτια ευρώ έχουν ταινία ασφαλείας και υδατογράφημα που διακρίνονται απέναντι στο φως.

Υπάρχουν όμως και ορισμένα πρόσθετα χαρακτηριστικά ασφαλείας. Έτσι, τη διαπίστωση της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων των 5, 10 και 20 ευρώ διευκολύνουν η λωρίδα ελάσματος και η ιριδίζουσα λωρίδα, ενώ τα τραπεζογραμμάτια των 50, 100, 200 και 500 ευρώ διαθέτουν μελάνη μεταβλητού χρωματισμού και τμήμα ελάσματος. Αναλυτικότερη περιγραφή των χαρακτηριστικών ασφαλείας των τραπεζογραμματίων ευρώ παρέχεται από το ενημερωτικό φυλλάδιο για το κοινό που διατίθεται στα πλαίσια της Ενημερωτικής Εκστρατείας Ευρώ 2002. Γενικά, είναι καλό να ελέγχουμε τα τραπεζογραμμάτια που έρχονται στα χέρια μας. Ο

έλεγχος γίνεται εύκολα, γρήγορα, έχει ενδιαφέρον και μπορεί να μας προφυλάξει από δυσάρεστες εκπλήξεις.

17. Τι μέτρα έχουν ληφθεί για την πρόληψη της παραχάραξης;

Οι τεχνικές προδιαγραφές των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ έχουν καθοριστεί έτσι ώστε να παρέχουν τη μεγαλύτερη δυνατή προστασία κατά της παραχάραξης. Τα χαρακτηριστικά ασφαλείας του νέου νομίσματος αποτελούν επομένως τη "φυσική" του άμυνα.

Παράλληλα, δημιουργήθηκε ένα ολόκληρο δίκτυο σε επίπεδο ζώνης ευρώ, όσο και σε επίπεδο κρατών-μελών, για την αντιμετώπιση κάθε πιθανής απόπειρας παραχάραξης.

Το Σύστημα Παρακολούθησης της Παραχάραξης που έχει θέσει σε λειτουργία η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε συνεργασία με τις 12 εθνικές κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος, διαθέτει μία Βάση Δεδομένων για την Παραχάραξη, για την αποθήκευση και επεξεργασία πληροφοριών σχετικά με πλαστά τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ που μπορεί να εμφανιστούν μελλοντικά. Σε κεντρικό επίπεδο, έχει ιδρυθεί το Κέντρο Ανάλυσης Πλαστών στη Γερμανία για τα τραπεζογραμμάτια, και το Ευρωπαϊκό Τεχνικό και Επιστημονικό Κέντρο στη Γαλλία για τα κέρματα.

Αντίστοιχα, σε περιφερειακό επίπεδο, η Τράπεζα της Ελλάδος προωθεί τη συγκρότηση του Εθνικού Κέντρου Παρακολούθησης της Παραχάραξης, του οποίου έχει την ευθύνη, και των Εθνικών Κέντρων Ανάλυσης για τραπεζογραμμάτια και κέρματα. Την ευθύνη λειτουργίας των τελευταίων αναλαμβάνει το κατά νόμο αρμόδιο όργανο της Ελληνικής Αστυνομίας.

18. Μέχρι πότε θα μπορώ να ανταλλάσσω τυχόν τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών που έχουν μείνει στα χέρια μου με ευρώ;

Για τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα δραχμών που έμειναν στην κατοχή του κοινού μετά την 28 Φεβρουαρίου 2002:

Η Τράπεζα της Ελλάδος και τα Υποκαταστήματά της ανά την Ελλάδα (στις κυριότερες πόλεις της χώρας) θα ανταλλάσσουν τραπεζογραμμάτια δραχμών με ευρώ για 10 έτη, δηλαδή μέχρι την 1 Μαρτίου 2012.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, τα Υποκαταστήματά της, καθώς και οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ), θα ανταλλάσσουν κέρματα δραχμών με ευρώ για 2 έτη, δηλαδή μέχρι την 1 Μαρτίου 2004.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει μεριμνήσει ώστε τα αποσυρόμενα τραπεζογραμμάτια δραχμών να καταστραφούν με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον. Αυτό γίνεται σε κεντρικό επίπεδο με καινούρια μηχανήματα που τέμνουν τα τραπεζογραμμάτια σε πολύ μικρά τεμάχια και κατόπιν τα συμπιέζουν σε μικρούς κύβους, ενώ τα κέρματα καταστρέφονται σε περιφερειακό επίπεδο, με τη χρήση ειδικών ακυρωτικών μηχανημάτων.

19. Θα υπάρχουν συλλεκτικά κέρματα ευρώ;

Το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας (ECOFIN) ενθαρρύνει την παραγωγή αναμνηστικών και συλλεκτικών σειρών ευρώ (που ορίζονται ως κέρματα που αποτελούν νόμιμο χρήμα, αλλά δεν παράγονται με την προοπτική να τεθούν σε κυκλοφορία), επειδή εκφράζουν εθνικές πολιτισμικές παραδόσεις και αξίες. Θέτει όμως κάποιες προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις οποίες: τα αναμνηστικά κέρματα ευρώ και οι συλλεκτικές σειρές θα αποτελούν νόμιμο χρήμα μόνο στη χώρα έκδοσης (όχι σε ολόκληρη τη ζώνη ευρώ όπως τα κανονικά κέρματα ευρώ) και θα πρέπει να διακρίνονται εύκολα από τις κανονικές σειρές. Πριν από την έκδοση θα πρέπει να ενημερώνονται τα άλλα κράτη μέλη, ενώ ο όγκος της έκδοσης θα καθορίζεται κατόπιν συνεννόησης με την ΕΚΤ. Βέβαια, η έκδοση αναμνηστικών και συλλεκτικών σειρών ευρώ απαγορευόταν κατά τη διάρκεια της "μεταβατικής" περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2001. Το ECOFIN επίσης αποφάσισε ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η έκδοση αναμνηστικών κερμάτων ευρώ κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων κυκλοφορίας του νέου νομίσματος για να μην προκληθεί σύγχυση στους συναλλασσομένους.

20. Πώς πρέπει να γίνονται οι στρογγυλοποιήσεις ποσών σε ευρώ που προκύπτουν από μετατροπή δραχμικών ποσών;

Η μετατροπή δραχμικών ποσών σε ευρώ γίνεται διαιρώντας το αρχικό ποσό

(δραχμές) με την πλήρη ισοτιμία μετατροπής (1 ευρώ=340,750 δραχμές) και στρογγυλοποιώντας το ποσό που προκύπτει στο αμέσως πλησιέστερο λεπτό και, ειδικότερα, προς τα πάνω αν το τρίτο ψηφίο μετά την υποδιαστολή του μη στρογγυλοποιημένου αριθμού που προκύπτει από τη διαίρεση είναι μεγαλύτερο ή ίσο με πέντε και προς τα κάτω αν είναι μικρότερο του πέντε. .

Παράδειγμα

Για να μετατρέψουμε 53.000 δρχ. σε ευρώ:

$$53.000:340,750=155,5392516 \text{ ευρώ}$$

Αυτό στρογγυλοποιείται σε 155,54 ευρώ, δηλαδή 155 ευρώ και 54 λεπτά.

21. Πώς γίνεται η μετατροπή σε δραχμές από νομίσματα χωρών εντός της ζώνης του ευρώ;

Οι μετατροπές ποσών μεταξύ δύο εθνικών νομισματικών μονάδων χωρών της ζώνης του ευρώ (π.χ. μεταξύ γαλλικού φράγκου και δραχμής) γίνονται με μετατροπή του ποσού γαλλικών φράγκων σε ευρώ με την εφαρμογή πάντα της πλήρους ισοτιμίας μετατροπής (σε αυτό το στάδιο η στρογγυλοποίηση του προκύπτοντος ποσού γίνεται σε τρία τουλάχιστον δεκαδικά ψηφία) και, στη συνέχεια, με μετατροπή του αποτελέσματος της παραπάνω μετατροπής από ευρώ σε δραχμές (εδώ η στρογγυλοποίηση γίνεται στην αμέσως πλησιέστερη δραχμή).

Παράδειγμα

Για να μετατρέψουμε 15.000 γαλλικά φράγκα (FRF) σε δραχμές:

$$-15.000 \text{ FRF}:6,55957=2.286,7352 \text{ ευρώ και στρογγυλοποιούμε σε } 2.286,735$$

$$-2.286,735 \times 340,750=779.204,95125 \text{ δραχμές και στρογγυλοποιούμε σε } 779.205$$

δραχμές.

22. Πώς γίνεται η μετατροπή από δραχμές σε νόμισμα εκτός της ζώνης ευρώ;

Για τη μετατροπή ενός ποσού εκφρασμένου σε εθνική νομισματική μονάδα της ζώνης ευρώ (π.χ. δραχμή) σε νόμισμα εκτός της ζώνης ευρώ (π.χ. δολάριο), πρώτα οι δραχμές μετατρέπονται σε ευρώ με την εφαρμογή της ισοτιμίας μετατροπής. Το ποσό σε ευρώ που προκύπτει δεν είναι ανάγκη αλλά ούτε και απαγορεύεται να στρογγυλοποιηθεί και δεν ισχύουν υποχρεωτικοί κανόνες ως προς τη στρογγυλοποίησή του, αφού δεν πρόκειται να καταβληθεί. Στη συνέχεια, το ποσό σε ευρώ μετατρέπεται σε δολάρια με βάση την ισχύουσα στην αγορά συναλλάγματος ισοτιμία ευρώ-δολαρίου. Για αυτό το τελικό ποσό επίσης δεν υπάρχουν υποχρεωτικοί κανόνες που να ισχύουν ως προς τη στρογγυλοποίησή του, αν και το αναμενόμενο είναι να στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο σεντ (εκατοστό του δολαρίου).

4. Σύντομη ιστορική αναδρομή στη Δραχμή

Η εισαγωγή της δραχμής ήταν - μεταξύ των άλλων - και μια προσπάθεια μετάβασης από ένα πολυεθνικό μέσο σε ένα εθνικό μέσο συναλλαγών, διότι - όπως είναι γνωστό - στην Ελλάδα κυκλοφορούσαν πολλά νομίσματα, μαζί και τουρκικά. Το Διάταγμα της 8/20 Φεβρουαρίου 1833 επί βασιλείας Όθωνος αντικατέστησε τον φοίνικα και καθιέρωσε τη δραχμή, η οποία συνίστατο από 9 μόρια αργύρου και ένα μόριο χαλκού. Η μικρότερη αξία των άλλων νομισμάτων που, όπως είπαμε, κυκλοφορούσαν είχε ως συνέπεια να εξαφανίζονται οι δραχμές εφαρμοζομένου του νόμου του Gresham (Υπουργού Οικονομικών της βασίλισσας της Αγγλίας Ελισάβετ), κατά τον οποίο το κακό νόμισμα εκδιώκει το καλό (νόμος που ισχύει και στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση). Το 1841 ιδρύθηκε η Εθνική Τράπεζα, η οποία εξέδωσε τα πρώτα τραπεζογραμμάτια, ενώ μέχρι το 1842 κυκλοφορούσε μεταλλικό χρήμα. Οι δραχμές ήταν μετατρέψιμες σε μέταλλο μέχρι το 1848, οπότε επεβλήθη η αναγκαστική κυκλοφορία (μη μετατρεψιμότητα), λόγω της κακής οικονομικής καταστάσεως στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη. Η μετατρεψιμότητα όμως επανήλθε μετά από μερικούς μήνες, για να επιβληθεί και πάλι το 1868 μέχρι τον Ιούλιο του 1870.

Το 1867 η Ελλάδα εισήλθε στη Λατινική Νομισματική Ένωση (Γαλλία, Ελβετία,

Βέλγιο, Ιταλία) όπου ίσχυε διμεταλλισμός αργύρου-χρυσού. Τη 14η Μαΐου 1928 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία ως εκδοτική τράπεζα ανέλαβε το εκδοτικό προνόμιο. Η μεγάλη κρίση του 1929 παρέσυρε όλα τα νομίσματα και οδήγησε στην άρση της μετατρεψιμότητας της δραχμής το 1932. Από το έτος αυτό και μετά ίσχυε η αναγκαστική κυκλοφορία και η μετατρεψιμότητα πέρασε στις δέλτους της ιστορίας. Μέχρι το 1940 η χώρα έζησε κάτω από αυστηρούς συναλλαγματικούς και εμπορικούς ελέγχους.

Κατά τη Γερμανική Κατοχή ο παραγωγικός και νομισματικός μηχανισμός παρέλυσε και οι συναλλαγές εγένοντο με χρυσές λίρες και με αντιπραγματισμό, λόγω του καλπάζοντος πληθωρισμού. Μετά την απελευθέρωση εισήχθη η νέα δραχμή (11.11.1944), η οποία βασιζόταν στην αγγλική λίρα με σχέση 600 δραχμές προς μία λίρα. Η ασταθής πολιτική κατάσταση και ο πληθωρισμός είχαν ως συνέπεια την υποτίμηση της δραχμής τον Ιούνιο του 1945 και τον Ιανουάριο του 1946.

Στις 9.4.1953 γίνεται νέα υποτίμηση, τίθεται τέρμα στις πολλαπλές τιμές συναλλάγματος και η ισοτιμία δραχμής και δολλαρίου των ΗΠΑ έγινε 30 δραχμές. Η ισοτιμία από 15.000 γίνεται 30.000. Με την κατάργηση των τριών μηδενικών, η ισοτιμία δολλαρίου-δραχμής έγινε 30 δρχ. το δολάριο ΗΠΑ. Η ισοτιμία αυτή διατηρήθηκε σταθερή μέχρι το 1975. Τον Μάρτιο του 1975 αποσυνδέεται η δραχμή από το δολλάριο και αρχίζει μια βαθμιαία διολίσθηση αυτής έναντι των σκληρών νομισμάτων, η οποία δε θεωρήθηκε επαρκής για να καλύψει την απώλεια της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, λόγω υψηλού πληθωρισμού, και ακολούθησαν νέες υποτιμήσεις κατά τα έτη 1983 και 1985.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΙΣ ΤΣΕΠΕΣ ΜΑΣ

1.1 Οδηγίες για την ομαλή εισαγωγή του ΕΥΡΩ

Από την 1/1/2001 το Ευρώ είναι το νόμισμα της Ελλάδας και κυκλοφορεί σε φυσική μορφή από 1/1/2002 ταυτόχρονα στη χώρα μας και τις υπόλοιπες χώρες της ζώνης Ευρώ. Για τη διευκόλυνση των συναλλασσομένων κατά το δίμηνο 1/1-28/2/2002 κυκλοφορούσαν παράλληλα με τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα Ευρώ και αυτά των δραχμών, τα οποία αποσύρθηκαν σταδιακά. Από 1/3/2002 όλες οι συναλλαγές γίνονται αποκλειστικά σε Ευρώ .

1. Συνέχεια των συμβάσεων - Νέες Συμβάσεις

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1103/97 και 974/98 του Συμβουλίου, οι νομικές πράξεις που υφίστανται την 31/12/2001 σε εθνικά νομίσματα, εξακολουθούν να ισχύουν μετά την 1/1/2002.

Κατά συνέπεια, η εισαγωγή του Ευρώ δεν επηρεάζει το περιεχόμενο μιας σύμβασης, και τα οφειλόμενα ποσά απλώς μετατρέπονται σε Ευρώ με την αμετάκλητα καθορισμένη τιμή μετατροπής. Είναι ευνόητο ότι κατά την εκτέλεση ήδη συναφθεισών συμβάσεων θα πρέπει να γίνεται προσπάθεια με πνεύμα καλής συνεργασίας, καλής πίστης και αμοιβαίας κατανόησης για την κατά το δυνατόν ακριβέστερη μετατροπή των τιμών μονάδας προϊόντων ή υπηρεσιών από δραχμές σε Ευρώ, χρησιμοποιώντας σε ενδιάμεσους υπολογισμούς όσα δεκαδικά είναι αναγκαία, σύμφωνα με τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις με αριθμό Ζ1-412/14-11-2000 και Ζ1-288/20-4-2001. Αν δηλαδή, η δραχμική τιμή της μονάδας του προϊόντος ή της υπηρεσίας είναι πολύ μικρή, τότε είναι σκόπιμο η τιμή σε Ευρώ της μονάδας του προϊόντος να αποδίδεται με περισσότερα από δύο δεκαδικά, ώστε οι διαφορές που προκύπτουν από την χρήση της τιμής σε Ευρώ σε σχέση με τη χρήση της δραχμικής τιμής να ελαχιστοποιηθούν. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του Ν.

2842/2000, χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς μπορούν να στρογγυλοποιηθούν σε περισσότερα από δύο δεκαδικά ψηφία.

Οι εγγυητικές επιστολές που συνοδεύουν τις συμβάσεις αυτές και εκφράζονται σε δραχμές, εφόσον βέβαια έχουν εκδοθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002, εξακολουθούν να ισχύουν.

Όλες οι νέες συμβάσεις για την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών θα πρέπει να καταρτίζονται σε Ευρώ. Το ίδιο ισχύει και για τις συμβάσεις ανάθεσης έργων.

Η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων ισχύει καταρχήν για τις χώρες της ζώνης Ευρώ.¹

2. Μετατροπή ιστορικών στοιχείων

Για να υπάρχει ενιαίος τρόπος παρουσίασης των ιστορικών στοιχείων στο Δημόσιο Τομέα, κατά τη μετατροπή χρησιμοποιείται η αμετάκλητα καθορισμένη τιμή μετατροπής 1 Ευρώ = 340,750 δρχ.

Για μελέτες-έρευνες που απαιτούν διεθνείς συγκρίσεις στοιχείων, η μετατροπή των χρονολογικών σειρών θα γίνεται με συντελεστή μετατροπής που θα υπολογίζει ο κάθε ερευνητής, ανάλογα με τις ανάγκες της έρευνας. Η προτεινόμενη μεθοδολογία μετατροπής αφορά όχι μόνο τα μακροοικονομικά μεγέθη αλλά και τα ιστορικά στοιχεία των επιχειρήσεων.

¹ Όσον αφορά τις συμβάσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία χωρών εκτός ζώνης Ευρώ ισχύουν τα ακόλουθα:

A. Συμβάσεις υπαρόμενες στη δικαιοδοσία χωρών-μελών της ΕΕ που δεν μετέχουν στη ζώνη Ευρώ

Σύμφωνα με τους κοινοτικούς κανονισμούς η εισαγωγή του Ευρώ δεν μεταβάλλει τους όρους των νομικών πράξεων. Οι κοινοτικοί κανονισμοί είναι δεσμευτικοί και ισχύουν σε όλες τις χώρες-μέλη της ΕΕ συμπεριλαμβανομένων και των μη μετεχουσών στη ζώνη του Ευρώ χωρών. Επομένως, η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων ισχύει και για τις συμβάσεις που υπάγονται στη δικαιοδοσία των χωρών αυτών.

B. Συμβάσεις υπαρόμενες στη δικαιοδοσία τρίτων (μη μελών της ΕΕ) χωρών

Η αναγνώριση της νομοθεσίας περί νομισματος ενός κράτους αποτελεί αρχή παγκοσμίως αποδεκτή. Στην παράγραφο 8 του προοιμίου του Κανονισμού 1103/1997 αναφέρεται ότι "η ρητή επιβεβαίωση της αρχής της συνέχειας των συμβάσεων θα πρέπει να οδηγήσει στην αναγνώριση της συνέχειας των συμβάσεων και των άλλων νομικών πράξεων που υπάγονται στη δικαιοδοσία τρίτων χωρών". Συνεπώς, δεδομένου ότι είναι αδιαμφισβήτητο ότι η δραχμή αντικαταστάθηκε από το Ευρώ με συγκεκριμένη και αμετάκλητη τιμή μετατροπής και ότι η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων είναι αυτοσώστη αρχή του Διεθνούς Δικαίου, δεν χρειάζεται καμία νομική ενέργεια για να εξασφαλιστεί η συνέχεια των συμβάσεων και των άλλων νομικών πράξεων που υπάγονται στη δικαιοδοσία των τρίτων χωρών.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να επεξηγείται σε υποσημείωση η μεθοδολογία μετατροπής, ιδιαίτερα αν δεν ακολουθείται η μετατροπή με βάση την αμετάκλητα καθορισμένη τιμή μετατροπής.

3. Υποχρεώσεις παρελθόντων ετών

Για όλες τις περιπτώσεις οφειλών προηγούμενων ετών θα γίνεται χρήση της τιμής μετατροπής 1 Ευρώ = 340,750 δρχ. Συγκεκριμένα, η οφειλή θα υπολογίζεται σε δρχ. ως την 31/12/2001, θα μετατρέπεται σε Ευρώ με τη σχέση 1Ευρώ = 340,750 δρχ. και οι υπολογισμοί για το επόμενο χρονικό διάστημα θα γίνονται σε Ευρώ. Η λύση αυτή κρίνεται ως η πλέον κατάλληλη προκειμένου να εξασφαλιστεί ίση μεταχείριση, διαφάνεια και συγκρισιμότητα των στοιχείων.

Χρηματικά όρια σε ECU, τα οποία τίθενται σε κανονισμούς, οδηγίες και συστάσεις της Ε.Ε, θα πρέπει να μετατραπούν σε Ευρώ με βάση την αρχή 1 ECU=1 Ευρώ (Κανονισμός ΕΚ 1103/97).

4. Υπολογισμός σύνθετων ποσών σε Ευρώ

Σύνθετα ποσά που αποτελούν το άθροισμα ενός "βασικού ποσού" (π.χ. βασικός μισθός, ασφάλιστρο) και ποσών που υπολογίζονται ως ποσοστά επί του βασικού ποσού (π.χ. επιδόματα, κρατήσεις, φόροι), μετατρέπονται από 1ης Ιανουαρίου 2002 με την ακόλουθη μέθοδο: πρώτα μετατρέπεται το βασικό ποσό σε Ευρώ, και τα επιμέρους ποσά υπολογίζονται επί αυτού. Δεν πρέπει να υπολογίζεται το κάθε ποσό σε δραχμές και μετά να μετατρέπεται το άθροισμα σε Ευρώ, επειδή η δραχμή με λογιστική μορφή παύει να ισχύει ως νόμιμο χρήμα από την 1η Ιανουαρίου 2002.

5. Αναγραφή δεκαδικών, χιλιάδων κλπ.

Η αναγραφή των δεκαδικών και ο χωρισμός από το ακέραιο μέρος του αριθμού θα γίνεται με την υποδιαστολή (κόμμα), ενώ ο χωρισμός των χιλιάδων θα γίνεται με την τελεία, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα. Η τελεία η οποία χωρίζει τις χιλιάδες μπορεί και να παραλείπεται προαιρετικά αλλά δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αναγραφή των

δεκαδικών. Η πρακτική της διατήρησης των εθνικών ρυθμίσεων στο θέμα αυτό ακολουθείται από όλα τα Κράτη-Μέλη της ΕΕ.

6. Επιταγές

Επιταγές σε δραχμές στις οποίες αναγράφεται ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της 1/1/2002 και εμφανίζονται για πληρωμή μετά την 1/1/2002 δεν ισχύουν ως επιταγές.

Κατ' εξαίρεση οι επιταγές σε δραχμές στις οποίες αναγράφεται ημερομηνία έκδοσης από την 1/1/2002 μέχρι και την 31/12/2003, θεωρείται ότι ισχύουν ως επιταγές μετά την 1/1/2002 και είναι πληρωτέες σε Ευρώ, εφόσον αποδεικνύεται κατά τους προβλεπόμενους στο άρθρο 35 του Ν 2971/2001 τρόπους, ότι έχουν εκδοθεί μέχρι και την 31.12.2001.

Οι τράπεζες διαθέτουν καρτέ επιταγών σε Ευρώ τα οποία θα πρέπει να προμηθευτούν και να χρησιμοποιούν οι συναλλασσόμενοι.

Για την αποφυγή σύγχυσης προτείνεται η αριθμητική αναγραφή του ποσού στην επιταγή να περιλαμβάνει ακέραιο και δεκαδικό μέρος, ακόμη και αν το δεκαδικό μέρος είναι μηδέν (0) όπως για παράδειγμα XXX,00 Ευρώ. Το ποσόν στις επιταγές θα πρέπει να αναγράφεται ολογράφως ως εξής: "XXXX Ευρώ και χχ λεπτά".

Διευκρινίζεται όμως ότι, η μη αναγραφή των δεκαδικών ψηφίων στην αριθμητική αναφορά του ποσού και η αναγραφή της λέξης σεντ ή σεντς αντί λεπτών, δεν αποτελούν λόγο ακυρότητας της επιταγής.

7. Διπλή αναγραφή τιμών

Η διπλή αναγραφή τιμών σε Ευρώ και δραχμές ήταν υποχρεωτική κατά την περίοδο της παράλληλης κυκλοφορίας Ευρώ και δραχμών δηλαδή μέχρι 28/2/2002. Από την 1/3/2002 όλες οι τιμές αναγράφονται μόνο σε Ευρώ.

Εν τούτοις ακόμα μπορεί κανείς να συναντήσει ταμπέλες να αναγράφουν και τα δύο νομίσματα, ειδικά σε παραμεθόριες περιοχές λόγω ελλιπούς ενημέρωσης των καταναλωτών.

8. Πρόστιμα για παραβάσεις του Ν. 2842/2000

Με το άρθρο 20 του Ν.2842/2000 που αφορά την εισαγωγή του Ευρώ καθορίζεται η επιβολή προστίμου στους παραβάτες των διατάξεων του νόμου αυτού. Η ρύθμιση των σχετικών λεπτομερειών γίνεται με την Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Οικονομικών με αριθμό Ζ1-795/ 20-12-2001.

9. Ρέστα σε Ευρώ

Από τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου του 2002 τα ρέστα στις συναλλαγές θα έπρεπε να είναι σε Ευρώ. Η δυσπιστία όμως και η εύλογη αμάθεια του κοινού δεν επέτρεψαν την άμεση κυκλοφορία του νέου νομίσματος. Ο υπολογισμός στα ρέστα τις πρώτες ειδικά ημέρες ήταν αρκετά δύσκολος αφού παρατηρήθηκαν φαινόμενα πληρωμής και στα δυο νομίσματα παρά τις παροτρύνσεις του υπουργείου οικονομικών να πληρώνουμε μόνο σε ευρώ ή μόνο σε δραχμές.

10. Προσαρμογή πληροφορικών συστημάτων

Τα πληροφορικά συστήματα θα πρέπει να έχουν ήδη προσαρμοσθεί και να λειτουργούν σε περιβάλλον Ευρώ. Για αποφυγή όμως δυσλειτουργιών, απαιτείται η διενέργεια σχετικών ελέγχων για τη διαπίστωση της καλής λειτουργίας τους στο νέο περιβάλλον και εφ' όσον κριθεί απαραίτητο, η προώθηση περαιτέρω προσαρμογών.

11. Θέματα ΙΚΑ (απλοποίηση ενσήμων, αναπροσαρμογή μισθολογικών κλιμακίων)

Η προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου του ΙΚΑ στο ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα έγινε με τις διατάξεις του Ν.2972/2001 και με τις Αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αριθμό Φ 21/2376/2001, Φ 21/ οικ 2426/2001.²

12. Εκπαίδευση προσωπικού

Η εκπαίδευση του προσωπικού κάθε φορέα, δημόσιου ή ιδιωτικού, είναι καθοριστικής σημασίας για την ομαλή μετάβαση στο νέο νομισματικό περιβάλλον, τη γρήγορη προσαρμογή του και την αποφυγή προβλημάτων και δυσλειτουργιών. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ενημέρωση – εκπαίδευση του προσωπικού που έχει άμεση σχέση με οικονομικές συναλλαγές και επαφή με το κοινό. Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται όλοι οι φορείς να οργανώσουν σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

13. Συναλλαγματικές, Γραμμάτια, Υπεύθυνες Δηλώσεις

²Ειδικότερα από 1/1/2002 προβλέπονται τα ακόλουθα:

A. Λειτουργικός τομέας Ασφάλισης και Εσόδων

- Για μισθολογικές περιόδους από 1/1/2002 καταργούνται τα ένησημα και τίθεται σε εφαρμογή ο νέος θεσμός της Αναλυτικής Περιοδικής Δίγλισης (Ν 2972/01 περί εκσυγχρονισμού του ΙΚΑ)
Οι εισφορές θα υπολογίζονται ποσοστιαία σε Ευρώ επί αποδοχών Ευρώ και θα καταβάλλονται σε Ευρώ μέσω του Τραπεζικού συστήματος ή των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ
- Για μισθολογικές περιόδους μέχρι 31/12/2001 που οι εισφορές θα καταβληθούν εντός του 2002, διατηρείται η υφιστάμενη διαδικασία μέχρι 29/3/2002. Δηλαδή διατηρείται η χορήγηση έρασματικών ενσήμων μέχρι και 29/3/2002 και η διαδικασία καταβολής θα υποστηρίχεται με τα υφιστάμενα έντυπα, στα οποία η συμπλήρωση των συνολικών ποσών θα γίνεται σε Ευρώ και δραχμές
- Μετά την 29/3/2002 δεν θα είναι δυνατή η καταβολή εισφορών μισθολογικών περιόδων μέχρι 31/12/2001.
- Οι Πίνακες των ημερησίων μισθών και Τεκμηρίων Ημερομίσθων του έτους 2001 έχουν επανεκφραστεί σε Ευρώ και έχουν καταχωρηθεί στην ιστοσελίδα του ΙΚΑ στο Διαδίκτυο (www.ika.gr)

Για την εφαρμογή των ανωτέρω εκδόθηκε η εγκύκλιος της Διοίκησης του ΙΚΑ με αριθμό 102/2001 με λεπτομερείς οδηγίες:

B. Λειτουργικός τομέας Παροχών (Συντάξεις, επιδόματα ασθενείας κλπ.)

Από 1/1/2002 η καταβολή των πάσης φύσεως παροχών του ΙΚΑ θα γίνεται σε Ευρώ

Για την υλοποίηση των διαδικασιών παροχών έχουν επανεκφραστεί σε Ευρώ οι πίνακες υπολογισμού συντάξεων, οι τιμές των ιατρικών πράξεων-επισκέψεων, νοσηλίων κλπ

Για την εφαρμογή των διαδικασιών παροχών εκδόθηκαν οι εγκύκλιοι με αριθμό 83/2001 και 93/2001 της Διοίκησης ΙΚΑ

Με την από 21.12.2001 Πράξη Νομοθετικού περιεχομένου «περί αρμοδιότητας των δικαστηρίων σε υποθέσεις αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις», από την 1η Ιανουαρίου 2002 καταργούνται τα τέλη χαρτοσήμου στις συναλλαγματικές και στα γραμμάτια εις διαταγή. Ως εκ τούτου συναλλαγματικές και γραμμάτια δεν θα εκδίδονται και δεν θα διατίθενται μέσω των Δ.Ο.Υ αλλά από ιδιωτικούς φορείς (τράπεζες, χαρτοπωλεία, περίπτερα κλπ).

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, προκειμένου να διευκολυνθούν οι συναλλαγές, καθόρισε τις προδιαγραφές των νέων άνευ χαρτοσήμου εντύπων.

Τα νέα έντυπα που προσομοιάζουν -σε γενικές γραμμές- με τα υφιστάμενα σήμερα έντυπα των συναλλαγματικών και των γραμματίων εις διαταγή, είναι εκφρασμένα σε Ευρώ και θα περιέχουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται από τις σχετικές περί αξιόγραφων νομικές διατάξεις.

Με την ίδια πράξη καταργούνται από 1/1/2002 τα τέλη χαρτοσήμου στις εξοφλήσεις αποδοχών, αμοιβών, συντάξεων από μίσθωση εργασίας, καθώς και η αξία της υπεύθυνης δήλωσης του Ν. 1599/86. Η δήλωση αυτή θα συντάσσεται σε απλό χαρτί στο οποίο θα αναγράφονται τα στοιχεία που προβλέπονται από την απόφαση του Υπ. Οικονομικών 1068985/900/Τ. & Ε.Φ./12-7-2001 (ΦΕΚ 950 Β).

14. Μετατροπή αυτόματων ταμειακών μηχανών

Τα αυτόματα μηχανήματα πώλησης (εισιτηρίων, προϊόντων, παρκόμετρα κλπ.) θα πρέπει να μετατραπούν κατάλληλα ώστε να δέχονται Ευρώ το αργότερο μέχρι 28/2/2002. Οι αρμόδιοι φορείς θα πρέπει να προχωρήσουν το συντομότερο στις σχετικές μετατροπές.

15. Φορολογικές δηλώσεις - Τελωνειακά Θέματα

Μετά την 1/1/2002 όλες οι φορολογικές υποχρεώσεις θα εκφράζονται και θα εκτελούνται σε Ευρώ.

Οι φορολογικές δηλώσεις νομικών και φυσικών προσώπων για το οικονομικό έτος 2001 θα υποβληθούν σε δραχμές, ενώ η εκκαθάριση θα γίνει σε Ευρώ. Οι βεβαιώσεις αποδοχών για το 2001 θα εκδοθούν σε δραχμές.

Οι φορολογικές δηλώσεις των εταιρειών που έχουν κάνει ανέκκλητη δήλωση χρήσης Ευρώ κατά τη μεταβατική περίοδο θα γίνουν σε Ευρώ.

Οι δηλώσεις ΦΠΑ για φορολογικές περιόδους μέχρι 31/12/2001 υποβάλλονται σε δραχμές, εφόσον τα βιβλία των επιτηδευματιών είχαν τηρηθεί σε δραχμές.

Σε Ευρώ υποβάλλονται οι δηλώσεις ΦΠΑ για φορολογικές περιόδους μέχρι 31/12/2001 μόνο εφόσον είχε υποβληθεί ανέκκλητη δήλωση και τα βιβλία του επιτηδευματία τηρήθηκαν σε Ευρώ.

Οι δηλώσεις Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας και Κεφαλαίου, θα υποβληθούν σε Ευρώ.

Σε ότι αφορά την υποβολή καταστάσεων στα Τελωνεία από τις επιχειρήσεις που έχουν κάνει τη μετάβαση στο Ευρώ, ισχύουν τα αναφερόμενα στην ενότητα 2 της εγκυκλίου με αριθμό Π.Ο.Λ. Τ6523/419/22-12-2000 της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ε.Φ.Κ. με θέμα «Εισαγωγή του Ευρώ από 1/1/2001 ως νόμισμα της χώρας».

16.Θέματα Δημόσιου Λογιστικού

Τα θέματα του Δημόσιου Λογιστικού ρυθμίζονται με σειρά Υπουργικών Αποφάσεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

17.Σχέσεις με τον πολίτη

Η εισαγωγή του νέου νομίσματος είναι γεγονός ιδιαίτερης σημασίας για την Ελληνική οικονομία και κοινωνία. Το Ευρώ έχει επιπτώσεις στο σύνολο των φορέων του Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα και γενικότερα όλους τους πολίτες. Γι' αυτό θα πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για την ομαλή συνέχεια των συναλλαγών και την αποφυγή των εντάσεων. Οι διαφωνίες που θα ανακύπτουν θα πρέπει να επιλύονται σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί, με πνεύμα καλής πίστης και αμοιβαίας κατανόησης.

2. Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

2.1 Προσαρμογή στο νέο νόμισμα.

Ευρώ: η ζωή από μηδενική βάση

Ήδη από τις πρώτες ημέρες κυκλοφορίας του ευρώ, κατέστη εμφανές ότι το οξύ πνεύμα και η προσαρμοστικότητα των Ελλήνων θα έφερναν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η υιοθέτηση του ευρώ από τον Έλληνα δεν οφείλεται στην επικοινωνιακή καμπάνια της Κυβέρνησης, αλλά στην ίδια την εθνική διαστροφή για κάθε τι το καινούργιο. Δεν ήταν μόνο οι επαγγελματίες της Ραφήνας οι οποίοι, συνηθισμένοι από την τουριστική κίνηση, κατάφεραν να ανταποκριθούν από την πρώτη κιόλας ημέρα στο νέο νόμισμα, όπως έδειξε η περιήγηση του δημοσιογράφου της Financial Times, ο οποίος, ακολουθώντας το δρομολόγιο Ελσίνκι - Άμστερνταμ - Ραφήνα, προσπάθησε να ξοδέψει φινλανδικά ευρώ. Θετικές ήταν και οι εμπειρίες από ταξιδιώτες που βρέθηκαν τις πρώτες ημέρες του έτους σε επαρχιακές πόλεις.

Από τις πρώτες ημέρες συναλλαγών με το νέο νόμισμα έγινε αντιληπτό ότι τα κέρματα μικρής αξίας (1 και 2 λεπτών) δεν πρόκειται να απασχολήσουν τους καταναλωτές, οι οποίοι ούτως ή άλλως δεν συνήθιζαν στις αγορές τους να περιμένουν τα ρέστα του δεκάδικου. Αλλά το νόημα του ευρώ είναι πολύ πιο σημαντικό, από τις πρακτικές αλλαγές που επιφέρει στις συναλλακτικές συνήθειες των Ελλήνων.

Προς το παρόν, στο μυαλό των οικονομικά ενεργών πολιτών κυριαρχεί η αντιστοιχία του νέου νομίσματος σε δραχμές, καθώς και οι διαρκείς υπολογισμοί των ευρώ-τιμών σε δραχμές. Μόλις καταλαγιάσει η «αγωνία» των συναλλαγών, θα φανεί η πολλαπλή χρησιμότητα του νέου νομίσματος. Η έλευση όμως του ευρώ αποτελεί αφορμή για αναθεώρηση πολλών σκέψεων και συνθηγιών που μέχρι πρότινος Κυριαρχούσαν στη χώρα. Η καταβολή του πρώτου μισθού σε ευρώ θα μπορούσε να είναι σημαδιακή για τους εργαζόμενους, αλλά και εν γένει για την ελληνική οικονομία.

Η δυνατότητα απευθείας συγκρίσεων των εθνικών στατιστικών δεικτών των χωρών της Ευρωζώνης καθίσταται ιδιαίτερα αποκαλυπτική για τον μέσο πολίτη, αφού αναδεικνύει τις έντονες αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας. Η ξεκάθαρη πλέον εικόνα της δυσμενούς θέσης στην οποία βρίσκεται η χώρα από πλευράς αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, αυξάνει τις ευθύνες της κυβερνητικής πολιτικής για αποτελεσματική διαχείριση της νέας εισροής κεφαλαίων από την ΕΕ. Άλλωστε, είναι κοινός τόπος ότι το Γ΄ ΚΠΣ, αλλά και η δυναμική των Ολυμπιακών Αγώνων συνθέτουν την τελευταία ευκαιρία της χώρας να ισχυροποιηθεί και να σταθεί με αξιώσεις δίπλα στους Ευρωπαίους εταίρους της.

Από το άλλο μέρος είναι σχεδόν βέβαιο ότι, οι πολίτες - καταναλωτές, οι οποίοι είδαν τον μισθό τους να μετατρέπεται σε λίγα καλοτυπωμένα ευρωπαϊκά χαρτονομίσματα, θα αναπτύξουν αυστηρότερα κριτήρια ελέγχου των ενεργειών της κυβέρνησης, αναμένοντας πραγματικά αποτελέσματα προόδου του βιοτικού τους επιπέδου.

Μέχρι πρότινος για τους Έλληνες, η οικονομική και νομισματική ένωση παρέμενε μία ασαφής ιδέα, που αφορούσε την κυβέρνηση και τους ιθύνοντες σχεδιασμού των Βρυξελλών. Σήμερα, η ΟΝΕ βρίσκεται στην τσέπη όλων των Ελλήνων πολιτών. Αυτή η σαφής οπτικοποίηση της έννοιας της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς είναι ευκαιρία επανακαθορισμού των κριτηρίων και προτύπων ζωής και δραστηριότητας.

Σε επίπεδο ευημερίας, η ισοτιμία ευρώ - δραχμής δεν είναι τίποτα άλλο από μέσο αναγνώρισης των αδυναμιών της χώρας. Το ευρώ προσφέρει την ευκαιρία να τεθούν τα πράγματα σε μηδενική βάση και απαιτεί την επικέντρωση της σκέψης στις μεθόδους και τις πρακτικές που θα οδηγήσουν στην ισχυροποίηση όλων των παραγόντων που συνθέτουν το εθνικό μας σύνολο, τόσο σε ατομικό, όσο και συλλογικό επίπεδο. Τα δεδομένα είναι ξεκάθαρα και άκρως επιμορφωτικά. Η πολιτική και ατομική βούληση όμως;

3. Ευρώ και καταναλωτές

3.1 Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αριθμεί σήμερα 370 εκατομμύρια καταναλωτές. Τα κράτη έχουν χαράξει πολιτικές με στόχο την υπεράσπιση των ειδικών συμφερόντων των καταναλωτών, των οποίων ο οικονομικός και πολιτικός ρόλος είναι πρωταρχικός στην κοινωνία. Αναγνωρίζοντας τους ένα ορισμένο αριθμό θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα κράτη εφαρμόζουν πολιτικές με σκοπό τη μείωση των ανισοτήτων, την καταπολέμηση των αθέμιτων πρακτικών, την προαγωγή της υγείας και της ασφάλειας και τη βελτίωση του επιπέδου της ζωής γενικότερα.

Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων αυτών αντανακλούν τις διαφορές στα συστήματα έννομης τάξης, στις κοινωνικοπολιτιστικές παραδόσεις, στα θεσμικά και πολιτικά πλαίσια.

Ορισμένα κράτη ευνοούν μια κανονιστική προσέγγιση και βασίζονται σε μια ζληρωμένη διοικητική δομή για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ζούν τους καταναλωτές. Άλλα κράτη έχουν υιοθετήσει μια περισσότερο ιστική προσέγγιση, προωθώντας την αυτορύθμιση, σε κάποιο βαθμό, των κών ή των κλάδων. Τέλος εάν η νομοθεσία για τα τρόφιμα αποτέλεσε την εραιότητα για ορισμένες κυβερνήσεις, άλλες προτίμησαν να επικεντρωθούν εμπορικές επωνυμίες ή την παροχή αγαθών και υπηρεσιών.

Η ύπαρξη αυτής της διαφοροποίησης κανονιστικών πλαισίων και δομών δικαιολογεί τη χάραξη μιας πολιτικής σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου οι καταναλωτές να έχουν επαρκή εμπιστοσύνη για να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην ενιαία αγορά, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα ένα υψηλό επίπεδο προστασίας.

Η σύλληψη μιας πολιτικής σε θέματα κατανάλωσης εμφανίζεται στα μέσα της δεκαετίας του '70. Η συνθήκη της Ρώμης δεν προέβλεπε τη θέσπιση τέτοιας πολιτικής και μόνο στη διάσκεψη κορυφής του Παρισιού το 1972 οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων εξεδήλωσαν για πρώτη φορά την πολιτική βούληση

για το θέμα αυτό. Λίγο μετά, η Επιτροπή υπέβαλε το πρώτο πρόγραμμα δράσης σχετικά με την προστασία των καταναλωτών [Επίσημη Εφημερίδα C 92, 25.04.1975]. Αυτό το κείμενο αναφοράς αναφέρει πέντε κατηγορίες θεμελιωδών δικαιωμάτων που αποτελούν τη βάση της κοινοτικής νομοθεσίας στο θέμα αυτό, δηλαδή:

- το δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας
- το δικαίωμα στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων
- το δικαίωμα στην αποκατάσταση των ζημιών
- το δικαίωμα στην πληροφόρηση και την εκπαίδευση
- το δικαίωμα στην εκπροσώπηση.

Αυτό το προκαταρκτικό πρόγραμμα υπογραμμίζει την εγκάρσια πτυχή της πολιτικής των καταναλωτών, αφού οι στόχοι που αναφέρθηκαν πρέπει να ενσωματωθούν στις ειδικές πολιτικές της Κοινότητας, όπως η οικονομική πολιτική, η κοινή αγροτική πολιτική, οι πολιτικές για το περιβάλλον, τις μεταφορές και την ενέργεια, που όλες επηρεάζουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τους καταναλωτές.

Έπειτα καταρτίστηκαν άλλα προγράμματα δράσης που αναφέρονταν σε ένα ορισμένο αριθμό θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών. Σε πρώτη φάση η Κοινότητα νομοθέτησε σε θέματα ασφάλειας των καλλυντικών προϊόντων, επισήμανσης των τροφίμων, παραπλανητικής διαφήμισης ή πωλήσεων εκτός εμπορικού καταστήματος, αλλά έπρεπε να περιμένουμε την Ενιαία Πράξη και την προοπτική της μεγάλης αγοράς για να διαπιστώσουμε πραγματική πρόοδο στην πολιτική για τους καταναλωτές.

Η Ενιαία Πράξη, που ετέθη σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1987, επέτρεψε την εισαγωγή της έννοιας του καταναλωτή στη Συνθήκη: το άρθρο 100Α καθιστά την Επιτροπή αρμόδια για να υποβάλει προτάσεις για μέτρα προστασίας των καταναλωτών λαμβάνοντας ως βάση "ένα υψηλό επίπεδο προστασίας". Η έννοια αυτή δεν αποτέλεσε το αντικείμενο επακριβούς ορισμού.

Ωστόσο το άρθρο αυτό έχει το πλεονέκτημα ότι θέτει τις βάσεις της νομικής αναγνώρισης της πολιτικής για τους καταναλωτές. Επιπλέον, με την Ενιαία Πράξη καταργήθηκε ο κανόνας της ομοφωνίας για την έκδοση οδηγιών σε πολλούς τομείς που αφορούν λίγο ή πολύ την προστασία των καταναλωτών. Η πολιτική για τους καταναλωτές εντάχθηκε συνεπώς στα πλαίσια μιας γενικότερης πολιτικής για την πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς, προοπτική που της έδωσε νέα ώθηση. Η κατάργηση των συνόρων και η υλοποίηση της ενιαίας αγοράς την 1η Ιανουαρίου 1993 είχε ως συνέπεια μια αγορά 340 εκατομμυρίων καταναλωτών και πλέον, πράγμα που οδήγησε στην ανάγκη για συνοδευτικούς κανόνες. Επιπλέον έγινε συνειδητό ότι η εμπιστοσύνη των καταναλωτών είναι απαραίτητη για την καλή λειτουργία της αγοράς.

Τα νέα προγράμματα δράσης έδωσαν έμφαση: στην εκπροσώπηση των καταναλωτών (η συμβουλευτική επιτροπή των καταναλωτών θα προσαρμοστεί κατά τρόπο ώστε να διευρύνει την εκπροσώπηση) στην πληροφόρηση των καταναλωτών στην ασφάλεια των προϊόντων και στις συναλλαγές.

Στη διάρκεια αυτής της περιόδου ελήφθησαν μέτρα στους ακόλουθους τομείς: ασφάλεια των παιγνιδιών και γενική ασφάλεια των προϊόντων, διασυνοριακές πληρωμές, καταχρηστικές ρήτρες στις συμβάσεις, εξ αποστάσεων πωλήσεις, χρονομεριστική μίσθωση. Ο απολογισμός των ετών αυτών είναι θετικός: οι προσπάθειες που κατεβλήθησαν επέτρεψαν να δημιουργηθεί ένα σημαντικό νομοθετικό υπόβαθρο που συνιστά πραγματικό κοινοτικό δίκαιο της προστασίας των καταναλωτών.

Αυτή η θετική εξέλιξη επιβεβαιώθηκε με τη συνθήκη του Μάαστριχ που δίνει στην προστασία των καταναλωτών τη διάσταση αληθινής κοινοτικής πολιτικής. Όχι μόνο δηλώνεται ρητώς στους γενικούς στόχους ότι η Κοινότητα οφείλει να "συμβάλει στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών" αλλά και το άρθρο 129Α αποτελεί το αναντίρρητο νομικό πλαίσιο που επιτρέπει τη διεξαγωγή της πολιτικής των καταναλωτών. Στο εξής νέες προοπτικές ανοίγονται που παίρνουν συγκεκριμένη μορφή στα "πράσινα βιβλία"

(οικονομικές υπηρεσίες , πρόσβαση των καταναλωτών στη δικαιοσύνη , νομοθεσία για τα τρόφιμα , πωλήσεις και εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών) και στις διάφορες νομοθετικές πρωτοβουλίες που αφορούν τις αγωγές παράλειψης , τις συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο εξ αποστάσεως διαπραγμάτευσης , τη συγκριτική διαφήμιση και τις διακρατικές χρηματικές μεταφορές .

Προκειμένου να απαντήσει στις νέες προκλήσεις, δηλαδή την παγκοσμιοποίηση, την αναδιάρθρωση των δημόσιων υπηρεσιών, την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας και τις εξελίξεις στον τομέα της βιοτεχνολογίας, η Επιτροπή συγκέντρωσε τις προτεραιότητές της για την περίοδο 1996 - 1998 γύρω από τρεις άξονες:

τις οικονομικές υπηρεσίες, τις υπηρεσίες κοινωφελούς χαρακτήρα και τα είδη διατροφής (έχουν ήδη ληφθεί μέτρα στο θέμα της καταναλωτικής πίστης , των μέσων πληρωμής, της νομοθεσίας στον τομέα των τροφίμων και της υγείας των καταναλωτών)· την εκπαίδευση των καταναλωτών, ώστε να ενθαρρυνθούν κατά πρώτο λόγο οι καταναλωτικές συμπεριφορές που αφορούν τη βιώσιμη κατανάλωση, και να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην κοινωνία της πληροφορίας· τη βοήθεια στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και στις αναπτυσσόμενες χώρες προκειμένου να μπορέσουν να επεξεργαστούν τη δική τους πολιτική για τους καταναλωτές.

Ωστόσο, λόγω ης κρίσης της ΣΕΒ, τονίζεται ιδιαίτερος η υγεία του καταναλωτή και η ασφάλεια των τροφίμων. Η Επιτροπή αναδιοργάνωσε τις αρμόδιες για την υγιεινή της ανθρώπινης διατροφής υπηρεσίες, με το χωρισμό των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες αντίστοιχα για την επεξεργασία νομοθετικών κειμένων, για επιστημονικές διαβουλεύσεις και για ελέγχους, και με τη βελτίωση της διαφάνειας και της διάδοσης των πληροφοριών.

Ακολούθησε ριζική αναδιάρθρωση της ΓΔ XXIV, η οποία είναι στο εξής αρμόδια όχι μόνο για την πολιτική σχετικά με τους καταναλωτές, αλλά και για την προστασία της υγείας τους:

οκτώ νέες επιτροπές, που αντικαθιστούν τις επιτροπές για την προστασία της υγείας των καταναλωτών, ενσωματώθηκαν σε αυτή τη Γενική Διεύθυνση·

η διεπιστημονική επιτροπή αντικαταστάθηκε από μία οργανωτική επιστημονική επιτροπή. Το Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων, το πρώην Γραφείο Κτηνοτροφικών και Φυτοϋγειονομικών Επιθεωρήσεων και Ελέγχων, ενσωματώθηκε στη ΓΔΧΧΙΥ· δημιουργήθηκε μονάδα αρμόδια για την εκτίμηση των κινδύνων για τη δημόσια υγεία.

Αυτές οι εξελίξεις, που αποσκοπούν στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, επικυρώθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Λουξεμβούργο (Δεκέμβριος 1997), σύμφωνα με το οποίο η παραγωγή και η διάθεση στην αγορά ασφαλών προϊόντων πρέπει να περιλαμβάνονται στις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συνθήκη του Άμστερνταμ, χωρίς να τροποποιεί αυτές τις κατευθύνσεις, δίνει νέα ώθηση στην πολιτική για τους καταναλωτές. Η προστασία της υγείας, της ασφάλειας και των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και η προώθηση του δικαιώματός τους σε πληροφόρηση, εκπαίδευση και οργάνωσή τους με σκοπό την προάσπιση των συμφερόντων τους, είναι, σύμφωνα με το νέο άρθρο 129 Α (άρθρο 153 ύστερα από τη νέα αρίθμηση), οι βασικοί στόχοι. Επιπλέον, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαμόρφωση και την εφαρμογή των άλλων κοινοτικών πολιτικών. Τέλος, και άλλες διατάξεις της συνθήκης, κυρίως αυτές που αφορούν τη δημόσια υγεία, αποσκοπούν στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών.

Στο πλαίσιο αυτό εγκρίθηκε το σχέδιο δράσης για την πολιτική σχετικά με τους καταναλωτές για την περίοδο 1999-2001, στο οποίο ορίζονται τρεις μεγάλοι τομείς δραστηριότητας:

η εκπροσώπηση και η εκπαίδευση των καταναλωτών με την οργάνωση συστηματικότερων διαβουλεύσεων, καλύτερος διάλογος μεταξύ των ενώσεων αφενός, και μεταξύ των καταναλωτών και των επιχειρήσεων, αφετέρου, με την οργάνωση κατάλληλων εκστρατειών πληροφόρησης, την ανάπτυξη των Euroguichets και την ενίσχυση της συνεργασίας με τα κράτη μέλη στον τομέα της εκπαίδευσης για θέματα που αφορούν την κατανάλωση· η υγεία και η ασφάλεια των καταναλωτών, βάσει των καλύτερων δυνατών

επιστημονικών γνωματεύσεων και ενιαίας ανάλυσης των κινδύνων, με την έκδοση νομοθεσίας που διασφαλίζει υγιεινότερα προϊόντα και ασφαλέστερες υπηρεσίες, και με καλύτερη αντιμετώπιση των καταστάσεων επείγουσας ανάγκης·

τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών, με τον έλεγχο της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, την προσαρμογή αυτής της νομοθεσίας στην εξέλιξη των προϊόντων και των υπηρεσιών, κυρίως των οικονομικών, και την ενσωμάτωση των οικονομικών συμφερόντων των καταναλωτών στις άλλες κοινοτικές πολιτικές, όπως οι τηλεπικοινωνίες, οι μεταφορές ή η μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

3.2 Ειδικά θέματα καταναλωτών

Για την οριοθέτηση του τρόπου προσέγγισης των θεμάτων στρατηγικής και πολιτικής καθώς και των λειτουργικών και πρακτικών πτυχών που άπτονται των διαδικασιών μετάβασης, θα επιδιωχθεί να διαμορφωθεί ένα πλαίσιο γενικών αρχών. Το πλαίσιο αυτό θα διέπει τις συναλλαγές σε ΕΥΡΩ, θα προάγει την εξοικείωση και τη γνώση των καταναλωτών στο νέο νόμισμα και θα περιορίζει την αβεβαιότητα στην αξία και στη χρήση του χρήματος.

Το πλαίσιο αυτό θα διέπεται από τις εξής αρχές:

- της ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων προς τον καταναλωτή από τη μετάβαση στο ΕΥΡΩ.
- της σταδιακής παροχής υπηρεσιών σε ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή των καταναλωτών στο νέο νόμισμα.
- της απρόσκοπτης συνέχειας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έτσι όπως αυτά περιγράφονται σε συμβάσεις και άλλες νομικές πράξεις.
- της ανάληψης όλων των απαιτούμενων δράσεων για την πληρέστερη ενημέρωση, πληροφόρηση και εκπαίδευση των καταναλωτών και του κοινού γενικότερα (καταθέτες, συνταξιούχοι, αποδέκτες κοινωνικών παροχών, άτομα με ειδικές ανάγκες, νέοι κ.ά.)

- της διασφάλισης της διαφάνειας και της νομιμότητας των οικονομικών συναλλαγών με την έγκαιρη νομοθετική ρύθμιση θεμάτων τα οποία σχετίζονται με την εισαγωγή του ΕΥΡΩ.
- της δημιουργίας του κατάλληλου μηχανισμού παρακολούθησης και ελέγχου των διαδικασιών μετάβασης και των επιπτώσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Το σενάριο μετάβασης συνεπάγεται την αναγκαιότητα άμεσης καταγραφής, εξέτασης και προώθησης μιας σειράς ειδικών θεμάτων για την ομαλή προσαρμογή των Ελλήνων καταναλωτών στο ΕΥΡΩ. Τα θέματα αυτά ενδεικτικά είναι :

α) Η στρογγυλοποίηση των τιμών

Η στρογγυλοποίηση αφορά στα ποσά που προκύπτουν μετά τη μετατροπή τους με βάση του σταθερούς συντελεστές μετατροπής.

Οι κανόνες μετατροπής των τιμών από το εθνικό νόμισμα στο ΕΥΡΩ και αντιστρόφως καθορίζονται ως εξής :

- η μετατροπή θα πραγματοποιείται, σύμφωνα με την επίσημη ισοτιμία, σε έξι (6) ψηφία
- ποσά που μετατρέπονται σε ΕΥΡΩ θα στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω ή προς τα κάτω προς την πλησιέστερη υποδιαίρεση (σέντ)
- ποσά που μετατρέπονται από ΕΥΡΩ θα στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω ή προς τα κάτω προς την πλησιέστερη υποδιαίρεση του εθνικού νομίσματος
- ποσά που μετατρέπονται και αντιστοιχούν ακριβώς στο ήμισυ της ελάχιστης υποδιαίρεσης θα στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω (σύμφωνα με τη μαθηματική πρακτική)

Το θέμα της στρογγυλοποίησης των ποσών που προκύπτουν από τη μετατροπή της δραχμής σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως οδηγεί στην αναγκαιότητα αντιμετώπισης ορισμένων πρακτικών ζητημάτων όπως :

- της ενδεχόμενης αλλαγής των μέχρι σήμερα πωλούμενων ποσοτήτων ανά προϊόν ή μεγέθους συσκευασίας ως αντιστάθμισμα της νέας τιμής που θα προκύψει

- της εφαρμογής των κανόνων στρογγυλοποίησης ανά μονάδα πωλούμενου προϊόντος ή στο σύνολο των προς πώληση μονάδων.

β) Η διπλή αναγραφή τιμών

Το θέμα της διπλής αναγραφής των τιμών θεωρείται από πλευράς των καταναλωτών ιδιαίτερα χρήσιμο για την ταχύτερη εξοικείωση τους με τις νέες αξίες ενός ευρύτατου φάσματος αγαθών και υπηρεσιών όπως προϊόντα, εισιτήρια κινηματογράφων, εισιτήρια μέσων μαζικής μεταφοράς, αποδείξεις τραπεζών, ισολογισμοί εταιρειών, λογαριασμοί υπηρεσιών κοινής ωφέλειας κλπ.

Για την αποτελεσματική ρύθμιση του θέματος αυτού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προς το παρόν έχει εκδώσει σύσταση η οποία απευθύνεται προς τα Κ-Μ, και όλους τους οικονομικούς φορείς που ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν τη διπλή αναγραφή των τιμών ή άλλων χρηματικών αξιών. Σημειώνεται ότι η Αυστριακή Κυβέρνηση έχει ήδη προβεί σε νομοθετική ρύθμιση του θέματος αυτού.

γ) Τραπεζικά έξοδα για τη μετατροπή σε ΕΥΡΩ

Το θέμα που τίθεται αφορά στη είσπραξη προμήθειας για πράξεις μετατροπής σε ΕΥΡΩ και αντίστροφα ανεξαρτήτως της χρονικής περιόδου (προετοιμασίας, μεταβατικής και τελικής) από πλευράς των τραπεζών και των άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Προς την κατεύθυνση αυτή, ενθαρρύνεται η εφαρμογή 'προτύπων καλής πρακτικής'- υποδηλώνοντας τις εκ του νόμου υποχρεωτικές και τις συνιστώμενες πρακτικές- όπου οι τράπεζες μετατρέπουν, χωρίς έξοδα, λογαριασμούς από την εθνική νομισματική μονάδα σε ΕΥΡΩ και αντιστρόφως κατά τη μεταβατική περίοδο και από τη μονάδα ΕΥΡΩ στην εθνική νομισματική μονάδα, καθώς και για τους πελάτες των "συνήθων ποσών" εθνικών τραπεζογραμματίων σε τραπεζογραμμάτια ΕΥΡΩ κατά την τελική περίοδο.

Για την αποτελεσματική ρύθμιση του θέματος αυτού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει σύσταση η οποία απευθύνεται προς τα Κράτη Μέλη, στις τράπεζες και στις ενώσεις τους.

δ) Αρχή της συνέχειας των νομικών πράξεων

Για τις συμβάσεις και τις άλλες νομικές πράξεις ισχύει η αρχή της 'συνέχειας των συμβάσεων', που προβλέπει ότι η εισαγωγή του ΕΥΡΩ δεν θα έχει ως συνέπεια την τροποποίηση κάποιου όρου της σύμβασης ή την απαλλαγή ενός των συμβαλλομένων από την εκπλήρωση όρου της σύμβασης ούτε δίνει το δικαίωμα για μονομερή τροποποίηση ή καταγγελία της σύμβασης. Ακόμη, η εισαγωγή του ΕΥΡΩ στις περιπτώσεις νομικών πράξεων με σταθερό επιτόκιο δεν θα μεταβάλει το ονομαστικό επιτόκιο που είναι πληρωτέο από τον οφειλέτη.

Η εφαρμογή της αρχής της συνέχειας των συμβάσεων θα πρέπει να ισχύει προκειμένου να συμβάλει στην παροχή ασφάλειας δικαίου και διαφάνειας στους οικονομικούς παράγοντες και ιδιαίτερα στους καταναλωτές.

ε) Προώθηση του Διαλόγου και της Συνεργασίας για τη διευκόλυνση της Μετάβασης στο ΕΥΡΩ.

Η πρόοδος των εργασιών που πραγματοποιούνται στις τεχνικές, λειτουργικές και πρακτικές πλευρές της προετοιμασίας των φορέων, η κοινή αντιμετώπιση απρόβλεπτων θεμάτων, η αποφυγή επικαλύψεων και απώλειας χρόνου στις δράσεις των φορέων, ο αποτελεσματικός συντονισμός των δράσεων για μεγιστοποίηση των ωφελειών από την εισαγωγή του ΕΥΡΩ είναι μερικά από τα αντικείμενα του διαλόγου που θα αναπτυχθεί μεταξύ των επαγγελματικών ενώσεων, των ΜΜΕ, των ενώσεων τραπεζών, των επιμελητηρίων, των ενώσεων καταναλωτών και των δημοσίων αρχών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Επιδίωξη όλων των οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων είναι η ανάπτυξη πλαισίου για συνεχή και ενεργό διάλογο ώστε να υπάρξει συμφωνία για τη νομοθετική ή εθελοντική ρύθμιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος. Ακόμη, να επιλεγούν τα κατάλληλα μέσα και οι μηχανισμοί εκείνοι οι οποίοι θα υποστηρίξουν ουσιαστικά και δυναμικά τις προσπάθειες των φορέων και των θα διευκολύνουν τους καταναλωτές στην κατανόηση και χρήση του νέου νομίσματος.

στ) Εκπαίδευση καταναλωτών

Ένα θέμα κεφαλαιώδους σημασίας το οποίο θα συμβάλει σημαντικά στην αποτελεσματικότερη διευθέτηση όλων των παραπάνω ειδικών θεμάτων είναι η

εκπαίδευση του καταναλωτή ως το πλέον κατάλληλο μέσον για την 'αυτοπροστασία' του. Η εκπαίδευση για είναι πλήρης και αποδοτική θα ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα όλων των βαθμίδων και θα συμπεριληφθεί στα μαθήματα που σχετίζονται με το νόμισμα όπως η οικονομία ή ως πρακτικό παράδειγμα στα μαθηματικά.

Το εκπαιδευτικό σύστημα θα αποτελέσει τη βάση της εκστρατείας ενημέρωσης των νέων με την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των νέων κάθε ηλικίας δεδομένου ότι οι νέοι θα είναι ο ενεργός πληθυσμός των επομένων ετών στην Ευρώπη.

Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, το ΥΠΕΘΟ θα εκπονήσει σύντομα το Πρόγραμμα Επικοινωνιακής Στρατηγικής το οποίο αποτελεί σύνθεση των δράσεων επικοινωνίας όλων των φορέων με όλες τις ομάδες του πληθυσμού.

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η παροχή συστηματικής και ολοκληρωμένης πληροφόρησης για την κάλυψη όλου του φάσματος των αναγκών των καταναλωτών.

4. Τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στο ευρώ.

4.1 Η Τράπεζα της Ελλάδος στο Νέο Νομισματικό Περιβάλλον

Στο τρίτο στάδιο της ONE, που θα αρχίσει την 1.1.1999, τη χάραξη και την άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στη ζώνη ΕΥΡΩ θα πραγματοποιεί το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Το ΕΣΚΤ θα αποτελείται από την ΕΚΤ και από τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των χωρών - μελών της Ε.Ε

Το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ θα είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, στο οποίο θα συμμετέχουν οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των 11 κρατών της ζώνης ΕΥΡΩ, καθώς και τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ. Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι, κυρίως, υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Διοικητικού Συμβουλίου,

καθώς και για την άσκηση της συναλλαγματικής πολιτικής στα πλαίσια των αποφάσεων του Συμβουλίου Eco-Fin.

Παράλληλα, και για όσο διάστημα θα υπάρχουν Κράτη σε παρέκκλιση, θα λειτουργεί και το Γενικό Συμβούλιο στο οποίο θα συμμετέχουν οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών των 15 Κ-Μ της ΕΕ και ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής. Το ΕΝΙ το οποίο καταργείται ουσιαστικά με την ίδρυση της ΕΚΤ (Ιούλιος 1998) έχει ήδη οριοθετήσει το κανονιστικό, οργανωτικό και υλικοτεχνικό πλαίσιο που χρειάζεται το ΕΣΚΤ για την άσκηση των καθηκόντων του. Επιπλέον το ΕΝΙ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες έχουν αναλάβει μία σειρά από προπαρασκευαστικές ενέργειες για την διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του ΕΣΚΤ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) θα συμμετέχει στο ΕΣΚΤ από την έναρξη της λειτουργίας του την 1.1.1999, ανεξάρτητα από την χρονική στιγμή της ένταξης της Ελλάδος στη ζώνη ΕΥΡΩ.

Με την ψήφιση, από τη Βουλή των Ελλήνων, του Νόμου 2548/1997 “Ρυθμίσεις για την Τράπεζα της Ελλάδος” σημειώθηκε μια ιδιαίτερα σημαντική θεσμική μεταρρύθμιση. Με το Νόμο αυτό και τη συνακόλουθη τροποποίηση του καταστατικού, η ΤτΕ αποκτά ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, το οποίο είναι σύμφωνο με τις διατάξεις της Συνθήκης για την ΕΕ και το καταστατικό του ΕΣΚΤ και το οποίο κατοχυρώνει την ανεξαρτησία της ΤτΕ. Ήδη η ΤτΕ έχει εντείνει τις προσπάθειές της ώστε με επιτυχία να συμμετάσχει στο ΕΣΚΤ επιδιώκοντας παράλληλα την επίτευξη των βασικών στόχων της, δηλαδή τη νομισματική σταθερότητα και την περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, καθώς και τον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Παράλληλα ανέλαβε σειρά πρωτοβουλιών, εφαρμόζοντας πολιτική βαθμιαίων προσαρμογών, προκειμένου τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα να είναι σε θέση να συμμετέχουν ανταγωνιστικά στις πράξεις υλοποίησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

4.2 Συναλλαγές Υπηρεσιών Υπουργείου Οικονομικών με την Τράπεζα της Ελλάδος και το Τραπεζικό Σύστημα

Ένα μέρος του αντικειμένου των οικονομικών υπηρεσιών σχετίζεται με την Τράπεζα της Ελλάδος. Αυτό αφορά κυρίως στην τήρηση των λογαριασμών του Δημοσίου και

τη διακίνηση του δημοσίου χρήματος μέσω αυτής, σε μετρητά και επιταγές, με τις καταθέσεις και αναλήψεις των ημερησίων εισπράξεων και πληρωμών των ΔΟΥ, ή με εντολές μεταφοράς χρημάτων, για λογαριασμό των ιδιωτών.

Τα θέματα αυτά είναι απολύτως συναρτημένα με το λογιστικό σύστημα των ΔΟΥ και με τις αρμοδιότητες των δημοσιονομικών διευθύνσεων που τα παρακολουθούν, όπως αναφέρεται ανωτέρω (π.χ. πληρωμές μισθών, εξοφλήσεις και δικαιολογητικά τίτλων κ.λπ.).

Συνεπώς, ό,τι θα ισχύσει για το μεταβατικό διάστημα σχετικά με τη σύνταξη, παρακολούθηση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού ή σχετικά με την τήρηση των Λογαριασμών του Δημοσίου και των λογαριασμών των Νομικών Προσώπων (εκτός προϋπολογισμού), που κινούνται μέσω ΔΟΥ, θα ισχύσει και για τις συναλλαγές του Δημοσίου με την Τράπεζα Ελλάδος.

Έτσι, ανεξάρτητα αν η ΤτΕ έχει την δυνατότητα να τηρεί τους λογαριασμούς της και στα δύο νομίσματα Δραχμές και ΕΥΡΩ συγχρόνως ή αν λειτουργεί μόνο σε ΕΥΡΩ, θα πρέπει να δέχεται τις συναλλαγές του Δημοσίου, στο νόμισμα που εκείνο έχει επιλέξει, και να κάνει τις απαραίτητες μετατροπές για τις δικές τις ανάγκες, εμφανίζοντας όμως στα EXTRAIT και στις σχετικές αποδείξεις τα ποσά στο νόμισμα, με το οποίο λειτουργούν οι ΔΟΥ, δηλαδή σε Δραχμές.

Σε ότι αφορά τις σχέσεις και τις συναλλαγές του Δημοσίου - ΔΟΥ με το Τραπεζικό Σύστημα, δηλαδή καταβολή φόρων μέσω Τραπεζών, είναι δυνατόν, σύμφωνα με τις δυνατότητες του Τραπεζικού Συστήματος, να συναλλάσσονται οι ιδιώτες με όποιον τρόπο και σε όποιο νόμισμα προσδιορίσουν οι Τράπεζες, πιθανότατα και στα δύο νομίσματα. Σε κάθε περίπτωση όμως η κατάθεση των ημερησίων εισπράξεων των φόρων από τις Τράπεζες στις αρμόδιες ΔΟΥ, θα γίνεται σε δραχμές.

5. Χρηματιστήριο- επενδύσεις.

5.1 Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και η Αγορά Τίτλων

Γενικά

Το ΧΑΑ αποτελεί την μοναδική οργανωμένη αγορά διαπραγμάτευσης αξιών στην Ελλάδα. Οι κινητές αξίες που διαπραγματεύονται είναι, κυρίως, μετοχές των εισηγμένων εταιρειών, κρατικά ομόλογα, δημόσια και επιχειρησιακά δάνεια, μετατρέψιμες ομολογίες, τραπεζικά ομόλογα, ομολογιακά δάνεια διεθνών οργανισμών και ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, μετρητά DEM, USD, ECU και GBP. Προσφέρονται επενδυτικές ευκαιρίες σε ένα σύνολο κλάδων επιχειρησιακής δραστηριότητας. Όλες οι κινητές αξίες μπορούν να εισαχθούν στην Κύρια ή στην Παράλληλη Αγορά.

Στο ΧΑΑ διαπραγματεύονται σήμερα ηλεκτρονικά οι μετοχές 235 εταιρειών καθώς και 115 τίτλοι ομολόγων τοις μετρητοίς. Η διαπραγμάτευση των μετοχών διενεργείται μέσω του μηχανογραφημένου Αυτόματου Συστήματος Συναλλαγών (ΑΣΗΣ) και η διαπραγμάτευση των ομολόγων πραγματοποιείται επίσης ηλεκτρονικά από τον Απρίλιο 1998.

Η εκκαθάριση των συναλλαγών πραγματοποιείται τρεις ημέρες μετά την πραγματοποίησή τους, χρηματικά από την Alpha Τράπεζα Πίστεως, ενώ η φυσική παραδοσιακή ανταλλαγή τίτλων πραγματοποιείται από το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών. Το ΧΑΑ αναμένεται να αντιμετωπίσει οξύ ανταγωνισμό από την έναρξη του 1999 λόγω της εισαγωγής του ΕΥΡΩ ως μέσου διαπραγμάτευσης στα χρηματιστήρια τουλάχιστον ένδεκα χωρών και της δημιουργίας μιας πανευρωπαϊκής αγοράς με μεγάλο μέγεθος και βάθος, υψηλή ρευστότητα και διαφάνεια αποτέλεσμα της υιοθέτησης κοινών κανόνων.

Η δημιουργία αυτής της ενιαίας κεφαλαιαγοράς δεν αφήνει αδιάφορα τα χρηματιστήρια όπως της Στοκχόλμης, της Ζυρίχης, χωρών δηλαδή που δεν συμμετέχουν στο ενιαίο νόμισμα, τα οποία προγραμματίζουν διαπραγμάτευση σε ΕΥΡΩ μετοχών υψηλής ρευστότητας προκειμένου να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Στο Λονδίνο, προγραμματίζεται η διαπραγμάτευση σε

ΕΥΡΩ, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, των μετοχών που διαπραγματεύονται στην αγορά ξένων εταιρειών (SEAQ International).

Καθίσταται επιτακτική ανάγκη συνεπώς η εναρμόνιση του ΧΑΑ με τις ευρωπαϊκές πρακτικές και η παροχή της δυνατότητας στους επενδυτές απεικόνισης των τιμών των μετοχών σε ΕΥΡΩ από 1.1.1999.

Η απεικόνιση των τιμών και η διαπραγμάτευση σε ΕΥΡΩ παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα όπως:

- της ενίσχυσης του βαθμού αξιοπιστίας του Χ.Α.Α.
- της πλήρους εναρμόνισης των κανόνων λειτουργίας της ελληνικής κεφαλαιαγοράς με τους αντίστοιχους των χωρών της ζώνης ΕΥΡΩ.
- της διευκόλυνσης της διείσδυσης ευρωπαϊκών επενδυτικών κεφαλαίων στην ελληνική κεφαλαιαγορά λόγω εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου επένδυσης σε αξίες με νόμισμα αναφοράς το ΕΥΡΩ.
- της ενίσχυσης του ρόλου του ΧΑΑ ως επενδυτικού κέντρου των Βαλκανίων.
- της αποτροπής του κινδύνου μεταφοράς ελληνικών επενδυτικών κεφαλαίων στο εξωτερικό
- εξοικείωση του Έλληνα επενδυτή με το νέο νόμισμα.

Ο χρονικός προγραμματισμός των ενεργειών μετάβασης του ΧΑΑ στο ΕΥΡΩ έχει ως ακολούθως:

5.2 Προσαρμογές στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

- **Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998 - 31/12/2000)**
- Διαμόρφωση πολιτικής από το ΧΑΑ σε θέματα όπως απεικόνιση τιμών χρεογράφων, νόμισμα διαπραγμάτευσης υπολογισμός Δεικτών, έκδοση εντύπων.
- Απεικόνιση και σε ΕΥΡΩ των τιμών κλεισίματος των μετοχών και της αξίας συναλλαγών που συμμετέχουν στον Δείκτη ΧΑ.Α/FTSE από 1.1.1999.

- Συνεργασία του ΧΑΑ με την ΤτΕ και το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών καθώς και με τους παράγοντες της αγοράς σχετικά με τη διαπραγμάτευση χρεογράφων σε ΕΥΡΩ.
- Έναρξη διαπραγμάτευσης μετοχών σε ΕΥΡΩ, μετά από συμφωνία των εμπλεκόμενων φορέων. Προτείνεται η πρώτη εργάσιμη ημέρα κάθε εξαμήνου στη περίοδο 4.1.1999 - 1.1.2001. Η ταυτόχρονη ηλεκτρονική διαπραγμάτευση μετοχών σε δύο νομίσματα, αυξάνει τις απαιτήσεις των ηλεκτρονικών συστημάτων και ενδέχεται να δυσκολέψει τους επενδυτές. Διαπραγμάτευση σε ένα νόμισμα αναφοράς.

Θεσμικές Ρυθμίσεις

- Σύμφωνη γνώμη της ΤτΕ για εκκαθάριση σε δεύτερο νόμισμα.

Συστήματα Πληροφορικής

- Εγκατάσταση στο ΧΑΑ ενός νέου ηλεκτρονικού συστήματος για τη διαπραγμάτευση σε πολλαπλά νομίσματα μετοχών, ομολόγων και παραγώγων μέσω του οποίου αντιμετωπίζεται και το πρόβλημα του 2000 μέχρι το 1999.
- Προσαρμογή συστημάτων του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών προκειμένου να εξασφαλισθεί ο διακανονισμός σε ΕΥΡΩ. Η τήρηση διπλών λογαριασμών (ΔΡΧ. και ΕΥΡΩ) δεν είναι τεχνικά εφικτή, οπότε η εκκαθάριση σε κάθε τίτλο θα γίνεται σε ένα από τα δύο νομίσματα.
- Προσαρμογή συστημάτων των διαμεσολαβητών (Μέλη, Θεματοφύλακες, ΕΠΕΥ) προκειμένου να δέχονται καταθέσεις σε ΕΥΡΩ να πραγματοποιούν πληρωμές σε ΕΥΡΩ και να αποτιμούν τις τιμές των μετοχών σε ΕΥΡΩ.
- Προσαρμογή συστημάτων και αντιμετώπιση του προβλήματος 2000 εισηγμένων εταιρειών στο ΧΑΑ.

5.3 Ειδικά Θέματα

α.- Συστήματα Συναλλαγών

- διατήρηση των μονάδων διαπραγμάτευσης μετοχών
- δυνατότητα απεικόνισης τιμών μετοχών σε εκατοστιαίες μονάδες
- προσαρμογή του μεγέθους μεταβολής τιμών (χτυπήματος, tick)
- διατήρηση της μονάδας διαπραγμάτευσης ομολόγων των οποίων η αξία δεν εκφράζεται σε ΕΥΡΩ.

β.- Διαμεσολαβητές

- μετατροπή και επανεισαγωγή στα συστήματα συναλλαγών ανεκτέλεστων εντολών μέχρι 4.1.1999

γ.- Συστήματα Εκκαθάρισης

- διατήρηση των κωδικών ISIN
- διακανονισμός σε Δραχμές ή ΕΥΡΩ.
- εναρμόνιση των κύκλων εκκαθάρισης χρεογράφων
- συνεργασία των Αποθετηρίων με το ΕΣΚΤ για την διευκόλυνση μεταφοράς εγγυήσεων την ίδια μέρα.

δ.- Μετατροπή ονομαστικής αξίας μετοχών

- επιλογή χρόνου μετατροπής ονομαστικής αξίας μετοχών σε ΕΥΡΩ πριν το 2001 με στρογγυλοποίηση ή εξίσωση της αξίας σε πολλαπλάσια του 1 ΕΥΡΩ.
- κατά τη μετατροπή οι εκδότες δύνανται εναλλακτικά να αυξήσουν το μετοχικό κεφάλαιο, να μειώσουν το μετοχικό κεφάλαιο. Μπορούν και να εκδίδουν μετοχές χωρίς ονομαστική αξία.

ε.- Διαπραγμάτευση ομολόγων σε ΕΥΡΩ

- συμβατικοί όροι εκδόσεων ομολόγων μετά την 1.1.1999 πρέπει να περιγράφουν την αποπληρωμή μετά την 1.1.2001
- υπολογισμός δεδουλευμένων τόκων στη βάση των πραγματικών ημερών μιας περιόδου

στ. - Ενημέρωση

- έκδοση ενημερωτικού εντύπου στην ελληνική και αγγλική
- δημιουργία σελίδας στο INTERNET σχετικά με την θέση του ΧΑΑ
- στα έντυπα του ΧΑΑ τα κυριότερα μεγέθη θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ προκειμένου να εξοικειωθεί ο επενδυτής

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001 - 31/12/2001)

Διαπραγμάτευση και εκκαθάριση όλων των εισηγμένων στο ΧΑΑ χρεωγράφων (μετοχών, ομολόγων, παραγώγων) σε ΕΥΡΩ.

- οι εντολές και οι τιμές ζήτησης και προσφοράς μετοχών εκφράζονται σε ΕΥΡΩ
- όλες οι συναλλαγές πραγματοποιούνται σε ΕΥΡΩ.
- συμψηφισμός και διακανονισμός των συναλλαγών πραγματοποιούνται σε ΕΥΡΩ
- όλες οι βάσεις δεδομένων και οι ημερήσιες αναφορές των τιμών στο ΧΑΑ τηρούνται σε ΕΥΡΩ.
- η λογιστική αντιμετώπιση των λογαριασμών πελατών σε ΕΥΡΩ ή δραχμές. Αυτό θα ισχύσει μέχρι 1.1.2002 οπότε όλες οι συναλλαγές εκφράζονται υποχρεωτικά σε ΕΥΡΩ.
- σταδιακή μετατροπή της ονομαστικής αξίας σε ΕΥΡΩ από τους εκδότες των εισηγμένων αξιών που το επιθυμούν προκειμένου να διευκολυνθεί η διαδικασία μετάβασης της διαπραγμάτευσης και εκκαθάρισης σε ΕΥΡΩ.
- **Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)**
- Οι εκδόσεις τίτλων, η διαπραγμάτευση και η εκκαθάριση θα γίνονται σε ΕΥΡΩ ενώ θα καταργηθούν οι μεταβατικές διευκολύνσεις συναλλαγής και εξόφλησης τίτλων σε δραχμές.

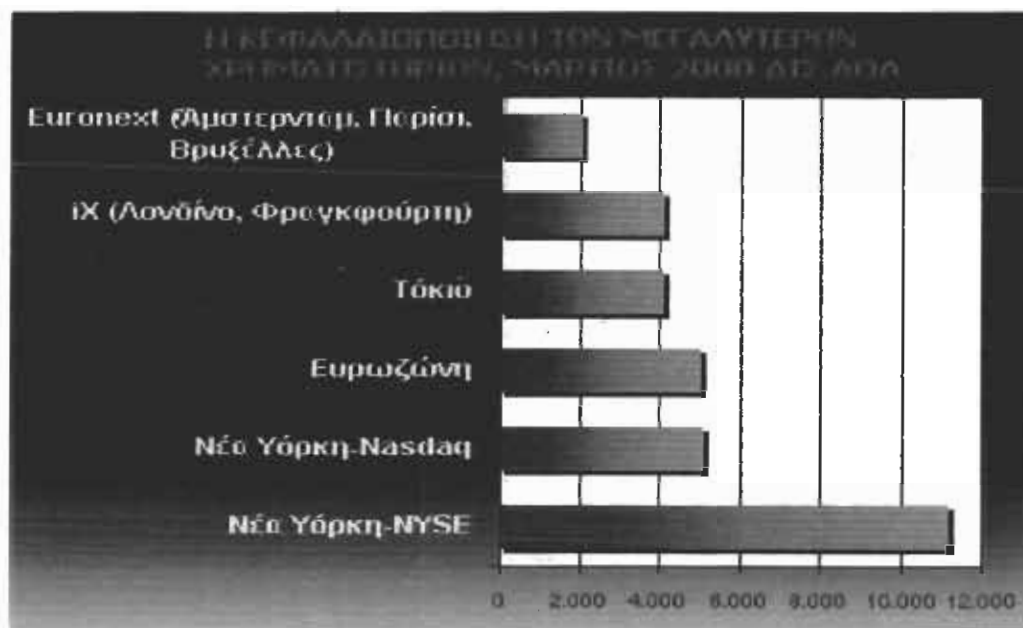
5.4 Η κεφαλαιοποίηση των Χρηματιστηρίων της Ευρωζώνης

Εκτιμάται ότι η χρηματιστηριακή αξία της ευρωπαϊκής αγοράς θα τριπλασιαστεί ως το 2005. Σήμερα, η κεφαλαιοποίηση των Χρηματιστηρίων της Ευρωζώνης αντιστοιχεί στο 1/3 του αμερικανικού (NYSE & Nasdaq), του iX στο 1/4 και του Euronext στο 13%.

Οι ΗΠΑ για να συντηρούν τον ρυθμό ανάπτυξής τους εισάγουν κεφάλαια 1 δισ. δολ. την ημέρα.

Το δολλάριο έχει χάσει γύρω στο 10% έναντι του γιεν στον ενάμιση χρόνο ζωής του ευρώ.

Ο άρχων της Fed, Άλαν Γκρίνσπαν, λέγεται ότι θα φθάσει στο 7,5% τα αμερικανικά επιτόκια ως το τέλος του χρόνου.

5.5 Οι προοπτικές του ελληνικού χρηματιστηρίου

Η πορεία του ελληνικού χρηματιστηρίου στο επόμενο έτος θα επηρεαστεί από μία πλειάδα παραγόντων που επηρεάζουν τις διεθνείς αγορές και από έναν κυρίως εσωτερικό παράγοντα, την αξιολόγηση από τις εταιρείες εκτίμησης της πιστοληπτικής επιφάνειας που προσδιορίζουν εν πολλοίς τη στάση του διεθνούς επενδυτικού κοινού.

Το ελληνικό χρηματιστήριο σημείωσε απώλειες της τάξης των 800 σχεδόν μονάδων κατά τη διάρκεια του 2001, ενώ δεν ακολούθησε την ανοδική κίνηση των χρηματιστηρίων της Ευρώπης και των ΗΠΑ το τελευταίο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου, οπότε ήταν προφανής η προσπάθεια προεξόφλησης της μικρής ανάκαμψης που πολλοί αναλυτές διατείνονται ότι μπορούν να σημειώσουν οι οικονομίες των ΗΠΑ και της Ευρώπης κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2002.

Η πορεία του ελληνικού χρηματιστηρίου στο επόμενο έτος θα επηρεαστεί από μία πλειάδα παραγόντων που επηρεάζουν τις διεθνείς αγορές και από έναν κυρίως εσωτερικό παράγοντα, την αξιολόγηση από τις εταιρείες εκτίμησης της πιστοληπτικής επιφάνειας (rating agencies) που προσδιορίζουν εν πολλοίς τη στάση του διεθνούς επενδυτικού κοινού. Οι εταιρείες αυτές σε πρόσφατες εκθέσεις τους συνδέουν άμεσα ενδεχόμενη αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας με τη δυναμική εξομάλυνσης των δημοσίων οικονομικών της χώρας. Η μείωση του δημοσίου χρέους στη μεσομακροχρόνια περίοδο είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την έγκαιρη και αποτελεσματική επίλυση των διαρθρωτικών προβλημάτων του ασφαλιστικού συστήματος, τα οποία, σε συνδυασμό με το δημογραφικό πρόβλημα, συνεπάγονται μεγάλη αύξηση του ποσοστού των συντάξεων στο ΑΕΠ της. Αυτό επιβάλλει την κατάλληλη ρύθμιση των παραμέτρων του ασφαλιστικού συστήματος, έτσι ώστε να γίνει δυνατή η σταθεροποίηση του ποσοστού των συντάξεων στο ΑΕΠ σε ένα επίπεδο που να είναι δυνατό να χρηματοδοτηθεί από την αναπτυξιακή προοπτική της χώρας μας.

Όσον αφορά την πορεία των διεθνών χρηματιστηριακών αγορών με τις οποίες το ελληνικό χρηματιστήριο παρουσιάζει υψηλό συντελεστή συσχέτισης, μπορούμε να σημειώσουμε τα εξής: Για πρώτη φορά από τη δεκαετία του '70 οι διεθνείς κεφαλαιαγορές παρουσιάζουν πτώση για δύο συνεχόμενες χρονιές. Η εμφάνιση τριών συνεχόμενων ετών υποχώρησης είναι σπάνιο φαινόμενο, αφού έχει να συμβεί από την περίοδο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτή είναι όμως η σημειολογία του ζητήματος. Ενδεχομένως πολλοί τεχνικοί αναλυτές να το βλέπουν έτσι, προσδοκώντας μία θετική πορεία. Εάν μάλιστα επιβεβαιωθούν όσοι υποστηρίζουν ότι η παγκόσμια οικονομία μπορεί να ανακάμψει στο δεύτερο εξάμηνο του 2002 στην «ατμομηχανή» της παγκόσμιας οικονομίας, τις ΗΠΑ, το σενάριο αυτό θα στηρίζεται και σε μη

σημειολογικά επιχειρήματα.

Πόσο σίγουρο είναι ότι η εξέλιξη θα είναι τόσο ευνοϊκή; Οι απολύσεις, τα μειωμένα συνταξιοδοτικά επιδόματα και οι περικοπές bonus θα έχουν αρνητική επίδραση στην προσφορά αποταμιευτικών κεφαλαίων και, συνεπώς, στη ζήτηση για μετοχικούς τίτλους.

5.6 Wall Street Journal

Μετά την υποβολή της ελληνικής αίτησης για συμμετοχή στην ONE, η W.S.J. σε άρθρο της υποστηρίζει ότι η συμμετοχή στο ευρώ θα βλάψει την Ελλάδα. «Η Ελλάδα θα είναι ένας καινούργιος μαθητής που θα πασχίζει να επιβιώσει σε ένα δραματικά σκληρότερο και λιγότερο ανεκτικό πλαίσιο...»

«...Αναλογιστείτε τι συνέβη στην Πορτογαλία. Τον Δεκέμβριο του 1997 η MSCI ανακοίνωσε την αναβάθμιση της τοπικής αγοράς σε ανεπτυγμένη. Στους τέσσερις μήνες που ακολούθησαν ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου σημείωσε άνοδο 160%». Τη μεγάλη άνοδο, όμως, ακολούθησε μεγάλη υποχώρηση αμέσως μετά το “κλείδωμα” της ONE τον Μάρτιο του 1999, από τότε δε η αγορά δεν έχει ανακάμψει πλήρως.

6. Η αναπτυξιακή δυναμική στο νέο καθεστώς

Η πορεία μας στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον και η επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης με τα εισοδήματα των άλλων Ευρωπαίων επιβάλλουν τη συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής και τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα.

Με την ένταξη στη Ευρωζώνη υπήρξαν σοβαρές ανησυχίες για τον πληθωρισμό.

Οι ανησυχίες αυτές εδράζονταν, πρώτον, στην αναμενόμενη αναζωπύρωση των πληθωριστικών πιέσεων λόγω του υψηλού ρυθμού της πιστωτικής επέκτασης μετά τη νομισματική χαλάρωση και την αποκλιμάκωση των επιτοκίων, και δεύτερον, στην πιθανότητα εμφάνισης κύματος ανατιμήσεων κατά την περίοδο της μετάβασης.

Ο πρώτος φόβος δεν πραγματοποιήθηκε, καθώς η διεθνής ύφεση οδήγησε σε μεγάλη πτώση των τιμών του πετρελαίου και άλλων εισαγόμενων πρώτων υλών. Τελικά η χώρα μας κατάφερε να επιτύχει έναν από τους **υψηλότερους ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων** (κατά 10%) και του ΑΕΠ (κατά 4,1%), χωρίς πληθωριστικές πιέσεις και με ελαφρά βελτιωμένο ισοζύγιο πληρωμών. Έτσι, διανύσαμε το τρίτο κατά σειρά έτος με πληθωρισμό κάτω από το 3,5%, που αποτελεί αξιοσημείωτο επίτευγμα για μία χώρα με το πληθωριστικό παρελθόν της Ελλάδας.

Το σπουδαιότερο είναι ότι οι προοπτικές για τον πληθωρισμό και την ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια διατηρούνται ευνοϊκές, βοηθούσης της διεθνούς οικονομικής ύφεσης. Η συμμετοχή στην Ευρωζώνη (που ολοκληρώνεται με την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή) εξασφαλίζει τη συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας της ελληνικής οικονομίας σε κλίμα νομισματικής σταθερότητας. Η πορεία μας, όμως, στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον και η επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης με τα εισοδήματα των άλλων Ευρωπαίων επιβάλλουν τη συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής και τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα.

Ο ιδιωτικός τομέας της οικονομίας θα διευρύνεται σταδιακά λόγω των ιδιωτικοποιήσεων και της προοδευτικής απεμπλοκής του κράτους από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

6.1 Το αναπτυξιακό δυναμικό της Ελλάδος είναι σήμερα σημαντικά αυξημένο.

Η ζήτηση για παραγωγικές επενδύσεις είναι αυξημένη τόσο από τον δημόσιο, όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης προωθείται η υλοποίηση ενός μεγάλου αριθμού έργων υποδομής και επιχειρησιακών προγραμμάτων επενδύσεων, με μεγάλη εμπλοκή και του ιδιωτικού τομέα, σε όλους τους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας. Επίσης, το πρόγραμμα έργων υποδομής και προετοιμασίας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες συνεπάγεται ένα υψηλό επίπεδο δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων για τα επόμενα δύο χρόνια.

Οι προοπτικές αυτές οδηγούν τις ιδιωτικές επιχειρήσεις σε διαρθρωτικές προσαρμογές που χρηματοδοτούνται με χαμηλό κόστος χρήματος τόσο από το υψηλό επίπεδο των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων, όσο και από το τραπεζικό σύστημα με τα σημερινά χαμηλά επιτόκια. Από την πλευρά της ζήτησης, η απελευθέρωση ορισμένων κρίσιμων τομέων της οικονομίας, όπως της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, παρακινεί ένα υψηλό επίπεδο επενδυτικής πρωτοβουλίας από τον ιδιωτικό τομέα σε αυτούς τους τομείς. Επιπλέον, η ιδιωτική κατανάλωση προσαρμόζεται σταδιακά (μετά την αύξηση των εισοδημάτων, των φορολογικών περικοπών και της δραστηκής μείωσης των επιτοκίων) και αναμένεται να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια με ρυθμούς που θα πλησιάζουν τον ρυθμό ανάπτυξης σε αντίθεση με τα τελευταία χρόνια που αυξανόταν με ρυθμό χαμηλότερο. Από την πλευρά της προσφοράς, μετά από μια δεκαετία διαρθρωτικών μεταβολών στους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν σημειώσει πρόοδο. Μπορεί η περιγραφή αυτή να αποτελέσει ένα εφικτό σενάριο πραγματικής σύγκλισης της ελληνικής οικονομίας με τις περισσότερο αναπτυγμένες οικονομίες των άλλων χωρών της Ευρωζώνης. Προϋπόθεση υλοποίησης αυτού του σεναρίου αποτελεί η συνέχιση της δημοσιονομικής προσαρμογής με στόχο τη μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστού του ΑΕΠ και η επιτάχυνση των διαρθρωτικών προσαρμογών στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα.

7. Οι προοπτικές του ευρώ στις διεθνείς αγορές

Φαίνεται να έχει διαμορφωθεί μια ευνοϊκή σχέση αποδόσεων των τοποθετήσεων σε ευρωπαϊκούς τίτλους και χρηματοοικονομικά προϊόντα σε σχέση με τα αντίστοιχα προϊόντα και τίτλους σε δολάρια.

Η μεγάλη επιτυχία της εισόδου του ευρώ ως νομίσματος σε φυσική μορφή στην ευρωπαϊκή ήπειρο δημιούργησε αισιοδοξία για την πορεία στις διεθνείς αγορές, ενώ προκάλεσε ανησυχίες στους οικονομικούς παράγοντες των χωρών που έμειναν οικειοθελώς εκτός του ενιαίου νομίσματος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των περισσότερων αναλυτών, το ευρώ μπορεί να σημειώσει σημαντική

ανάκαμψη έναντι του δολλαρίου και του γιεν μέσα στο 2002, καθώς εννοείται αποφασιστικά από μία σειρά από παράγοντες.

Πρώτον, σύμφωνα με μελέτη της Credit Swiss First Boston, η σταθμισμένη (ως προς τις εμπορικές ανταλλαγές) συναλλαγματική ισοτιμία του ευρώ έχει υποτιμηθεί κατά 12% το 1999, κατά 1% το 2000 και κατά 2% το 2001. Αυτό συνεπάγεται σημαντικά κέρδη ανταγωνιστικότητας για της χώρες της Ευρωζώνης. Επιπλέον, σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, το ευρώ είναι υποτιμημένο έναντι του δολλαρίου. Τρίτον, τους τελευταίους μήνες παρατηρείται **βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών** (τρέχουσες συναλλαγές και λογαριασμός κεφαλαίων) της Ευρωζώνης που δεν έχει ακόμα φανεί στη συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ-δολλαρίου. Τέταρτον, δεδομένου ότι η τιμή του πετρελαίου μάλλον θα παραμείνει στα σημερινά επίπεδα, δηλαδή κάτω από τα 20 δολ. το βαρέλι, θα υπάρξουν ευνοϊκότερες επιπτώσεις στο ευρώ απ' ό,τι στο δολλάριο. Τέλος, φαίνεται να έχει διαμορφωθεί μια ευνοϊκή σχέση αποδόσεων των τοποθετήσεων σε ευρωπαϊκούς τίτλους και χρηματοοικονομικά προϊόντα σε σχέση με τα αντίστοιχα προϊόντα και τίτλους σε δολλάρια. Παρά τους ανωτέρω ευνοϊκούς παράγοντες, απαιτείται, όμως, η βελτίωση της αξιοπιστίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, έτσι ώστε να στηριχτεί το επενδυτικό κοινό στους χειρισμούς της και να στραφεί σε ευρωπαϊκές τοποθετήσεις.

7.1 Βελτιώνεται η αριθμητική της ύφεσης

Η υποτίμηση του γιεν έχει απομείνει ως το μόνο μέτρο, το οποίο θα μπορούσε να στρέψει την εγχώρια και τη διεθνή ζήτηση προς τα ιαπωνικά προϊόντα, με στόχο την αύξηση των εξαγωγών και της εγχώριας παραγωγής. Ο Ιάπωνας πρωθυπουργός δεσμεύθηκε να κάνει ό,τι είναι δυνατόν για την αποτροπή χρηματοοικονομικής κρίσης.

Το μεγάλο shock του τρομοκρατικού χτυπήματος της 11ης Σεπτεμβρίου προκάλεσε ανυπέρβλητα προβλήματα σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, στους οποίους ο παράγων "ασφάλεια" παίζει καθοριστικό ρόλο, όπως οι αεροπορικές εταιρείες, ο τουρισμός, η πορεία αποθεμάτων, απολύσεων και παραγωγής κ.λπ. Γι' αυτό η παρακολούθηση των σχετικών δεικτών αποτελεί τη

μόνη κατάλληλη αριθμητική της υφιστάμενης διαταραχής της παγκόσμιας οικονομίας. Σημαντική αύξηση σημείωσε ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις ΗΠΑ που έφθασε τον Δεκέμβριο στις 93,7 μονάδες έναντι 84,9 τον Νοέμβριο. **Ανεστράφη, δηλαδή, μία καθοδική πορεία έξι συνεχόμενων μηνών.** Επίσης, οι δείκτες διαχείρισης προμηθειών, νέων παραγγελιών, απασχόλησης και παραγωγής σημείωσαν βελτίωση τον Δεκέμβριο. Οι συνεχείς μειώσεις των επιτοκίων παρέμβασης από τον Άλαν Γκρήνσπαν φαίνεται ότι ενεργούν θετικά τουλάχιστον στην αγορά κατοικίας, αφού οι πωλήσεις κατοικιών (μόνο των παλαιών και όχι των νεόδμητων κατοικιών και αυτό είναι ενδεικτικό του κλίματος) σημείωσαν αύξηση.

Τι δείχνουν όμως αυτές οι εξελίξεις; Δικαιολογούν τις προσδοκίες για ανάκαμψη της οικονομίας των ΗΠΑ από το 2ο 3μηνο του 2002 ή αποτελούν ένα συγκυριακό φαινόμενο που συνδέεται με διόρθωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης που καταβαραθρώθηκε το 2001; Άλλωστε οι εξελίξεις άλλων δεικτών εξακολουθούν να είναι αρνητικές (π.χ. παραγγελίες διαρκών αγαθών, λιανικές πωλήσεις, νέες αιτήσεις για επιδόματα ανεργίας). Ιδιαίτερα όσον αφορά την αγορά εργασίας των ΗΠΑ, η κατάσταση φαίνεται ζοφερή. Η απασχόληση σημείωσε νέα συρρίκνωση τον Δεκέμβριο, καθώς οι εταιρείες συνέχισαν τις απολύσεις εργαζομένων, αν και με χαμηλότερο ρυθμό απ' ό,τι τους προηγούμενους μήνες. Σύμφωνα με στοιχεία του αμερικανικού Υπουργείου Εργασίας, η απασχόληση (εκτός από τον αγροτικό τομέα) μειώθηκε τον Δεκέμβριο κατά 124.000 άτομα, μετά από πτώση κατά 371.000 άτομα τον Νοέμβριο και κατά 448.000 άτομα τον Οκτώβριο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το ποσοστό της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 5,8% τον Δεκέμβριο έναντι 5,6% τον Νοέμβριο του παρελθόντος έτους.

Στην **Ευρωπαϊκή Ένωση**, η εικόνα δεν είναι πολύ καλύτερη. Στη Γερμανία, η κυβέρνηση αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για την οικονομική ανάπτυξη του 2002. Μετά από τις δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις και την περιορισμένη (αύξηση του ΑΕΠ) το 2001, η κυβέρνηση προβλέπει ανάπτυξη γύρω στο 0,75% το 2002 έναντι 1,25% της προηγούμενης πρόβλεψης. Επίσης, εκτιμάται ότι το ποσοστό ανεργίας θα αυξηθεί σημαντικά, καθώς και ο αριθμός των ανέργων για το τέλος του Δεκεμβρίου 2001 έφθασε περίπου στα 4 εκατ.

άτομα.

Τέλος, στη λεκάνη του Ειρηνικού φαίνεται ότι η έξοδος από την κρίση θα αργήσει πολύ ακόμη. Η παρατεταμένη ύφεση που μαστίζει την **ιαπωνική οικονομία** είχε ως αποτέλεσμα την περαιτέρω άνοδο της ανεργίας σε ιστορικά υψηλά (5,5%), ενώ προβλέπεται να ανέλθει στο 6% στα μέσα του 2002. Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν την οικονομική πολιτική να στραφεί προς δύο κυρίως κατευθύνσεις: Πρώτον, στη διολίσθηση του γιεν κατά 7% έναντι του δολλαρίου και του ευρώ, και δεύτερον, στην προσπάθεια εξυγίανσης του τραπεζικού συστήματος που επιβαρύνεται με μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Η υποτίμηση του γιεν έχει απομείνει ως το μόνο μέτρο, το οποίο θα μπορούσε να στρέψει την εγχώρια και τη διεθνή ζήτηση προς τα ιαπωνικά προϊόντα, με στόχο την αύξηση των εξαγωγών και της εγχώριας παραγωγής. Ωστόσο αυτή η πολιτική μπορεί να οδηγήσει σε ανταγωνιστικές υποτιμήσεις των νομισμάτων των άλλων χωρών της ΝΑ Ασίας, οι οποίες θα προσπαθήσουν με τη σειρά τους να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους.

-
- 1 ⁱ **Απόφαση Υπουργού 2/14163/0020/29-12-2000** - Εγκύκλιος κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2002
  - 2 **Απόφαση Υπουργού 2/24205/0094/12-4-2001** - Εγκύκλιος κατάρτισης και υποβολής των Προϋπολογισμών οικονομικού έτους 2002 των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, που επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Κ Π) και των ειδικών Λογαριασμών που λειτουργούν στα Υπουργεία και σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου (εκτός των Προϋπολογισμών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων)
  - 3 **Απόφαση Υπουργού 2/24861/0022/22-4-2001** - Προσαρμογή των μισθών στο ενιαίο νόμισμα
  - 4 **Απόφαση Υπουργού 2/35655/13-6-2001** - Εισαγωγή του Ευρώ ως εθνικού νομίσματος και οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 2842/2000, που αφορούν την εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού και ΟΤΑ
  - 5 **Κοινή Υπουργική Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών, Δημ. Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υπουργού Οικονομικών 2/43723/0094/20-7-2001** - Κατάρτιση και υποβολή Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2002 των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων
  - 6 **Απόφαση Υπουργού 2/51133/0020/6-9-2001** - Εκτέλεση Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2001
  - 7 **Εγκύκλιος 149951/0050/5-10-2001** - Διαδικασία τρόπου πληρωμής Μισθών, Συντάξεων, Βοηθημάτων και Παροχών από τον Ιανουάριο του έτους 2002 λόγω της μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα Ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 2842/2000 (ΦΕΚ 207/Α/27-9-2000), στους υπαλλήλους, συνταξιούχους και βοηθηματούχους του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και ασφαλιστικών ταμείων αντίστοιχα που πληρώνονται μέσω τραπεζικού συστήματος, σε εφαρμογή του άρθρου 1 του Ν 2303/95
  - 8 **Απόφαση Υπουργού 2/57250/0025/2-11-2001** - Προεφοδιασμός των επιχειρήσεων με κέρματα Ευρώ
  - 9 **Απόφαση Υπουργού 2/59329/0025/2-11-2001** - Προεφοδιασμός του κοινού με κέρματα Ευρώ υπό μορφή συσκευασιών εξοικείωσης
  - 10 **Απόφαση Υπουργού 2/68254/0022/20-11-2001** - Καταβολή αποδοχών Α' Δεκαπενθήμερου μηνός Ιανουαρίου 2002
  - 11 **Απόφαση Υπουργού 2/68361/0026/21-11-2001** - Εκτέλεση τακτικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2001

12. **Απόφαση Υπουργού 2/71386/0094/4-12-2001** - Εκτέλεση Προϋπολογισμών ΝΠΔΔ και ΟΤΑ α' και β' βαθμού οικονομικού έτους 2001.
13. **Απόφαση Υπουργού 2/71945/0026/5-12-2001** - Εκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2001 και τακτοποίηση των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων
14. **Απόφαση Υπουργού 2/71996/0026/5-12-2001** - Διαδικασία τακτοποίησης, μετά την 1-1-2002, χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής τακτικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμών ΝΠΔΔ και ΟΤΑ α' και β' βαθμού, που θα εκδοθούν μέχρι και 31-12-2001.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩ

1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

1.1 Στασιμότητα στις εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος

Κατά 2% αυξήθηκαν οι εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος το 11μηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2001, μετά από άνοδο 21% το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα μάλιστα με την Τράπεζα της Ελλάδος, η άνοδος περιορίζεται σε 0,3%, αν υπολογιστεί σε δραχμές σταθερής αγοραστικής δύναμης, έναντι 22% το 2000.

Η μείωση της τουριστικής κίνησης το τελευταίο τρίμηνο του 2001 ήταν μικρότερη στην Ελλάδα απ'ότι στο σύνολο της Ευρώπης, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού. Οι αφίξεις τουριστών στην Ελλάδα πέρυσι εκτιμάται ότι αυξήθηκαν 2%, έναντι μείωσης στην Ευρώπη 0,7% και μετά από άνοδο 2,8% το 2000.

Το γεγονός όμως ότι με λίγο υψηλότερη άνοδο των αφίξεων το 2000 (2,8%) επετεύχθη πολύ υψηλή άνοδος των εισπράξεων (21%), ενώ πέρυσι η άνοδος των εισπράξεων ήταν αμελητέα θα πρέπει να αποδοθεί αφενός μεν στον ανταγωνισμό που οδηγεί σε χαμηλές τιμές του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, αλλά και στην αδυναμία προσέλκυσης μεγαλύτερου ποσοστού τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου, λόγω ανεπαρκειών της ελληνικής τουριστικής υποδομής.

1.2 Δυσπιστία του ελληνικού κοινού για το νέο νόμισμα και τις πληρωμές από τουρίστες.

Κωμικοτραγική είναι συμπεριφορά των ιδιωτών αλλά και των καταστηματαρχών στην επαρχία, αφού έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα μη αποδοχής των νομισμάτων ευρώ που δεν απεικονίζουν τις ελληνικές παραστάσεις.

Το υπουργείο οικονομικών ξεκίνησε καμπάνια για την αποφυγή του φαινομένου αλλά σε ορισμένες απομακρυσμένες περιοχές δεν φαίνεται να εισακούγεται για τους πρώτους τουλάχιστον μήνες της κυκλοφορίας του νέου νομίσματος.

Η πολιτική που ακολουθείται πλέον άτυπα είναι η χρέωση πιστωτικών καρτών.

2. Διαφορές τιμών μεταξύ Ελλάδος και υπόλοιπων χωρών Ε.Ε.

Οι οικονομικά πιο εύρωστες χώρες του βορά, εύλογο είναι, ότι βρίσκουν πλέον τα αγαθά και τις υπηρεσίες σε αρκετά πιο χαμηλή τιμή από αυτή που έχουν στην πατρίδα τους σε αντίστοιχα προϊόντα. Το φαινόμενο αυτό είναι μεν καλό για την εισροή χρήματος στην Ελλάδα, έχει όμως και την αρνητική πλευρά του αν κοιτάξουμε και από την ελληνική πλευρά.

Στο εξωτερικό το ελληνικό «βαλάντιο» δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στο υψηλό, από οικονομικής πλευράς, βιοτικό επίπεδο των ξένων.

Την τελευταία περίοδο, όλες οι μελέτες που αφορούν τα μισθολογικά των ελλήνων εργαζομένων σε σύγκριση με αυτά των αντιστοίχων συναδέλφων του εξωτερικού, μας κατατάσσουν ουραγούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αποτέλεσμα τις έντονες διαμαρτυρίες από όλους τους εργασιακούς φορείς.

Στην παρούσα φάση και σε επιχειρηματικό επίπεδο παρατηρείται μια έντονη αγοραστική δραστηριότητα από ομίλους του εξωτερικού, σε όλους τους τομείς της οικονομίας και με αποκορύφωμα την τουριστική βιομηχανία.

3. Τουριστικές Επιχειρήσεις

Οι τουριστικές επιχειρήσεις συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που θα πρέπει να προσαρμόσουν τη λειτουργία τους από 1.1.1999, με βάση το ΕΥΡΩ, η δε προετοιμασία προσαρμογής θα πρέπει να αρχίσει εντός του έτους παράλληλα με τις χώρες που έχουν ήδη ενταχθεί στην ζώνη ΕΥΡΩ. Αυτό προσδιορίζεται από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των αλλοδαπών τουριστών (της τάξεως του 70% ή 7,5 εκατ. το 1997) προέρχεται από χώρες της ΕΕ που θα χρησιμοποιήσουν το ΕΥΡΩ από το επόμενο έτος.

Η χρήση του ΕΥΡΩ από τους τουρίστες θα αποτελέσει συνειδητή επιλογή αφού, θα μειώσει το κόστος των ταξιδιών. Η μείωση αυτή θα είναι α) άμεση κατά το μέγεθος των προμηθειών που εξαναγκάζονται να πληρώνουν σήμερα στις πολλαπλές ανταλλαγές νομισμάτων, των διακυμάνσεων των ισοτιμιών και των γραφειοκρατικών δυσκολιών, β) έμμεση λόγω της μείωσης του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών και της βελτίωσης της ποιότητας εξαιτίας του αυξημένου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων και της εξασφάλισης φθηνότερων καταναλωτικών δανείων για ταξίδια λόγω χαμηλότερων επιτοκίων. Οι παράγοντες αυτοί εκτιμάται ότι θα εντείνουν τις πιέσεις των τουριστών της ΕΕ για άμεση χρήση του ΕΥΡΩ και θα επηρεάσουν θετικά τις εξελίξεις της ευρωπαϊκής και διεθνούς τουριστικής κίνησης.

Με την εισαγωγή του ΕΥΡΩ αναμένεται επίσης σημαντική αύξηση των πληρωμών με “πλαστικό χρήμα” (πιστωτικές κάρτες, ταξιδιωτικές επιταγές, ευρωεπιταγές κ.λπ). Αυτό απαιτεί την έγκαιρη προετοιμασία των τουριστικών επιχειρήσεων, ώστε να αντιμετωπίσουν αυτές τις εξελίξεις ανεξάρτητα από το χρόνο ένταξης της χώρας στη ζώνη ΕΥΡΩ. Λόγω δε της εκτίμησης ότι τα οφέλη που θα προκύψουν, για τις επιχειρήσεις και τον τομέα γενικότερα (π.χ. μείωση του κόστους εκ των συναλλαγματικών κινδύνων, μείωση των επιτοκίων, διαπραγμάτευση των συμβάσεων με τρίτες χώρες σε ΕΥΡΩ αντί του δολαρίου, κ.λπ.) είναι σαφώς περισσότερα από το κόστος προσαρμογής, είναι εύλογο να αναμένει κανείς ότι οι ίδιες θα υποστηρίξουν την προσπάθεια ταχείας μετάβασης στο ΕΥΡΩ. Απαιτείται όμως άμεση ενημέρωση για τις επερχόμενες ραγδαίες εξελίξεις και να γίνει εξαρχής σαφές ότι η οποιαδήποτε καθυστέρηση προσαρμογής θα έχει πολλαπλάσιο κόστος. Το γεγονός εξάλλου, ότι οι τουριστικοί κλάδοι (ξενοδοχειακός, τουριστικών γραφείων, γραφείων μεταφορών, κ.λπ) είναι, σχεδόν, στο σύνολό τους μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η (αναγκαστική) αναδιοργάνωση και προσαρμογή στις νέες συνθήκες ισχυρότερου ανταγωνισμού, αποτελεί μοναδική ευκαιρία για σωστή οργάνωση, συνεργασία, εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας, κ.λπ.

Στα πλαίσια του σχεδίου προσαρμογής του τομέα στο ΕΥΡΩ, οι δημόσιοι φορείς (Υπουργείο Ανάπτυξης και οι εποπτευόμενοι οργανισμοί Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος και Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών) σε συνεργασία με τους αντίστοιχους των χωρών που έχουν ήδη επιλεγεί για να συμμετάσχουν στη ζώνη ΕΥΡΩ, θα προβούν στις αναγκαίες αλλαγές του θεσμικού πλαισίου (π.χ. σε ότι αφορά συμβάσεις μεταξύ επαγγελματιών, επαγγελματιών και καταναλωτών, εφαρμογή διπλής τιμολόγησης, ενημέρωση καταναλωτή κ.λπ.) παράλληλα με τις χώρες αυτές αλλά και σε συνεργασία με άλλα Υπουργεία και φορείς σε περιπτώσεις συναρμοδιότητας, ενώ προτεραιότητα θα δοθεί στην ολοκλήρωση και εφαρμογή του προγράμματος ενημέρωσης.

Οι φορείς των τουριστικών κλάδων (ξενοδοχειακού, τουριστικών πρακτορείων, θαλάσσιου τουρισμού, τουριστικών λεωφορείων κλπ.) σε συνεργασία με τις

αντίστοιχες ενώσεις των χωρών της ΕΕ και τους δημόσιους φορείς, επεξεργάζονται το λεπτομερές σχέδιο προσαρμογής τους στις νέες συνθήκες λειτουργίας της ενιαίας αγοράς. Ήδη πρόσφατα υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ επαγγελματικών φορέων εμπορίου, τουρισμού και βιοτεχνίας της ΕΕ, προαιρετικής χρήσης από τις επιχειρήσεις, ενός σήματος ΕΥΡΩ που θα πληροφορεί τον καταναλωτή ότι η επιχείρηση έχει ήδη υιοθετήσει τους κανόνες προσαρμογής στο ΕΥΡΩ (όπως διπλή αναγραφή τιμών, στρογγυλοποίηση, δυνατότητα πληροφόρησης κ.λ.π.) Το σχέδιο αυτό θέτει σε προτεραιότητα ενέργειες όπως ενημέρωσης επιχειρηματιών και καταναλωτών (υφίσταται ήδη δίκτυο ενημέρωσης για θέματα ΕΥΡΩ μέσω του Internet), εκπαίδευσης προσωπικού, προσαρμογής ή αντικατάστασης του μηχανολογικού εξοπλισμού, κλπ.. Η έγκαιρη ενημέρωση των επιχειρηματιών θα βοηθήσει στη σωστή ιεράρχηση των ενεργειών προσαρμογής και της χρονικής κατανομής του κόστους.

Η γνώμη που επικρατεί σήμερα (2002) είναι εντελώς διαφορετική, οι πρώτοι μήνες κυκλοφορίας του ευρώ βρίσκουν τους ευρωπαίους σε ένα κλίμα δυσαρέσκειας το οποίο επικεντρώνεται στη φανερή ανατίμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών καθώς και στα φαινόμενα αισχροκερδίας που παρατηρούνται σε όλη την Ευρώπη.

4. Προβλέψεις τουριστικής κίνησης .

Για όποιον ταξίδεψε το Πάσχα στην ελληνική επαρχία και μάλιστα σε τόπους παραδοσιακά έντονου τουριστικού ενδιαφέροντος από την αλλοδαπή είναι βέβαιο ότι θα διαπίστωσε μία εμφανή υποτονική παρουσία και κινητικότητα από πλευράς ξένου παράγοντα.

Την εμπειρική αυτή διαπίστωση, η οποία έγινε αισθητή μόνον στους τοπικούς πληθυσμούς καθώς η ελληνική τουριστική παρουσία ήταν ιδιαίτερα έντονη, επικύρωσαν οι στατιστικές του α΄ τριμήνου που έδειξαν μεγάλη (30% περίπου) **κάμψη του τουριστικού ρεύματος προς την χώρα μας.**

Πρόκειται ασφαλώς για ένα μάλλον ευρύτερο φαινόμενο που παρατηρείται διεθνώς τους τελευταίους μήνες και που πρέπει να συσχετίζεται με δύο βασικά παράγοντες :

Πρώτο, την σημαντική **οικονομική επιβράδυνση** που σημειώθηκε μέσα στο 2001 σε ΗΠΑ - ΕΕ και η οποία προκάλεσε τον περιορισμό των εισοδημάτων λόγω της συγκρατημένης αύξησης των μισθών, της αύξησης της ανεργίας και της πτώσης των χρηματιστηρίων. Είναι ιστορικά επιβεβαιωμένο πως οποτεδήποτε εμφανίζονται φαινόμενα ύφεσης στην οικονομική δραστηριότητα, επηρεάζεται αρνητικά το ρεύμα της διεθνούς τουριστικής κίνησης. Τόσο τα ταξίδια αναψυχής όσο και επαγγελματικών συναλλαγών περιορίζονται όταν κάμπτονται τα εισοδήματα και, αντιστρόφως, αυξάνονται όταν βελτώνονται τα εισοδήματα.

Δεύτερο, τα γεγονότα της τρομοκρατικής επίθεσης της 11/9 στην Ν. Υόρκη και τον προκύπτοντα πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, ο οποίος σε συνδυασμό με την γεωπολιτική αστάθεια της Μ. Ανατολής και την νέα ένταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων (βλ Κύπρος, ευρωστρατός) προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία στον ξένο ταξιδιώτη. Πολύ περισσότερο που η Ελλάδα δεν έχει να επιδείξει κάποια σημαντική επιτυχία στον πόλεμο κατά των δικών της εγχώριων τρομοκρατικών οργανώσεων.

Ποιες είναι, λοιπόν, οι προοπτικές για το 2002 με βάση τα παραπάνω δεδομένα ; Πολλοί ευελπιστούν πως δεν θα έχουμε σημαντικές επιπτώσεις φέτος. Γιατί η προβλεπόμενη ανάκαμψη σε ΗΠΑ-ΕΕ ελπίζεται να κάνει τους καταναλωτές να αναθαρρήσουν και, ακόμη, γιατί εκτιμάται πως η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από την **μαζική εγκατάλειψη άλλων ανταγωνιστικών γειτονικών χωρών** από τον ξένο τουρισμό (πχ Ισραήλ, Αίγυπτο, Τουρκία) καθώς η χώρα μας θεωρείται σχετικά ασφαλέστερη. Εντούτοις, καθώς η ανάκαμψη αργεί και δεν έχει ακόμη απήχηση στα εισοδήματα, ενώ και στην Ελλάδα η οικονομική επιβράδυνση φαίνεται περισσότερο στην καταναλωτική συμπεριφορά του κόσμου, το πιθανότερο είναι ο τουρισμός φέτος να περάσει σημαντικά δυσκολότερες μέρες συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη. Αν όχι σε όρους επισκέψεων, τουλάχιστον σε διανυκτερεύσεις και εισπρακτικό αποτέλεσμα...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1.1 Γενικά

Ως δημόσιος τομέας θεωρείται: η Κεντρική Διοίκηση, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί. Ο ρόλος του Δημόσιου Τομέα για τη μετάβαση της χώρας στο ΕΥΡΩ είναι ιδιαίτερα αποφασιστικός. Ο Δημόσιος Τομέας αποτέλεσε το υποστηρικτικό - συμπληρωματικό πλαίσιο στις αλλαγές που για τη μετάβαση των κοινωνικοοικονομικών φορέων της οικονομίας στο ΕΥΡΩ.

Η Δημόσια Διοίκηση, ειδικότερα, έπαιξε καταλυτικό ρόλο στη διαδικασία μετάβασης στο ΕΥΡΩ. Τούτο, λόγω της ιδιαίτερης συμβολής του Κράτους στις συνολικές συναλλαγές της οικονομίας αλλά και του ρυθμιστικού, συντονιστικού και εκτελεστικού ρόλου που αυτό επιτελεί. Το Κράτος έχει να αντιμετωπίσει ποικίλες προκλήσεις και να διευθετήσει πληθώρα τεχνικών θεμάτων τα κυριότερα των οποίων είναι η μετατροπή του δημόσιου χρέους, η τήρηση των λογαριασμών του δημοσίου, οι αλλαγές του θεσμικού πλαισίου, η μετατροπή των μηχανογραφικών συστημάτων, οι φορολογικές και τελωνειακές συναλλαγές, το σύστημα μισθοδοσίας και η κοινωνική ασφάλιση.

Το Κράτος, παράλληλα, πρέπει να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για το συντονισμό σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό) των οικονομικών και κοινωνικών φορέων ενόψει της εισαγωγής του Ενιαίου Νομίσματος, καθώς και την ενημέρωση του συναλλασσόμενου κοινού. Αυτό απαιτούσε την έγκαιρη λήψη πρωτοβουλιών που θα προετοίμαζαν το πλαίσιο μετατροπής των βασικών λειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης από το εθνικό νόμισμα στο ΕΥΡΩ, αφού η μετάβαση αυτή αποτελεί πρωτόγνωρη και χωρίς προηγούμενο νομισματική μεταρρύθμιση τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.

Στο κεφάλαιο αυτό εκτός των φορέων του δημόσιου τομέα, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και σε ορισμένες λειτουργίες του, με έμφαση στον ιδιαίτερο ρόλο που το Δημόσιο διαδραματίζει σε ορισμένους τομείς όπως το δημόσιο χρέος, η φορολογία, τα τελωνεία, κ.λ.π.

1.2 Κεντρική Διοίκηση

Η κεντρική διοίκηση περιλαμβάνει τα Υπουργεία και τις αποσυγκεντρωμένες υπηρεσίες των Υπουργείων στις Περιφέρειες και Νομούς, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), καθώς και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου που εποπτεύονται από το Κράτος (Ανώνυμες Εταιρείες, Συνεταιρισμοί, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα).

Η Δημόσια Διοίκηση εμπλέκεται στο θέμα του ΕΥΡΩ κατά πολλαπλό τρόπο, δηλαδή ως φορέας ενσωμάτωσης του Κοινοτικού Δικαίου στο Εθνικό Δίκαιο, ως φορέας καθορισμού και εφαρμογής της πολιτικής (οικονομικής - κοινωνικής κ.λ.π.), ως φορέας καθορισμού του ρυθμιστικού πλαισίου του ιδιωτικού τομέα, ως εργοδότης, ως επενδυτής και ως δανειστής καθώς και ως ρυθμιστής θεμάτων που αφορούν τους καταναλωτές.

Σημαντικό μέρος όμως των πρωτοβουλιών ανήκει στο Υπουργείο των Οικονομικών, ως φορέα που καταρτίζει τον Προϋπολογισμό και καθορίζει το λογιστικό σύστημα, και στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ). Οι ρυθμίσεις λοιπόν που θα εφαρμόσουν οι ανωτέρω δύο φορείς θα καθορίσουν, κατά μεγάλο μέρος, και την πρακτική των άλλων φορέων της Δημόσιας Διοίκησης.

Το χρονοδιάγραμμα των ενεργειών μετάβασης στο ΕΥΡΩ των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης έχει ως εξής:

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998 - 31/12/2000)

Καθορισμός πλαισίου ενημέρωσης και συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων. Σύσταση ad hoc ομάδων εργασίας.

Προσδιορισμός ενεργειών κατά φορέα και θέμα σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο του Υπουργείου Οικονομικών από τις ad hoc ομάδες εργασίας.

Εντοπισμός εκκρεμών νομικών θεμάτων και νομοθετική ρύθμιση.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου και εφαρμογή των συγκεκριμένων πλοτικών προγραμμάτων.

Προσαρμογή μηχανογραφικών συστημάτων

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Έναρξη της φυσικής κυκλοφορίας του ΕΥΡΩ.

Σταδιακή απόσυρση της δραχμής το αργότερο μέχρι τις 30.6.2002.

Οι φορείς του Δημοσίου έχουν άμεση αλληλεξάρτηση και συσχέτιση μεταξύ τους αλλά και με τον ιδιωτικό τομέα και τον πολίτη. Ιδιαίτερα οι υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, ως φορείς κατάρτισης του προϋπολογισμού, εφαρμογής της φορολογικής πολιτικής και καθορισμού των λογιστικών συστημάτων, εμπλέκονται σε πολλά διαδικαστικά ζητήματα τόσο με τους άλλους φορείς όσο και με τον πολίτη.

Οι υποθέσεις εργασίας και οι πρακτικές μετατροπής στο ΕΥΡΩ προωθούνται στα πλαίσια των ad hoc ομάδων εργασίας που δημιουργήθηκαν σε όλους τους δημόσιους φορείς με την προτροπή του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας (ΥΠ.ΕΘ.Ο) και σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) πραγματοποιεί και έχει ήδη προγραμματίσει πλοτικές εφαρμογές σε ΕΥΡΩ στο άμεσο μέλλον.

Οι θεσμικές ρυθμίσεις που απαιτούνται για τη μετάβαση των λειτουργιών των δημοσίων υπηρεσιών στο ΕΥΡΩ έχουν στόχο την ελαχιστοποίηση του κόστους προσαρμογής στο ενιαίο νόμισμα και τη μεγιστοποίηση των ωφελειών που θα προκύψουν απ' αυτή. Για την επίτευξη του στόχου αυτού και με την ευκαιρία μετάβασης των λειτουργιών του δημόσιου τομέα στο ΕΥΡΩ, μπορεί να συνδυασθεί ένας ευρύτερος ανασχεδιασμός της δομής και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητάς της.

Ο εντοπισμός κατά θέμα και αντικείμενο των διατάξεων όπως ισχύουν σήμερα (Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων) που σχετίζονται με το

ΕΥΡΩ θα ολοκληρωθεί για να τροποποιηθούν ή να αντικατασταθούν ή να προσαρμοσθούν.

Στη διαδικασία προσαρμογής των μηχανογραφικών συστημάτων για την εισαγωγή του ΕΥΡΩ πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η αλλαγή του αιώνα δημιουργεί τεχνικό πρόβλημα για ολόκληρο το σύστημα των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Το συγκεκριμένο πρόβλημα θα πρέπει να αντιμετωπισθεί σε τεχνικό επίπεδο και σε συνεργασία με το σχετικό κλάδο.

Τα ειδικά θέματα που αφορούν και το Δημόσιο Τομέα και που θα πρέπει να ρυθμισθούν, όπως η διπλή απεικόνιση τιμών και νομισματικών ποσών, οι τραπεζικές προμήθειες, η στρογγυλοποίηση κλπ., αποτελούν αντικείμενο ειδικής αναφοράς στα αντίστοιχα κεφάλαια.

Το Υπουργείο Οικονομικών είναι ένας από τους δημόσιους φορείς που θα φέρει, κατά κύριο λόγο, το βάρος των αναγκαίων αλλαγών για τη μετάβαση της χώρας στο ενιαίο νόμισμα. Ο ρόλος του ως ρυθμιστή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα θα είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η κατάρτιση του προϋπολογισμού, η διαχείριση του δημοσίου χρέους, οι μισθοί, οι συντάξεις, οι λογαριασμοί του δημοσίου, το φορολογικό σύστημα, η τελωνειακή νομοθεσία, οι δοσοληψίες με την ΕΕ και την αλλοδαπή εν γένει, θα προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται ενόψει της εισαγωγής του ΕΥΡΩ.

Για τη μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα το Υπουργείο Οικονομικών θα προβεί σε σειρά μεταρρυθμίσεων που αφορούν τόσο τα οριζόντια θέματα, για τα οποία απαιτείται κοινή λύση, όσο και τα ειδικά θέματα του κάθε φορέα. Η ανάλυση που ακολουθεί αφορά, κατά στάδιο προετοιμασίας, ειδικά θέματα που θα ανακύψουν στο δημοσιονομικό, φορολογικό και τελωνειακό τομέα, με καταγραφή των προσαρμογών που απαιτούνται.

1.3 Προϋπολογισμός

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Κατάρτιση και εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού σε δραχμές. Παράλληλα οι αρμόδιες υπηρεσίες θα προβούν στην καταγραφή της νομοθεσίας που θα πρέπει να προσαρμοστεί στα δεδομένα του ΕΥΡΩ, στην εκπόνηση πιλοτικών εφαρμογών και στην προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής.

Για τις μηχανογραφικές εφαρμογές του Προϋπολογισμού, την υποστήριξη λογισμικού, εξοπλισμού κλπ., λαμβάνεται πρόνοια για τη δυνατότητα μετατροπής και τήρησής τους στο ενιαίο νόμισμα.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων του οικονομικού έτους 2001 καταρτίστηκαν και εκτελέστηκαν σε δραχμές, ενώ βασικά μεγέθη τηρούνται και στα δύο νομίσματα. Αντίστοιχα, ο Απολογισμός του ίδιου έτους θα εκφραστεί σε δραχμές.

Για τη μετατροπή του Προϋπολογισμού σε ΕΥΡΩ απαιτείται κατ' αρχήν οριζόντια νομοθετική ρύθμιση η οποία θα πραγματοποιήθηκε το 2001. Στις περιπτώσεις που κριθεί απαραίτητο θα γίνουν επιμέρους ρυθμίσεις, όπως π.χ. για τον προγραμματισμό των εκδόσεων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, τα πραγματικά επιτόκια των κρατικών τίτλων, τη ρευστότητα των εκδόσεων, την ανάπτυξη πρωτογενούς και δευτερογενούς αγοράς ομολόγων, τις στρογγυλοποιήσεις και τη μέθοδο διάθεσης των κρατικών τίτλων.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων θα καταρτιστούν και θα εκτελεστούν σε ΕΥΡΩ. Όλες οι αριθμητικές αναφορές στην εισηγητική έκθεση θα εκφραστούν σε ΕΥΡΩ. Τα στοιχεία των τριμηνιαίων συνοπτικών πινάκων κατά την εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού θα εκφράζονται και στα δύο νομίσματα.

Όλες οι συναλλαγές του Ελληνικού Δημοσίου που αναφέρονται στον κρατικό προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2002 (υποχρεώσεις παλιών οικονομικών ετών) θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ.

Τα βασικά δημοσιονομικά στοιχεία του Προϋπολογισμού θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ και για ορισμένη χρονική περίοδο και σε δραχμές.

1.4 Ειδικά Θέματα Προϋπολογισμού

1.4.1 Λογαριασμοί Δημοσίου

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Οι λογαριασμοί θα τηρούνται σε δραχμές. Οι αρμόδιες υπηρεσίες θα προβούν στην καταγραφή της νομοθεσίας που θα πρέπει να εναρμονιστεί με το ΕΥΡΩ, στην αντικατάσταση των εντύπων, καθώς και στην προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Παρακολούθηση των Δημοσίων Λογαριασμών σε δραχμές, ενώ βασικές κατηγορίες τους θα παρακολουθούνται και στα δύο νομίσματα.

Κατάρτιση των Απολογισμών και Ισολογισμών του 2001 σε δραχμές, αλλά βασικά τους στοιχεία θα απεικονίζονται και στα δύο νομίσματα. Επίσης χρονολογικές σειρές βασικών δημοσιονομικών μεταβλητών θα εκφραστούν και σε ΕΥΡΩ, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων παλαιών οικονομικών ετών.

Έκφραση ιστορικών στοιχείων βασικών λογαριασμών και σε ΕΥΡΩ.

Ρύθμιση και προσαρμογή του υφισταμένου θεσμικού πλαισίου.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Τήρηση λογαριασμών σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ ενώ από 1.7.2002 οι λογαριασμοί θα τηρούνται σε ΕΥΡΩ.

Η σύνταξη των δημοσιονομικών εγγράφων (απολογισμός, ισολογισμός) θα γίνει σε ΕΥΡΩ. Ορισμένα βασικά μεγέθη λογαριασμών θα εκφράζονται σε δραχμές για λόγους συγκρισιμότητας.

1.4.2 Μισθοί

Οι μισθοί και οι πάσης φύσεως άλλες παροχές προς τους υπαλλήλους του Δημοσίου συναρτώνται άμεσα με την κατάρτιση και εκτέλεση του Κρατικού Προϋπολογισμού. Η σύνδεση των πληρωμών του Δημοσίου με το τραπεζικό σύστημα και η μετατροπή μέρους ή και του συνόλου τους σε ΕΥΡΩ, κατά τη μεταβατική περίοδο, εξαρτάται άμεσα από την προσέγγιση που ακολουθείται σε άλλες βασικές δημοσιονομικές λειτουργίες του ΓΛΚ.

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Καταγραφή απο τις αρμόδιες Υπηρεσίες των προσαρμογών που θα απαιτηθούν στο θεσμικό πλαίσιο για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του ΕΥΡΩ.

Υλοποίηση πιλοτικών εφαρμογών, προετοιμασία των κατάλληλων εντύπων και προσαρμογή του μηχανογραφικού συστήματος στις ανάγκες απεικόνισής του σε ΕΥΡΩ.

Το θεσμικό πλαίσιο που θα διέπει τις ενέργειες μετατροπής σε ΕΥΡΩ θα καθορισθεί κατά το μέρος που αφορά τη μεταβατική περίοδο ως το τέλος του 2000, ενώ κατά το μέρος που αφορά το οριστικό καθεστώς θα ολοκληρωθεί εντός του 2001. Η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί για τον καθορισμό του θεσμικού πλαισίου θα είναι οριζόντια, ενώ ειδικές ρυθμίσεις θα γίνουν όπου αυτό απαιτηθεί.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Οι μισθοί θα εξακολουθήσουν να καταβάλλονται στο εθνικό νόμισμα λόγω της περιορισμένης χρονικής διάρκειας της μεταβατικής περιόδου και λαμβανομένων υπόψη των επιλογών μετάβασης που ακολουθούνται στο παρόν Σχέδιο. Η μετατροπή τους στο ΕΥΡΩ θα ακολουθήσει, με κάθε δυνατή ακρίβεια, τους σχετικούς κανόνες (μετατροπέας, στρογγυλοποίηση), ούτως ώστε να αποφευχθούν τυχόν οικονομικές απώλειες για τους μισθωτούς.

Για τη μετατροπή και τήρηση των μισθολογίων στο ενιαίο νόμισμα, μέριμνα θα ληφθεί για την υποστήριξή τους μέσω μηχανογραφημένων εφαρμογών.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Όλες οι μισθολογικές καταστάσεις και πληρωμές θα τηρούνται και θα εκτελούνται αντίστοιχα σε ΕΥΡΩ.

1.4.3 Συντάξεις

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Σχεδιασμός και εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων, προσαρμογή των εντύπων στις απαιτήσεις του ΕΥΡΩ και ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων (Διευθύνσεις Συντάξεων, ΚΕΠΥΟ, Τράπεζες) για τις επερχόμενες μεταβολές από τις αρμόδιες υπηρεσίες

Απεικόνιση των χρηματικών ποσών που αναφέρονται στα πάσης φύσεως έντυπα (πράξεις συνταξιοδότησης, εκκαθαριστικά, βεβαιώσεις, καταλογισμοί κλπ), τήρηση των μηχανογραφικών αρχείων και των στατιστικών στοιχείων καθώς και πληρωμή των συντάξεων, των βοηθημάτων και των επιδομάτων που χορηγεί το Δημόσιο στους συνταξιούχους του θα διενεργούνται μόνο σε δραχμές.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου και καθορισμός της μεθόδου στρογγυλοποίησης των συντάξεων και επιδομάτων. Η απεικόνιση ορισμένων στατιστικών μεγεθών θα γίνεται και σε ΕΥΡΩ για λόγους συγκρισιμότητας.

Σε όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με τις συντάξεις τα μεγέθη θα διατηρηθούν εκπεφρασμένα σε δραχμές.

Η θεσμική ρύθμιση της μετάβασης στο οριστικό καθεστώς για θέματα συντάξεων θα πραγματοποιήθηκε κατά το β' εξάμηνο του 2001.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Τα συνταξιοδοτικά μεγέθη θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ. Ομοίως οι πράξεις συνταξιοδότησης, τα μηνιαία εκκαθαριστικά, οι βεβαιώσεις και λοιπά συνταξιοδοτικά έγγραφα με αναφορά σε χρηματικά ποσά θα εκδίδονται σε ΕΥΡΩ. Τα ηλεκτρονικά αρχεία και στατιστικά στοιχεία θα τηρούνται σε ΕΥΡΩ.

Οι συναλλαγές και οι σχετιζόμενες με τις συντάξεις δραστηριότητες κατά το μέρος που εμπεριέχουν αναφορές σε χρηματικά ποσά, θα εκφράζονται πλέον μόνο σε ΕΥΡΩ και ως εκ τούτου οι πληρωμές των πάσης φύσεως συντάξεων και βοηθημάτων θα διενεργούνται μόνο σε ΕΥΡΩ.

1.5 Άλλα Συναφή Θέματα.

1.5.1 Χρηματικές Δοσοληψίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική είναι συνάρτηση πολιτικής τιμών που βασίζεται σε κοινά κριτήρια και ενιαία μέθοδο υπολογισμού. Οι τιμές και τα ποσά εν γένει καθορίζονται σε κοινή λογιστική μονάδα (ECU) και στη συνέχεια μετατρέπονται σε εθνικό νόμισμα. Οι νομισματικές διακυμάνσεις έχουν επίπτωση στη γεωργία, στις τιμές της αγοράς και στα εισοδήματα των γεωργών. Με την υιοθέτηση του ΕΥΡΩ εξαλείφεται ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Επιπλέον το ΕΥΡΩ, σύμφωνα με τη συνθήκη για την ΕΕ, θα είναι ένα νόμισμα που θα ευνοεί τη σταθερότητα τιμών. Η Ελλάδα δεν θα ανήκει μεν στην α' ζώνη ΕΥΡΩ θα κληθεί όμως να λειτουργήσει μέσα στα πλαίσια του ΕΥΡΩ από 1.1.99, δεδομένου ότι τόσο οι συναλλαγές με την ΕΕ όσο και οι τιμές αγοράς των γεωργικών προϊόντων θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ. Οι επιπτώσεις από την χρησιμοποίηση του ΕΥΡΩ στις ευρωπαϊκές αγορές αναμένεται να είναι ανάλογες με τις τιμές της αγοράς και τον καθορισμό του συντελεστή εθνικό νόμισμα / ΕΥΡΩ.

Η καθιέρωση του ΕΥΡΩ από 1.1.99 θα μπορούσε να αποτελέσει αφετηρία για την κατάργηση του αγρονομισματικού συστήματος, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι θα κυκλοφορούσε το ΕΥΡΩ σε όλη την επικράτεια της ΕΕ. Το θέμα αυτό αναμένεται να ρυθμιστεί με την υιοθέτηση της πρόσφατης πρότασης Κανονισμού του Συμβουλίου COM (1998) 307.

1.5.2 Εγγυημένες Δανειακές Συμβάσεις

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Παρακολούθηση της διαμόρφωσης του χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος και των νέων δεδομένων,

Προετοιμασία θεσμικού πλαισίου μετάβασης,

Διενέργεια πιλοτικών εφαρμογών

Εξυπηρέτηση δανείων σε δραχμές

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Συντονισμός των ενεργειών των συμβαλλομένων μερών (Δημόσιο ως εγγυητής, τράπεζες, δανειολήπτες) με πρόθεση να υπάρξουν εκ των προτέρων συμφωνίες, όπου αυτό είναι δυνατόν.

Οι δανειακές συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί σε νομίσματα χωρών που θα συμμετέχουν στην πρώτη φάση της Νομισματικής Ενοποίησης (π.χ. DEM, FF) υπάρχει η πρόθεση, να μετατραπούν σε ΕΥΡΩ από 1.1.2001, εφόσον το επιτρέψουν και οι νομικοί όροι που τις διέπουν. Αυτό θα ισχύει και για τις δανειακές συμβάσεις σε ECU, αφού θα ισχύει η ισότητα $1 \text{ ECU} = 1 \text{ ΕΥΡΩ}$.

Διπλή παρακολούθηση (dual display) όλων των στοιχείων που σχετίζονται με τις εγγυημένες συμβάσεις, δηλ. ανεξόφλητα υπόλοιπα, υποχρεώσεις, καταπτώσεις, πληρωμές κλπ.

Αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου εγγύησης των δανειακών συμβάσεων

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Μετατροπή όλων των δανειακών συμβάσεων σε ΕΥΡΩ.

1.5.3 Δημόσιο Χρέος

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998 - 31/12/2000).

Πιλοτικές εφαρμογές για τη μετατροπή εκδόσεων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου σε ΕΥΡΩ. Ως μέθοδος μετατροπής επιλέγεται η μέθοδος “Bottom-up” με στρωγγυλοποίηση στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο και για το συνολικό αριθμό τίτλων της ίδιας έκδοσης, ανά κτήτορα (individual holdings). Τα κριτήρια για την επιλογή των εκδόσεων που θα αποτελέσουν αντικείμενο των πιλοτικών αυτών εφαρμογών θα είναι η έκδοσή τους σε λογιστική μορφή (άυλοι τίτλοι), ο τύπος του επιτοκίου τους, η ρευστότητά τους και το εύρος της διασποράς τους στο επενδυτικό κοινό.

Συγκεκριμένα θα πρέπει:

- να είναι εκδόσεις των οποίων οι τίτλοι είναι σε δραχμές ή σε νομίσματα χωρών που θα συμμετάσχουν στη ζώνη ΕΥΡΩ, άμεσα διαπραγματεύσιμοι δευτερογενώς είτε σαν όλο είτε σαν μέρος (stripping).
- να είναι εκδόσεις για τις οποίες αν είναι δυνατόν να έχουν “εφαρμοστεί” οι σύγχρονες τεχνικές ενεργούς διαχείρισης δημοσίου χρέους όπως επανεμφάνιση (re-opening), επαναγορά κλπ. και τέλος θα πρέπει να είναι εκδόσεις των οποίων οι τίτλοι αποτελούν ομολόγα αναφοράς (benchmark issues).

Κατά την ίδια χρονική περίοδο θα γίνει επίσης:

Καταγραφή του συνόλου του θεσμικού πλαισίου σχετικά με τις εκδόσεις τίτλων του Δημοσίου και θα εντοπιστούν οι περιπτώσεις αλλαγών. Τούτο θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τους συμμετέχοντες στην αγορά τίτλων του Δημοσίου και με στόχο την εναρμόνιση των κανόνων λειτουργίας της ελληνικής αγοράς, με αυτούς που ισχύουν στις ανεπτυγμένες αγορές του εξωτερικού.

Καταγραφή επιπτώσεων από την μετατροπή του χρέους σε ΕΥΡΩ, στις λειτουργίες της Διοίκησης (Προϋπολογισμός, Ισοζύγιο Χρέους, εξυπηρέτηση Χρέους κλπ.) καθώς και στις λειτουργίες των λοιπών φορέων που συμμετέχουν στις αγορές Κρατικών Τίτλων (Τράπεζα της Ελλάδος, πιστωτικά ιδρύματα, εμπορικές τράπεζες, Χρηματιστήριο, θεσμικούς επενδυτές, κλπ.).

1.5.4 Αποτίμηση του κόστους μετατροπής του συνόλου των εκδόσεων του ανεξόφλητου Δημοσίου Χρέους.

Κατά την 1/1/2001.

Την 1.1.2001, ταυτόχρονα με την είσοδό της χώρας μας στην τρίτη φάση της ONE, όλοι οι διαπραγματεύσιμοι δευτερογενώς και με λογιστική μορφή τίτλοι του Ελληνικού Δημοσίου θα μετατραπούν σε ΕΥΡΩ. Για τη μετατροπή αυτή θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος “Bottom-up” και ο συντελεστής μετατροπής θα ισούται με την τελική αμετάκλητη συναλλαγματική ισοτιμία Δραχμή/ΕΥΡΩ (κλειδωμά ισοτιμίας).

Για το σκοπό της μετατροπής ενδέχεται όλες οι απαραίτητες ενέργειες να γίνουν το διήμερο που προηγείται της ημερομηνίας αυτής (Σάββατο-Κυριακή 30 & 31.12.2000) και ως εκ τούτου πιθανόν να απαιτηθεί τα καταστήματα των Τραπεζών και της Τράπεζας της Ελλάδος να παραμείνουν ανοικτά κατά την διάρκεια των ημερών αυτών.

Για το υφιστάμενο, την 1.1.2001, Χρέος της Κεντρικής Διοίκησης το οποίο θα είναι σε ευρωπαϊκά νομίσματα χωρών που θα έχουν πλήρως ενταχθεί στην ONE πριν από τη συμμετοχή της Ελλάδας, θα υπάρχει η δυνατότητα μετατροπής του σε ΕΥΡΩ από την ημερομηνία συμμετοχής της χώρας στην ζώνη ΕΥΡΩ ή μεταγενέστερα.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001 - 31/12/2001).

Οι νέες εκδόσεις κρατικών τίτλων (Εντόκων γραμματίων και Ομολόγων) θα γίνονται σε ΕΥΡΩ από 1.1.2001 (ημερομηνία εισαγωγής της Ελλάδας στη ζώνη ΕΥΡΩ).

Τα άληκτα Ομόλογα και Έντοκα γραμμάτια που θα ήταν εξοφλητέα σε δραχμές, αλλά όμως θα έχουν ήδη μετατραπεί σε ΕΥΡΩ (1.1.2001), θα είναι διαπραγματεύσιμα στη δευτερογενή αγορά, σε ΕΥΡΩ.

Για εκείνους τους επενδυτές που κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου επιθυμούν να συναλλάσσονται σε δραχμές, θα πρέπει ίσως να προβλεφθεί η ύπαρξη

ανάλογης ευκολίας (facility) από το Υπουργείο Οικονομικών, και την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τελική φάση από 1/1/2002

Οι εκδόσεις τίτλων και οι εξοφλήσεις υποχρεώσεων θα γίνονται σε ΕΥΡΩ, ενώ θα καταργηθούν οι όποιες μεταβατικές ευκολίες συναλλαγής και εξόφλησης τίτλων σε δραχμές.

1.5.5 Η μέθοδος Μετατροπής του Χρέους σε ΕΥΡΩ.

Μέθοδος Άθροισης Ομοειδών Τίτλων ανά Κάτοχο (Bottom-up).

Για τη μετατροπή του Χρέους θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος της άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο “Bottom-up”. Η όλη διαδικασία της μετατροπής θα έχει σαν αφετηρία το συνολικό ποσό τίτλων της ίδιας έκδοσης που θα έχει στην κατοχή του ο κάθε επενδυτής (individual holding).

Η διαδικασία αυτή δημιουργεί τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στρογγυλοποιήσεων, δεδομένου ότι στηρίζεται στη μετατροπή των συνολικών ποσών των τίτλων ίδιας έκδοσης ανά κάτοχο (bond-holder) και αποδεικνύεται λιγότερο επισφαλής από μία άλλη η οποία θα έπαιρνε ως βάση μετατροπής τον κάθε ένα τίτλο (χρεώγραφο) ξεχωριστά.

Κατά τη μετατροπή οι στρογγυλοποιήσεις θα γίνονται στο επίπεδο του ενός εκατοστού του ΕΥΡΩ (eurocent ή cent of euro). Με την μέθοδο άθροισης ομοειδών τίτλων ανά κάτοχο (Bottom-up), η συνολική ονομαστική αξία όλων των τίτλων του Χρέους της Κεντρικής Διοίκησης το οποίο θα μετατραπεί σε ΕΥΡΩ θα είναι το άθροισμα των ονομαστικών αξιών των επί μέρους συνόλων των τίτλων που οι επενδυτές θα έχουν στα χέρια τους και που θα έχουν μετατραπεί ήδη σε ΕΥΡΩ.

Νέα Ονομαστικοποίηση Τίτλων (Re-nominalisation)

Με την μετατροπή μίας έκδοσης σε ΕΥΡΩ, τα σύνολα τίτλων της ίδιας έκδοσης που θα έχουν οι επενδυτές θα χωριστούν σε πολλούς μικρούς τίτλους με ονομαστική αξία ένα εκατοστό του ΕΥΡΩ (eurocent).

Ταυτόχρονα θα οριστούν και ελάχιστα διαπραγματεύσιμα ποσά τίτλων τα οποία θα είναι πολλαπλάσια του ΕΥΡΩ. Έτσι ο κάθε επενδυτής θα έχει στην κατοχή του ένα σύνολο διαπραγματεύσιμων, δευτερογενώς, τίτλων σε ΕΥΡΩ και ένα σύνολο μη διαπραγματεύσιμων τίτλων σε εκατοστά του ΕΥΡΩ. Με ευθύνη των Τραπεζών οι μη διαπραγματεύσιμοι τίτλοι θα συγκεντρώνονται, θα ομαδοποιούνται και θα αθροίζονται με σκοπό να αποτελέσουν σύνολα διαπραγματεύσιμων τίτλων.

Βασικές Αρχές και Εφαρμογή της Μεθόδου Αθροίσης Ομοειδών Τίτλων ανά Κάτοχο (Bottom-up)

Η διαδικασία μετατροπής δεν θα δημιουργεί κλάσματα στο κάθε απλό χρεόγραφο. Δεν είναι απαραίτητη η καταβολή μετρητών (στρογγυλοποίηση σε εκατοστά του ΕΥΡΩ - eurocents). Δεν θα υπάρχουν ονομαστικές αξίες τίτλων που θα έχουν δεκαδικά ψηφία λόγω επανονομαστικοποίησης (re-nominalization) των τίτλων με ονομαστική αξία ένα cent του ΕΥΡΩ. Η απόφαση για επανονομαστικοποίηση των μετατραπέντων τίτλων σε ονομαστικές αξίες του ενός εκατοστού του ΕΥΡΩ δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση ότι οι συναλλαγές των τίτλων αυτών θα γίνονται στο εκατοστό του ΕΥΡΩ.

Τα ελάχιστα διαπραγματεύσιμα ποσά (minimum tradeable amounts) μεταξύ των κατόχων των τίτλων θα καθοριστούν μετά την μετατροπή τους σε ΕΥΡΩ.

Τα ελάχιστα αυτά ποσά θα έχουν ονομαστική αξία ίση με την ελάχιστη ονομαστική αξία των σε ΕΥΡΩ νέων κρατικών τίτλων που θα εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών αμέσως μετά την είσοδο της Ελλάδας στην Τρίτη φάση της ΟΝΕ. Αυτές οι ονομαστικές αξίες θα καθοριστούν τόσο για τα Έντοκα γραμμάτια όσο και για τα Ομόλογα.

Ρυθμίσεις στο Θεσμικό Πλαίσιο.

Με βάση την αρχή της “Συνέχειας των Συμβάσεων” (Continuity of Contracts) μετατροπή σημαίνει αλλαγή της νομισματικής μονάδας και μόνο. Η μετατροπή του υφιστάμενου χρέους και η μέθοδος που θα ακολουθηθεί θα προβλεφθεί με σχετική διάταξη νόμου.

Το νέο θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει να δημοσιευθεί πριν από την 1.1.2001 δεδομένου ότι η χώρα μας προβλέπεται να συμμετάσχει στην τρίτη φάση της ONE από αυτήν την ημερομηνία.

Οι ιδιώτες επενδυτές δεν θα ζημιωθούν από την μετατροπή των υφιστάμενων εκδόσεων Εντόκων γραμματίων και Ομολόγων από το Εθνικό Νόμισμα στο ΕΥΡΩ, καθώς και από τη μετατροπή οποιασδήποτε έκδοσης. Η απλή μετατροπή δεν απαιτεί ενέργειες των επενδυτών.

Το νόμισμα στο οποίο θα εκφράζονται τα κρατικά χρεόγραφα θα αλλάξει αλλά η δυνατότητα των επενδυτών να τα διαπραγματεύονται δευτερογενώς δεν θα επηρεασθεί. Η μετατροπή δεν θα αλλάξει σε καμία περίπτωση τους αρχικούς όρους των εκδόσεων. Οι εκδόσεις που θα μετατραπούν δεν θα αποτελούν νέες εκδόσεις και για το λόγο αυτό θα διατηρήσουν τους ίδιους κωδικούς αριθμούς ISINs με τις παλιές εκδόσεις.

Το θεσμικό πλαίσιο για την εισαγωγή του ΕΥΡΩ αποσκοπεί στο να καταστήσει σαφές ότι το ΕΥΡΩ και τα εθνικά νομίσματα των χωρών που θα συμμετάσχουν στην τρίτη φάση της ONE, είναι κατά νόμο, εκφράσεις του ίδιου νομίσματος. Διάφορα τεχνικά θέματα όπως η λογιστική παρακολούθηση των μετατραπέντων τίτλων ή η αλλαγή ονομασίας των επιτοκίων αναφοράς (Libor, Ribor κ.λ.π.) για τους νέους ή τους μετατραπέντες τίτλους σε ΕΥΡΩ κλπ. είναι θέματα που απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση και συνεργασία με όλους τους συμμετέχοντες της αγοράς.

1.6 Φορολογία

Για τη μελέτη των αναγκαίων προσαρμογών που θα απαιτηθούν στο τεχνικό και νομοθετικό πλαίσιο λειτουργίας των Φορολογικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και για τις διαχειριστικές δοσοληψίες που θα προκύψουν σε οργανωτικό και πρακτικό επίπεδο, συνεκτιμήθηκαν τα εξής δεδομένα:

Οι πραγματικές συνθήκες και οι ιδιαιτερότητες του φορολογικού μας συστήματος (π.χ. πολυνομία, δαιδαλώδεις διαδικασίες).

Οι οργανωτικές και διαρθρωτικές δομές των Υπηρεσιών (Κεντρική Υπηρεσία, αποκεντρωμένες εκτελεστικές υπηρεσίες, δυσκινησία, γραφειοκρατία κ.λπ.).

Η υλικοτεχνική υποδομή και η τεχνολογική υποστήριξη των υπηρεσιών και των διαδικασιών.

Η αλληλεξάρτηση με τις λειτουργίες άλλων υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (Τελωνεία, Ελεγκτικό Συνέδριο, ΓΛΚ κ.ά.).

1.6.1 Προσαρμογές Θεσμικού Πλαισίου

Εντοπισμός και ανάλυση των αναγκαίων προσαρμογών.

Καταγραφή του συνόλου των διατάξεων κατά θεματική ενότητα (Τομέας ή Γεν. Δ/νση ή Δ/νση Κεντρικής Υπηρεσίας), προσδιορισμός των αναγκαίων προσαρμογών και υπόδειξη ενδεικνυόμενων τροποποιήσεων.

Εκθέσεις Διευθύνσεων κατά θέμα, οριστικοποίηση και επιλογή σύμφωνα με πορίσματα ad hoc ομάδας εργασίας ΕΥΡΩ.

Κατάρτιση σχεδίων νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων και έγκαιρη έκδοση τους.

Έκδοση εγκυκλίων διαταγών για την υλικοτεχνική προετοιμασία υπηρεσιών (έντυπα - διαδικασίες).

Προετοιμασία και ενημέρωση συναλλασόμενου κοινού.

Προσαρμογή λογισμικών συστημάτων.

Έκδοση κανονιστικών διατάξεων ρύθμισης θεμάτων σταδιακής απόσυρσης εθνικού νομίσματος και αποκλειστικής χρήσεως ΕΥΡΩ.

Ειδικές διαδικασίες προσαρμογής και αυτόματη μετατροπή, χρήση δεκαδικών ψηφίων.

Ευρεία έκδοση ανακοινώσεων, δημοσιεύσεων προς το κοινό για νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, νέες διαδικασίες υπηρεσιών Υπουργείου Οικονομικών.

Προσδιορισμός επικοινωνιακής πολιτικής και συγκεκριμένων τακτικών επικοινωνιακής πολιτικής.

Εξειδίκευση επικοινωνιακής πολιτικής, έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και εντύπων για πολίτες, διοργάνωση ενημερωτικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων για υπάλληλους.

1.6.2 Εθνική Νομοθεσία

Δεδομένης της πολυμορφίας των φορολογικών αντικειμένων, αλλά και της πολυνομίας που υπάρχει, θα τροποποιηθεί ένας μεγάλος αριθμός διατάξεων. Στο πλαίσιο αυτό μια πρώτη προσέγγιση του θέματος θα ήταν η συνολική προσαρμογή με ενιαία νομοθετική ρύθμιση, δηλαδή με μία γενική διάταξη νόμου η οποία θα λαμβάνει υπόψη τη σταθερή ισοτιμία του Εθνικού μας Νομίσματος με το ΕΥΡΩ. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση όπου στην Εθνική Φορολογική Νομοθεσία αναγράφεται το εθνικό νόμισμα ή ρητά κάποιο ποσό σε δραχμές ή ανώτατα και κατώτατα όρια ποσών, ή κλίμακες ή όπου, εξαιτίας αυτών, καθορίζονται οι αρμοδιότητες υπηρεσιών, επιτροπών και συλλογικών οργάνων.

Σε περιπτώσεις και σε θέματα που δεν είναι δυνατόν εκ των προτέρων να προβλεφθούν και να συγκεκριμενοποιηθούν όπως π.χ. στρογγυλοποιήσεις ποσών, ρύθμιση δεκαδικών ψηφίων, επανακαθορισμός κάποιων ποσοστών κ.λπ., θα υπάρξει ανάγκη ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

Σε κάθε περίπτωση είναι αυτονόητο ότι, πέραν των όποιων νομοθετικών ρυθμίσεων, θα εκδοθούν νέες εγκύκλιοι και οδηγίες προς τις υπηρεσίες, για την προσαρμογή στους νέους κανόνες, είτε στην εσωτερική οργάνωση, είτε κατά την συναλλαγή με το κοινό, εργασία, η οποία θα είναι δύσκολη και κυρίως χρονοβόρα.

Μέχρι σήμερα έχει γίνει ήδη καταγραφή, κατά φορολογικό θέμα και αντικείμενο, των διατάξεων όπως ισχύουν σήμερα (Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων, Υπουργικών Αποφάσεων), που σχετίζονται καθ' οιονδήποτε τρόπο με το θέμα και οι οποίες θα

πρέπει είτε να τροποποιηθούν, είτε να καταργηθούν και να αντικατασταθούν με άλλες και γενικά να προσαρμοσθούν στα δεδομένα του ΕΥΡΩ.

Για τις τροποποιήσεις των εθνικών διατάξεων που επισημάνθηκαν ανωτέρω θα απαιτηθεί ένα χρονικό διάστημα, περίπου έξι (6) μηνών. Πιο συγκεκριμένα, στο χρονικό διάστημα αυτό θα γίνει λεπτομερής καταγραφή, σύνταξη των νέων διατάξεων και προώθηση για υιοθέτηση και δημοσίευση.

Στη συνέχεια θα απαιτηθεί μία περίοδος, περίπου τεσσάρων (4) μηνών, για την έκδοση των σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων. Εκτιμάται ότι, η έκδοση των σχετικών ερμηνευτικών εγκυκλίων θα γίνει, κατά ένα μέρος, παράλληλα με τις Υπουργικές Αποφάσεις, αλλά οι περισσότερες από αυτές θα εκδοθούν σε μεταγενέστερο χρόνο.

1.7 Κοινοτική Νομοθεσία

Σε φορολογικά θέματα Έμμεσης Φορολογίας κυρίως, που σχετίζονται με την Κοινοτική Νομοθεσία, όπως π.χ. Φόρος Προστιθεμένης Αξίας (ΦΠΑ), Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφοριών ΦΠΑ (VIES), ίδιοι πόροι, οι νομοθετικές προσαρμογές θα γίνουν με πρωτοβουλία των αρμοδίων Οργάνων της Ε.Ε. Στη συνέχεια οι προσαρμογές αυτές θα ενσωματωθούν στο Εθνικό Δίκαιο.

1.7.1 Θέματα Κώδικα Βιβλίων - Στοιχείων και Λογιστικής των Επιχειρήσεων

Η μετατροπή των δεδομένων του Ισολογισμού από Δραχμές σε ΕΥΡΩ θα γίνεται με τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου. Εναλλακτικά, για λόγους ομαλής προσαρμογής, θα επιτρέπεται και στην αρχή κάθε φορολογικής περιόδου ΦΠΑ. Όταν μετατραπούν τα δεδομένα του Ισολογισμού, η επιλογή είναι αμετάκλητη, και απ' αυτή την ημερομηνία τα βιβλία θα τηρούνται σε ΕΥΡΩ, άρα και οι δηλώσεις ΦΠΑ, οι παρακρατούμενοι φόροι κ.λπ., θα υποβάλλονται σε ΕΥΡΩ.

Παρατίθενται συνοπτικά οι προσαρμογές που είναι απαραίτητες σε επίπεδο επιχειρήσεων:

Μετατροπή δεδομένων Ισολογισμού, Κεφαλαίου, Αποθεματικών, Υποχρεώσεων, Πάγιου ενεργητικού, Αποσβέσεων και Απαιτήσεων γενικά.

Μετατροπή - καθορισμός τιμών στα αποθέματα (προϊόντα, εμπορεύματα, πρώτες και βοηθητικές ύλες, υλικά συσκευασίας).

Τακτοποίηση συναλλαγματικών διαφορών.

Προσαρμογή Λογισμικού (προγράμματα) Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Προσαρμογή Φορολογικών Ταμειακών Μηχανών.

Έκδοση Φορολογικών Στοιχείων (Τιμολόγια, Δελτία Αποστολής, Αποδείξεις Λιανικής Πώλησης κ.λπ.).

Τήρηση λογαριασμών - Βιβλίων.

Υποβολή πληροφοριακών καταστάσεων: Συγκεντρωτικές καταστάσεις (πελατών - προμηθευτών), Ανακεφαλαιωτικοί πίνακες ενδοκοινοτικών αποκτήσεων ή παραδόσεων, Στατιστική δήλωση (intrastat).

Υποβολή δηλώσεων, Άμεσης φορολογίας (εισοδήματος, κεφαλαίου κ.λπ.) Έμμεσης φορολογίας (Φ.Π.Α., μισθωτών, λοιποί παρακρατούμενοι φόροι κ.λπ.).

Σχετικά με τη δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης του εθνικού νομίσματος ή του ΕΥΡΩ ως προς την τήρηση των βιβλίων και στοιχείων κατά τη μεταβατική περίοδο σημειώνονται τα εξής:

1.7.2 Έκδοση Στοιχείων.

Τα φορολογικά στοιχεία μπορούν προαιρετικά να εκδίδονται σε Δραχμές ή σε δύο νομίσματα (Δραχμές και ΕΥΡΩ).

Η αναγραφή της αξίας των αγαθών σε δύο νομίσματα θα βοηθήσει στην ομαλή προσαρμογή, ιδιαίτερα των μικρών επιχειρήσεων και του καταναλωτικού κοινού και θα καλλιεργήσει την απρόσκοπτη εισαγωγή του νέου νομίσματος, αφού πιο εύκολα θα γίνεται η ανάλογη σύγκριση.

Ειδικά για τις συναλλαγές με τις άλλες χώρες επιτρέπεται ακόμη και σήμερα να αναγράφεται, η τιμή των αγαθών, μόνο στο νόμισμα της συναλλαγής.

Φορολογικές Ταμειακές Μηχανές.

Με Υπουργικές Αποφάσεις θα ρυθμισθούν οι τεχνικές προσαρμογές που θα προκύψουν για τις φορολογικές ταμειακές μηχανές. Οι προσαρμογές αυτές θα γίνουν έγκαιρα και σε κάθε περίπτωση θα ολοκληρωθούν πριν τη φυσική κυκλοφορία του ΕΥΡΩ.

Τήρηση βιβλίων.

Τα βιβλία, κατά το μεταβατικό στάδιο, πρέπει να τηρούνται σε Δραχμές ή ΕΥΡΩ. Όταν ο επιτηδευματίας λάβει την απόφαση να τηρήσει τα βιβλία του σε ΕΥΡΩ πρέπει να μετατρέψει όλα τα δεδομένα σε ΕΥΡΩ (Κεφάλαιο, Αποθεματικά, Πάγιο Ενεργητικό, Υποχρεώσεις, απαιτήσεις γενικά κ.λπ.). Η μεταβολή αυτή είναι άριστο να γίνεται στο τέλος του διαχειριστικού έτους με σύνταξη του Ισολογισμού καταρχήν σε Δραχμές και μετατροπή των δεδομένων σε ΕΥΡΩ, ούτως ώστε στο νέο έτος να ανοίξουν όλοι οι λογαριασμοί σε ΕΥΡΩ.

Για την απρόσκοπτη εισαγωγή του νέου νομίσματος, η μεταβολή τήρησης των βιβλίων θα επιτρέπεται και κατά τη διάρκεια του μεταβατικού έτους υπό την προϋπόθεση να γίνεται στην αρχή μιας φορολογικής περιόδου του ΦΠΑ, (στην πρώτη του μήνα για τους τηρούντες βιβλία τρίτης κατηγορίας, στην πρώτη ημερολογιακού διμήνου ή τριμήνου για τους τηρούντες βιβλία εσόδων-εξόδων και αγορών αντίστοιχα). Στην περίπτωση αυτή η επιλογή θα είναι αμετάκλητη και όλοι οι λογαριασμοί του προηγούμενου χρονικού διαστήματος θα μετατρέπονται με τον αυτόματο μετατροπέα σε ΕΥΡΩ.

Λήψη Στοιχείων ή Παραστατικών Εγγραφής.

Η ενημέρωση των βιβλίων, κατά το μεταβατικό στάδιο, θα γίνεται με το νόμισμα στο οποίο τηρούνται τα βιβλία στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ανεξαρτήτως του νομίσματος ή των νομισμάτων που θα αναγράφονται στα παραστατικά εγγραφών. Η μετατροπή, εφόσον δεν αναγράφονται οι αξίες στα παραστατικά σε δύο νομίσματα, θα γίνεται με την αμετάκλητη ισοτιμία Δραχμή/ΕΥΡΩ.

Ταμείο Επιχειρήσεων.

Θα παρακολουθείται αντίστοιχα στο νόμισμα που η επιχείρηση τηρεί τα λογιστικά βιβλία. Εάν κατά το μεταβατικό στάδιο κυκλοφορούν μόνο δραχμές θα παρακολουθείται σε δραχμές. Στο διάστημα της τελικής φάσης, που θα κυκλοφορούν ΕΥΡΩ και Δραχμές, θα τηρούνται υπολογαριασμοί ταμείου σε δραχμές και ταμείου σε ΕΥΡΩ.

Υποβολή Συγκεντρωτικών Καταστάσεων.

Οι συγκεντρωτικές καταστάσεις του ημερολογιακού έτους 2000, που θα υποβληθούν το Μάιο του 2001, θα υποβληθούν σε δραχμές.

Για τις συγκεντρωτικές καταστάσεις του 2001 που θα υποβληθούν το 2002 μπορεί να επιτρέπεται επιλογή μεταξύ του εθνικού νομίσματος ή του ΕΥΡΩ.

Υποβολή Ισοζυγίων.

Τα Ισοζύγια των λογαριασμών όλων των βαθμίδων που υποβάλλουν οι επιτηδευματίες της τρίτης κατηγορίας, θα ακολουθήσουν τον τρόπο τήρησης των Βιβλίων.

Συναλλαγματικές Διαφορές.

Κατά τη μετατροπή των δεδομένων του Ισολογισμού των επιχειρήσεων από δραχμές σε ΕΥΡΩ είναι πιθανό ότι θα προκύψουν συναλλαγματικές διαφορές. Το θέμα αυτό θα ρυθμισθεί νομοθετικά.

1.8 Άμεση Φορολογία

1.8.1 Φορολογία Εισοδήματος

Παρακρατούμενοι φόροι

Οι πάσης φύσεως δηλώσεις απόδοσης των παρακρατούμενων φόρων εισοδήματος, όπως π.χ. φόρος μισθωτών υπηρεσιών, ελεύθερων επαγγελματιών, καθώς και αυτοτελώς ή μη φορολογηθέντων εισοδημάτων (μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων, παρακράτηση φόρων σε δικαιώματα αλλοδαπών κ.λπ.) που υποβάλλονται από 1-1-2001 μέχρι και 31-12-2001, παρέχεται δυνατότητα υποβολής των αποκλειστικά είτε με όλες τις ενδείξεις συμπληρωμένες σε δραχμές, είτε με όλες τις ενδείξεις συμπληρωμένες σε ΕΥΡΩ και επί πλέον με μία πρόσθετη ένδειξη στην περίπτωση του τελικού πληρωτέου ποσού σε δραχμές.

Επίσης, τα έντυπα των δηλώσεων θα φέρουν κωδικογράφηση σχετικά με το νόμισμα που χρησιμοποιήθηκε.

Οι δηλώσεις οικονομικού έτους 2001 που αφορούν τη διαχειριστική περίοδο 2000, τόσο των φυσικών προσώπων όσο και των νομικών προσώπων (ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες εταιρείες κ.λπ. νομικά πρόσωπα) και που θα υποβληθούν εντός του έτους 2001, θα είναι σε δραχμές.

Δηλώσεις εισοδήματος

Δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος των φυσικών και των νομικών προσώπων, που αφορούν τη μεταβατική περίοδο 2001 και θα υποβληθούν μετά την 1.1.2002, θα υποβληθούν σε ΕΥΡΩ υποχρεωτικά. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει βεβαιώσεις πάσης φύσεως (αποδοχών κ.λπ.) που θα εκδοθούν μετά την 1.1.2002 από τους φορείς τους να είναι σε ΕΥΡΩ.

Δηλώσεις απόδοσης παρακρατηθέντων κ.λπ. φόρων που αφορούν τους τελευταίους μήνες του έτους 2001 και αποδίδονται μετά την 1.1.2002 θα είναι υποχρεωτικά σε ΕΥΡΩ.

1.8.2 Φορολογία Κεφαλαίου

Όσον αφορά τη δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης Εθνικού νομίσματος ή ΕΥΡΩ στον τομέα της Φορολογίας Κεφαλαίου, κατά την μεταβατική περίοδο, πρέπει να επισημανθεί ότι σε κάθε περίπτωση η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να είναι πλήρως εναρμονισμένη με αυτή που θα ισχύσει και για την φορολογία εισοδήματος. Επίσης οι δηλώσεις κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών, μεταβιβάσεων εξ επαχθούς αιτίας, Φόρος Μεταβίβασης Ακίνητης Περιουσίας (ΦΜΑΠ), μπορούν να συντάσσονται και να υποβάλλονται είτε σε εθνικό νόμισμα είτε σε ΕΥΡΩ με μια πρόσθετη ένδειξη στην περίπτωση αυτή, του τελικού πληρωτέου ποσού σε δραχμές, από 1.1-31.12.2001. Τα έντυπα των δηλώσεων αυτών θα πρέπει να φέρουν κωδικογράφηση σχετικά με το νόμισμα που χρησιμοποιήθηκε.

Από 1.1.2002 όλες οι δηλώσεις κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών μεταβιβάσεων εξ επαχθούς αιτίας, ΦΜΑΠ θα συντάσσονται και θα υποβάλλονται υποχρεωτικά σε ΕΥΡΩ.

Για την επιτυχή έκβαση των ανωτέρω είναι απαραίτητο οι πολίτες να ενημερωθούν το συντομότερο δυνατό για την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα.

Η έγκαιρη ενημέρωσή τους θα συντελέσει ώστε μετά την 1.1.2001, να μπορούν να υπολογίζουν σε ΕΥΡΩ την αξία κινητών και ακινήτων πραγμάτων, που επιθυμούν να αγοράσουν ή να μεταβιβάσουν με οποιαδήποτε αιτία επαχθή ή χαριστική.

Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Εισοδήματος.

Στις περιπτώσεις επιστροφής φόρου, σύμφωνα με τις συμβάσεις αποφυγής της διπλής φορολογίας, υποβάλλεται αίτηση για την επιστροφή του φόρου στην οποία αναφέρονται το ύψος του εισοδήματος που έχει αποκτηθεί και φορολογήθηκε, το ποσό του φόρου που καταβλήθηκε και το ποσό του φόρου ή του συντελεστή φόρου που έπρεπε να καταβληθεί ή να επιβληθεί στο σχετικό εισόδημα, σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής Σύμβασης.

Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει, κατά το μεταβατικό στάδιο εφαρμογής του ΕΥΡΩ, να εκφραστούν τόσο σε ΕΥΡΩ όσο και σε Δραχμές.

1.9 Έμμεση Φορολογία

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) - Σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών ΦΠΑ (VIES)

Αναφορικά με τη δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης του Εθνικού Νομίσματος ή του ΕΥΡΩ στον τομέα του ΦΠΑ, κατά τη μεταβατική περίοδο, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Δηλώσεις ΦΠΑ: Μπορούν να συντάσσονται και να υποβάλλονται είτε σε εθνικό νόμισμα είτε σε ΕΥΡΩ με την προϋπόθεση ότι τυχόν επιλογή του ΕΥΡΩ θα είναι αμετάκλητη.

Υπολογισμός, καταλογισμός και πληρωμή φόρου: Θα υλοποιείται κατ' αναλογία και εναρμονισμένα με την επιλογή που αφορά τις δηλώσεις.

Λογιστική Επιχειρήσεων: Ευχέρεια για χρήση εθνικού νομίσματος ή ΕΥΡΩ, κατά αναλογία με τα ανωτέρω.

Σε κάθε περίπτωση η δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης εθνικού νομίσματος ή ΕΥΡΩ θα είναι πλήρως εναρμονισμένη με αυτή που θα ισχύσει για τη φορολογία εισοδήματος και για τα τελωνεία (π.χ. εισαγωγές / ΦΠΑ).

Σε σχέση με τα ανωτέρω επισημαίνεται ότι ακόμη και αν το “Δημόσιο Λογιστικό” χρησιμοποιεί μόνο δραχμές δεν επηρεάζεται, εκτός της πληρωμής φόρου, η δυνατότητα εναλλακτικής χρήσης στα προαναφερθέντα σημεία, επειδή τα δεδομένα της δήλωσης (π.χ. ΕΥΡΩ) μπορούν να μετατρέπονται αυτόματα σε δραχμές.

Το χρονοδιάγραμμα εργασιών στον τομέα του ΦΠΑ, απαιτεί τη ρύθμιση ορισμένων ειδικών θεμάτων τόσο σε Νομοθετικό όσο και σε Οργανωτικό επίπεδο όπως, οι ίδιοι πόροι ΦΠΑ, VIES, οριστικό καθεστώς ΦΠΑ, συνεργασία με τις Τελωνειακές Υπηρεσίες κ.λπ. Για την αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών οι απαραίτητες εργασίες θα πρέπει να ξεκινήσουν το αργότερο από την άνοιξη του έτους 1999.

Ειδικά για το οριστικό καθεστώς ΦΠΑ, επισημαίνεται ότι εκκρεμεί η ρύθμισή του σε κοινοτικό επίπεδο.

Σε πρακτικό επίπεδο, θα μελετηθεί η ενδεχόμενη εφαρμογή ενός πιλοτικού προγράμματος εναλλακτικής χρησιμοποίησης δραχμής και ΕΥΡΩ στις δηλώσεις του συστήματος VIES ένα χρόνο πριν το μεταβατικό καθεστώς, δεδομένου ότι ένα σημαντικό μέρος των συναλλαγών θα πραγματοποιείται με κράτη-μέλη όπου θα ισχύει ήδη το μεταβατικό καθεστώς.

Σχετικά με την υποβολή των τρίμηνων Ανακεφαλαιωτικών πινάκων κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου (1.1.2001-31.12.2001), τουλάχιστον όσον αφορά τους πίνακες παραδόσεων αγαθών, θα μπορούν να υποβάλλονται και σε ΕΥΡΩ, με αμετάκλητη επιλογή, αφού από την υποβολή του Τρίμηνου Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα δεν συνεπάγεται ποσό φόρου για καταβολή. Επίσης η Εθνική Φορολογική Διοίκηση (σε Κεντρικό Επίπεδο - ΚΕ.Π.Υ.Ο.) θα πρέπει όσες δηλώσεις συνεχίζουν να υποβάλλονται κατά την διάρκεια της μεταβατικής περιόδου σε Εθνικό νόμισμα, να τις μετατρέπει σε ΕΥΡΩ προκειμένου να διαβιβάσει τα στοιχεία αξιών ενδοκοινοτικών παραδόσεων αγαθών στα άλλα Κ-Μ σε ΕΥΡΩ, σύμφωνα με την πρόσφατη απόφαση της Μόνιμης Διοικητικής Συνεργασίας (SCAC).

Για να καταστεί δυνατόν να χορηγηθεί από τη φορολογική Διοίκηση στους φορολογούμενους η δυνατότητα εναλλακτικής χρησιμοποίησης Εθνικού νομίσματος ή ΕΥΡΩ για την υποβολή των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Ενδοκοινοτικών αποκτήσεων και παραδόσεων που θα αφορούν το πρώτο τρίμηνο του έτους 2001 (δηλ. οι υποβληθείσες δηλώσεις από 4/2001), όλες οι απαραίτητες προσαρμογές, τόσο της Εθνικής νομοθεσίας στα σημεία που αναφέρονται παραπάνω όσο και των εντύπων των δηλώσεων όλων των προγραμμάτων του Κέντρου Πληροφορικής του

Υπουργείου Οικονομικών (ΚΕΠΥΟ), θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το φθινόπωρο του έτους 2000.

1.10 Ειδικές Φορολογίες - Τέλη.

Για τις περιπτώσεις όπου απαιτείται η υποβολή δήλωσης, αυτή θα συντάσσεται είτε σε εθνικό νόμισμα, είτε σε ΕΥΡΩ, υπό την προϋπόθεση ότι η επιλογή του ΕΥΡΩ θα είναι αμετάκλητη και εφόσον αυτό δεν θα έρχεται σε αντίθεση με τις λοιπές φορολογίες. Η είσπραξη θα γίνεται στο εθνικό νόμισμα.

Στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται η υποβολή δήλωσης, ο φόρος ή το τέλος θα βεβαιώνεται και θα εισπράττεται σε εθνικό νόμισμα από την αρμόδια ΔΟΥ, κατά τον ίδιο τρόπο που θα ισχύσει και για τις άλλες φορολογίες.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως των ειδικών σημάτων τελών κυκλοφορίας και ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων, οι προσαρμογές του νομοθετικού πλαισίου θα πραγματοποιηθούν μετά τον καθορισμό της οριστικής ισοτιμίας μετατροπής του εθνικού νομίσματος σε ΕΥΡΩ και επομένως θα αφορούν τα ειδικά σήματα έτους 2002.

Όσον αφορά την κοινοτική νομοθεσία, εφόσον οι απαιτούμενες τροποποιήσεις πραγματοποιηθούν σε επίπεδο Συμβουλίου, δεν απαιτούνται ενέργειες από τις εθνικές διοικήσεις, πέρα από την υιοθέτηση και ενσωμάτωσή τους στο Εθνικό Δίκαιο.

Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων και Πληρωμή Δαπανών

Κατά την τελική φάση όλα τα στατιστικά στοιχεία Εσόδων και Εξόδων των ΔΟΥ, η επεξεργασία τους και η παροχή πληροφόρησης, θα πρέπει να γίνεται σε ΕΥΡΩ.

Αυτό σημαίνει ότι όλα τα συγκριτικά στοιχεία των προηγούμενων οικονομικών ετών 2001, 2000 και 1999 θα πρέπει να μετατραπούν σε ΕΥΡΩ, για να είναι συγκρίσιμα (Μηνιαία-Ετήσια, συνολικά και κατά Κωδικό Αριθμό Εξόδων (ΚΑΕ)).

Κατά τη μεταβατική περίοδο το λογιστικό σύστημα των ΔΟΥ και όλα τα στοιχεία που συγκεντρώνει η αρμόδια υπηρεσία, θα τηρούνται σε εθνικό νόμισμα, με δυνατότητα μετατροπής τους σε ΕΥΡΩ.

Ειδικές περιπτώσεις Εσόδων, όπως Τέλη Κυκλοφορίας, τόκοι, προσαυξήσεις κ.λπ., που ξεκινούν μέσα στο οικονομικό έτος 2001 και συνεχίζονται στο οικονομικό έτος 2002, θα εισπράττονται και θα καταχωρούνται με την αμετάκλητη ισοτιμία δραχμής/ΕΥΡΩ.

Ειδικότερα κατά τη μεταβατική περίοδο: το κοινό (Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα) θα συναλλάσσεται με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών μόνο σε Εθνικό Νόμισμα ανεξάρτητα από το νόμισμα στο οποίο θα ασκεί ο κάθε πολίτης ή η Επιχείρηση τις ιδιωτικές συναλλαγές του.

Το Χρονοδιάγραμμα Ενεργειών Τομέα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και Πληρωμής Δημοσίων Δαπανών έχει ως ακολούθως:

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998 - 31/12/2000)

Είσπραξη εσόδων - διαδικασίες Δ.Ο.Υ. - επικοινωνία με φορολογούμενους, μέσω ΔΟΥ ή μέσω Τραπεζών σε δραχμές.

Καταβολή τελών, διακίνηση αξιών, παραβόλων σε δραχμές.

Πληρωμές δημοσίων δαπανών, επιστροφές φόρων σε δραχμές.

Λογιστικό Σύστημα ΔΟΥ, Δημόσιο Λογιστικό, Συγκριτικοί Πίνακες, Στατιστικά - Απολογιστικά σε δραχμές.

Πρακτικές ενέργειες: Προσδιορισμός εντύπων, βιβλίων και γενικά υλικοτεχνικής υποδομής προς αντικατάσταση και τροποποίηση.

Προκήρυξη διαγωνισμών προμηθειών και εξοπλισμός.

Προετοιμασία προϋπολογισμών Δ/σεων και Υπηρεσιών.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001 - 31/12/2001)

Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων, Τελών, Επιστροφές Φόρων μέσω των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών σε δραχμές. Μέσω των τραπεζών σύμφωνα με τις δυνατότητες του τραπεζικού τομέα.

Απόδοση των φορολογικών Εσόδων και Τελών, που εισπράττονται από τις Τράπεζες, στις Υπηρεσίες του Δημοσίου (ΔΟΥ) σε δραχμές.

Πληρωμές Δαπανών Δημοσίου μέσω των Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών σε δραχμές.

Τήρηση Λογιστικού συστήματος σε δραχμές

Υποβολή στοιχείων Δημοσίου Λογιστικού σε δραχμές. Απολογιστικά και συγκριτικά στοιχεία παρελθόντων οικονομικών ετών σε δραχμές μέχρι το τέλος της μεταβατικής περιόδου.

Προσαρμογές παλαιών συμβάσεων για τη μεταφορά χρημάτων του Δημοσίου και τροποποίηση καταμετρητικών μηχανών.

Ρυθμίσεις χρεών που αφορούν έτη και μετά το 2002 σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ με μετατροπή (παλαιές και νέες αποφάσεις ρυθμίσεων).

Προετοιμασία Λογισμικών Συστημάτων των προγραμμάτων Η/Υ ΔΟΥ για αυτόματες μετατροπές φορολογικών στοιχείων που έχουν υποβληθεί σε ΕΥΡΩ.

Επικοινωνία με φορολογούμενους σε δραχμές ή σε ΕΥΡΩ ανάλογα με το νόμισμα στο οποίο υποβάλλονται τα φορολογικά στοιχεία, αλλά με μετατροπή του τελικού ποσού σε δραχμές.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Προσαρμογές με αυτόματη μετατροπή όλων των συγκριτικών μεγεθών του Προϋπολογισμού των παρελθόντων οικονομικών ετών, για την λογιστική παρακολούθηση σε ΕΥΡΩ.

Όλες οι διαδικασίες των ΔΟΥ σε ΕΥΡΩ (Είσπραξη εσόδων, Πληρωμή Δαπανών, Επιστροφές φόρων σε ΕΥΡΩ)

Τήρηση Λογιστικών - Δημόσιο Λογιστικό σύστημα σε ΕΥΡΩ.

Σταδιακή απόσυρση κινητών αξιών - παραβόλων και κυκλοφορία νέων σε ΕΥΡΩ.

Ενημέρωση των φορολογούμενων για τη χρήση 2002 σε ΕΥΡΩ σε σχέση με τη χρήση έτους 2001 και παρελθούσες χρήσεις σε ΕΥΡΩ με αυτόματες μετατροπές.

1.11 Μηχανογραφική Οργάνωση της Μετάβασης στο ΕΥΡΩ.

Η προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής και εν γένει όλων των εφαρμογών μηχανογραφικής υποστήριξης, θα γίνει έγκαιρα. Στόχος επίσης είναι η λειτουργία όλων των μηχανογραφικών εφαρμογών σε ένα και μοναδικό περιβάλλον (TAXIS) όχι μόνο για την προσαρμογή στο ΕΥΡΩ, αλλά και για τον εκσυγχρονισμό του όλου συστήματος. Η αντιμετώπιση των επί μέρους θεμάτων και η διαρκής προσαρμογή των πληροφορικών συστημάτων εξετάζεται από ειδική επιτροπή της Γενικής Γραμματείας Πληροφορικών Συστημάτων.

1.12 Τελωνεία

Ο Τελωνειακός τομέας είναι ένας από τους τομείς που θα δεχθούν άμεσα τις επιδράσεις από την αλλαγή του νομίσματος. Οι επιδράσεις αυτές θα είναι εμφανείς από την 1.1.1999 έως το τέλος της περιόδου 31.12.2001. Παρά το γεγονός ότι η χώρα μας δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των χωρών που θα αποτελούν τη ζώνη ΕΥΡΩ από την 1.1.1999, εν τούτοις οι επιδράσεις θα είναι άμεσες λόγω της θέσης της στην ΕΕ και των συναλλαγών της με αυτή. Οι αλλαγές που επίκεινται τόσο κατά την περίοδο της προετοιμασίας όσο και κατά την μεταβατική περίοδο αφορούν, τόσο το θεσμικό όσο και το νομικό πλαίσιο.

Το βασικό έντυπο που χρησιμοποιείται στα τελωνεία και ρυθμίζει τις σχέσεις τελωνείου-συναλλασσομένων, είναι η διασάφηση. Σε κοινοτικό επίπεδο, οι αναγκαίες προσαρμογές από την εφαρμογή του ΕΥΡΩ από 1.1.1999, σε όσες χώρες συμμετέχουν, έχουν πραγματοποιηθεί. Στο παρόν στάδιο, δεν δημιουργείται πρόβλημα στην τελωνειακή υπηρεσία από την ενδεχόμενη αναφορά του ΕΥΡΩ επί των διασαφήσεων που έχουν συνταχθεί στα λουπιά κράτη-μέλη και αποστέλλονται στη χώρα μας.

Ένας άλλος σημαντικός τομέας ο οποίος πρόκειται να επηρεαστεί από την εισαγωγή του ΕΥΡΩ, είναι ο τομέας των ιδίων πόρων δεδομένου ότι η λογιστική παρακολούθηση και απεικόνισή του ως ένα βαθμό γίνεται από τις τελωνειακές αρχές. Στο παρόν στάδιο οι επιδράσεις από την εισαγωγή του ΕΥΡΩ στον τομέα αυτό δεν είναι δυνατό να προσδιορισθούν επακριβώς, δεδομένου ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η σχετική κοινοτική νομοθεσία.

1.12.1 Νομοθετικές Προσαρμογές

Μεταβολές επίκεινται στα θεσμικά κείμενα που χρησιμοποιούν τα τελωνεία όπως στον τελωνειακό κώδικα (εθνικό και κοινοτικό), στο Τελωνειακό Δασμολόγιο και σε άλλες συναφείς ειδικές διατάξεις.

Επίσης θα απαιτηθεί η αντιμετώπιση των προβλημάτων που θα ανακύψουν για τον καθορισμό του ΦΠΑ στις συναλλαγές με χώρες της ΕΕ, καθώς και νομισματική αναφορά στις διάφορες συμφωνίες που έχει συνάψει η ΕΕ και εφαρμόζονται από τις Τελωνειακές Αρχές στις συναλλαγές με τρίτες χώρες.

1.12.2 Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων (ΠΣΤ).

Δεδομένου ότι η χώρα μας δεν θα συμμετέχει στη ζώνη ΕΥΡΩ την 1.1.1999, όσον αφορά τις μηχανογραφημένες δραστηριότητες των Τελωνείων, δεν αναμένεται να επηρεασθούν άμεσα από την εφαρμογή του ΕΥΡΩ από 1.1.1999.

Είναι γεγονός ότι και η Κοινότητα, εκτός από την μετονομασία του ECU σε ΕΥΡΩ δεν έχει προχωρήσει ακόμη σε αλλαγές Κοινοτικών κανονισμών λόγω εφαρμογής του ΕΥΡΩ, ακόμη και για τις χώρες του πρώτου κύματος της ΟΝΕ.

Στο υπάρχον ΠΣΤ, που βρίσκεται σε παραγωγική λειτουργία σε 24 Τελωνεία της χώρας, νομισματικά ποσά αναφέρονται:

α) στο Ενιαίο Διοικητικό Εγγραφο (διασάφηση)

Αξία τιμολογίου

Στατιστική αξία

β) στο Δασμολόγιο-TARIC

έκφραση δασμού σε ECU

πρόσθετοι φόροι για τις ανάγκες υπολογισμού των επιβαρύνσεων

γ) στις Λογιστικές καταστάσεις εισπράξεων των Τελωνείων

Έσοδα δημοσίου

Ίδιοι πόροι Κοινότητας.

Ακόμη στα πλαίσια του υπάρχοντος ΠΣΤ έχουν αναπτυχθεί εφαρμογές που σχετίζονται με αποστολή στοιχείων προς την Κοινότητα, όπως Antidumping, Επιτήρηση και Ποσοτώσεις. Νομισματικά ποσά και συγκεκριμένα στατιστική αξία, έχουμε στις δύο πρώτες εφαρμογές (Antidumping, Επιτήρηση) στη δε τρίτη στις Ποσοτώσεις, όπου εμφανίζονται νομισματικά ποσά, είναι εκφρασμένα σε ECU. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1103/97 άρθρο 2, όπου στο υφιστάμενο ΠΣΤ υπάρχει αναφορά σε ECU, θα γίνει μια απλή μετονομασία σε ΕΥΡΩ. Στις άλλες περιπτώσεις όπου τα νομισματικά ποσά είναι σε δραχμές (στατιστική αξία, εισπράξεις τελωνείων) ή σε οποιοδήποτε άλλο νόμισμα (αξία τιμολογίου) δεν υπάρχει καμμία απαίτηση για μετατροπή τους σε ΕΥΡΩ ή για ταυτόχρονη έκφρασή τους σε δραχμές και ΕΥΡΩ. Στα πλαίσια όμως του μελλοντικού Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Τελωνείων (ΟΠΣΤ), που προβλέπεται να αρχίσει η ανάπτυξή του το Σεπτέμβριο 1998 και να ολοκληρωθεί σε 20 μήνες, θα προβλεφθεί η εφαρμογή του ΕΥΡΩ και θα καλυφθούν όλες οι απαιτήσεις της Κοινοτικής και της Εθνικής Νομοθεσίας, ώστε με

τη συμμετοχή της χώρας μας στη ζώνη ΕΥΡΩ να μη χρειάζεται καμμία αλλαγή ή τροποποίηση του ΟΠΣΤ και να μπορεί άμεσα να λειτουργήσει. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση γι' αυτό είναι το συντομότερο δυνατόν να οριστικοποιηθεί το Κοινοτικό και Εθνικό Νομοθετικό Πλαίσιο που θα ισχύσει τόσο κατά τη μεταβατική περίοδο όσο και κατά την περίοδο πλήρους ένταξης.

1.13 Κρατικές Προμήθειες και Συμβάσεις

Ο τομέας των συμβάσεων και προμηθειών εν γένει είναι από τους τομείς που θα υποστούν άμεσα τις συνέπειες από την εφαρμογή του ΕΥΡΩ. Το νομικό πλαίσιο που διέπει την εισαγωγή του ΕΥΡΩ, προβλέπει τη συνέχεια των συμβάσεων.

Οι νεοσυναπτόμενες συμβάσεις ακόμη και κατά την περίοδο προετοιμασίας, θα πρέπει να προβλέπουν με ειδικό όρο την εισαγωγή του ΕΥΡΩ.

Οι αναγκαίες ενέργειες προσαρμογής που θα πραγματοποιηθούν στον τομέα αυτό αφορούν τα εξής:

Αλλαγή του θεσμικού πλαισίου,

Τροποποίηση εντύπων,

Τροποποίηση των διαδικασιών πληρωμής αλλοδαπών προμηθευτών,

Αντιμετώπιση του τρόπου πληρωμής των εκτελούμενων και μετά την 1.1.2001 παλαιών συμβάσεων,

Προσαρμογή του συστήματος πληροφορικής,

Ειδική προσέγγιση για την αντιμετώπιση τυχόν ειδικών θεμάτων,

Ενημέρωση των φορέων που εκτελούν ίδιες προμήθειες.

Εκτός των παραπάνω τεχνικών προσαρμογών, απαιτούνται νομοθετικές ρυθμίσεις για ειδικά θέματα όπως π.χ. συμβάσεις έργου και παροχής υπηρεσιών (ασφαλιστήρια συμβόλαια), εγγυητικές επιστολές για χορήγηση προκαταβολών κ.λ.π.

2. Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση περιλαμβάνει τους εξής φορείς:

α) Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ):

Πρώτου βαθμού: Δήμοι και Κοινότητες, Ενώσεις και Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων.

Δεύτερου βαθμού: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

β) Συλλογικά Όργανα των Αυτοδιοικήσεων (ΕΝΑΕ, ΚΕΔΚΕ).

γ) Δημοτικά και κοινοτικά ΝΠΔΔ & ΝΠΙΔ και επιχειρήσεις.

Οι βασικές λειτουργίες που επιτελούν οι ΟΤΑ είναι η διοίκηση και διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Οι λειτουργικές διαδικασίες των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που θα πραγματοποιηθούν αλλαγές είναι στο θεσμικό πλαίσιο, στην οικονομική διαχείριση και στη μηχανογραφική στήριξη.

Οι ενέργειες που θα απαιτηθούν κατά στάδιο από τους αρμόδιους φορείς λόγω της μετάβασης στο ΕΥΡΩ είναι:

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Μελέτη του θεσμικού πλαισίου και εντοπισμός των θεμάτων όπου απαιτείται νομοθετική παρέμβαση για την προσαρμογή του συστήματος από το εθνικό νόμισμα στο ΕΥΡΩ.

Προσαρμογή-τροποποίηση-ανασχεδιασμός των μηχανογραφικών προγραμμάτων και εφαρμογών καθώς και των πάσης φύσεως εντύπων για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Ανάπτυξη πιλοτικών προγραμμάτων. Ενημέρωση προσωπικού για τα θέματα του ενιαίου νομίσματος.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Ρύθμιση του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου.

Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου που αφορά τα χρηματοοικονομικά μεγέθη ώστε να μπορούν να εκφραστούν σε ΕΥΡΩ.

Απεικόνιση σε δραχμές και ΕΥΡΩ στοιχείων που αφορούν προϋπολογισμούς, ισολογισμούς, απολογισμούς κλπ. στοιχείων.

Προσαρμογή των συστημάτων πληροφορικής και ολοκλήρωση των μηχανογραφικών εντύπων σε ΕΥΡΩ. Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων για την εξοικείωση των ΟΤΑ στο ΕΥΡΩ.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Εφαρμογή της νέας νομοθεσίας εκφρασμένης σε ΕΥΡΩ.

Απεικόνιση όλων των χρηματοοικονομικών μεγεθών σε ΕΥΡΩ.

Διενέργεια όλων των συναλλαγών σε ΕΥΡΩ.

Εκδοση μηνιαίων αποδείξεων, μισθολογικών καταστάσεων, βεβαιώσεων και λουπών εντύπων σε ΕΥΡΩ, καταβολή μισθών σε ΕΥΡΩ.

Σύνταξη όλων των συμβάσεων με βάση το νέο νόμισμα.

Οι ΟΤΑ επηρεάζονται, κυρίως, από τις υπηρεσίες των Υπουργείων Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών, Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων, Ανάπτυξης, Παιδείας, Πολιτισμού, Υγείας και τις ΔΕΚΟ (ΔΕΗ, ΟΤΕ, Συγκοινωνίες, κλπ.).

Οι θεσμικές ρυθμίσεις που θ' απαιτηθούν για τη μετάβαση στο ΕΥΡΩ θα εντοπιστούν, κατά τη μεταβατική περίοδο, από το Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και θα πραγματοποιηθούν μετά από τον τελικό προσδιορισμό της ισοτιμίας δραχμής/ΕΥΡΩ.

Οι φορείς των ΟΤΑ που έχουν υιοθετήσει συστήματα πληροφορικής θα αντιμετωπίσουν το πρόβλημα προσαρμογής των συστημάτων πληροφορικής τόσο για τους ίδιους ως χρήστες των ηλεκτρονικών υπολογιστών όσο και για τους πολίτες που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες τους.

Η λειτουργία εξάλλου των νεοσύστατων δήμων από τις αρχές του 1999, που προκύπτουν από συγχωνεύσεις κοινοτήτων και δήμων με το πρόγραμμα "Καποδίστριας", θα απαιτήσει την προσαρμογή των συστημάτων τους για να μπορέσουν ν' ανταποκριθούν στις νέες εξελίξεις.

3. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η Κοινωνική Ασφάλιση στη χώρα μας παρέχεται από: α) τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης που λειτουργούν με τη μορφή του ΝΠΔΔ και β) το Δημόσιο που καλύπτει τους δημοσίους υπαλλήλους (πολιτικούς και στρατιωτικούς), τους βουλευτές και ορισμένες ειδικές κατηγορίες πολιτών (άτομα με ειδικές ανάγκες και θύματα πολέμου, κλπ.).

Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ανάλογα με το είδος των παροχών που χορηγούν, διακρίνονται σε φορείς κύριας ασφάλισης (κύρια σύνταξη), επικουρικής ασφάλισης

(πρόσθετες παροχές), ασθενείας (ασθένειες και μητρότητα), πρόνοιας ή αρωγής, αλληλοβοηθείας (συμπληρωματικά).

Οι θεματικές ενότητες των λειτουργιών των φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης στις οποίες θα απαιτηθούν αλλαγές για τη μετάβαση στο ΕΥΡΩ είναι το θεσμικό πλαίσιο, η οικονομική διαχείριση του συστήματος (Εσοδα-Παροχές), η μηχανογραφική στήριξη, η ψυχολογική και πρακτική προσαρμογή του προσωπικού των φορέων του συστήματος και των συναλλασσομένων και η στατιστική παρακολούθηση.

Ο χρονικός προγραμματισμός των αναγκαίων ενεργειών προσαρμογής έχει ως εξής:

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Μελέτη του συνόλου της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας της χώρας και εντόπιση των θεμάτων όπου απαιτείται νομοθετική ρύθμιση για την προσαρμογή του συστήματος από το εθνικό νόμισμα της χώρας μας στο ΕΥΡΩ.

Προσαρμογές-τροποποιήσεις-επανασχεδιασμός εντύπων και πάσης φύσεως μηχανογραφικών προγραμμάτων και εφαρμογών.

Ανάπτυξη, επιλεκτικά, πιλοτικών εφαρμογών για χρήση των Φορέων και των Υπηρεσιών.

Υποστήριξη και πρακτική προσαρμογή για μεν το απασχολούμενο προσωπικό μέσω της ενημέρωσης και της εκπαίδευσής του σχετικά με τα θέματα του ενιαίου νομίσματος, για δε τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους μέσω εκστρατείας ενημέρωσης με την αποστολή ειδικών εντύπων, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Διευκρινίζεται ότι κατά το στάδιο αυτό οι πάσης φύσεως συναλλαγές διενεργούνται σε δραχμές.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Στο στάδιο αυτό θα συντελεστούν και οι τυχόν προσαρμογές προτεραιότητας που αφορούν στο θεσμικό πλαίσιο.

Προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου.

Καθορισμός μεθόδου στρογγυλοποίησης των πάσης φύσεως οικονομικών μεγεθών (εισφορές, συντάξεις, παροχές, επιδόματα, κλπ.).

Δυνατότητα παράλληλης απεικόνισης σε ΕΥΡΩ στοιχείων που αφορούν προϋπολογισμούς, ισολογισμούς, απολογισμούς, Τραπεζικών λογαριασμών και στατιστικών στοιχείων.

Προσαρμογή των συστημάτων Πληροφορικής και ανάπτυξη νέων εφαρμογών για την απεικόνιση της βάσης δεδομένων σε ΕΥΡΩ.

Ευρεία εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων για την εξοικείωση των Υπηρεσιών στις εφαρμογές με το ΕΥΡΩ.

Ολοκλήρωση της προετοιμασίας των πάσης φύσεως μηχανογραφικών εντύπων και τεχνικών μέσων για τη στήριξη προγραμμάτων παρακολούθησης σε ΕΥΡΩ.

Τελική φάση (1/1/2002 - 30/6/2002)

Εφαρμογή της νέας προσαρμοσμένης κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας με βάση το ΕΥΡΩ.

Τήρηση ηλεκτρονικών και στατιστικών στοιχείων των ανωτέρω σε ΕΥΡΩ.

Τήρηση, ενδεχομένως, ορισμένων από αυτά και σε δραχμές μέχρι την πλήρη απόσυρση του εθνικού νομίσματος.

Όλες οι συναλλαγές του χρηματοοικονομικού συστήματος της κοινωνικής ασφάλισης, κατά το μέρος που εμπεριέχουν αναφορές σε χρηματικά ποσά, εκφράζονται πλέον μόνο σε ΕΥΡΩ.

Επισημαίνεται ότι η λειτουργία του συστήματος βρίσκεται σε συσχέτιση και αλληλεξάρτηση με άλλους φορείς (Υπουργεία Υγείας, Οικονομικών, Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης, Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, Τράπεζες, ΕΛΤΑ, ΚΗΥΚΥ, κλπ.) με τους οποίους θα υπάρξει συνεργασία για την επίτευξη του σκοπού.

4. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ).

Οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ) προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα. Οι επιχειρήσεις αυτές συναλλάσσονται με πελάτες (καταναλωτές), δεσμεύονται από σύνθετες συμβάσεις με εργολάβους, προμηθευτές και τράπεζες, έχουν οργανωμένα λογιστήρια και βασίζονται σε εξειδικευμένες μηχανογραφικές εφαρμογές.

Οι σημαντικές παρεμβάσεις που έχουν ήδη αρχίσει να πραγματοποιούνται στις ΔΕΚΟ με την εφαρμογή του Ν.2414/1996 (εκσυγχρονισμός των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών) σε συνάρτηση με τις θεσμικές, διοικητικές και άλλες λειτουργικές αλλαγές που θα επιφέρει η εισαγωγή του ΕΥΡΩ θα λειτουργήσουν σαν καταλύτης εκσυγχρονισμού τους στο νέο περιβάλλον που δημιουργείται.

Οι ΔΕΚΟ, αναγνωρίζοντας τη σημασία της έγκαιρης και αποτελεσματικής προετοιμασίας των υπηρεσιών τους, συνέστησαν ad hoc ομάδες εργασίας ΕΥΡΩ υπό την εποπτεία των αρμοδίων Υπουργείων και σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Από την πορεία της μέχρι σήμερα προετοιμασίας των, οι αλλαγές που προβλέπονται σε αυτές αφορούν εκτός από τις νομοθετικές ρυθμίσεις, αρκετές τεχνικές προσαρμογές σε θέματα όπως : προμήθειες και συμβάσεις, λογιστικά συστήματα, μηχανογραφικά συστήματα, διπλή αναγραφή τιμών, στρογγυλοποιήσεις κ.λ.π. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στις τιμολογήσεις προμηθειών καθώς ικανός αριθμός προμηθευτών των ΔΕΚΟ (εμπορικοί οίκοι χωρών της ΕΕ, πολυεθνικές επιχειρήσεις κ.λ.π.) θα προχωρήσουν σε χρεώσεις και τιμολογήσεις σε ΕΥΡΩ. Βασικές αλλαγές που προτίθενται να πραγματοποιήσουν οι ΔΕΚΟ για την προσαρμογή των λειτουργιών τους στο ΕΥΡΩ, κατά το στάδιο προετοιμασίας και τη μεταβατική περίοδο είναι:

Στάδιο προετοιμασίας (1/1/1998-31/12/2000)

Αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου όπου απαιτείται για τη ρύθμιση θεμάτων που αναφέρονται π.χ. σε τιμολογήσεις, προμήθειες, μισθοδοσίες, σε συνεργασία με τα εποπτεύοντα Υπουργεία και άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Λήψη απόφασης για μια σειρά τεχνικών προσαρμογών σε θέματα όπως: αναγραφή στα τιμολόγια πολλών επιμέρους αριθμών για ποσά που αφορούν π.χ. Δημοτικά Τέλη, Δημοτικούς Φόρους, ΦΠΑ, ΕΡΤ, διπλή αναγραφή σε δραχμές και ΕΥΡΩ κ.λ.π. Προσαρμογή των Συστημάτων Πληροφορικής και των Μηχανογραφικών Εφαρμογών, ώστε να λειτουργούν σε διπλό νόμισμα από 1.1.2001. Αλλαγές στα Συστήματα Πληροφορικής, Εξυπηρέτησης Καταναλωτών, Οικονομικής Διαχείρισης, Μισθοδοσίας Προσωπικού, Διαχείρισης Υλικών κλπ. Πιλοτικές εφαρμογές για να εξασφαλισθεί η εύρυθμη λειτουργία τους.

Ρύθμιση της συνέχειας των Συμβάσεων, στα πλαίσια του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για το ΕΥΡΩ, της Ε.Ε.

5. Προσαρμογή των πάσης φύσεως εντύπων.

Μεταβατική περίοδος (1/1/2001-31/12/2001)

Διπλή αναγραφή των τιμών στα τιμολόγια που εκδίδονται και αποστέλλονται στους πελάτες.

Ειδικότερα θα εμφανίζονται σε δραχμές και ΕΥΡΩ οι λογαριασμοί παροχής υπηρεσιών όπως ρεύματος, υδροδότησης, τηλεφωνικών και ταχυδρομικών τελών, τα ποσά συμμετοχών που αναγράφονται και εισπράττονται από τους πελάτες, τα ποσά χρέωσης για διάφορες μικροεργασίες (όπως έλεγχος μετρητή), τα τέλη σύνδεσης, τα χρηματικά ποσά στις ταχυδρομικές επιταγές, στα πάσης φύσεως έντυπα που χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση στις συναλλαγές (αποδείξεις κ.λ.π.), των επιταγών συντάξεων και επιδομάτων σε συνεργασία με τα Ασφαλιστικά Ταμεία (ΙΚΑ, ΟΓΑ, κ.λ.π.), στα διάφορα έντυπα της ταχυπληρωμής σε συνεργασία με τους πελάτες τους κ.λ.π..

Εξέταση της δυνατότητας για μετατροπή και εμφάνιση των ανεξόφλητων υπολοίπων των Δανειακών Συμβάσεων και σε ΕΥΡΩ, καθώς και για τη συναλλαγματική αποτίμηση παλαιών υποχρεώσεων και απαιτήσεων.

Εξέταση της δυνατότητας για έκδοση της μισθοδοσίας και των εκκαθαριστικών σημειωμάτων σε δραχμές και σε ΕΥΡΩ, για λόγους εξοικείωσης του προσωπικού.

Τελική φάση (1/1/2002-30/6/2002)

Λειτουργία σε ΕΥΡΩ όλων των Λογιστικών Συστημάτων και Μηχανογραφικών Εφαρμογών. Θα εκφράζονται σε ΕΥΡΩ οι τιμές αγοράς και πώλησης των προϊόντων, τα πιστωτικά όρια των πελατών, η τιμή κτήσεως και απόσβεσης των παγίων κλπ. Τα στοιχεία της μισθοδοσίας του προσωπικού και οι πληρωμές θα είναι σε ΕΥΡΩ. Το ίδιο θα ισχύει και για τις πάσης φύσεως πληρωμές.

Η καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος (ΕΥΡΩ) στα πλαίσια της ΟΝΕ δεν είναι μόνο τεχνικό θέμα, αλλά απαιτείται να αποτελέσει και αντικείμενο της επικοινωνιακής πολιτικής των ΔΕΚΟ, και θα απευθύνεται στα στελέχη, το προσωπικό και το συναλλασσόμενο κοινό. Στα πλαίσια αυτά, κατά το στάδιο της προετοιμασίας μετάβασης στο ΕΥΡΩ, θα καταρτισθούν και θα πραγματοποιηθούν μια σειρά από δραστηριότητες ενημέρωσης και εκπαίδευσης για θέματα σχετικά με το ΕΥΡΩ, όπως:

Ενημέρωση των διοικήσεων των ΔΕΚΟ.

Κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης για τα στελέχη και το προσωπικό των ΔΕΚΟ.

Διοργάνωση διαλέξεων και ημερίδων για ενημέρωση των μεγάλων πελατών, σε θέματα του ΕΥΡΩ, για τις συναλλαγές τους με τις ΔΕΚΟ.

Ενημέρωση του συναλλασσόμενου κοινού, σε θέματα σχετικά με τη συναλλαγή τους σε ΕΥΡΩ, με την έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και τη σύσταση ειδικών γραφείων πληροφοριών.

6. Νόμοι για τον καθορισμό του ευρώ σαν το εθνικό μας νόμισμα.

Πέρα από τις χιλιάδες αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που έγιναν στους τομείς της εθνικής οικονομίας, το ευρώ σαν νόμισμα πρέπει να υποστηρίζεται με τη σχετική νομοθεσία που θα το ορίζει σαν το εθνικό μας νόμισμα. Η αλλαγή του εθνικού μας νομίσματος από τη δραχμή στο ευρώ ρυθμίσθηκε νομοθετικά με σχέδιο νόμου που έχει τον τίτλο:

«Κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ, φορολογικές ρυθμίσεις για την εισαγωγή του ευρώ, Αμοιβαία Κεφάλαια, Συμπλήρωση Χρηματοπιστηριακής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις»

το οποίο παρατίθεται στο παράρτημα

6.1 Μετατροπή των τιμών.

Η μετατροπή των τιμών και οι στρογγυλοποιήσεις ορίσθηκαν με την εγκύκλιο 16 του υπουργείου οικονομικών που αναφέρεται στο νόμο 2842/00.

6.2 Μετατροπή εθνικών νομισμάτων της ζώνης του ευρώ.

Η μετατροπή των εθνικών νομισμάτων των χωρών μελών της ΕΕ έγινε με διαφορετικό χρονοδιάγραμμα για την κάθε χώρα. Τα προγράμματα αυτά συνοψίζονται στον πίνακα με τίτλο:

Κρατικά προγράμματα: κατάσταση στις 7 Φεβρουαρίου 2001
 ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
 Που παρατίθεται στο παράρτημα.

7. Αγγλία – Δανία- Σουηδία..... εκτός ζώνης ευρώ.

Από τους 15 εταίρους στην ευρωπαϊκή ένωση μόνο οι τρεις δεν έχουν εισάγει ως ώρας το ευρώ. Οι λόγοι που έγινε αυτό έχουν να κάνουν τόσο με την οικονομική πολιτική που θέλουν να ακολουθήσουν οι κυβερνήσεις τους, όσο και με την αρνητική ψυχολογία των λαών απέναντι στον αποχωρισμό από το εθνικό τους νόμισμα.

Σήμερα (2002) η μόνη χώρα που φαίνεται να κρατά σθεναρή αντίσταση στο ευρώ είναι το Αγγλία, μια αντίσταση όμως που θα καμφθεί σύντομα από τις διεθνείς οικονομικές συγκυρίες, όπως εκτιμούν άτυπα έγκυρες πηγές.

Η Δανία και η Σουηδία βρίσκονται πλέον πιο κοντά στην Euroland

Με την κρίση στη Ρωσία, οι Κεντρικές Τράπεζες Δανίας και Σουηδίας αναγκάστηκαν να παρέμβουν αρκετές φορές προκειμένου να στηρίξουν τα νομίσματά τους.

Αντίθετα, η γειτονική Φινλανδία δεν αντιμετώπισε πρόβλημα διακυμάνσεων του μάρκου, γεγονός που αποδόθηκε στο «κλειδώμα» των ισοτιμιών των χωρών της ζώνης Ευρώ.

Η πετυχημένη είσοδος του Ευρώ στη διεθνή χρηματαγορά φαίνεται πως ωθεί προς αναθεώρηση την αρνητική έως τώρα στάση των δύο σκανδιναβικών χωρών (Δανία, Σουηδία) έναντι του ενιαίου νομίσματος. Στοκχόλμη και Κοπεγχάγη, φοβούμενες περιθωριοποίηση των οικονομιών τους, σχεδιάζουν να επιταχύνουν χρονικά τα δημοψηφίσματα για την ένταξη. Από την πλευρά τους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά και τα κράτη-μέλη της ζώνης Ευρώ ενθαρρύνουν, με κάθε τρόπο, τις Κυβερνήσεις των δύο χωρών για την όσο το δυνατόν ταχύτερη ένταξη στην «Euroland».

Σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, διαπιστώνεται μεταστροφή της κοινής γνώμης υπέρ της συμμετοχής στο Ευρώ, η οποία είναι ιδιαίτερα σαφής στη Δανία και λιγότερο στη Σουηδία.

Η Δανία, αν και πληρούσε εξαρχής τα 5 κριτήρια συμμετοχής, τελικά έμεινε εκτός εξαιτίας της αρνητικής στάσης της κοινής γνώμης. Επικαλέσθηκε το ειδικό πρωτόκολλο της Συνθήκης του Μάαστριχτ, που της επιτρέπει την επιλογή αυτή. Σήμερα, η πλειοψηφία των Δανών τάσσεται υπέρ της ένταξης. Όπως έδειξε η τελευταία δημοσκόπηση που έγινε στα μέσα Ιανουαρίου, το 52% υποστηρίζει τη συμμετοχή στο Ευρώ, 32% είναι αντίθετο, ενώ 16% δεν έχει σχηματίσει ακόμη σαφή άποψη. Η ιδιαίτερα θετική αυτή εξέλιξη είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν οι πιέσεις προς την Κυβέρνηση, κυρίως από τους επιχειρηματίες, για πραγματοποίηση σχετικού δημοψηφίσματος μέσα στο 1999, κάτι που φαίνεται πλέον πολύ πιθανό. Μάλιστα για πρώτη φορά ο πρωθυπουργός της Paul Rasmussen, στο πρωτοχρονιάτικο μήνυμα της Κυβέρνησης προς τον λαό, τάχθηκε ανεπιφύλακτα υπέρ της ένταξης.

Στη Σουηδία η κατάσταση είναι δυσκολότερη, δεδομένου ότι η υπεροχή των υποστηρικτών του Ευρώ είναι οριακή. Το 34% τάχθηκε υπέρ της ένταξης, το 29% κατά, ενώ το 1/3 περίπου των Σουηδών δεν έχει ακόμη αποφασίσει. Πάντως, σε σχέση με προηγούμενες δημοσκοπήσεις, η σημερινή συγκυρία είναι ευνοϊκή και για τον λόγο αυτό ο σοσιαλδημοκράτης πρωθυπουργός της χώρας Goeran Persson σχεδιάζει να συντομεύσει κατά δύο χρόνια (το 2000 αντί για το 2002) το προγραμματισμένο δημοψήφισμα. Η Σουηδία δεν είχε εξαίρεση με ειδικό πρωτόκολλο, αλλά με νομικές ακροβασίες (δεν ενέταξε την κορώνα στον Μηχανισμό συναλλαγματικών Ισοτιμιών) πέτυχε να μείνει εκτός, διότι τυπικά δεν πληρούσε ένα από τα κριτήρια συμμετοχής.

Σύμφωνα με κοινοτικούς παρατηρητές, δύο είναι οι παράγοντες που έχουν συντελέσει στη μεταστροφή αυτή της κοινής γνώμης των δύο χωρών. Ο πρώτος έχει να κάνει με την κρίση στη Ρωσία, που προκάλεσε τον περασμένο Σεπτέμβριο τριγμούς στις διεθνείς χρηματαγορές, αλλά και νομισματικές διακυμάνσεις. Οι Κεντρικές Τράπεζες Δανίας και Σουηδίας αναγκάστηκαν να παρέμβουν αρκετές φορές, μέσω των επιτοκίων, προκειμένου να στηρίζουν τα νομίσματά τους.

Αντίθετα, η γειτονική Φινλανδία - παρότι έχει σημαντικές εμπορικές συναλλαγές με τη Ρωσία - δεν αντιμετώπισε πρόβλημα διακυμάνσεων του μάρκου, γεγονός που αποδόθηκε στο «κλείδωμα» των ισοτιμιών των χωρών της ζώνης Ευρώ (στις 2 Μαΐου). Η Φινλανδία, όπως είναι γνωστό, είναι η πρώτη σκανδιναβική χώρα που εντάχθηκε στη ζώνη Ευρώ.

Ο δεύτερος παράγοντας που έπαιξε επίσης ρόλο είναι τα αποτελέσματα μελετών σχετικά με τις επιπτώσεις της μη συμμετοχής στο Ευρώ, που εκπόνησαν διάφορες μεγάλες εξαγωγικές εταιρείες των δύο χωρών. Για παράδειγμα, η τελευταία μελέτη της μεγάλης σουηδικής αυτοκινητοβιομηχανίας Volvo υπολογίζει το κόστος της μη συμμετοχής σε 33 εκατ. Ευρώ για το 1999 ή 2% των προβλεπόμενων κερδών της, και φυσικά το ποσό θα αυξηθεί σημαντικά το 2002 με την αποκλειστική εισαγωγή του Ευρώ και την κατάργηση της χρησιμοποίησης των εθνικών νομισμάτων. Ανάλογες μελέτες έχουν δώσει στη δημοσιότητα κι άλλες μεγάλες βιομηχανίες, όπως η Ericsson (τηλεπικοινωνίες) και η Stora (παραγωγός χαρτιού).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

1. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΕ ΦΥΣΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η φυσική εισαγωγή του ευρώ αποτέλεσε το σημαντικότερο εγχείρημα αλλαγής νομισματοσ στην ιστορία . Η Ευρώπη στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων και αντιμετώπισε επιτυχώς τη δύσκολη πρόκληση της ομαλής μετάβασης στο νέο νόμισμα . Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παρήγαγαν 15 δισ . χαρτονομίσματα και 51 δισ . κέρματα , ενώ στη συνέχεια διένειμαν κατά τις πρώτες εβδομάδες του 2002 περίπου 8 δισ . χαρτονομίσματα και 38 δισ . κέρματα σε 218.000 τραπεζικά ή ταχυδρομικά καταστήματα , σε 2,8 εκατ . εμπορικά καταστήματα και σε 302 εκατ . πολίτες εγκατεστημένους σε 12 διαφορετικές χώρες . Επίσης , τα κράτη μέλη έπρεπε να αποσύρουν σε μερικές εβδομάδες ένα μεγάλο μέρος των 9 δισ . εθνικών χαρτονομισμάτων και 107 δισ . εθνικών κερμάτων που ήταν σε κυκλοφορία . Η μεγάλη αυτή επιτυχία οφείλεται στην ποιότητα και την εξαιρετική προσοχή με την οποία έγιναν οι προετοιμασίες των κρατών μελών , των ευρωπαϊκών οργάνων (ΕΚΤ και Ευρωπαϊκή Επιτροπή) , των εθνικών κεντρικών τραπεζών , των χρηματοπιστωτικών οργανισμών , των εμπορικών επιχειρήσεων , των αστυνομικών οργάνων και των χρηματοποστολών , καθώς και στην ενεργό και ενθουσιώδη συμμετοχή των πολιτών , χωρίς τους οποίους η επιτυχία του εγχειρήματος και τη η ταχεία διάδοση του ευρώ δεν θα ήταν δυνατή . Οι ευρωπαίοι πολίτες αποδέχθηκαν το νέο νόμισμά τους ταχύτατα και με μεγάλο ενθουσιασμό , αγοράζοντας μαζικά τις συσκευασίες εξοικείωσης πριν από την 1 η Ιανουαρίου ενώ παράλληλα πολυάριθμοι ήταν εκείνοι που εφοδιάστηκαν γρήγορα με χαρτονομίσματα από τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ) και τις τράπεζες . Από την κατάρτιση του προσωπικού των ταμείων έως την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων υπέρ ευαίσθητων κατηγοριών του πληθυσμού , όλοι οι τομείς αποτέλεσαν το αντικείμενο συστηματικής προετοιμασίας . Τα εθνικά υπουργεία οικονομικών διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην πλαισίωση και την ενθάρρυνση των οικονομικών φορέων . Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συντόνισε αποτελεσματικά την δράση των εθνικών

κεντρικών τραπεζών . Η Επιτροπή διαδραμάτισε από την πλευρά της , καθ ' όλη αυτή τη διαδικασία , έναν μείζονα ρόλο ώθησης και συντονισμού της δράσης των συμμετεχόντων κρατών , καθοδηγώντας τις σχετικές προετοιμασίες μ έσω των συστάσεων και των προτάσεων της (αυτό αφορά ιδίως τη σύσταση της 11 ης Οκτωβρίου 2000 και τις ανακοινώσεις της 3 ης Απριλίου και της 10 ης Οκτωβρίου 2001) και οργανώνοντας τις εργασίες των δικτύων στα οποία συμμετείχαν οι επικεφαλές των ειδικών ομάδων εργασίας των δημοσίων διοικήσεων και οι διευθυντές επικοινωνίας των υπουργείων οικονομικών . Η Επιτροπή αποτέλεσε επίσης ένα κεντρικό σημείο πληροφόρησης καθ ' όλη τη φάση της μετάβασης μέσω του ευρωπαϊκού δικτύου έγκαιρης προειδοποίησης που η ίδια δημιούργησε .

Για την προετοιμασία και την υποστήριξη της ενέργειας αυτής σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν ενημερωτικές εκστρατείες εξαιρετικής διάρκειας και εμβέλειας . Ο συνολικός σωρευτικός προϋπολογισμός των εθνικών εκστρατειών ενημέρωσης , οι οποίοι συγχρηματοδοτήθηκαν εν μέρει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή , ανέρχεται σε 321 εκατ . ευρώ .

Το Ευρωσύστημα πραγματοποίησε επίσης μία ευρεία ενημερωτική εκστρατεία , της οποίας ο προϋπολογισμός ανήλθε σε 80 εκατ . ευρώ . Προσθέτοντας στα παραπάνω ποσά εκείνα που κατέβαλαν οι τράπεζες και οι επαγγελματικές ενώσεις για την υλοποίηση των προσπαθειών τους , το τελικό κόστος της εκστρατείας ενημέρωσης των πολιτών και των οικονομικών φορέων υπερβαίνει το 0,5 δισ . ευρώ .

Οι σημαντικές αυτές προσπάθειες του συνόλου των θεσμικών και οικονομικών φορέων

απέφεραν καρπούς : η μετάβαση στο ευρώ έγινε απρόσκοπτα . Η αλλαγή νομίσματος πραγματοποιήθηκε έτσι με ρυθμό ταχύτερο από τον αρχικά προβλεπόμενο (ο στόχος που είχε θέσει το 1999 το Συμβούλιο ήταν να πραγματοποιούνται σε ευρώ οι περισσότερες πράξεις κατά τη λήξη του πρώτου δεκαπενθημέρου κυκλοφορίας του) , αλλά σύμφωνη με τις προβλέψεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωσή της του Οκτωβρίου 2001:

οι πληρωμές σε ευρώ αποτελούσαν την πλειοψηφία στο σύνολο των πληρωμών σε μ ετρητά ήδη από το τέλος της πρώτης εβδομάδας του Ιανουαρίου· στο τέλος της δεύτερης εβδομάδας , οι ποσότητες εθνικών νομισμάτων που κυκλοφορούσαν ακόμη ήταν αμελητέες .

. Δέκα χρόνια μετά την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ , το ευρώ εισήλθε επιτυχώς στην καθημερινή ζωή των πολιτών . Η επιτυχία της μετάβασης στο ευρώ

αντικατοπτρίζει την ικανότητα των θεσμικών οργάνων να αναλάβουν και να ολοκληρώσουν ένα πολυσύνθετο σχέδιο και απευθύνει σε όλους ένα μήνυμα αισιοδοξίας για τη συνέχιση της οικοδόμησης της Ευρώπης . Αποτελεί επίσης πολύτιμη πηγή διδαγμάτων για τα κράτη που θα υιοθετήσουν στο μέλλον το ευρώ , στα οποία δόθηκε έτσι νέα ώθηση στις συζητήσεις σχετικά με τη συμμετοχή στο ευρώ .

Στόχος της ανακοίνωσης αυτής είναι η κατάρτιση λεπτομερούς απολογισμού των ενεργειών φυσικής εισαγωγής του ευρώ και η συνθετική παρουσίαση του αποτελέσματος των ερευνών του ευρωβαρόμετρου για τον τρόπο με τον οποίο αυτή η αλλαγή νομίσματος έγινε αντιληπτή από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις . Θα αναλυθούν διαδοχικά :

- η εξέλιξη των ενεργειών εισαγωγής των χαρτονομισμάτων και κερμάτων
- τα ζητήματα που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή (σταθερότητα τιμών , παραχάραξη , ποιότητα της παραγωγής , ασφάλεια των ενεργειών εφοδιασμού και προσαρμογή των μηχανημάτων αυτόματης πώλησης)
- οι αντιδράσεις των πολιτών στα κέρματα και χαρτονομίσματα ευρώ
- η εμπειρία που αποκόμισαν οι ΜΜΕ από τις προετοιμασίες τους για την μετάβαση.

2. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Τέσσερα στοιχεία χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής :

- οι πράξεις προεφοδιασμού και υπο-προεφοδιασμού
- ο ρυθμός και οι δίαυλοι διανομής του νέου νομίσματος κατά τις πρώτες ημέρες του 2002
- η εξέλιξη της χρησιμοποίησης του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά
- οι ενέργειες απόσυρσης των παλαιών εθνικών νομισμάτων

2.1 Απολογισμός των πράξεων προεφοδιασμού και υπο-εφοδιασμού

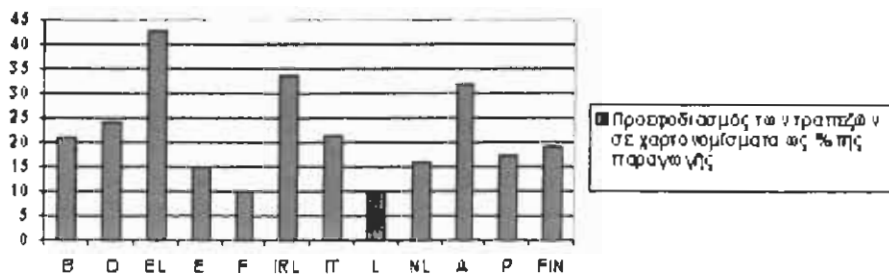
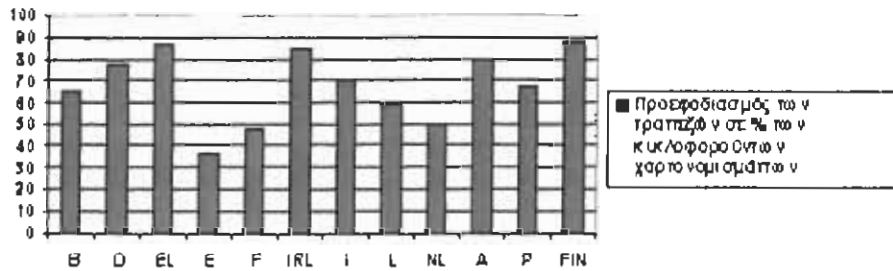
Οι ισχύοντες σε ευρωπαϊκό επίπεδο κανόνες επέτρεπαν τον προεφοδιασμό των τραπεζών και τον υπο-προεφοδιασμό των εμπορικών καταστημάτων από τον Σεπτέμβριο του 2001 και τον προεφοδιασμό των ιδιωτών με κέρματα από τα μέσα Δεκεμβρίου. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτού του χρονοδιαγράμματος, το κάθε κράτος μέλος ήταν ελεύθερο να επιλέξει την ημερομηνία εκκίνησης των δράσεων αυτών.

2.1.1 Ο προεφοδιασμός των τραπεζών

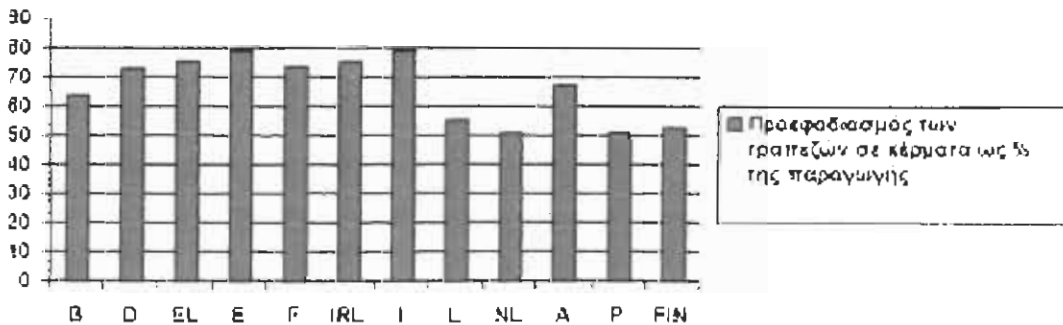
Οι ενέργειες προεφοδιασμού των τραπεζών πραγματοποιήθηκαν απρόσκοπτα. Ο όγκος προεφοδιασμού ανήλθε συνολικά στα προβλεπόμενα επίπεδα. Οι εμπορικές τράπεζες (και ορισμένες φορές τα ταχυδρομεία) παρέλαβαν ήδη από τον Σεπτέμβριο κέρματα ευρώ στο Βέλγιο, στην Ιρλανδία, στη Γαλλία, στην Ιταλία και στην Πορτογαλία. Την ίδια αυτή ημερομηνία, οι τράπεζες και τα ταχυδρομεία στη Γερμανία, στην Ισπανία, στο Λουξεμβούργο, στην Αυστρία και στη Φινλανδία παρέλαβαν χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ. Οι πορτογαλικές τράπεζες παρέλαβαν τα χαρτονομίσματα στη διάρκεια του Οκτωβρίου, ενώ την ίδια αυτή περίοδο επέλεξε η Ελλάδα για τη διανομή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων. Οι τράπεζες στο Βέλγιο, την Ισπανία, την Ιρλανδία και την Ιταλία παρέλαβαν τα χαρτονομίσματα από τον Νοέμβριο· οι γαλλικές και ολλανδικές τράπεζες τον Δεκέμβριο.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι τράπεζες είχαν παραλάβει συνολικά στις 31 Δεκεμβρίου 132,1 δισ. ευρώ σε χαρτονομίσματα, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 21% της συνολικής παραγωγής και το 67% της αξίας των κυκλοφορούντων χαρτονομισμάτων. Αυτοί οι μέσοι όροι υποκρύπτουν ωστόσο μία πολύ διαφορετική κατάσταση: οι παραγγελίες των τραπεζών ήταν ιδιαίτερα σημαντικές σε ορισμένες χώρες (π.χ.: Ελλάδα, Ιρλανδία, Αυστρία) και πιο συγκρατημένες σε άλλες (π.χ.: Γαλλία, Ισπανία, Κάτω Χώρες...), όπως αυτό απεικονίζεται στους δύο παρακάτω πίνακες. Οι παραδόσεις τραπεζογραμματίων κάλυψαν όλες σχεδόν τις παραγγελίες.

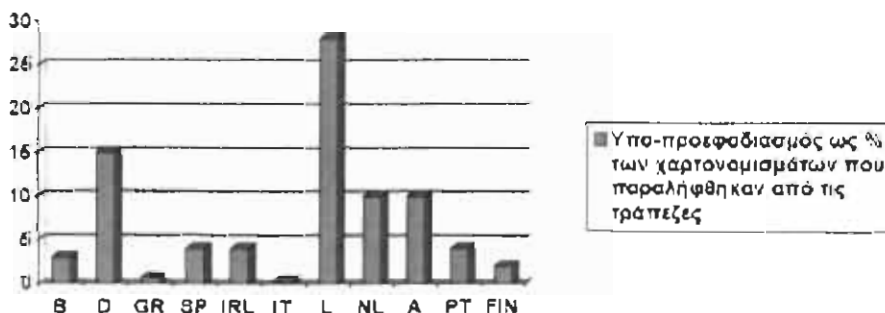

Ο προεφοδιασμός των τραπεζών σε κέρματα ήταν αναλογικά πολύ μεγαλύτερος από ό,τι για τα χαρτονομίσματα : οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί παρέλαβαν μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου ποσό ισοδύναμο με το 73% της συνολικής παραγωγής (σε όγκο) ενώ στα μέσα Ιανουαρίου είχαν παραλάβει το 96,3% των κυκλοφορούντων κερμάτων . Οι διαφορές μεταξύ κρατών μελών είναι επίσης λιγότερο σημαντικές στην περίπτωση των κερμάτων . Οι παραγγελίες των τραπεζών εξυπηρετήθηκαν γενικά χωρίς προβλήματα

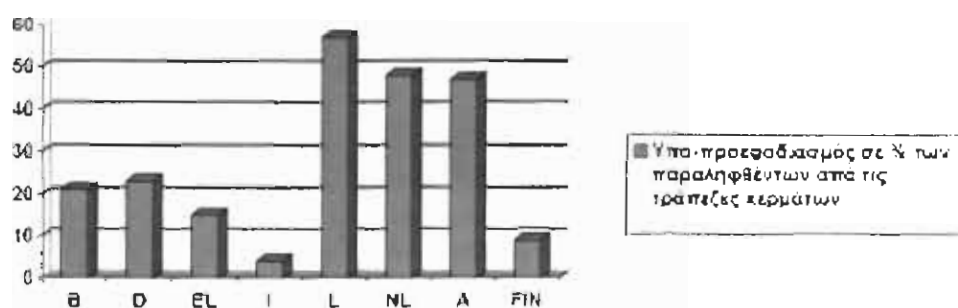
2.1.2 Ο υπο-προεφοδιασμός των εμπορικών καταστημάτων

Ο υπο-προεφοδιασμός των εμπορικών καταστημάτων με χαρτονομίσματα άρχισε τον Σεπτέμβριο στη Γερμανία , το Λουξεμβούργο και την Αυστρία , τον Νοέμβριο στην Ιρλανδία και τον Δεκέμβριο στις υπόλοιπες χώρες (τα κέρματα ήταν ωστόσο διαθέσιμα ήδη από τον Σεπτέμβριο στην Ιρλανδία , από τον Οκτώβριο στην Ιταλία και από τον Νοέμβριο στην Ελλάδα). Η δυνατότητα που έδωσε η ΕΚΤ στις επιχειρήσεις να προεφοδιαστούν με μικρές ποσότητες ήδη από τον Σεπτέμβριο με σκοπό την εκπαίδευση των εργαζομένων στα ταμεία είχε περιορισμένη επιτυχία , μάλλον λόγω της μικρής δημοσιότητας που δόθηκε στο μέτρο .

Όπως το είχε ήδη υπογραμμίσει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της στις 10 Οκτωβρίου 2001 , η συμμετοχή των 2,8 εκατ . εμπορικών καταστημάτων της ζώνης ευρώ στις ενέργειες υπό-προεφοδιασμού ήταν συνολικά ιδιαίτερα άνιση . Αυτό εξηγείται ιδίως από τη συχνή απουσία μέτρων παρακίνησης και την ύπαρξη , σε ορισμένες χώρες , δυσανάλογων κυρώσεων σε περίπτωση απώλειας ή πρόωρης θέσης σε κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων ευρώ . Κατά μέσο όρο , οι τράπεζες διένειμαν (σε όγκο) μόνο το 9% των παραληφθέντων

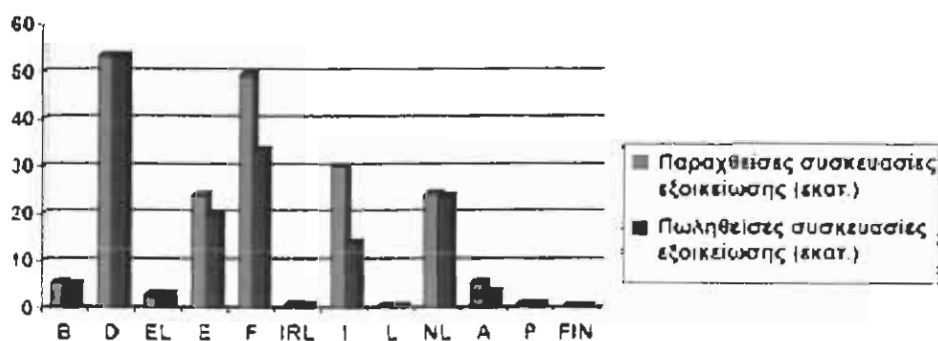
χαρτονομισμάτων . Εκτός από το Λουξεμβούργο, είναι ενδιαφέρον να διαπιστωθεί ότι τα κράτη μέλη με τα καλύτερα αποτελέσματα είναι εκείνα που εφάρμοσαν μέτρα παρακίνησης ή /και μείωσης των περιορισμών /υποχρεώσεων διοικητικού - οργανωτικού χαρακτήρα (π .χ . : Γερμανία , Ιρλανδία , Κάτω Χώρες , Αυστρία) . Ο συνολικός αριθμός των προεφοδιασθέντων εμπορικών καταστημάτων παρουσιάζει μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των κρατών : ενώ σχεδόν όλοι οι Ιρλανδοί έμποροι και περίπου το 90% των Ολλανδών εμπόρων προεφοδιάστηκαν , το ίδιο συνέβη μόνο για το 10% των ιταλικών εμπορικών καταστημάτων .

Συνολικά , τα αποτελέσματα είναι ελαφρώς καλύτερα για τα κέρματα , για τα οποία οι τράπεζες υποδιένειμαν κατά μέσο όρο ένα σημαντικό τμήμα των κατεχόμενων όγκων , ενώ σημαντικές παραμένουν και στην περίπτωση αυτή οι διαφορές μεταξύ των κρατών .

2.1.3 Ο προεφοδιασμός των πολιτών με κέρματα

Όλα τα κράτη έθεσαν σε πώληση στα μέσα Δεκεμβρίου συσκευασίες εξοικείωσης που περιείχαν κέρματα μέσης αξίας 10,71 ευρώ (οι αξίες κυμαίνονταν από 3,88 ευρώ στη Φινλανδία έως 15,25 ευρώ στη Γαλλία). Ως πρώτη φυσική επαφή του πολίτη με το ευρώ, οι συσκευασίες αυτές προκάλεσαν μεγάλο ενθουσιασμό σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη. Η σπουδή ήταν τέτοια κατά τις πρώτες ώρες ανοίγματος των τραπεζών, ταχυδρομείων ή άλλων σημείων πώλησης που τα δύο τρίτα των συσκευασιών πωλήθηκαν σε λιγότερο από μία εβδομάδα ενώ σε ορισμένα κράτη εμφανίστηκαν ελλείψεις ήδη 48 ώρες αφότου οι συσκευασίες αυτές τέθηκαν προς πώληση.

Οι ευρωπαίοι πολίτες απέκτησαν συνολικά 150.329.000 συσκευασίες εξοικείωσης, οι οποίες περιλάμβαναν 4.280.585.000 κέρματα (ήτοι, κατά μέσο όρο, 14 κέρματα ανά άτομο) συνολικής αξίας 1,65 δισ. ευρώ. Ο συνολικός όγκος των συσκευασιών που πωλήθηκαν αντιπροσωπεύει το 11% των κερμάτων ευρώ που κυκλοφορούσαν στα τέλη Ιανουαρίου. Σε πολλές χώρες (Γερμανία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Λουξεμβούργο...), η ζήτηση ήταν τέτοια που δόθηκε στις τράπεζες η δυνατότητα να ετοιμάσουν δικές τους συσκευασίες, ακόμη και να, πωλήσουν χύμα μέρος του αποθέματός τους. Ο απολογισμός από τις πωλήσεις συσκευασιών εξοικείωσης είναι επομένως ιδιαίτερα ικανοποιητικός στο σύνολό του. Από τα 192 εκατ. των συσκευασιών εξοικείωσης πωλήθηκαν τα 150, δηλαδή κατά μέσο όρο πωλήθηκε το 78%.

Αντίθετα με τους φόβους που είχαν εκφράσει ορισμένοι φορείς, είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι πλην ορισμένων συγκεκριμένων περιπτώσεων χρησιμοποίησης σε μηχανήματα αυτόματης πώλησης, οι πολίτες τήρησαν απολύτως την απαγόρευση

χρησιμοποίησης των κερμάτων πριν από την 1 η Ιανουαρίου 2002. Καταγράφηκαν 77 μόνο απόπειρες πρόωρης χρησιμοποίησης χαρτονομισμάτων ή κερμάτων ευρώ πριν από την 1 η Ιανουαρίου 2002, αριθμός απειροελάχιστος σε σχέση με τα διανεμηθέντα χαρτονομίσματα και κέρματα

2.1.4 Συνολικός απολογισμός του προεφοδιασμού

Συνολικά , σύμφωνα με την ΕΚΤ , οι ενέργειες προεφοδιασμού επέτρεψαν την προδιανομή 6 δισ . χαρτονομισμάτων (δηλαδή το 40% των παραχθέντων χαρτονομισμάτων) συνολικής αξίας άνω των 132 δισ . ευρώ και 37,5 δισ . κερμάτων (δηλαδή το 73,5% των παραχθέντων κερμάτων) συνολικής αξίας 12,4 δισ . ευρώ . Τα αποτελέσματα αυτά είναι ακόμη πιο εντυπωσιακά όταν συγκρίνονται με την ποσότητα ευρώ που κυκλοφορούσαν στις αρχές Φεβρουαρίου 2002: κατά μέσο όρο , το 80% των χαρτονομισμάτων (σε όγκο) και το 97% των κερμάτων που χρησιμοποιούνταν την ημ ερομηνία αυτή είχαν προδιανεμηθεί πριν από τον Ιανουάριο .

Η επιτυχία του προεφοδιασμού συνέβαλε αποφασιστικά στην ταχεία έναρξη πραγματοποίησης πράξεων σε ευρώ στις αρχές του 2002.

2.2 Διανομή χαρτονομισμάτων και κερμάτων τον Ιανουαριο 2002

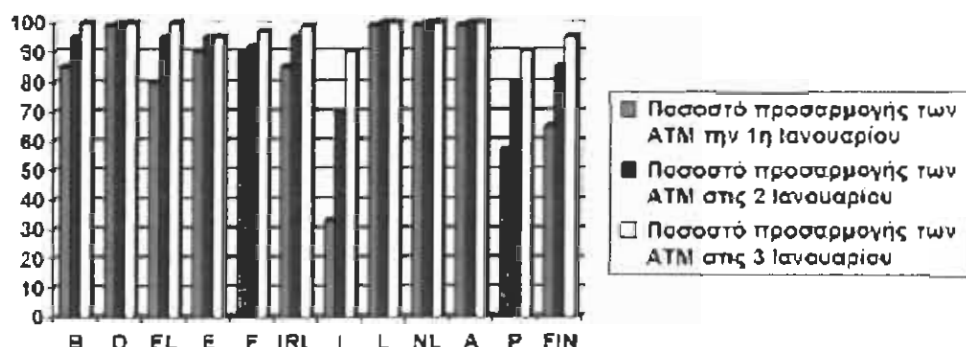
Η διανομή του νέου νομίσματος έγινε κυρίως μέσω τριών διαύλων :

- αναλήψεις χαρτονομισμάτων από τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATM)
- αναλήψεις από τις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών (τράπεζες και ταχυδρομικά γραφεία)
- επιστροφό μ ενα χρή μ ατα (ρέστα) από τους ε μ πόρους

2.2.1 Ο εφοδιασμός με χαρτονομίσματα μέσω των ATM

Κατά μέσο όρο, το 80% των μηχανημάτων αυτών είχαν προσαρμοστεί στο ευρώ ήδη από την 1 η Ιανουαρίου . Από τεχνική άποψη , η ενέργεια αυτή ολοκληρώθηκε

τελείως απρόσκοπτα . Η πρόοδος ήταν ταχεία σε ολόκληρη τη ζώνη ευρώ : το μέσο ποσοστό προσαρμογής ανήλθε στο 90% στις 2 Ιανουαρίου και στο 97% στις 3 Ιανουαρίου . Από τις 4 Ιανουαρίου , το σύνολο σχεδόν των ΑΤΜ διέθεταν μόνο ευρώ . Σε πολλές περιπτώσεις , τα μηχανήματα που δεν είχαν μετατραπεί σε ευρώ συνέχισαν να διαθέτουν τα παλαιά εθνικά νομίσματα κατά τις πρώτες ημέρες , ιδίως στη Γαλλία και τη Φινλανδία , δυσχεραίνοντας με τον τρόπο αυτό την επιστροφή χρημάτων (ρέστα) από τους εμπόρους .

Πηγή : Υπουργείο Οικονομικών

Ο όγκος των αναλήψεων από τα ΑΤΜ ήταν ιδιαίτερα υψηλός κατά την πρώτη εβδομάδα του Ιανουαρίου , λόγω του ενθουσιασμού και της περιέργειας των πολιτών για το νέο τους νόμισμα . Από τα διαθέσιμα αποτελέσματα για 7 χώρες (Κάτω Χώρες , Ιταλία , Γαλλία , Γερμανία , Αυστρία , Πορτογαλία και Βέλγιο) προκύπτει ότι περισσότερες από 25 εκατ . αναλήψεις έγιναν σε 48 ώρες . Τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα θεαματικά στις Κάτω Χώρες , όπου περισσότερες από 5 εκατ . αναλήψεις πραγματοποιήθηκαν συνολικά στις 1 και 2 Ιανουαρίου (δηλαδή περίπου 1 ανάληψη από το ήμισυ του πληθυσμού ηλικίας μεγαλύτερης των 15 ετών) . Οι όγκοι των αναλήψεων παρέμειναν υψηλοί στο σύνολο της ζώνης ευρώ μέχρι τα μέσα της δεύτερης εβδομάδας του Ιανουαρίου , στιγμή κατά την οποία άρχισαν να μειώνονται για να επανέλθουν τελικά στο φυσιολογικό τους επίπεδο . Χάρη στην ποιότητα της υλικοτεχνικής υποδομής των τραπεζών , δεν διαπιστώθηκε κανένα σοβαρό πρόβλημα ανεφοδιασμού των ΑΤΜ .

2.2.2 Οι αναλήψεις ή αλλαγές μετρητών στις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών

Μέσω των ΑΤΜ διανέμεται συνήθως το 70% του όγκου των χαρτονομισμάτων στους

καταναλωτές , οι οποίοι μικρό μέρος μόνο των αναλήψεων πραγματοποιούν συνήθως από τις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών . Αυτό δεν συνέβη κατά τις πρώτες 10 ημέρες του Ιανουαρίου : οι καταναλωτές προσήλθαν μαζικά στις θυρίδες των 218.000 τραπεζικών ή ταχυδρομικών καταστημάτων για να πραγματοποιήσουν αναλήψεις σε ευρώ ή να αλλάξουν τα παλαιά τους εθνικά νομίσματα , προκαλώντας έτσι ουρές στους προαναφερθέντες χώρους .

Σε πολλές χώρες μάλιστα (π .χ . : Γερμανία , Ισπανία ...), ο εφοδιασμός των ιδιωτών σε ευρώ από τις θυρίδες ήταν υψηλότερος σε όγκο από εκείνον μέσω των ΑΤΜ . Η προσέλευση άρχισε ήδη από την 1 η Ιανουαρίου στις χώρες όπου οι τράπεζες ήταν ανοικτές για το κοινό (Γερμανία , Ισπανία , Λουξεμβούργο) και άρχισε να μειώνεται για να επανέλθει στα φυσιολογικά της επίπεδα μόνο προς το τέλος της δεύτερης εβδομάδας . Πολυάριθμοι ήταν οι καταναλωτές που μετέβησαν στις θυρίδες για να ανταλλάξουν μικρά ποσά . Οι μεγάλες ουρές αναμονής οδήγησαν ορισμένες φορές τα τραπεζικά καταστήματα στην απόφαση να πραγματοποιούν την ανταλλαγή των νομισμάτων μόνο για τους πελάτες τους .

2.2.3 Η επιστροφή χρημάτων από τους εμπόρους

Η επιστροφή χρημάτων αποκλειστικά σε ευρώ συνεπαγόταν , κατά τις πρώτες ημέρες του 2002, μία ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση των ταμειακών διαθεσίμων , δεδομένου ότι ο έμπορος δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει για ρέστα τα εθνικά χαρτονομίσματα και κέρματα που

είσπραττε από τους καταναλωτές . Τα εμπορικά καταστήματα , ιδίως τα μεγάλα καταστήματα διανομής , συνολικά τήρησαν σε πολύ ικανοποιητικό βαθμό τις ευρωπαϊκές και εθνικές συστάσεις για επιστροφή χρημάτων αποκλειστικά σε ευρώ , και αυτό παρότι στις πρώτες ημέρες τα μικρά εμπορικά καταστήματα είχαν ορισμένες φορές την τάση να δίνουν ρέστα στο ίδιο νόμισμα με εκείνο που χρησιμοποίησε ο καταναλωτής για την πληρωμή των αγορών του .

Οι συνθήκες εφοδιασμού των εμπορικών καταστημάτων με χαρτονομίσματα και κέρματα ήταν τεταμένες την πρώτη εβδομάδα λόγω του σημαντικού αριθμού καταναλωτών που εξοφλούσαν αγορές μικρού ποσού με χαρτονομίσματα μεγάλης αξίας , των περιορισμένων δυνατοτήτων μεταφοράς κεφαλαίων (για τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα) και των μεγάλων ουρών αναμονής στις θυρίδες των τραπεζών (για τα μικρά εμπορικά καταστήματα) .

Τα 7.585 φορτηγά χρηματαποστολής στη ζώνη ευρώ χρησιμοποιήθηκαν πλήρως προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν διακοπή εφοδιασμού σε ευρώ . Χάρη στις προσπάθειες των οργανισμών και του συνόλου των οικονομικών φορέων , μόνο σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις σημειώθηκε έλλειψη κερμάτων ή χαρτονομισμάτων ορισμένης αξίας . Οι ελλείψεις αυτές δεν διατάραξαν ουσιαστικά την εμπορική δραστηριότητα και προσωρινά μόνο είχαν επίπτωση στη σύνθεση των επιστρεφόμενων χρημάτων . Ορισμένα κράτη μέλη έθεσαν εξάλλου σε εφαρμογή μηχανισμούς που τους επέτρεπαν να αντισταθμίσουν τυχόν ελλείψεις ορισμένων χαρτονομισμάτων ή κερμάτων . Η Τράπεζα της Πορτογαλίας ζήτησε έτσι και έλαβε 30 εκατ . χαρτονομίσματα αξίας 10 ευρώ και 30 εκατ . χαρτονομίσματα αξίας 5 ευρώ από το κεντρικό απόθεμα του Ευρωσυστήματος , ενώ η Τράπεζα της Ισπανίας ζήτησε επίσης και έλαβε 37 εκατ . χαρτονομίσματα αξίας 10 ευρώ . Η Γαλλία ζήτησε και έλαβε στα μ έσα Δεκεμβρίου από την Ισπανία 100 εκατ . κέρματα αξίας 50 λεπτών . Ο συνδυασμός των τριών αυτών τρόπων διανομής (ATM , θυρίδες και ρέστα) επέτρεψε την ταχύτερη διανομή κερμάτων και χαρτονομισμάτων ευρώ σε όλο τον πληθυσμό : από το τέλος της πρώτης εβδομάδας του Ιανουαρίου η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών είχαν στα χέρια τους χαρτονομίσματα και κέρματα σε ευρώ.

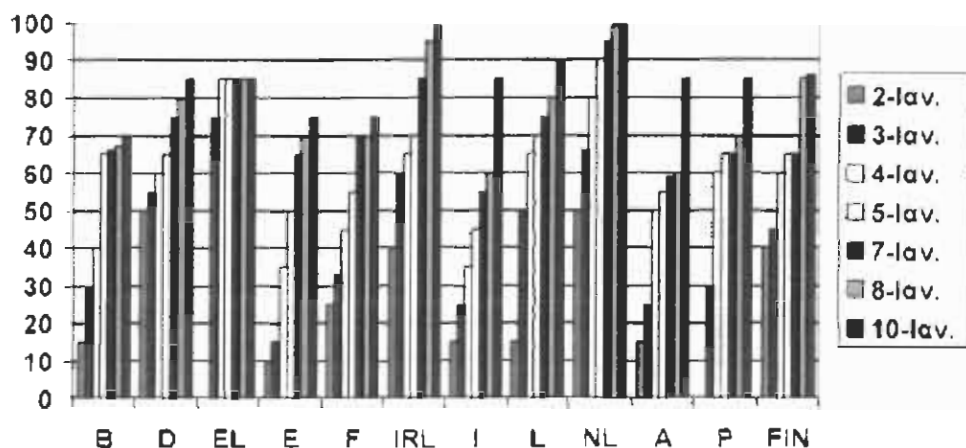
2.3 Η χρησιμοποίηση του ευρώ στις πληρωμές με μετρητά

Κατά τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου σημειώθηκε μία προσωρινή διακοπή μεταξύ του εφοδιασμού των καταναλωτών σε ευρώ και της χρησιμοποίησής του στις καθημερινές συναλλαγές . Ως επί τω πλείστον , οι πολίτες επεδίωξαν κατά προτεραιότητα να ευστοποιήσουν τις εθνικές νομισματικές μονάδες που κατείχαν πριν χρησιμοποιήσουν το ευρώ . Ευτυχώς , το φαινόμενο αυτό δεν μπορούσε παρά να είναι παροδικό , καθότι τα ATM και οι θυρίδες προμήθευαν τους καταναλωτές με ευρώ και οι έμποροι έδιναν ρέστα σε ευρώ . Έτσι , οι παλαιές εθνικές νομισματικές μονάδες γρήγορα εξαφανίστηκαν από το οικονομικό κύκλωμα , καθώς οι έμποροι και οι θυρίδες των τραπεζών λειτούργησαν ως "απορροφητήρες ".

Το μερίδιο του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά ανερχόταν κατά μέσο όρο στο 20% στο τέλος της 2 ας Ιανουαρίου , στο 40% στο τέλος της 3 ης Ιανουαρίου , στο 55% στο τέλος της 4 ης Ιανουαρίου , στο 66% στο τέλος της 5 ης Ιανουαρίου , στο 75% στο τέλος της 7 ης Ιανουαρίου , στο 85% στο τέλος της 10 ης Ιανουαρίου , στο 92% στο τέλος της 12 ης Ιανουαρίου και στο 95% στο τέλος της 16 ης Ιανουαρίου . Η

ταχύτατη αυτή αύξηση των πληρωμών σε ευρώ , σε συνδυασμό με τα έκτακτα μέτρα που έλαβαν τα περισσότερα μεγάλα καταστήματα (αύξηση του αριθμού των ανοικτών ταμείων , διάθεση πρόσθετου προσωπικού στα ταμεία ...) επέτρεψαν να αποφευχθούν οι μεγάλες ουρές στα καταστήματα . Από την άποψη αυτή , το Σάββατο 5 Ιανουαρίου ήταν μία η μέρα -κλειδί : η δοκιμή επέτυχε σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη , όπου οι ουρές διατηρήθηκαν σε κανονικό επίπεδο . Η διαπίστωση αυτή δεν άλλαξε με την έναρξη των εκπτώσεων .

Μερίδιο των πληρωμών σε ευρώ στο σύνολο των πληρωμών σε μετρητά

Πηγή : Υπουργείο Οικονομικών και μετρητά καταστήματα. Τα στοιχεία αναφέρονται σε ποσοστά σε εκατοστά.

Τα μερίδια των πληρωμών σε μετρητά ως προς τον συνολικό όγκο των πληρωμών αυξήθηκαν στα περισσότερα συμμετέχοντα κράτη κατά τις δύο πρώτες εβδομάδες του Ιανουαρίου ,δεδομένου ότι οι καταναλωτές επεδίωκαν ταυτόχρονα να απαλλαγούν από τα παλαιά τους εθνικά νομίσματα και να χρησιμοποιήσουν το ευρώ στην πράξη . Η κατάσταση άρχισε να γίνεται εκ νέου φυσιολογική κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου . Τέλος , η μετάβαση στο λογιστικό ευρώ δεν έθεσε ιδιαίτερα προβλήματα : η μετατροπή των λογαριασμών , των καρτών και των τερματικών ηλεκτρονικών πληρωμών πραγματοποιήθηκε συνολικά με ικανοποιητικό τρόπο .

2.4 Η ανακτιση των παλαιων εθνικων νομισματικων μοναδων

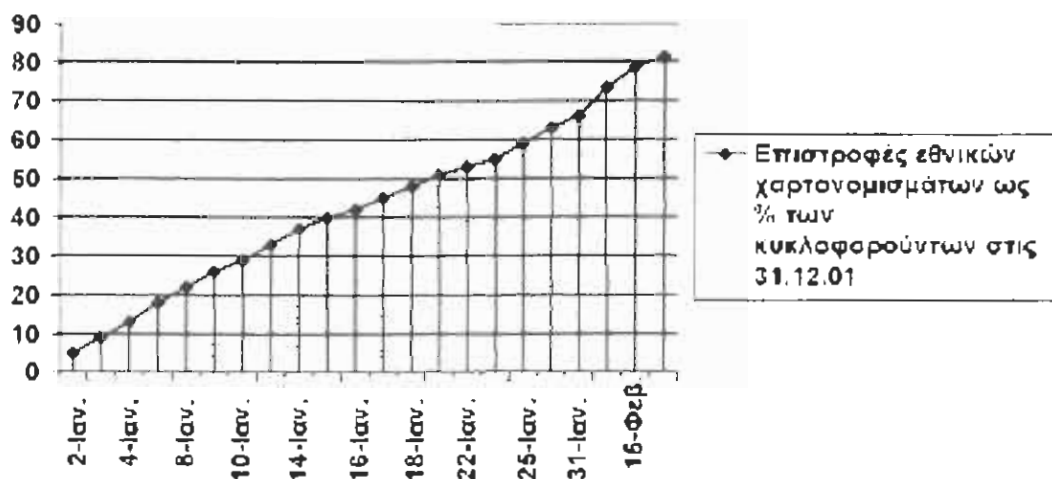
Ενώ η διανομή των κερμάτων και χαρτονομισμάτων σε ευρώ πραγματοποιήθηκε σταδιακά σε διάστημα 3 μηνών , το μεγαλύτερο μέρος της επιστροφής των εθνικών κερμάτων και χαρτονομισμάτων έγινε αντίθετα σε μερικές εβδομάδες , προκαλώντας

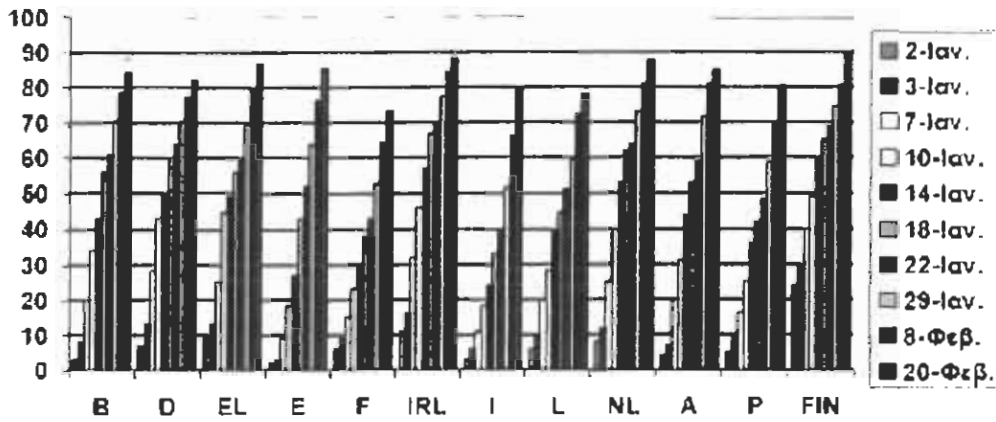

έτσι σοβαρά προβλήματα συμφόρησης στους χώρους αποθήκευσης των τραπεζών και των εταιρειών χρηματοποστολών καθώς και ιδιαίτερα σημαντικές καθυστερήσεις στη διαλογή και το μέτρημα – ιδίως των κερμάτων – και επομένως στην πίστωση των εμπορικών καταστημάτων από τις εμπορικές τράπεζες και των τελευταίων από τις κεντρικές τράπεζες .

Περισσότερο από το ένα τρίτο των χαρτονομισμάτων (σε αξία) που βρίσκονταν σε κυκλοφορία στις 31 Δεκεμβρίου 2001 είχαν ανακτηθεί από τις κεντρικές τράπεζες στις 11 Ιανουαρίου . Στις 21 Ιανουαρίου είχε ανακτηθεί περισσότερο από το 50% των χαρτονομισμάτων . Στις 8 Φεβρουαρίου , περίπου τα τρία τέταρτα των χαρτονομισμάτων είχαν αποσυρθεί . Η πραγματική κυκλοφορία των παλαιών εθνικών νομισμάτων ήταν στην πραγματικότητα πολύ πιο περιορισμένη από ό ,τι φανερώνουν τα στοιχεία αυτά , καθότι η συμφόρηση στους χώρους ενδιάμεσης αποθήκευσης οδήγησε σε σημαντικές καθυστερήσεις στο μέτρημα των χαρτονομισμάτων από τις κεντρικές τράπεζες . Επίσης , λόγω της διατήρησης εθνικών νομισμάτων για "συναισθηματικούς σκοπούς " , των απωλειών ή της κατοχής εθνικών νομισμάτων από τουρίστες στο εξωτερικό , ένα μέρος των χαρτονομισμάτων και κυρίως των κερμάτων πιθανώς δεν θα ανακτηθούν ποτέ . Πρέπει εξάλλου να υπενθυμιστεί ότι η περίοδος ανάκτησης των παλαιών εθνικών νομισμάτων είναι ιδιαίτερα μακρά · η περίοδος αυτή είναι μάλιστα απεριόριστη όσον αφορά την ανταλλαγή χαρτονομισμάτων στις θυρίδες των κεντρικών τραπεζών στα περισσότερα συμμετέχοντα κράτη.

Επιστροφή των εθνικών χαρτονομισμάτων (σε αξία) ως % των κυκλοφορούντων την 31η Δεκεμβρίου¹⁰⁰

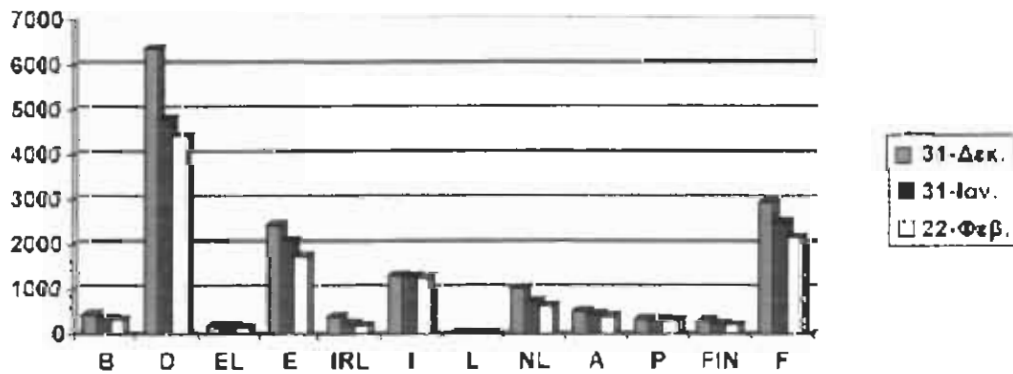

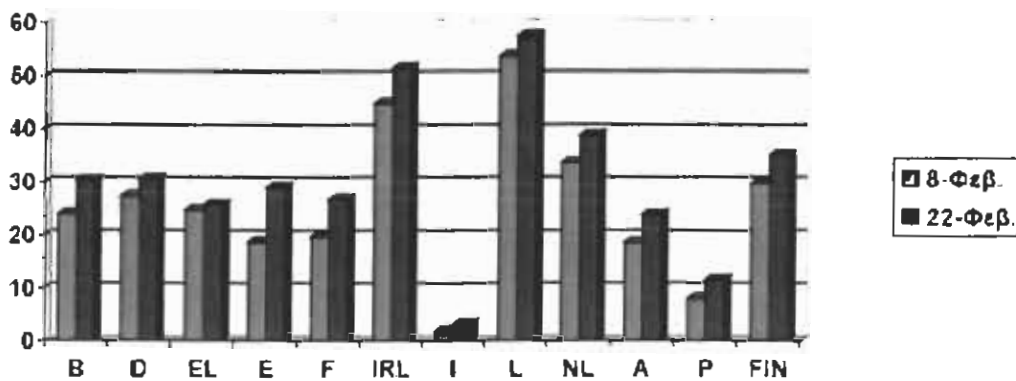
Η απόσυρση των κερμάτων γίνεται γενικά με βραδύτερο ρυθμό : στις 22 Φεβρουαρίου 2002,

μόνο το 27,9% της αξίας των εθνικών κερμάτων (13,5% του όγκου) είχαν ανακτηθεί από την Κεντρική Τράπεζα . Την ημερομηνία αυτή , ένα μεγάλο μέρος των κερμάτων αποσύρθηκαν από την πραγματική κυκλοφορία , αλλά παραμένουν αποθηκευμένα εν αναμονή της διαλογής και του μετρήματος . Πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενέργειες ανάκτησης των αποταμιευμένων κερμάτων που πραγματοποιήθηκαν το 2001 σε πολλά συμμετέχοντα κράτη επέτρεψαν να ανακτηθεί το 9% των κυκλοφορούντων κερμάτων (σε αξία).

Αξία εθνικών κερμάτων σε κυκλοφορία (σε εκατ. ευρώ)¹¹.

Ποσοστά ανάκτησης των εθνικών κερμάτων (σε αξία, %)

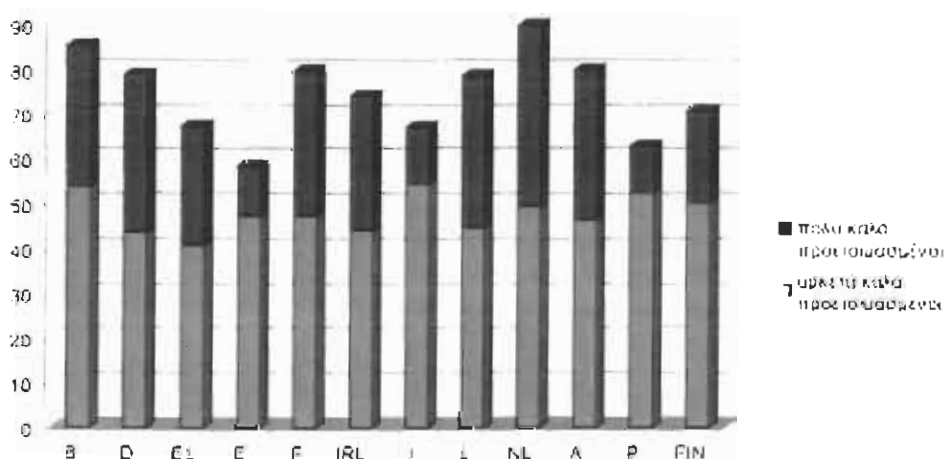

Για να διευκολυνθούν οι πράξεις απόσυρσης, πολλές κεντρικές τράπεζες διεύρυναν τα ωράρια λειτουργίας τους προκειμένου να επιτρέψουν στις εταιρείες χρηματοποστολής να εντατικοποιήσουν τα δρομολόγια τους.

3. ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Η έρευνα της Επιτροπής για το έκτακτο ευρωβαρόμετρο (οι ερωτήσεις τέθηκαν μεταξύ 21^{ης} και 31^{ης} Ιανουαρίου 2002) καταγράφει τις αντιδράσεις των πολιτών στην εισαγωγή του ευρώ και αναδεικνύει τις διαφορές ανάμεσα στα κράτη μέλη. Τα αποτελέσματα μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις κατηγορίες:

3.1 Η εκτίμηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ

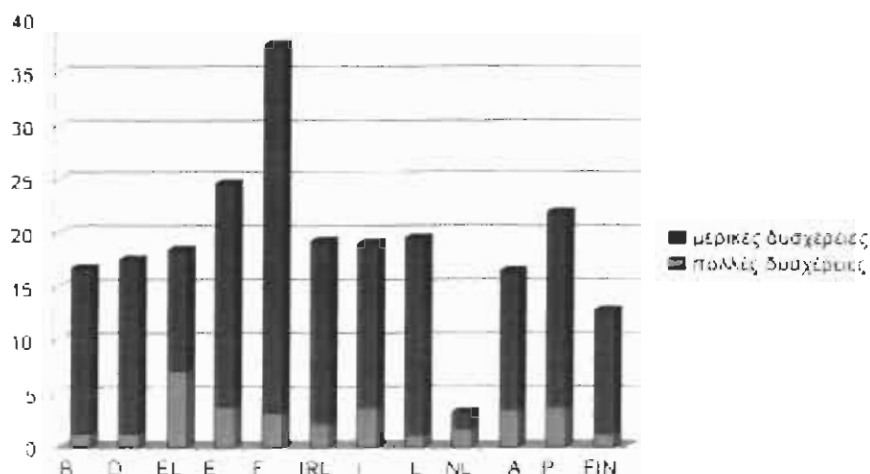
Σε μέσο όρο , τα τρία τέταρτα των πολιτών εκτιμούν ότι ήταν καλά ή πολύ καλά προετοιμασμένοι την 1 η Ιανουαρίου 2002 (26% πολύ καλά , 48% καλά). Οι πλέον αισιόδοξοι είναι οι Ολλανδοί (90%), οι Βέλγοι (85%) και οι Γάλλοι (80%)· οι λιγότερο αισιόδοξοι είναι οι Πορτογάλοι (62%), οι Ισπανοί (67%), οι Ιταλοί (67%) και οι Έλληνες (67%). Οι καλύτερα 16 προετοιμασμένοι είναι οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι υπάλληλοι (81%) και ακολουθούν οι εργάτες (76%) και οι μη εργαζόμενοι (66%). Η εκτίμηση για τις ενεργητικές πολιτικές ευαισθητοποίησης στο ευρώ είναι πολύ θετική . Το 58% περίπου των πολιτών εκτιμούν ότι η εκ των προτέρων μετάπτωση των τραπεζικών λογαριασμών στο ευρώ συνέβαλε στην εξοικείωση με το νέο νόμισμα , το 59% εκφράζουν την ίδια εκτίμηση για την εκ των προτέρων μετάπτωση των τιμολογίων δημόσιων υπηρεσιών και το 77% για τη διπλή αναγραφή των τιμών .

3.2 Η εμπιστοσύνη των πολιτών στην καθημερινή τους επαφή με τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα ευρώ.

Στα τέλη Ιανουαρίου , η μετάβαση στο ευρώ δημιουργεί ακόμα μερικές δυσχέρειες σε έναν πολίτη στους πέντε και πολλές δυσχέρειες σε έναν πολίτη στους τριάντα πέντε (2,8%). Σε οκτώ χώρες (D, SP, IT, L, NL, A, P και FIN), η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι δεν αντιμετωπίζουν καμία δυσχέρεια . Οι δύο χώρες στις οποίες ο πληθυσμός δηλώνει ότι αντιμετωπίζει συνολικά περισσότερες δυσχέρειες είναι η Γαλλία (38%) και η Ισπανία (25%).

Οι Κάτω Χώρες διακρίνονται από πλήρη σχεδόν έλλειψη δυσχερειών (3,2%), αποτέλεσμα που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται στη σημασία των επικοινωνιακών προσπαθειών . Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν σε μέσο όρο περισσότερες δυσχέρειες από τους άνδρες (25% έναντι 18%). Συνολικά , τα αποτελέσματα μπορούν να θεωρηθούν εξαιρετικά σε όλες τις χώρες .

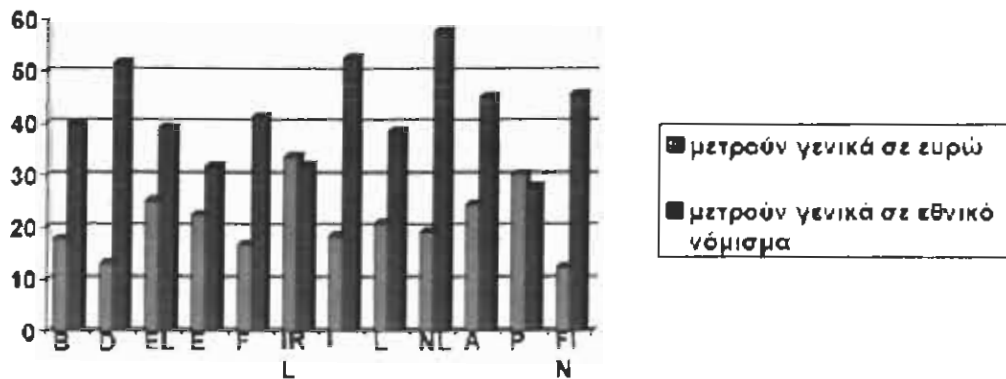
Ερώτηση: η μετάβαση στο ευρώ σας δημιουργεί ακόμα πολλές δυσχέρειες, μερικές δυσχέρειες, ελάχιστες δυσχέρειες ή καμία δυσχέρεια;

Η πλειοψηφία των πολιτών (57%) αναγνωρίζει ή χρησιμοποιούν εύκολα τα διάφορα κέρματα ευρώ (66%). Μόνο οι Ιρλανδοί δηλώνουν κατά πλειοψηφία (55%) ότι αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στη χρήση των κερμάτων. Η αναγνώριση των κερμάτων είναι πιο δυσχερής για τα άτομα άνω των 55 ετών (44%) από ό,τι για τους νέους κάτω των 24 ετών (30%).

Οι δυσχέρειες στη χρησιμοποίηση των χαρτονομισμάτων είναι συνολικά πολύ λιγότερες σε σχέση με τα κέρματα: το 93% των πολιτών τα διακρίνουν εύκολα και το 91% τα χρησιμοποιούν χωρίς δυσχέρειες. Πάνω από τα τρία τέταρτα των πολιτών (77%) δεν έχουν την εντύπωση ότι η μετάβαση στο ευρώ μετέβαλε την αγοραστική τους συμπεριφορά, ένας στους επτά (15%) πιστεύει ότι αγόρασε λιγότερο και ένας στους δεκατέσσερις πιστεύει ότι αγόρασε περισσότερο. Η Ιρλανδία διακρίνεται από την υψηλή αναλογία καταναλωτών (37%) που δηλώνουν ότι μετέβαλαν τον όγκο των αγορών τους. Σε μέσο όρο, περισσότερες γυναίκες (24%, έναντι 19% για τους άνδρες) επισημαίνουν μια μεταβολή στην αγοραστική τους συμπεριφορά, η οποία έγινε κυρίως πιο επιφυλακτική (17,5% δηλώνουν ότι αγόρασαν λιγότερο). Δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά σε συνάρτηση με την ηλικία ή με το μορφωτικό επίπεδο. Οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν ακόμα συχνά κάποιες δυσχέρειες όσον αφορά τη μνημόνευση των τιμών σε ευρώ και την εκτίμηση της νέας κλίμακας αξιών. Έτσι, όταν πραγματοποιούν τις αγορές τους, οι περισσότεροι καταναλωτές (45%) συνεχίζουν να μετρούν νοερά σε εθνικό νόμισμα, ενώ 35% μετρούν είτε στο ένα είτε στο άλλο νόμισμα και 18% σε ευρώ. Η Ιρλανδία και η Πορτογαλία είναι οι μόνες χώρες στις οποίες περισσότεροι πολίτες δηλώνουν ότι μετρούν σε ευρώ και όχι σε

εθνικό νόμισμα . Οι άνδρες τείνουν να μετρούν νοερά σε ευρώ συχνότερα από τις γυναίκες (21% έναντι 15%) και οι άνω των 55 ετών (23%) συχνότερα από τους κάτω των 24 ετών (16%).

Οι πολίτες προσφεύγουν σε περιορισμένο βαθμό σε υπολογιστές τσέπης και σε μετατροπείς ευρώ : το 41% δεν τους χρησιμοποιούν ποτέ , το 34% σε μερικές περιπτώσεις , το 15% συχνά και το 10% σε όλες τις περιπτώσεις . Ο αριθμός των Γάλλων (41%), Ελλήνων (35%) και Ιρλανδών (34%) που τα χρησιμοποιούν συχνά ή συστηματικά είναι μεγαλύτερος , γεγονός που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται στην πολυπλοκότητα της τιμής μετατροπής .

Στο ερώτημα για τις επιθυμίες τους σχετικά με τη διπλή αναγραφή των τιμών , η πλειοψηφία των πολιτών (54%) επιθυμεί τη διακοπή της στα εμπορικά καταστήματα στο τέλος της περιόδου παράλληλης κυκλοφορίας , καθώς και την κατάργηση της αναγραφής του ισοποσού σε ευρώ από τις τράπεζες (59%) και στα τιμολόγια (58%). Ωστόσο , τα αποτελέσματα διαφέρουν αισθητά ανάλογα με τη χώρα . Οι περισσότεροι Γάλλοι (64%), Ιρλανδοί (56%), Φινλανδοί (56%) και Ισπανοί (50%) επιθυμούν για παράδειγμα τη συνέχιση της διπλής αναγραφής στα εμπορικά καταστήματα , ενώ η μεγάλη πλειοψηφία των Γερμανών (65%), Ολλανδών (64%), Ιρλανδών (56%), Λουξεμβουργιανών (64%) και Ιταλών (60%) επιθυμούν τη διακοπή της . Δεν υπάρχει ουσιαστική διαφορά στις απαντήσεις σε συνάρτηση με την ηλικία ή το επίπεδο επιμόρφωσης .

3.3 Η συνολική εκτίμηση των πολιτών για τη μεταβαση στο ευρώ

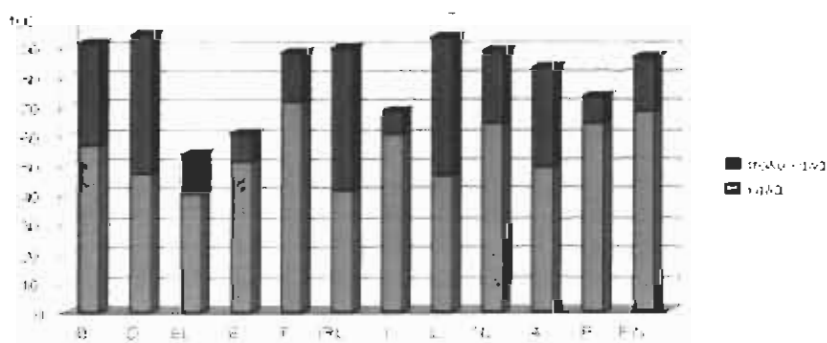
Το 60% περίπου των πολιτών εκτιμούν ότι γι' αυτούς τα πλεονεκτήματα της μετάβασης στο ευρώ είναι περισσότερα από τα μειονεκτήματα . Η αναλογία είναι ιδιαίτερα υψηλή στο Λουξεμβούργο (79%), την Ιρλανδία (75,8%) και την Πορτογαλία (71,1%). Είναι πολύ χαμηλότερη από το μέσο όρο σε δύο χώρες , τη

Γερμανία (49%) και την Αυστρία (45%). Οι άνω των 55 ετών (52%) είναι πολύ λιγότερο αισιόδοξοι από τους κάτω των 24 ετών (71%).

Τα δύο τρίτα σχεδόν των πολιτών (64%) δηλώνουν ότι αισθάνονται περισσότερο Ευρωπαίοι χάρη στο ευρώ . Όσον αφορά τις πράξεις φυσικής εισαγωγής του ευρώ , η εκτίμηση είναι εξαιρετικά θετική :

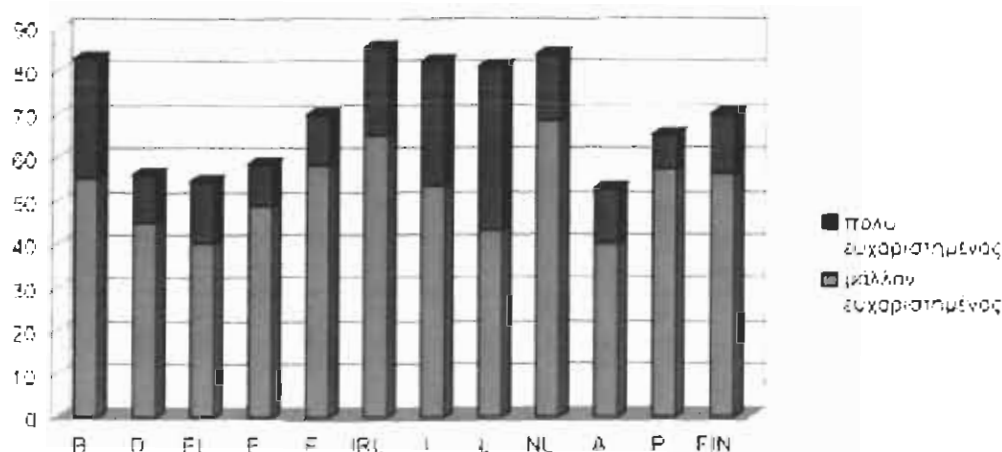
πάνω από το 80% των πολιτών εκτιμούν ότι εκτελέστηκαν με ικανοποιητικό ή πολύ ικανοποιητικό τρόπο .

Ερώτηση: έχετε την εντύπωση ότι στη χώρα σας οι πράξεις φυσικής εισαγωγής του ευρώ εκτελέστηκαν πολύ καλά, μάλλον καλά, μάλλον όχι καλά ή καθόλου καλά;

Τέλος , πάνω από τα δύο τρίτα των πολιτών της ευρωζώνης δηλώνουν ότι είναι προσωπικά ικανοποιημένοι ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι για το γεγονός ότι το ευρώ κατέστη πλέον το νόμισμά τους . Το ποσοστό αυτό είναι εξαιρετικά υψηλό και επιβεβαιώνει την ενθουσιώδη αποδοχή του νέου νομίσματος από τους Ευρωπαίους . Στη Γερμανία , την Ελλάδα και την Αυστρία , η αναλογία των δυσαρεστημένων είναι μεγαλύτερη από το μέσο όρο , ενώ η ικανοποίηση είναι ιδιαίτερα υψηλή στην Ιρλανδία (85%), το Βέλγιο (83%), την Ιταλία (82%) και το Λουξεμβούργο (81%). Οι άνδρες (73%) είναι σε μέσο όρο πιο ικανοποιημένοι για την αλλαγή νομίσματος από τις γυναίκες (61%) και οι κάτω των 24 ετών (78%) πιο ικανοποιημένοι από τους άνω των 55 ετών (61%).

Ερώτηση: εκτιμάτε ότι είστε προσωπικά πολύ ικανοποιημένος, μάλλον ικανοποιημένος, μάλλον δυσαρεστημένος ή πολύ δυσαρεστημένος για το ότι το ευρώ αποτελεί πλέον το νόμισμά μας;

Οι εκστρατείες ενημέρωσης των συμμετεχόντων κρατών , οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Επιτροπή , θα συνεχιστούν για μερικούς ακόμα μήνες για να στηρίξουν τις προσπάθειες εξοικείωσης των πολιτών .

4. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΟ ΕΥΡΩ

Συνολικά , οι ανησυχίες για το ενδεχόμενο ανεπαρκούς προετοιμασίας των ΜΜΕ δεν επαληθεύτηκαν . Οι σημαντικές προσπάθειες που καταβλήθηκαν από τις εθνικές διοικήσεις , τις τράπεζες και τις επαγγελματικές ενώσεις για την ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων αποδείχθηκαν αποτελεσματικές . Η εικόνα που προκύπτει στα μέσα Φεβρουαρίου 2002 από την έρευνα για το ευρωβαρόμετρο είναι ιδιαίτερα ικανοποιητική , σε αντίθεση με τις προηγούμενες έρευνες : φαίνεται ότι πολλές ΜΜΕ πέτυχαν τη μετάβασή τους στο ευρώ "την τελευταία στιγμή" .

Οι απαντήσεις που λήφθηκαν μπορούν να καταταγούν σε τρεις κατηγορίες :

- η πρόοδος της προετοιμασίας των ΜΜΕ την 1^η Ιανουαρίου .
- οι δυσχέρειες που ανέκυψαν .
- η συνολική εκτίμηση των επιχειρήσεων για τη μετάβασή τους στο ευρώ .

4.1 Η πρόοδος της προετοιμασίας των ΜΜΕ την 1^η Ιανουαρίου 2002

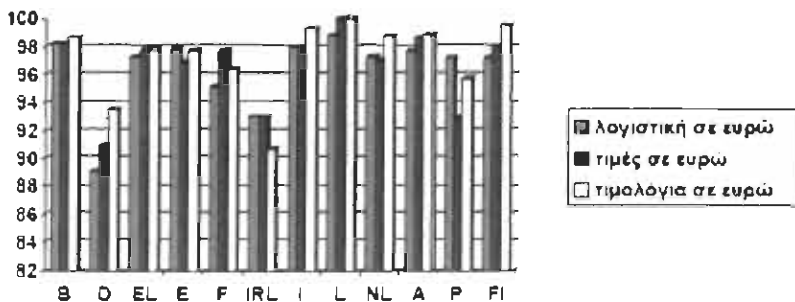
Τα αποτελέσματα είναι συνολικά πολύ ικανοποιητικά : το 95% των ΜΜΕ τηρούν τη

λογιστική τους σε ευρώ , το 96% καθορίζουν τις τιμές τους σε ευρώ και το 97% εκδίδουν τα τιμολόγια τους σε ευρώ . Οι διαφορές μεταξύ συμμετεχόντων κρατών μελών είναι ελάχιστες .

Τα αποτελέσματα τείνουν να είναι ελαφρώς καλύτερα σε συνάρτηση με το μέγεθος της επιχείρησης .

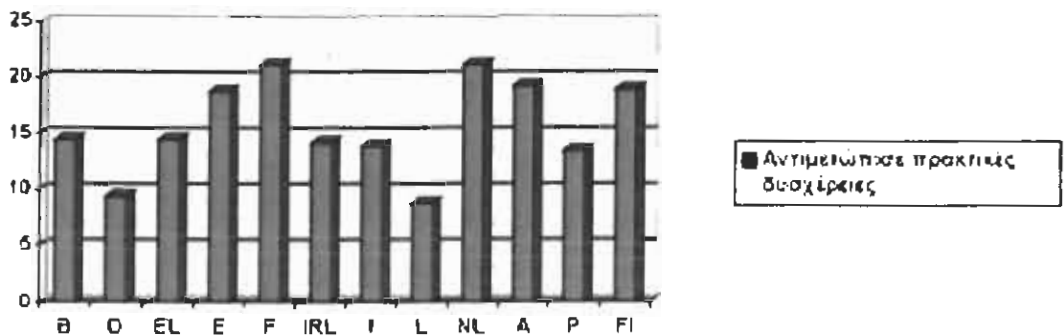
Το 84% περίπου των λίγων επιχειρήσεων που δεν καταρτίζουν ακόμα τη λογιστική τους σε ευρώ προτίθενται να το κάνουν πριν από το τέλος του Φεβρουαρίου . Το ίδιο ισχύει για τον καθορισμό των τιμών (81%) και για την τιμολόγηση (87%).

Λιγότερο από το 9% των επιχειρήσεων έλαβαν το 2002 έγγραφα (τιμοκαταλόγους , τιμολόγια...) που δεν περιέχουν ένδειξη της αξίας σε ευρώ . Η έλλειψη ένδειξης της αξίας σε ευρώ είναι ιδιαίτερα σπάνια στην Πορτογαλία (4,2%) και στο Βέλγιο (5,3%). Είναι πολύ πιο συχνή στην Ιρλανδία (12,7%) και ιδίως στις Κάτω Χώρες (20,8%). Πρόκειται γενικά για τιμολόγια (68% των περιπτώσεων), εμπορικές προσφορές (35%), πληρωμές (18%) και πολύ πιο σπάνια για έγγραφα φορολογικών (6%) ή κοινωνικών (6%) υπηρεσιών . Στις περισσότερες περιπτώσεις τα μη συμβατά με το ευρώ έγγραφα αποστέλλονται από προμηθευτές .

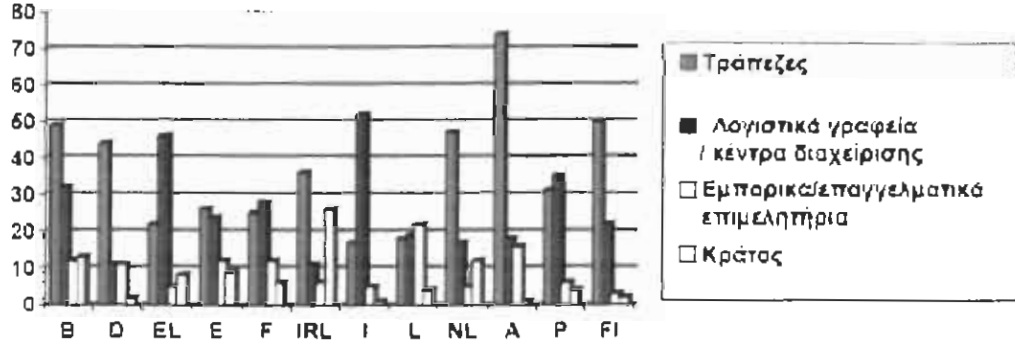
4.2 Πρακτικές δυσχέρειες που ανακύβαν κατά τη μεταβίβαση στο ευρώ

Πάνω από το 85% των ΜΜΕ δηλώνουν ότι δεν αντιμετώπισαν πρακτικές δυσχέρειες κατά τη μετάπτωσή τους στο ευρώ . Τα αποτελέσματα είναι σχετικά ικανοποιητικά στο σύνολο των συμμετεχόντων κρατών μελών . Οι επιχειρήσεις με λιγότερο από 10 εργαζόμενους αντιμετώπισαν συνολικά λιγότερες δυσχέρειες (14%) από εκείνες με περισσότερους από 50 εργαζομένους (21%).

Τα σπάνια προβλήματα που ανέκυψαν σχετίζονται γενικά με το σύστημα μηχανογράφησης (36%), τον καθορισμό ή την αναγραφή των τιμών (25%) ή την έκδοση τιμολογίων (19%). Στο ερώτημα ποιος τις βοήθησε περισσότερο στην προετοιμασία τους, οι ΜΜΕ αναφέρουν πρώτα τις τράπεζες (31%), τα λογιστικά γραφεία και τα κέντρα διαχείρισης (29%) και τα εμπορικά ή επαγγελματικά επιμελητήρια (9%). Το κράτος αναφέρεται μόνο από το 4% των επιχειρήσεων, με την αξιοσημείωτη εξαίρεση της Ιρλανδίας (26%).

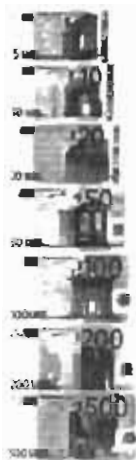
Ερώτημα: ποιος σας βοήθησε περισσότερο στην προετοιμασία για τη μετάβαση στο ευρώ;

4.3 Η συνολική εκτίμηση των ΜΜΕ για τη μετάβαση στο ευρώ

Οι ΜΜΕ δεν είχαν "δυσάρεστες εκπλήξεις" κατά τη μετάβασή τους στο ευρώ: το 60% περίπου των επιχειρήσεων εκτιμούν ότι η μετάβασή τους στο ευρώ πραγματοποιήθηκε όπως αναμενόταν, ενώ το 35% εκτιμούν ότι ήταν ευκολότερη σε σχέση με τις προβλέψεις τους. Τα 2/3 περίπου των επιχειρήσεων εκτιμούν ότι η μετάβαση στο ευρώ δεν θα έχει επιπτώσεις στις δραστηριότητές τους και μία επιχείρηση στις 5 αναμένει θετικές επιπτώσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ:

Απαντήσεις σε Συνήθεις Ερωτήσεις

Ενότητα 1: Η παραγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ

Ενότητα 2: Η εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002

Ενότητα 3: Η Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002

Ενότητα 4: Η σχεδίαση των τραπεζογραμμάτων ευρώ

Ενότητα 5: Οι μακροπρόθεσμες προοπτικές του ευρώ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η παραγωγή των τραπεζογραμμάτων ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η παραγωγή των τραπεζογραμμάτων ευρώ άρχισε τον Ιούλιο του 1999 σε διάφορες χώρες της ζώνης του ευρώ και συνεχίζεται σήμερα σε 15 εκτυπωτικές μονάδες. Έχουν παραχθεί ήδη τα αποθέματα των 10 δισεκατομμυρίων τραπεζογραμμάτων που θα χρειαστούν την 1η Ιανουαρίου 2002 για την αντικατάσταση των εθνικών τραπεζογραμμάτων. Παράλληλα, συνεχίζεται η παραγωγή των εφεδρικών αποθεμάτων. Μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου 2001, είχαν παραχθεί περισσότερα από 13 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια.

Η εκτύπωση των τραπεζογραμμάτων ευρώ, 38 κΒ

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Πού εκτυπώνονται τα τραπεζογραμμάτια;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σε διάφορες χώρες, όπως φαίνεται στον ακόλουθο χάρτη:

ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Πού βρίσκονται οι εκτυπωτικές μονάδες στις οποίες παράγονται τα τραπεζογραμμάτια ευρώ

Κάθε εθνική κεντρική τράπεζα ήταν υπεύθυνη για την παραγωγή των αρχικών αποθεμάτων τραπεζογραμμάτων ευρώ για τη χώρα της.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Πόσα τραπεζογραμμάτια εκτυπώνονται;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Έως την 1η Ιανουαρίου 2002, θα έχει εκτυπωθεί το αρχικό απόθεμα των 14,89 δισεκατομμυρίων τραπεζογραμμάτων ευρώ για τις 12 συμμετέχουσες χώρες: περίπου 10 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια για την αντικατάσταση των εθνικών τραπεζογραμμάτων και σχεδόν 5 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια για τη συγκρότηση εφεδρικών αποθεμάτων. Συνολικά, τα τραπεζογραμμάτια αυτά αντιπροσωπεύουν αξία 633 δισεκατομμυρίων ευρώ περίπου. Αν τοποθετούσαμε αυτά τα 14,89 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια το ένα πίσω από το άλλο, θα κάλυπταν την απόσταση από τη γη στη σελήνη πέντε φορές περίπου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ενέκρινε την παραγωγή συμπληρωματικής ποσότητας που ανέρχεται στο 10% περίπου του αρχικού αποθέματος. Αυτό το κεντρικό απόθεμα θα επιτρέψει να καλυφθεί οποιοσδήποτε σοβαρός κίνδυνος ανακύψει λόγω καθυστερήσεων στην παραγωγή των απαιτούμενων αρχικών και εφεδρικών αποθεμάτων και θα συμβάλει στην ομαλή μετάβαση στο νέο νόμισμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Από τα 14,89 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια που βρίσκονται σήμερα υπό εκτύπωση, περίπου τα 10 δισεκατομμύρια προορίζονται για την αντικατάσταση των ήδη κυκλοφορούντων εθνικών τραπεζογραμματίων, ενώ σχεδόν 5 δισεκατομμύρια προορίζονται για τη συγκρότηση εφεδρικών αποθεμάτων. Γιατί είναι αναγκαία η ύπαρξη εφεδρικών αποθεμάτων 5 δισεκατομμυρίων ευρώ περίπου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τα εφεδρικά αποθέματα δεν είναι νέα ιδέα. Είναι απαραίτητα, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η μετάβαση θα εξελιχθεί ομαλά το 2002, με την αντιμετώπιση ενδεχόμενων μεταβολών της ζήτησης τραπεζογραμματίων. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να ικανοποιήσουν πλήρως τη ζήτηση τραπεζογραμματίων ευρώ, ανεξαρτήτως του αν αυτή προέρχεται από μία εκ των 12 χωρών της ζώνης του ευρώ ή από αλλού.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Πώς κατανέμονται τα 14,89 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια ευρώ στις 12 χώρες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η ποσότητα των απαιτούμενων τραπεζογραμματίων για κάθε χώρα παρουσιάζεται στον Πίνακα 1:

Πίνακας 1

Ποσότητες τραπεζογραμματίων ευρώ που πρέπει να παραχθούν έως την 1η Ιανουαρίου 2002 για κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ (σε εκατ. τραπεζογραμμάτια)

Αυστρία	550
Βέλγιο	550
Γαλλία	2.265
Γερμανία	4.783
Ελλάδα	617
Ιρλανδία	294
Ισπανία	1.924
Ιταλία	2.440

Κάτω Χώρες	659
Λουξεμβούργο	46
Πορτογαλία	537
Φινλανδία	225
ΣΥΝΟΛΟ για τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ	14.890

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Πώς κατανέμονται τα 14,89 δισεκατομμύρια τραπεζογραμμάτια ευρώ κατά ονομαστική αξία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η κατανομή κατά ονομαστική αξία για τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ παρουσιάζεται στον Πίνακα 2:

Πίνακας 2

Ονομαστική αξία	Ποσότητες που πρέπει να παραχθούν έως την 1η Ιανουαρίου 2002 (σε εκατ. τραπεζογραμμάτια)
€5	3.155
€10	3.221
€20	3.406
€50	3.283
€100	1.231
€200	223
€500	371
ΣΥΝΟΛΟ για τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ	14.890

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Ποιος φέρει το κόστος εκτύπωσης των αρχικών αποθεμάτων τραπεζογραμμάτων ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το κόστος εκτύπωσης των τραπεζογραμμάτων ευρώ βαρύνει τις κεντρικές τράπεζες των χωρών της ζώνης του ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Πώς συγκρίνεται το κόστος παραγωγής των τραπεζογραμμάτων ευρώ με το κόστος παραγωγής των ισχυόντων εθνικών τραπεζογραμμάτων;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το κόστος παραγωγής των τραπεζογραμμάτων ευρώ είναι υψηλότερο από το κόστος των περισσότερων εθνικών τραπεζογραμμάτων που κυκλοφορούν σήμερα, διότι τα τραπεζογραμμάτια ευρώ περιλαμβάνουν προηγμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας, τα οποία αυξάνουν μεν το κόστος παραγωγής, αλλά καθιστούν δυσκολότερη την παραχάραξή τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Πόσα κέρματα ευρώ παράγονται προς αντικατάσταση των εθνικών κερμάτων στις 12 χώρες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Περίπου 52 δισεκατομμύρια κέρματα βρίσκονται στο στάδιο της κοπής. Για την παραγωγή τους απαιτούνται 250.000 τόνοι μετάλλου. Η συνολική αξία τους ανέρχεται σε 15,7 δισεκατομμύρια ευρώ. Έως τα τέλη Οκτωβρίου, είχαν κοπεί περίπου 49 δισεκατομμύρια κέρματα ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Ποιος αποφασίζει για την ποσότητα των κερμάτων που θα παραχθεί;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα φέρει την ευθύνη έγκρισης της συνολικής αξίας των κερμάτων που θα κοπούν. Η χρήση κερμάτων ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό ανάμεσα στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Έτσι, κάθε συμμετέχουσα χώρα υπολόγισε τον αριθμό κερμάτων που χρειάζεται και αιτιολόγησε την εν

λόγω ποσότητα στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία ενέκρινε το ανάλογο επίπεδο παραγωγής.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Πώς κατανέμονται τα 52 δισεκατομμύρια κέρματα ευρώ στις 12 χώρες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο αριθμός κερμάτων που θα χρειαστεί κάθε χώρα έως την 1η Ιανουαρίου 2002 παρουσιάζεται στον Πίνακα 3:

Πίνακας 3

Ποσότητες κερμάτων ευρώ που πρέπει να παραχθούν έως την 1η Ιανουαρίου 2002 για κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ (σε εκατ. κέρματα)

Αυστρία	1.800
Βέλγιο	1.957
Γαλλία	8.150
Γερμανία	17.000
Ελλάδα	1.333
Ιρλανδία	1.078
Ισπανία	7.085
Ιταλία	7.940
Κάτω Χώρες	2.800
Λουξεμβούργο	120
Πορτογαλία	1.296
Φινλανδία	1.070
ΣΥΝΟΛΟ	
για τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ	51.629

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Πώς κατανέμονται τα 52 δισεκατομμύρια κέρματα ευρώ κατά ονομαστική αξία;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η κατανομή κατά ονομαστική αξία παρουσιάζεται στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4

Ονομαστική αξία	Ποσότητες που πρέπει να παραχθούν έως την 1η Ιανουαρίου 2002 (σε εκατ. κέρματα)
1 λεπτό	9.032
2 λεπτά	7.306
5 λεπτά	7.713
10 λεπτά	8.136
20 λεπτά	6.185
50 λεπτά	5.758
€1	4.803
€2	2.696
ΣΥΝΟΛΟ για τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ	51.629

Ενότητα 2:**Η εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002****ΕΡΩΤΗΣΗ 1**

Θα αναλάβει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα την ευθύνη για τα πρακτικά ζητήματα που συνδέονται με την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Όχι. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την επίβλεψη της μετάβασης στο νέο νόμισμα, ενώ οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) είναι υπεύθυνες για την υλοποίηση των εθνικών σχεδίων εισαγωγής τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ σύμφωνα με τις δυνατότητες και τα συστήματα διανομής χρήματος κάθε συμμετέχουσας χώρας. Οι ΕθνΚΤ είναι κατάλληλα εξοπλισμένες για να θέτουν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια και ήδη εφοδιάζουν με τραπεζογραμμάτια ευρώ το τραπεζικό σύστημα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν μπορεί να εκτελέσει αυτές τις εργασίες, καθώς δεν διαθέτει αντίστοιχες τεχνικές υπηρεσίες (μονάδες διανομής, μονάδες επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, θησαυροφυλάκια, κ.λπ.).

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Η εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ και η απόσυρση των εθνικών τραπεζογραμμάτων και κερμάτων θα πραγματοποιηθούν συγχρόνως σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ναι, σε 9 από τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ. Στις Κάτω Χώρες, στην Ιρλανδία και στη Γαλλία, η μεταβατική περίοδος θα διαρκέσει έως τις 28 Ιανουαρίου, τις 9 Φεβρουαρίου και τις 17 Φεβρουαρίου αντιστοίχως. Σε όλες τις υπόλοιπες χώρες, τα εθνικά τραπεζογραμμάτια και κέρματα θα μπορούν να χρησιμοποιούνται έως και την 28η Φεβρουαρίου.

Το 1995, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης είχε αποφασίσει ότι η μεταβατική περίοδος θα διαρκούσε το πολύ έξι μήνες. Εντούτοις, το 1999, το Συμβούλιο της ΕΕ αποφάσισε να συντομεύσει τη διάρκεια της περιόδου αυτής σε διάστημα από τέσσερις εβδομάδες έως δύο μήνες. Έως τις 15 Ιανουαρίου, δύο μόνον εβδομάδες μετά την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2002 (ημέρα €), θα πρέπει να έχει καταστεί δυνατό να διενεργείται σε ευρώ ο κύριος όγκος των συναλλαγών σε μετρητά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Πώς θα τεθούν σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πριν από την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002, οι τράπεζες, τα ταχυδρόμια και τα εμπορικά καταστήματα θα εφοδιαστούν με επαρκείς ποσότητες μετρητών σε ευρώ. Αυτό συνεπάγεται μια ευρύτατης κλίμακας μεταφορά τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ από τις εκτυπωτικές μονάδες και τα νομισματοκοπεία, υπό συνθήκες απόλυτης ασφάλειας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι 12 εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ φέρουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν ότι τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ θα είναι άμεσα διαθέσιμα σε όλες τις χώρες ήδη από την ημέρα € (δηλ. την ημέρα επίσημης κυκλοφορίας του ευρώ). Έχουν ορίσει τον τρόπο διεξαγωγής της μετάβασης, σε συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: τις τράπεζες, τις εταιρείες χρηματοπιστολών, τις εμπορικές επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις παραγωγής και εκμετάλλευσης μηχανημάτων που δέχονται μετρητά, τις αστυνομικές δυνάμεις, κ.λπ.

Έχει ήδη εγκριθεί μια σειρά κοινών αρχών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι οποίες συνθέτουν το ευρύτερο πλαίσιο της μετάβασης. Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, τα ρέστα θα καταβάλλονται υπό μορφή τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002, ενώ, από τα μέσα Ιανουαρίου 2002, το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών σε μετρητά θα γίνεται σε ευρώ.

Από την 1η Ιανουαρίου 2002, προβλέπεται μια περίοδος που δεν θα υπερβαίνει τους δύο μήνες για την απόσυρση των εθνικών νομισμάτων. Από την 1η Μαρτίου 2002, τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ θα αποτελούν το μοναδικό νόμιμο χρήμα στις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Θα κυκλοφορήσουν όλες οι ονομαστικές αξίες των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ σε όλες τις χώρες;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ναι, όλες οι ονομαστικές αξίες των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ θα αποτελούν νόμιμο χρήμα στο σύνολο της ζώνης του ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Θα υπάρξει εκ των προτέρων διάθεση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η εκ των προτέρων διάθεση σε τράπεζες, ταχυδρομεία και εμπορικά καταστήματα είναι ζωτικής σημασίας για μια ομαλή μετάβαση. Για να διασφαλιστεί ότι θα υπάρχουν επαρκή αποθέματα τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ στις τράπεζες, τα ταχυδρομεία και τα εμπορικά καταστήματα πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002, η διάθεση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ (προεφοδιασμός) άρχισε την 1η Σεπτεμβρίου 2001, σχεδόν αμέσως μετά την παρουσίαση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα της τελικής εμφάνισης των τραπεζογραμματίων ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών ασφαλείας τους. Ο προεφοδιασμός θα συνεχιστεί μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου 2001. Τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ θα μεταφερθούν στις εμπορικές τράπεζες, οι οποίες θα τα διαθέσουν με τη σειρά τους σε επιχειρήσεις, π.χ. σε εμπορικά καταστήματα (υποπροεφοδιασμός).

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Ο προεφοδιασμός με τραπεζογραμμάτια και ο προεφοδιασμός με κέρματα θα πραγματοποιηθούν συγχρόνως;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οι τράπεζες, οι εμπορικές επιχειρήσεις και οι επιχειρήσεις παραγωγής και εκμετάλλευσης μηχανημάτων που δέχονται μετρητά έχουν αρχίσει να λαμβάνουν τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ από το Σεπτέμβριο του 2001, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα υπάρχουν επαρκή αποθέματα μετρητών από την 1η Ιανουαρίου 2002. Κατά κανόνα, πρώτα θα παραδοθούν τα κέρματα ευρώ διότι αντιπροσωπεύουν μεγαλύτερο όγκο και βάρος και, συνεπώς, οι απαιτήσεις υλικοτεχνικού χαρακτήρα είναι μεγαλύτερες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Μπορώ να λάβω κέρματα ευρώ πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ναι. Θα έχετε την ευκαιρία να εξοικειωθείτε με τα κέρματα ευρώ πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002, χάρη στις συσκευασίες εξοικείωσης. Οι συσκευασίες αυτές θα περιλαμβάνουν αρκετά κέρματα ευρώ από κάθε ονομαστική αξία. Ο ακριβής αριθμός των κερμάτων θα αντιστοιχεί σε στρογγυλοποιημένα ποσά στο αντίστοιχο εθνικό νόμισμα. Οι συσκευασίες εξοικείωσης θα διατίθενται στις τράπεζες, στα ταχυδρομεία και, σε μερικές χώρες, στα εμπορικά καταστήματα, τις δύο τελευταίες εβδομάδες του Δεκεμβρίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το κοινό θα διαθέτει ψιλά σε ευρώ τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου του 2002.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Μπορώ να λάβω τραπεζογραμμάτια ευρώ πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Όχι. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ δεν θα κυκλοφορήσουν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002. Θα διατίθενται στο κοινό διαμέσου των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ) και των ταμείων των τραπεζών από την 1η Ιανουαρίου 2002. Μέσω των ΑΤΜ θα διατίθενται τραπεζογραμμάτια μικρής ονομαστικής αξίας (π.χ. τραπεζογραμμάτια των 5, 10 και 20 ευρώ) για τη διευκόλυνση των συναλλαγών σε μετρητά. Έτσι, θα αποφευχθεί η ανεπάρκεια μετρητών στο λιανικό εμπόριο και θα μειωθεί ο χρόνος αναμονής στα ταμεία των καταστημάτων.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Οι αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ΑΤΜ) θα διαθέτουν όλες τραπεζογραμμάτια ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2002;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πολλές ναι, αλλά όχι όλες. Οι ΑΤΜ είναι η κύρια πηγή διάθεσης τραπεζογραμμάτων στο κοινό σε ολόκληρη την Ευρώπη. Θα διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην ταχεία μετάβαση στα νέα τραπεζογραμμάτια ευρώ. Σε πολλές χώρες, οι τράπεζες θα τροποποιήσουν το λογισμικό και τον εξοπλισμό των ΑΤΜ, έτσι ώστε ορισμένες μηχανές να διαθέτουν τραπεζογραμμάτια ευρώ ήδη από τις πρώτες ώρες της Τρίτης 1 Ιανουαρίου 2002. Οι υπόλοιπες μηχανές θα τροποποιηθούν, έτσι ώστε να διαθέτουν τραπεζογραμμάτια ευρώ αργότερα την ίδια ημέρα ή τις αμέσως επόμενες ημέρες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Έχω ακόμα πολλά εθνικά κέρματα στο σπίτι. Τι μπορώ να τα κάνω;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πρέπει να τα πάτε στην τράπεζά σας. Στις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ έχουν ήδη ξεκινήσει ή πρόκειται να ξεκινήσουν διαφημιστικές εκστρατείες για την ενθάρρυνση του κοινού να επιστρέψει τα αχρησιμοποίητα κέρματα στις τράπεζες πριν από τη μετάβαση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11

Μπορώ να ανταλλάξω εθνικά τραπεζογραμμάτια και κέρματα μετά τις 28 Φεβρουαρίου και, αν ναι, πού;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, στα τέλη Φεβρουαρίου 2002 το αργότερο, θα μπορείτε ακόμα να ανταλλάσσετε τα εθνικά σας τραπεζογραμμάτια και κέρματα με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ στην κεντρική τράπεζα της χώρας σας είτε επ' άοριστον είτε για πολύ μακρά χρονική περίοδο (τουλάχιστον δέκα χρόνια για τα τραπεζογραμμάτια). Τα εθνικά κέρματα μπορούν να ανταλλάσσονται, στις περισσότερες περιπτώσεις, μόνο για μερικά χρόνια.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12

Ποια είναι λοιπόν η τελευταία ημερομηνία που μπορώ να χρησιμοποιήσω το εθνικό μου νόμισμα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Εξαρτάται από τη χώρα, αλλά το αργότερο μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2002. Από την 1η Μαρτίου, θα μπορείτε ακόμη να ανταλλάσσετε τα εθνικά τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε εμπορικές τράπεζες στις αντίστοιχες χώρες της ζώνης του ευρώ και, για μεγάλο χρονικό διάστημα, στις αντίστοιχες εθνικές κεντρικές τράπεζες. Μέχρι τις 31 Μαρτίου 2002, θα μπορείτε να ανταλλάσσετε εθνικά τραπεζογραμμάτια σε οποιαδήποτε κεντρική τράπεζα της ζώνης του ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

Αν διαθέτω κέρματα ευρώ, μπορώ να τα χρησιμοποιήσω πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Όχι. Τα κέρματα ευρώ θα διατεθούν υπό τη μορφή συσκευασιών εξοικείωσης, κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα υπάρχουν αρκετά ψιλά σε ευρώ στην κυκλοφορία από την 1η Ιανουαρίου 2002, αλλά δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν πριν από την ημερομηνία αυτή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14

Η εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ το 2002 θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά πολύ μεγάλων ποσοτήτων μετρητών σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τι μέτρα ασφαλείας έχουν προβλεφθεί για την αντιμετώπιση των κινδύνων που συνεπάγεται αυτή η μεταφορά;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τα Υπουργεία Εσωτερικών και οι αστυνομικές δυνάμεις των χωρών της ζώνης του ευρώ έχουν καταρτίσει σχέδια για τη λήψη έκτακτων μέτρων ασφαλείας στα τέλη του 2001 και τις αρχές του 2002, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές κεντρικές τράπεζες, τις εμπορικές τράπεζες, τις ενώσεις εμπορικών επιχειρήσεων και τις εταιρείες χρηματοπιστωτών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15

Σε ορισμένα άρθρα στον Τύπο έχει αναφερθεί ότι τα τραπεζογραμμάτια ευρώ θα είναι λιγότερο ασφαλή από τα εθνικά τραπεζογραμμάτια που κυκλοφορούν σήμερα. Αληθεύει αυτό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Όχι. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ φέρουν ένα ευρύ φάσμα προηγμένων χαρακτηριστικών ασφαλείας, μερικά από τα οποία υπάρχουν και στα ισχύοντα τραπεζογραμμάτια, ενώ άλλα είναι νέα. Κατά συνέπεια, θα είναι τουλάχιστον εξίσου ασφαλή, αν όχι περισσότερο, έναντι της παραχάραξης, με τα εθνικά τραπεζογραμμάτια που κυκλοφορούν σήμερα στη ζώνη του ευρώ. Με τα χαρακτηριστικά ασφαλείας ο έλεγχος της γνησιότητας των τραπεζογραμμάτων θα γίνεται εύκολα και γρήγορα. Έτσι, ο καθένας, με λίγη προσοχή, θα μπορεί να διακρίνει τα γνήσια από τα πλαστά τραπεζογραμμάτια ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16

Πώς μπορώ να διακρίνω ένα πλαστό τραπεζογραμμάτιο ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το σύνθημα είναι: «Έλεγχος με την αφή, οπτικός έλεγχος και εξέταση υπό γωνία». Έτσι, θα μπορέσετε να καταλάβετε αν είναι γνήσιο ή όχι. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ φέρουν αρκετά χαρακτηριστικά ασφαλείας που καθιστούν δύσκολη την αναπαραγωγή τους. Τόσο το ευρύ κοινό και όσοι

χειρίζονται μετρητά όσο και τα μηχανήματα που δέχονται τραπεζογραμμάτια θα πρέπει να μπορούν να διακρίνουν εύκολα ένα γνήσιο από ένα πλαστό τραπεζογραμμάτιο.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι 12 εθνικές κεντρικές τράπεζες διεξάγουν μια εκστρατεία ενημέρωσης η οποία εστιάζεται στα χαρακτηριστικά ασφαλείας, ούτως ώστε όλοι να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα γνήσια τραπεζογραμμάτια ήδη από τις αρχές του 2002.

ΕΡΩΤΗΣΗ 17

Τι μέτρα λαμβάνονται για την πρόληψη και την καταστολή της παραχάραξης των τραπεζογραμμάτων ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η ΕΚΤ έχει δημιουργήσει μια βάση δεδομένων για την αποθήκευση πληροφοριών σχετικά με πλαστά τραπεζογραμμάτια και έχει συγκροτήσει ένα κέντρο ανάλυσης πλαστών τραπεζογραμμάτων. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην εν λόγω βάση δεδομένων θα διατίθενται σε όλους τους οργανισμούς που ασχολούνται με την καταστολή της παραχάραξης. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol) έχει αναλάβει το καθήκον να καταπολεμήσει την παραχάραξη νομισμάτων (με ιδιαίτερη έμφαση στα τραπεζογραμμάτια ευρώ), προσπάθεια στην οποία θα συμμετάσχουν το Ευρωσύστημα και οι εθνικές αστυνομικές δυνάμεις.

Ενότητα 3: Η Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Για πρώτη φορά, ένα νέο νόμισμα θα εισαχθεί σε 12 χώρες την ίδια ημέρα. Με ποιον τρόπο θα μπορεί κανείς να αναγνωρίζει τα νέα τραπεζογραμμάτια και κέρματα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι 12 εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ διεξάγουν την Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002. Ένα από τα βασικότερα σημεία αυτής της εκστρατείας ενημέρωσης ήταν η παρουσίαση από την ΕΚΤ, στις 30 Αυγούστου 2001, της τελικής εμφάνισης και των χαρακτηριστικών ασφαλείας των τραπεζογραμμάτων ευρώ. Επιπλέον, πληροφορίες για τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ θα παρέχονται έως τα μέσα Ιανουαρίου 2002 στο πλαίσιο της εκστρατείας μαζικής επικοινωνίας στην τηλεόραση και στον Τύπο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Άκουσα ότι έχει εκτυπωθεί ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για το ευρώ που απευθύνεται στα ευρωπαϊκά νοικοκυριά. Πού μπορώ να το βρω;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το φυλλάδιο έχει τίτλο *Προετοιμαστείτε για το ευρώ – Ο οδηγός σας για τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ* και τυπώνεται σε 200 εκατομμύρια αντίτυπα. Το οκτασέλιδο αυτό φυλλάδιο, το οποίο είτε θα σας αποσταλεί στο σπίτι είτε θα προμηθευτείτε από την τράπεζά σας και/ή τα εμπορικά καταστήματα, παρουσιάζει λεπτομερώς τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια, συμπεριλαμβανομένων των χαρακτηριστικών ασφαλείας τους, καθώς και τα εθνικά σχέδια εισαγωγής τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ. Διατίθεται σε δύο εκδόσεις: μια εθνική για καθεμία από τις 12 χώρες της ζώνης του ευρώ και μια διεθνή, διαθέσιμη και στις 11 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το φυλλάδιο μεταφράζεται επίσης σε άλλες 23 γλώσσες (αλβανικά, αραβικά, βοσνιακά, βουλγαρικά, εσθονικά, ιαπωνικά, κινεζικά, κροατικά, λεττονικά, λευκορωσικά, λιθουανικά, молδαβικά, ουγγρικά, ουκρανικά, πολωνικά, ρουμανικά, ρωσικά, σερβικά, σλοβακικά, σλοβενικά, τουρκικά, τσεχικά και επίσημη γλώσσα της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας).

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Πόσο κόστισε συνολικά η Εκστρατεία Ενημέρωσης Ευρώ 2002;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

80 εκατομμύρια ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Ποιοι είναι οι βασικοί στόχοι και μηνύματα της Εκστρατείας Ενημέρωσης Ευρώ 2002;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στόχος της Εκστρατείας Ενημέρωσης είναι να διασφαλίσει ότι το ευρύ κοινό και όσοι επαγγελματικά χειρίζονται μετρητά γνωρίζουν:

- τις ονομαστικές αξίες των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ
  - την εμφάνιση των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ
  - τα χαρακτηριστικά ασφαλείας
  - τον τρόπο διεξαγωγής της μετάβασης (τις τεχνικές λεπτομέρειες της μετάβασης).
-

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Πώς εκπέμπονται αυτά τα μηνύματα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Μέσω τεσσάρων κύριων ενημερωτικών διαύλων:

1. Δραστηριότητες μέσω του Τύπου και δραστηριότητες δημοσίων σχέσεων που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση όσον αφορά τη μετάβαση στο νέο νόμισμα και στην ευρύτερη αποδοχή του από το κοινό.
  2. Πρόγραμμα Συνεργασίας, στο οποίο συμμετέχουν περισσότεροι από 2.600 οργανισμοί και επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν το πληροφοριακό υλικό μας για τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ στις ανακοινώσεις τους προς το προσωπικό, τους πελάτες και τους προμηθευτές τους, αυξάνοντας έτσι τους αποδέκτες και πολλαπλασιάζοντας την απήχηση του υλικού μας.
  3. Εκστρατεία μαζικής επικοινωνίας μέσω της τηλεόρασης και του Τύπου το τελευταίο τρίμηνο του 2001 και στις αρχές του 2002. Το ίδιο χρονικό διάστημα, θα διανεμηθεί στις χώρες της ζώνης του ευρώ και ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για το κοινό (200 εκατομμύρια αντίτυπα) καθώς και μια παιδική αφίσα (7 εκατομμύρια αντίτυπα).
  4. Ειδική ιστοσελίδα (<http://www.euro.ecb.int/>) η οποία χρησιμεύει ως πλατφόρμα υποστήριξης για άλλους τομείς του προγράμματος, π.χ. επιτρέπει στους συνεργάτες μας να κατεβάζουν το πρωτότυπο υλικό, το οποίο μπορούν να προσαρμόζουν και να αναπαράγουν.
-

Ενότητα 4: Η σχεδίαση των τραπεζογραμμάτων ευρώ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Ποιος σχεδίασε τα τραπεζογραμμάτια ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ σχεδιάστηκαν από τον αυστριακό καλλιτέχνη Robert Kalina, ο οποίος εμπνεύστηκε τα σχέδιά του από το θέμα «Εποχές και ρυθμοί της Ευρώπης». Τα τραπεζογραμμάτια απεικονίζουν τους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς επτά περιόδων της πολιτισμικής ιστορίας της Ευρώπης: τον κλασσικό στα 5 ευρώ, τον ρωμανικό στα 10 ευρώ, τον γοτθικό στα 20 ευρώ, τον αναγεννησιακό στα 50 ευρώ, το μπαρόκ και το ροκοκό στα 100 ευρώ, την αρχιτεκτονική του σιδήρου και του γυαλιού του 19ου αιώνα στα 200 ευρώ και τη μοντέρνα αρχιτεκτονική του 20ού αιώνα στα 500 ευρώ.

Παράθυρα και πύλες αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της πρόσθιας όψης των τραπεζογραμμάτων, ενώ παραστάσεις γεφυρών κυριαρχούν στην οπίσθια όψη. Οι εικόνες αντιπροσωπεύουν τον χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό ρυθμό της κάθε περιόδου και δεν παραπέμπουν σε συγκεκριμένες κατασκευές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Ποιος επέλεξε τα σχέδια και πότε;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ), το οποίο υπήρξε πρόδρομος της ΕΚΤ, επέλεξε τα σχέδια το 1996.

Το ΕΝΙ προκήρυξε διαγωνισμό σχεδίου το Φεβρουάριο του 1996. Συνολικά, υποβλήθηκαν 44 προτάσεις σχεδίων. Τα σχέδια απεστάλησαν σε συμβολαιογράφο, ο οποίος έδωσε έναν αριθμό σε κάθε σειρά σχεδίων, ώστε να τηρηθεί η ανωνυμία.

Το Σεπτέμβριο του 1996, μια ανεξάρτητη 14μελής επιτροπή ειδικών στους τομείς του μάρκετινγκ, της διαφήμισης, του σχεδίου και της τέχνης αξιολόγησε τα σχέδια. Η επιτροπή έκανε μια προεπιλογή καταρτίζοντας δύο καταλόγους: έναν με πέντε σειρές σχεδίων για το θέμα «Εποχές και ρυθμοί της Ευρώπης» και έναν με πέντε σειρές σχεδίων για το «μοντέρνο/αφηρημένο» θέμα.

Στη συνέχεια, η εταιρεία EOS (European Omnibus Survey) Gallup Europe, η οποία έχει σημαντική εμπειρία στη διεξαγωγή δημοσκοπήσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ανέλαβε τη σφυγμομέτρηση της κοινής γνώμης σε σχέση με τα προεπιλεγθέντα σχέδια. Περίπου 2.000 άτομα συμμετείχαν σε

ολόκληρη την Ευρώπη. Δύο ομάδες – μία από επαγγελματίες χειριστές μετρητών και μία από άτομα που ανήκουν στο ευρύ κοινό – κλήθηκαν να εξετάσουν και τις δέκα σειρές σχεδίων και να απαντήσουν σε λεπτομερές ερωτηματολόγιο.

Με βάση τη γνωμοδότηση της επιτροπής και τα αποτελέσματα της σφυγμομέτρησης, το Συμβούλιο του ΕΝΙ επέλεξε τη νικήτρια σειρά σχεδίων το Δεκέμβριο του 1996.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Γιατί η λέξη ΕΥΡΩ αναγράφεται με το ελληνικό και με το λατινικό αλφάβητο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το όνομα του νομίσματος αναγράφεται με το λατινικό (EURO) και το ελληνικό (ΕΥΡΩ) αλφάβητο, εφόσον και τα δύο χρησιμοποιούνται σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Ποιες γέφυρες απεικονίζονται στα τραπεζογραμμάτια ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οι γέφυρες, οι οποίες εμφανίζονται στην οπίσθια όψη των τραπεζογραμματίων, απεικονίζουν τον χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό ρυθμό της κάθε περιόδου και όχι συγκεκριμένες κατασκευές. Εάν ήταν εύκολη η αναγνώριση συγκεκριμένων γεφυρών, τότε ορισμένα τραπεζογραμμάτια θα ταυτίζονταν αναπόφευκτα με μια συγκεκριμένη χώρα. Επομένως, οι γέφυρες απλώς αντιπροσωπεύουν μια περίοδο της ευρωπαϊκής ιστορίας, αναπαριστώντας τον αντίστοιχο αρχιτεκτονικό ρυθμό. Γέφυρες με παρόμοια εμφάνιση μπορούν να βρεθούν σε πολλά μέρη της Ευρώπης. Το ίδιο ισχύει για τα παράθυρα και τις πύλες που απεικονίζονται στα τραπεζογραμμάτια.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Τι μέγεθος και τι χρώμα έχουν τα τραπεζογραμμάτια ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

	ΑΞΙΑ	ΧΡΩΜΑ	ΜΗΚΟΣ (χιλ.)	ΠΛΑΤΟΣ (χιλ.)
	EUR 5	Γκρι	120	62
	EUR 10	Κόκκινο	127	67
	EUR 20	Μπλε	133	72
	EUR 50	Πορτοκαλί	140	77
	EUR 100	Πράσινο	147	82
	EUR 200	Κίτρινο	153	82
	EUR 500	Μωβ	160	82

ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Έχουν ληφθεί ειδικά μέτρα για να διευκολύνουν τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση να αναγνωρίζουν τα διάφορα τραπεζογραμμάτια ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Από τα πρώτα βήματα της διαδικασίας σχεδίασης των τραπεζογραμμάτιων ευρώ, το 1995, υπήρξε καρποφόρος συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Τυφλών, με βάση την αρχή ότι «ένα καλό σχέδιο για τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση είναι καλό σχέδιο για όλους». Κατά συνέπεια, τα τραπεζογραμμάτια που εκτυπώνονται σήμερα είναι πολύ εύκολα στη χρήση.

Καθένα από τα επτά τραπεζογραμμάτια διαφέρει ελαφρώς σε μέγεθος από τα υπόλοιπα. Αυτό θα βοηθήσει τους τυφλούς και τα άτομα με μειωμένη όραση να τα διακρίνουν. Επιπλέον, ορισμένα στοιχεία του σχεδίου των τραπεζογραμμάτιων εκτυπώνονται ανάγλυφα, με τη χρήση ειδικής μεθόδου

εκτύπωσης (χαλκογραφική εκτύπωση). Για παράδειγμα, οι μεγάλοι αριθμοί (δηλ. οι αριθμοί που αντιστοιχούν στις αξίες των τραπεζογραμμάτων) στην πρόσθια όψη εκτυπώνονται ανάγλυφα και είναι αισθητοί δια της αφής.

Τα άτομα με μειωμένη όραση μπορούν εύκολα να αναγνωρίσουν τα διάφορα τραπεζογραμμάτια χάρη στα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- κάθε τραπεζογραμμάτιο έχει ένα κυρίαρχο χρώμα (π.χ. το τραπεζογραμμάτιο των 20 ευρώ είναι μπλε),
- επελέγησαν χρώματα με έντονες αντιθέσεις για να διακρίνεται κάθε τραπεζογραμμάτιο από το κατά σειρά προηγούμενο ή επόμενο του (π.χ. το τραπεζογραμμάτιο των 10 ευρώ είναι κόκκινο, ενώ το τραπεζογραμμάτιο των 20 ευρώ είναι μπλε),
- η ονομαστική αξία κάθε τραπεζογραμματίου αναγράφεται με μεγάλους, έντονους χαρακτήρες,
- ορισμένα στοιχεία των τραπεζογραμμάτων έχουν εκτυπωθεί με τη μέθοδο της χαλκογραφικής εκτύπωσης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Από πού μπορώ να λάβω πληροφορίες για τη σχεδίαση των κερμάτων ευρώ; Αληθεύει ότι τα κέρματα ευρώ έχουν μια εθνική και μια ευρωπαϊκή όψη;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πληροφορίες για τα κέρματα ευρώ παρέχονται απευθείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ, καθώς και από τις ιστοσελίδες τους. Από τα γραφεία Τύπου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών διατίθεται επίσης, και στις 11 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για το κοινό (διεθνής έκδοση), στο οποίο παρουσιάζονται οι εθνικές όψεις των κερμάτων.

Όλα τα κέρματα ευρώ (1, 2, 5, 10, 20 και 50 λεπτά, 1 και 2 ευρώ) έχουν μια ευρωπαϊκή και μια εθνική όψη. Ο βέλγος καλλιτέχνης Luc Luycx σχεδίασε την ευρωπαϊκή όψη (τρία διαφορετικά σχέδια). Η εθνική όψη ποικίλλει από χώρα σε χώρα. Ωστόσο, όλα τα κέρματα ευρώ, ανεξάρτητα από την εθνική τους όψη, μπορούν να χρησιμοποιούνται σε οποιαδήποτε από τις χώρες που έχουν εισαγάγει το ευρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Υπάρχει στον αύξοντα αριθμό των τραπεζογραμμάτων ευρώ κάποιος κωδικός που να υποδηλώνει τη χώρα; Αν ναι, ποιος κωδικός αντιστοιχεί σε κάθε ΕθνΚΤ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος έχει αποδοθεί ένας κωδικός, ο οποίος αντιστοιχεί σε ένα γράμμα της αλφαβήτου και αναγράφεται ως πρόθεμα στον αύξοντα αριθμό όλων των τραπεζογραμμάτων ευρώ, την παραγωγή των οποίων έχουν αναλάβει οι ΕθνΚΤ:

ΕθνΚΤ	Κωδικός
Βέλγιο	Z
Ελλάδα	Y
Γερμανία	X
Ισπανία	V
Γαλλία	U
Ιρλανδία	T
Ιταλία	S
Λουξεμβούργο	'
Ολλανδία	P
Αυστρία	N
Πορτογαλία	M
Φινλανδία	L

¹ Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν εκδοθεί από την Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου (Banque centrale du Luxembourg) και δεν έχουν τεθεί σε κυκλοφορία από άλλη ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος φέρουν επί του παρόντος τον κωδικό των χωρών στις οποίες γίνεται η παραγωγή των τραπεζογραμμάτων για λογαριασμό του Λουξεμβούργου.

Πριν από την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή, κάθε ΕθνΚΤ ήταν υπεύθυνη για την παραγωγή της απαιτούμενης ποσότητας τραπεζογραμμάτων ευρώ σε εθνικό επίπεδο και, μολονότι παρατηρήθηκε μια μικρής κλίμακας διασυνοριακή μετακίνηση αποθεμάτων τραπεζογραμμάτων που οφειλόταν σε υλικοτεχνικούς λόγους, ο κωδικός αποτελούσε σε μεγάλο βαθμό σαφή ένδειξη της εκδίδουσας ΕθνΚΤ. Ωστόσο, στην παρούσα φάση, η κάθε ΕθνΚΤ είναι υπεύθυνη μόνο για την παραγωγή τραπεζογραμμάτων συγκεκριμένης ονομαστικής αξίας ενώ έχει τεθεί σε λειτουργία αποκεντρωτικό κοινό σύστημα παραγωγής τραπεζογραμμάτων. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την ικανότητα των ΕθνΚΤ να επανεκδίδουν κάθε κατάλληλο προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτιο ευρώ που έχει εισαχθεί στην αντίστοιχη χώρα, σημαίνει ότι ο εν λόγω κωδικός δεν θα παραπέμπει πλέον άμεσα στον εκδότη του τραπεζογραμμάτιου.

Ενότητα 5: Οι μακροπρόθεσμες προοπτικές του ευρώ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Πώς θα γίνεται η διαχείριση των διασυνοριακών ροών των τραπεζογραμμάτων ευρώ;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, τα τραπεζογραμμάτια δολαρίων «μεταναστεύουν» από μια περιοχή σε άλλες, εν μέρει λόγω του τουρισμού. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα τραπεζογραμμάτια ευρώ θα τείνουν να μεταναστεύουν, για παράδειγμα, από το βορρά προς το νότο, διότι ο κόσμος ταξιδεύει στη διάρκεια των διακοπών. Αυτό συμβαίνει ήδη στην Ευρώπη και έχει ως αποτέλεσμα τον επαναπατρισμό των εθνικών τραπεζογραμμάτων από το νότο προς το βορρά, κυρίως μέσω του συστήματος των εμπορικών τραπεζών.

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ δεν θα χρειάζεται να επαναπατριζονται στην κεντρική τράπεζα όπου εκδόθηκαν αρχικά, δεδομένου ότι μπορούν να χρησιμοποιούνται σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Εντούτοις, για να αντιμετωπιστούν ενδεχόμενες μεγάλες μεταναστευτικές ροές, το Ευρωσύστημα μπορεί να ανακατανέμει μεγάλες ποσότητες τραπεζογραμμάτων από περιοχές με πλεόνασμα σε περιοχές με έλλειμμα. Αυτό αποτελεί συνήθη πρακτική σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Πόσα τραπεζογραμμάτια θα χρειάζονται στο μέλλον, δεδομένης της αυξανόμενης χρήσης εναλλακτικών μέσων πληρωμής, όπως προπληρωμένων καρτών ή ηλεκτρονικού χρήματος;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Οι συνήθειες όσον αφορά τη διενέργεια πληρωμών αλλάζουν, αλλά από τα στοιχεία προκύπτει ότι η χρήση τραπεζογραμμάτων δεν μειώνεται. Πράγματι, τα τελευταία πέντε χρόνια, η αναλογία των τραπεζογραμμάτων στο νομισματικό μέγεθος «M1» (το οποίο περιλαμβάνει τα μετρητά, τους βραχυπρόθεσμους τραπεζικούς λογαριασμούς και άλλα περιουσιακά στοιχεία με μεγάλη ρευστότητα) ήταν ιδιαίτερα σταθερή στις περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια έχουν πολλά πλεονεκτήματα. Για παράδειγμα, το κόστος τους για το χρήστη είναι μικρό και αποτελούν γενικά αποδεκτό και αποτελεσματικό μέσο πληρωμής. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μελετούν και παρακολουθούν τις τάσεις στη χρήση προπληρωμένων καρτών και ηλεκτρονικού χρήματος.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Υπάρχει περίπτωση να χρησιμοποιηθούν τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με τη μεγαλύτερη ονομαστική αξία, δηλ. τα τραπεζογραμμάτια των 200 και των 500 ευρώ, στο πλαίσιο της παραοικονομίας ή ακόμα και από εγκληματικές οργανώσεις;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η ίδια η έκδοση τραπεζογραμμάτων μεγάλης αξίας δεν ενθαρρύνει τις «μαύρες» ή παράνομες συναλλαγές.

Πάρα πολλοί χρήστες των ευρωπαϊκών τραπεζογραμμάτων είναι ήδη συνηθισμένοι να χρησιμοποιούν τραπεζογραμμάτια μεγάλης ονομαστικής αξίας για τις συναλλαγές τους και ως μέσο αποθήκευσης αξίας. Έξι από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ – η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες – διαθέτουν σήμερα τραπεζογραμμάτια αξίας που κυμαίνεται μεταξύ των 200 και των 500 ευρώ.

Προς ενημέρωσή σας:

Ένα φυλλάδιο για τα τραπεζογραμμάτια και τα κέρματα ευρώ διατίθεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τα γραφεία Τύπου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εισαγωγή των τραπεζογραμμάτων και των κερμάτων ευρώ, επισκεφθείτε την επίσημη ιστοσελίδα του ευρώ στη διεύθυνση <http://www.euro.ecb.int/>.

Η ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩ

Το 2000 ήταν έτος σημαντικών εξελίξεων για το τραπεζικό σύστημα της Ελλάδας. Το ECOFIN, στο πλαίσιο της συνόδου κορυφής που πραγματοποιήθηκε στην Πορτογαλία στις 19 και 20 Ιουνίου 2000, ενέκρινε την ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη από την 1η Ιανουαρίου 2001. Το γεγονός αυτό κατέστησε αναγκαία την έγκαιρη προετοιμασία των τραπεζών για την εισαγωγή του ευρώ τόσο σε λογιστική (1/1/2001) όσο και σε φυσική μορφή (1/1/2002). Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών συμμετείχε δυναμικά στο συντονισμό και την υποβοήθηση του έργου των τραπεζών για την ομαλή και απρόσκοπτη μετάπτωση στο περιβάλλον ευρώ, η οποία και πραγματοποιήθηκε επιτυχώς στα τέλη Δεκεμβρίου του 2000, χωρίς να χρειαστεί να ληφθούν μέτρα έκτακτης ανάγκης.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, στα πλαίσια της στενής συνεργασίας που είχε με το δημόσιο τομέα, συμμετείχε σε ομάδες εργασίας που συγκροτήθηκαν σε εθνικό επίπεδο για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ, όπως στην ομάδα Task Force του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, στη Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, στην Επιτροπή του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για το Σχέδιο Εισαγωγής Τραπεζογραμματίων και Κερμάτων Ευρώ και στη Συντονιστική Επιτροπή Δράσης Ευρώ του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

Η Συντονιστική Επιτροπή Ευρώ της ΕΕΤ συνέχισε τις εργασίες της παράλληλα με τη Νομική Επιτροπή Ευρώ, τη Διατραπεζική Επιτροπή Ευρώ και άλλες ad hoc ομάδες εργασίες που δημιουργήθηκαν στα πλαίσια της ΕΕΤ κατά τη διάρκεια του έτους 2000. Ειδικότερα, τα θέματα που αντιμετωπίστηκαν ήταν τα εξής:

Νόμος 2842/2000 σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ: Για την πληρέστερη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο των κοινοτικών κανονισμών 1103/97, 974/98 και 2866/98 του Συμβουλίου, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας προέβη στη σύσταση Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής για τη λήψη συμπληρωματικών μέτρων σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ. Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, η οποία ήδη από το 1999 είχε ξεκινήσει την επεξεργασία σχετικού σχεδίου νόμου, συμμετείχε ενεργά σε όλη την πορεία των εργασιών της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του Υπουργείου. Ο εν λόγω νόμος (2842) ψηφίστηκε στις 27 Σεπτεμβρίου 2000 και ρυθμίζει μεταξύ άλλων τα εξής θέματα:

- μετατροπές και στρογγυλοποιήσεις,
- αντικατάσταση επιτοκίων,
- μετατροπή του δημοσίου χρέους,
- μετατροπή κεφαλαίου ΑΕ και ΕΠΕ,

- διπλή αναγραφή τιμών,
- διατάξεις κεφαλαιαγοράς και χρηματιστηρίων.

Ειδική αργία της 2ας Ιανουαρίου 2001: Ενεργό συμμετοχή είχε η ΕΕΤ και στον καθορισμό της ημερομηνίας αυτής ως ειδικής αργίας για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας, με στόχο την εξασφάλιση για τις τράπεζες χρονικού περιθωρίου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τυχόν δυσχέρειες κατά τη διαδικασία της μετάπτωσης. Κατά την ημέρα αυτή οι τράπεζες, οι οποίες παρέμειναν κλειστές για το κοινό, είχαν τη δυνατότητα να διενεργήσουν τις τελευταίες δοκιμές των συστημάτων τους, ώστε να διασφαλίσουν την πλήρη ετοιμότητά τους για τη λειτουργία σε περιβάλλον ευρώ από τις 3/1/2001.

Επιταγές: Στα πλαίσια της εισαγωγής του ευρώ και διαφόρων ζητημάτων που ανέκυψαν με τις επιταγές, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών επεξεργάστηκε μέσω της Νομικής Επιτροπής της, πρόταση νομοθετικής ρύθμισης για τη διευκρίνιση θεμάτων περί επιταγής σε δραχμές κατά το 2002, την οποία και υπέβαλε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Παράλληλα προέβη στην επεξεργασία σύστασης προς τις τράπεζες αναφορικά με τη χρήση επιταγών σε δραχμές και ευρώ κατά τη μεταβατική και τελική περίοδο. Η σύσταση αυτή προβλέπει μεταξύ άλλων ότι από την 1η Ιανουαρίου 2002 και στο εξής δεν θα πρέπει να εκδίδονται επιταγές σε δραχμές, καθώς επίσης ότι οι τραπεζικές προμήθειες για τη διάθεση μπλοκ επιταγών σε ευρώ ή δραχμές δεν θα πρέπει να διαφέρουν. Επιπλέον παρέχει οδηγίες σχετικής ενημέρωσης για το συναλλακτικό κοινό.

Μετατροπή του δημοσίου χρέους: Το Σχέδιο Μετάβασης του Δημοσιονομικού Τομέα στο ευρώ, προέβλεπε τη μετατροπή σε ευρώ, από 1/1/2001, του υφιστάμενου χρέους της χώρας σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια. Σε ανάλογες ενέργειες είχαν προβεί και οι υπόλοιπες έντεκα χώρες της ευρωζώνης (για τις οποίες η μεταβατική περίοδος ξεκίνησε από την 1/1/1999) κατά τις τελευταίες ημέρες του 1998. Για τη μετατροπή αυτή, η οποία αποτέλεσε και το κύριο σημείο των εργασιών μετάπτωσης σε ευρώ κατά το τετραήμερο 29/12/2000-2/1/2001, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών συμμετείχε στις εργασίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και της Τράπεζας της Ελλάδος για τον καθορισμό της μεθόδου και των κανόνων μετατροπής, καθώς επίσης και την εκπόνηση λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος των απαραίτητων εργασιών.

Τραπεζικές χρεώσεις για τη μετατροπή σε ευρώ: Το 1998 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τη Σύσταση 98/286 σχετικά με τα τραπεζικά έξοδα για τη μετατροπή σε ευρώ, με την οποία προτρέπει τα κράτη μέλη να προβούν στην εφαρμογή προτύπου καλής πρακτικής για τις μετατροπές σε ευρώ. Κατόπιν, στις 11/10/2000, εξέδωσε συμπληρωματικά νέα σύσταση, η οποία μεταξύ άλλων αναφέρεται και στο θέμα της ανέφοδης μετατροπής λογαριασμών

Στα πλαίσια αυτά η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών μερίμνησε εγκαίρως για τον εμπλουτισμό του ισχύοντα από το 1997 Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας με ειδικές διατάξεις που αφορούν στις τραπεζικές χρεώσεις για τη μετατροπή σε ευρώ. Συνοπτικά οι διατάξεις του Παραρτήματος 1 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας προβλέπουν τα ακόλουθα:

- τη μετατροπή σε ευρώ, εισερχομένων και εξερχομένων πληρωμών και λογαριασμών κατά τη μεταβατική περίοδο, χωρίς επιβάρυνση και
- την ανέξοδη ανταλλαγή τραπεζογραμματίων και κερμάτων σε δραχμές με τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε ευρώ κατά την τελική περίοδο.

ATHIBOR - EURIBOR: Στα πλαίσια της αντικατάστασης του επιτοκίου αναφοράς ATHIBOR από το επιτόκιο αναφοράς EURIBOR, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών εξέδωσε τον Αύγουστο του 2000 δελτίο τύπου, σύμφωνα με το οποίο παύει να εισάγει τιμές του ATHIBOR στη σχετική σελίδα του Reuters από 1/1/2001. Σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τη χρήση του ευρώ, από την ίδια ημερομηνία, οποιαδήποτε αναφορά στο επιτόκιο ATHIBOR που προβλέπεται σε υφιστάμενες νομικές πράξεις, αντικαθίσταται από αναφορά στο EURIBOR.

Ευρω-Παρατηρητήρια: Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών όρισε εκπροσώπους της στα ευρω-παρατηρητήρια (επιτροπές φιλικού διακανονισμού καταναλωτικών διαφορών), που συστήθηκαν σε κάθε νομό της χώρας και λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στόχος των επιτροπών αυτών είναι η παρακολούθηση της εισαγωγής του ευρώ σε ό,τι αφορά στις συναλλαγές των καταναλωτών.

Επικοινωνιακή πολιτική: Στα πλαίσια του επικοινωνιακού προγράμματός της και με στόχο την ευρύτερη πληροφόρηση σε ό,τι αφορά το ευρώ, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών πραγματοποίησε ενημερωτικές εκδηλώσεις στην Αθήνα, αλλά και σε διάφορες πόλεις της επαρχίας, με τη συνεργασία των τοπικών εμπορικών και βιομηχανικών επιμελητηρίων. Σκοπός των εκδηλώσεων αυτών ήταν η ενημέρωση των επιχειρηματιών για τις αλλαγές που θα επιφέρει η εισαγωγή του νέου νομίσματος στις τραπεζικές εργασίες και γενικότερα στις συναλλαγές του κοινού με τις τράπεζες.

Παράλληλα η ΕΕΤ συμμετέχει και στην εκστρατεία πληροφόρησης για το ευρώ που προωθεί η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, μέσω της συνεργασίας της με την Τράπεζα της Ελλάδος.

Εκδοτική δραστηριότητα: Στα πλαίσια των εκδόσεών της, η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών εξέδωσε οδηγό για τους επιχειρηματίες και τους καταναλωτές, με τίτλο "ΤΟ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ. 101 ερωτήσεις, 101 απαντήσεις". Ο οδηγός επιχειρεί να καλύψει τις βασικότερες απορίες του επιχειρηματικού κόσμου, αλλά και των καταναλωτών γενικότερα, γύρω από τις διαδικασίες μετάπτωσης και τις συνθήκες λειτουργίας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος σε ευρώ.

Σημαντική ήταν και θα συνεχίσει να είναι η συμβολή της ΕΕΤ στο σχεδιασμό των εργασιών για την εισαγωγή και κυκλοφορία των τραπεζογραμμάτων και κερμάτων ευρώ και την απόσυρση της δραχμής. Ήδη έχουν καθοριστεί οι βασικές ημερομηνίες προεφοδιασμού των τραπεζών και των εμπορικών επιχειρήσεων με τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ, με στόχο την κατά το δυνατόν ομαλότερη εισαγωγή του νέου νομίσματος σε φυσική μορφή την 1/1/2002. Συγκεκριμένα, ο προεφοδιασμός των τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδος προβλέπεται ότι θα μπορεί να ξεκινήσει από την 1/10/2001 και των εμπορικών επιχειρήσεων από τις τράπεζες από την 1/12/2001. Οι τράπεζες έχουν σε μεγάλο βαθμό προσδιορίσει τις ποσοτικές ανάγκες τους για χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ για τις πρώτες μέρες του 2002 και έχουν έρθει ήδη σε επαφή με τις επιχειρήσεις που θα προεφοδιαστούν με ευρώ, έτσι ώστε με την έλευση του 2002 όλα τα καταστήματα να είναι σε θέση να επιστρέφουν στους καταναλωτές ρέστα σε ευρώ.

Παράλληλα, η ΕΕΤ συμμετέχει στις εργασίες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας για την κατάρτιση συμπληρωματικού νόμου για την εισαγωγή του ευρώ σε φυσική μορφή με προοπτική ολοκλήρωσης των σχετικών εργασιών κατά το τέλος Μαΐου.

Τέλος, σε επικοινωνιακό επίπεδο, η ΕΕΤ θα προχωρήσει στην κατάρτιση ενημερωτικών φυλλαδίων για το ευρύ κοινό με αντικείμενο τη χρήση του νέου νομίσματος ως μέσου πληρωμών σε φυσική μορφή, καθώς και τη χρήση των επιταγών σε ευρώ και σε δραχμές κατά το 2002 και στο εξής.

20.06.2002 / Παρουσίαση της έρευνας του νέου "Γενικού Ευρωβαρόμετρου (57)"

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε σήμερα τα κεντρικά σημεία της έρευνας του νέου "Γενικού Ευρωβαρόμετρου". Η συγκεκριμένη έρευνα διεξήχθη, κατά την περίοδο από 29 Μαρτίου έως 1η Μαΐου 2002, σε δείγμα 15.987 πολιτών, οι οποίοι κλήθηκαν να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με την επικείμενη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και με τη καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος.

Οι βασικές θεματικές ενότητες της έρευνας, που πραγματοποιείται για πρώτη φορά μετά την καθιέρωση του νέου ευρωπαϊκού νομίσματος, αναφέρονται στις απόψεις των ερωτηθέντων όσον αφορά **στη συμμετοχή της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή**

Ένωση, καθώς και στη στάση τους απέναντι στην Κοινή Εξωτερική Πολιτική, την Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας, το Ευρώ και τη Διεύρυνση.

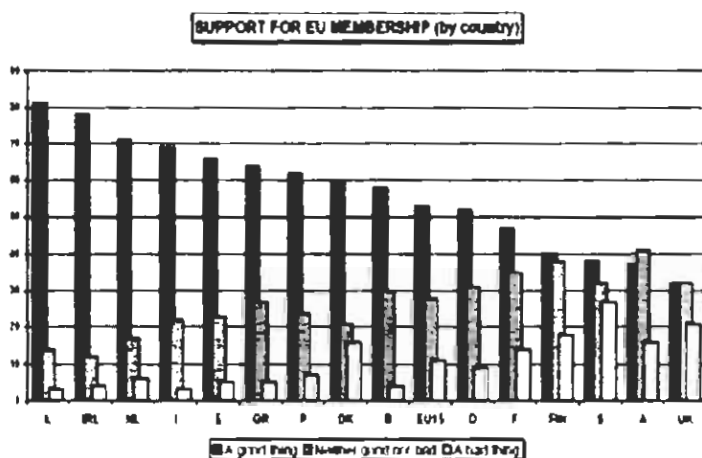
Ειδικότερα, σε ότι αφορά στο **Ευρώ**, η στάση των ερωτηθέντων είναι ιδιαίτερα θετική, δεδομένου ότι το νέο νόμισμα έγινε αμέσως αποδεκτό. Συγκεκριμένα, η αποδοχή του Ευρώ από τους πολίτες των κρατών της Ευρωζώνης, παρουσιάζει συνεχή αύξηση από το φθινόπωρο του 2002 και σήμερα κυμαίνεται στο 75 %, ενώ στα Κράτη-μέλη εκτός Ευρωζώνης η υποστήριξη των πολιτών προς το νέο νόμισμα αυξάνεται με πιο αργό, αλλά σταθερό ρυθμό και προσεγγίζει το 52 % στη Δανία και το 49 % στη Σουηδία.

Όσον αφορά **στη Διεύρυνση**, το 50 % του συνόλου των ερωτηθέντων υποστηρίζουν την ένταξη νέων χωρών. Το ποσοστό υποστήριξης των πολιτών έχει αυξηθεί κατά 8 μονάδες σε σχέση με την άνοιξη του 2001. Οι Έλληνες παραμένουν από τους πιο ισχυρούς υποστηρικτές της Διεύρυνσης.

Το πλήρες κείμενο της έρευνας του νέου Ευρωβαρόμετρου είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση : www.europa.eu.int/comm/public_opinion .

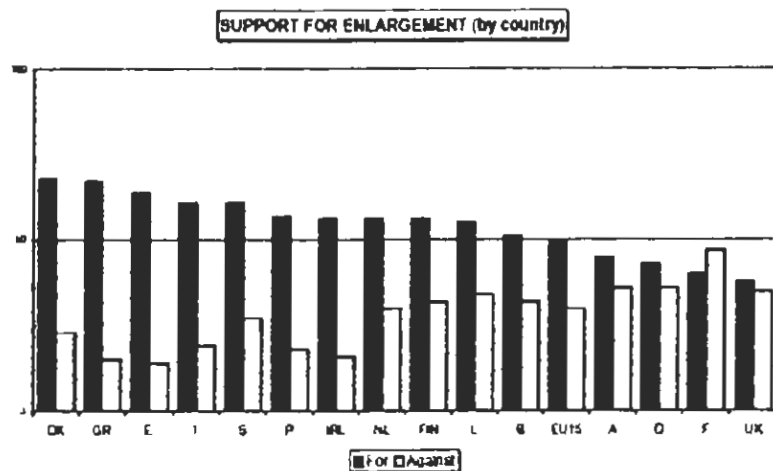
Συνημμένα επισυνάπτονται δύο ενδεικτικοί πίνακες που απεικονίζουν την άποψη των ερωτηθέντων, ως προς τη συμμετοχή της χώρας τους στην Ε.Ε. και ως προς τη Διεύρυνση.

Υποστήριξη ως προς τη συμμετοχή στην Ε.Ε. (ανά χώρα)

Μαύρο χρώμα : θετική γνώμη
Γκρί χρώμα : ούτε θετική, ούτε αρνητική
Λευκό χρώμα : αρνητική γνώμη

Υποστήριξη προς τη Διεύρυνση (ανά χώρα)

Μαύρο χρώμα : θετική γνώμη

Λευκό χρώμα : αρνητική γνώμη

Καλωσήλθε το ...Ευρώ

Ευρωπαϊκές και εθνικές όψεις (χαρτο)νομισμάτων

Καθώς τα χρονικά περιθώρια ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού για το νέο νόμισμα της Ευρώπης στενεύουν, η Ελληνική Κυβέρνηση και οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ελπίζουν ότι θα είναι έτοιμοι για την ομαλή μετάβαση στο ευρώ. Πάντως, παρά τις αισιόδοξες προβλέψεις, ο μέσος Έλληνας ελάχιστη σχέση έχει σήμερα τόσο με τη διαδικασία μετάβασης, όσο και με αυτή καθαυτή τη νομισματική μετατροπή.

Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, το σύνολο σχεδόν του ενεργού πληθυσμού της χώρας προβλέπεται να επιδοθεί σε πληθώρα διαιρέσεων και πολλαπλασιασμών κατά τους πρώτους μήνες της χρήσης του ευρώ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα, τα οποία αποκαλύπτουν το **σύνδρομο** της «τελευταίας στιγμής» των Ελλήνων είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Οι τιμές σε πολλά καταστήματα εξακολουθούν να παρουσιάζονται μόνο σε δραχμές, ενώ σε όσα αναγράφονται και σε ευρώ, αυτές είναι σε παρένθεση

(από 1ης Οκτωβρίου έπρεπε οι κύριες τιμές να είναι σε ευρώ και σε παρένθεση αυτές σε δραχμές, να υπάρχει δηλαδή αντιστροφή).

- Τηλεοπτικά κανάλια μεγάλης θεαματικότητας, στις ζώνες της οικονομικής ενημέρωσης παρουσιάζουν ακόμη τις ισοτιμίες των ξένων νομισμάτων μόνο σε δραχμές, τη στιγμή που ως Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης οφείλουν να πρωτοστατούν στην ενημέρωση του πολίτη.

- Αίνιγμα παραμένει ο τρόπος που θα γίνονται οι δοσοληψίες με διάφορους - νόμιμους - πλανόδιους πωλητές (ψαράδες, μανάβηδες, κ.λπ.), αλλά και στις λαϊκές αγορές, καθώς οι συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων είναι κατά τι δυσκολότερο να ενημερωθούν έγκυρα και άμεσα για το ευρώ.

- Αίνιγμα επίσης παραμένει ο τρόπος εξακρίβωσης της σωστής στρογγυλοποίησης των τιμών - είτε προς τα επάνω, είτε προς τα κάτω. Σε αυτές τις περιπτώσεις, δύο λύσεις υπάρχουν: ή οι πολίτες θα πρέπει από τώρα να «εξασκούνται» με τιμές ειδών καθημερινής ανάγκης ή να επαναπαυθούν στον ακριβή υπολογισμό των τιμών αυτών από τους εμπόρους, τις επιχειρήσεις, τα καταστήματα κ.λπ.

Θα πρέπει, επομένως, όχι μόνο να είμαστε σε θέση να διεκπεραιώνουμε τις καθημερινές μας **δοσοληψίες**, αλλά και να διαμορφώνουμε μια εικόνα για το εάν ένα προϊόν είναι υπερτιμημένο ή υποτιμημένο.

Η κεντρική ισοτιμία της δραχμής έναντι του ευρώ, όπως αυτή επικυρώθηκε στις 19 Ιουνίου 2000, είναι 340,75 δρχ./ευρώ. Η υποχρέωση αναφοράς σε μια κεντρική και σταθερή ισοτιμία έγινε για να αποφευχθούν καταστάσεις όπου ο λιανοπωλητής θα ανέφερε παλαιές τιμές σε εθνικό νόμισμα και νέες τιμές σε ευρώ, με αποτέλεσμα τη σύγχυση στους καταναλωτές. Το γεγονός αυτό αναμένεται να διευκολύνει σημαντικά στο δύσκολο μεταβατικό στάδιο όπου - εκτός των περιπτώσεων των ηλεκτρονικών αυτόματων συστημάτων τιμολόγησης - οι καταναλωτές θα επιδίδονται καθημερινά σε δεκάδες διαιρέσεις και πολλαπλασιασμούς, έως ότου συνηθίσουν στα νέα δεδομένα.

Οι κανονισμοί της ΕΕ, για τη στρογγυλοποίηση των ισοτιμιών, επιβάλλουν μετατροπή προς την πλησιέστερη υποδιαίρεση και υπάρχουν ακριβείς κανόνες, προκειμένου να διασφαλιστεί η αμεροληψία των στρογγυλοποιήσεων προς τα πάνω και προς τα κάτω. Έτσι, προβλέπεται η στρογγυλοποίηση προς τα πάνω, προς το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο, εάν το αποτέλεσμα βρίσκεται ακριβώς στη μέση ή προς τα πάνω και προς τα κάτω εάν το αποτέλεσμα απέχει από τη μέση. Για παράδειγμα, εάν μετά τη μετατροπή το ποσό είναι 1,455 EUR ή 1,457 EUR, το στρογγυλοποιημένο ποσό είναι 1,46 EUR και εάν το ποσό είναι 1,454 EUR, το στρογγυλοποιημένο ποσό είναι 1,45 EUR. Για μετατροπές από ευρώ σε εθνικό νόμισμα, εφαρμόζεται ο ίδιος κανόνας στρογγυλοποίησης για τη μικρότερη υποδιαίρεση του συγκεκριμένου νομίσματος.

Βασικό σημείο είναι να γίνει κατανοητό ότι η τιμή μετατροπής (340,750) δεν στρογγυλοποιείται.

Ο δημόσιος τομέας έχει αναλάβει ένα σημαντικό ρόλο στη διαδικασία μετάβασης στο ευρώ, λόγω της σημασίας του στην οικονομία, αλλά και του ρυθμιστικού, συντονιστικού και εκτελεστικού του ρόλου. Άξονες θα αποτελέσουν η προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου για το ενιαίο νόμισμα, οι αλλαγές στα μηχανογραφικά συστήματα του Δημοσίου (Τaxis, ΚΕ.ΠΥ.Ο. κ.λπ.), η εκπαίδευση των στελεχών και των υπαλλήλων των υπηρεσιών, καθώς και η ενημέρωση των πολιτών. Για το σύνολο σχεδόν του δημόσιου τομέα, κατά τη μεταβατική περίοδο 2001-2002, οι συναλλαγές, οι πληρωμές, τα λογιστικά βιβλία, οι συντάξεις, η μισθοδοσία και ο τακτικός προϋπολογισμός θα γίνονται τόσο σε ευρώ όσο και σε δραχμές, υπό συγκεκριμένους όρους. Το διττό αυτό καθεστώς θα λήξει την 1η Ιανουαρίου 2002. Σημαντικές είναι και οι προσαρμοστικές κινήσεις και στο θέμα των εθνικών νομοθεσιών.

Euro trivia

Μόλις μερικές εβδομάδες πριν από την κυκλοφορία του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος οι Έλληνες είναι οι λιγότερο ενημερωμένοι για το ευρώ σε σχέση με τους υπόλοιπους πολίτες των χωρών της Ευρωζώνης. Αυτό προκύπτει από τη δημοσκόπηση του Ευρωβαρομέτρου που πραγματοποιήθηκε στις αρχές Ιουλίου με θέμα το ευρώ. Στην ερώτηση «Πόσο καλά ενημερωμένος αισθάνεστε σε σχέση με το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα», με δείκτη άριστης ενημέρωσης το 100, οι Έλληνες απαντούν κατά μέσο όρο 33, το οποίο όχι μόνο υπολείπεται σημαντικά του μέσου όρου των χωρών της Ευρωζώνης (53), αλλά είναι και η απόλυτα χαμηλότερη επίδοση. Μάλιστα, το πιο ανησυχητικό για τη χώρα μας είναι ότι σε σχέση με τα αποτελέσματα του προηγούμενου Ευρωβαρομέτρου, που πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 2001, η ελληνική επίδοση ενημέρωσης είναι χαμηλότερη κατά έξι μονάδες, ενώ σε όλες τις υπόλοιπες χώρες - με εξαίρεση το Λουξεμβούργο - οι σχετικές επιδόσεις βελτιώθηκαν ή διατηρήθηκαν σταθερές.

Η βαθμολογία ενημέρωσης των πολιτών της Ευρωζώνης

Χώρες	Πολύ καλά	Αρκετά καλά	Όχι καλά	Καθόλου καλά
Βέλγιο	20%	59%	15%	6%
Γερμανία	8%	60%	26%	6%
Ελλάδα	7%	19%	43%	29%
Ισπανία	8%	49%	30%	11%
Γαλλία	27%	52%	14%	6%
Ιρλανδία	9%	53%	32%	6%
Ιταλία	3%	41%	37%	18%
Λουξεμβούργο	19%	60%	15%	6%
Ολλανδία	14%	64%	15%	6%
Αυστρία	13%	56%	25%	6%
Πορτογαλία	4%	35%	38%	23%
Φινλανδία	22%	60%	16%	2%
Ευρωζώνη (12)	12%	51%	26%	10%

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 6-14/9/2001

Το γενικότερο **έλλειμμα ενημέρωσης** των Ελλήνων σε σχέση με το ευρώ φαίνεται και από τις απαντήσεις στα επιμέρους ερωτήματα της δημοσκόπησης για την εισαγωγή του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος. Στο ερώτημα «Ύστερα από ποια συγκεκριμένη ημερομηνία τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ θα είναι διαθέσιμα για χρήση στη χώρα σας;» μόλις 52 στους 100 Έλληνες έδωσαν τη σωστή απάντηση (1/1/2002), ενώ ο μέσος όρος στη ζώνη του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος είναι 72%. Οι υπόλοιποι είτε απάντησαν κάποια ημερομηνία κατά τη διάρκεια του 2002, είτε απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν.

Παράλληλα, οι Έλληνες εμφανίζονται οι λιγότερο ενημερωμένοι ως προς το ότι τα **κέρματα** και τα **χαρτονομίσματα** του ευρώ που θα κυκλοφορούν στην Ελλάδα θα είναι αποδεκτά και στις υπόλοιπες 11 χώρες που έχουν υιοθετήσει το κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα. Αν και 73 στους 100 απαντούν σωστά ότι το ευρώ θα είναι αποδεκτό και στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης (ο μέσος όρος στην ευρωζώνη είναι 80%), οι υπόλοιποι 27 δηλώνουν άγνοια ή υποστηρίζουν ότι δεν θα είναι αποδεκτά πέρα από τα ελληνικά σύνορα. Το ποσοστό αυτό είναι το μεγαλύτερο στην Ευρωζώνη.

Τέλος, οι Έλληνες εμφανίζονται λιγότερο ενημερωμένοι σε σχέση με τους υπόλοιπους πολίτες της Ευρωζώνης για τη **διάρκεια της παράλληλης κυκλοφορίας** του ευρώ και των εθνικών νομισμάτων (στην προκειμένη περίπτωση της δραχμής). Οι 82 στους 100 Έλληνες θεωρούν ότι η δραχμή και το ευρώ θα κυκλοφορούν και μετά την 28η Φεβρουαρίου του 2002, επίσημη ημερομηνία παύσης ισχύος των εθνικών νομισμάτων για συναλλαγές. Ο αντίστοιχος μέσος όρος στη Ζώνη του Ευρώ είναι 54%. Μόλις 5 στους 100 Έλληνες δίνουν τη σωστή απάντηση ότι το ευρώ θα κυκλοφορεί παράλληλα με τη δραχμή μόνο για τους δύο πρώτους μήνες του 2002. Μάλιστα το ποσοστό των Ελλήνων που απάντησε σωστά είναι μειωμένο κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το Ευρωβαρόμετρο του Ιανουαρίου.

Η κυκλοφορία

Η **Τράπεζα της Ελλάδος** υπολογίζει ότι έως το τέλος του 2001 θα διατεθούν 579 εκατ. χαρτονομίσματα και 1,6 δισ. κέρματα ευρώ, διάφορων υποδιαίρεσεων, συνολικής αξίας 14 δισ. ευρώ περίπου. Από 1.1.2002 μέχρι 28.2.2002 δραχμή και ευρώ θα κυκλοφορούν παράλληλα. Οι δραχμές θα αποσύρονται και όλο και περισσότερα ευρώ θα εντάσσονται στο σύστημα. Οι τράπεζες δεν θα δίνουν δραχμές, τα ρέστα θα δίνονται σε ευρώ, οι πληρωμές από επιχειρήσεις θα γίνονται στο κοινό - πλέον - ευρωπαϊκό νόμισμα και τα **ATMs** θα διαθέτουν χαρτονομίσματα των 5,10 και 20 ευρώ. Από 1/3/2002 η δραχμή θα είναι πλέον οριστικά παρελθόν, αφού δεν θα αποτελεί νόμιμο χρήμα. Όσοι έχουν στην κατοχή τους χαρτονομίσματα του πάλαι ποτέ εθνικού νομίσματος, θα έχουν στη διάθεσή τους προθεσμία (έως τις 28 Φεβρουαρίου 2002) να τα **ανταλλάξουν** στην Τράπεζα της Ελλάδος. Τα κέρματα θα ανταλλάσσονται με ευρώ από την Τράπεζα της Ελλάδος και τις εφορίες μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2004. Όλες οι μετατροπές θα γίνονται χωρίς επιβάρυνση. Ως ημέρα έναρξης προεφοδιασμού των επιχειρήσεων με ευρώ προβλέπεται η 1η Νοεμβρίου 2001 για τον προεφοδιασμό

κερμάτων και η 1η Δεκεμβρίου 2001 για τον προεφοδιασμό χαρτονομισμάτων 5 και 10 ευρώ. Το ποσόν προεφοδιασμού θα καθοριστεί μετά από συμφωνία των επιχειρήσεων με τις συνεργαζόμενες εμπορικές τράπεζες.

Από τον προηγούμενο Σεπτέμβριο τεθρακισμένα οχήματα χρηματοπιστολών άρχισαν να μοιράζουν στις τράπεζες των «12» περίπου 50 δισ. ευρώ σε κέρματα και 15 δισ. ευρώ σε χαρτονομίσματα.

Ανησυχίες για αθέμιτο κέρδος

Ωστόσο, δεν λείπουν οι φόβοι ότι θα βρεθούν οι επιτήδριοι που θα θελήσουν να εκμεταλλευτούν την **περίοδο εξοικείωσης** των καταναλωτών με το νέο συναλλακτικό μέσο, ή ότι θα υπάρξουν **πληθωριστικές πιέσεις** από αθέμιτες μετατροπές των τιμών προς τα πάνω, από το εκάστοτε εθνικό νόμισμα σε ευρώ.

Οι ανησυχίες των Ευρωπαίων για τον κίνδυνο εξαπάτησής τους όσον αφορά τη μετατροπή των τιμών των προϊόντων λόγω της έλευσης του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος εντείνονται. Το ποσοστό που απάντησε ότι ανησυχεί αυξήθηκε τον Ιούλιο, σε σχέση με την προηγούμενη δημοσκόπηση του Μαΐου, κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες, φτάνοντας το 66%. Οι **Ιταλοί** εμφανίζονται να ανησυχούν περισσότερο από τους υπόλοιπους πολίτες της Ευρωζώνης (69%) και ακολουθούν οι **Γάλλοι** και οι **Γερμανοί** (68%), οι **Πορτογάλοι** και οι **Ιρλανδοί** (64%), οι **Ισπανοί** (63%). Στην επόμενη θέση βρίσκονται οι **Έλληνες** με ποσοστό **62%**. Μάλιστα, το ποσοστό των Ελλήνων που απαντούν ότι φοβούνται μήπως εξαπατηθούν στις τιμές των προϊόντων αυξήθηκε κατά επτά ποσοστιαίες μονάδες, σε σχέση με την αντίστοιχη δημοσκόπηση του περασμένου Μαΐου.

Το νέο ευρωπαϊκό χαρτονόμισμα θα ενσωματώνει συνολικά πάνω από ενενήντα **συμβατικές**, αλλά και **πρωτοποριακές τεχνικές**, που θα εξασφαλίζουν τη γνησιότητα του. Κάποιες από τις τεχνικές αυτές είναι σχεδιασμένες έτσι, ώστε ο οποιοσδήποτε πολίτης να μπορεί να αντιληφθεί τη **γνησιότητα** του χαρτονομίσματος, ενώ άλλες θα είναι ανιχνεύσιμες μόνο από ειδικά μηχανήματα που θα διαθέτουν οι κεντρικές τράπεζες. Τα χαρτονομίσματα του ευρώ διαθέτουν **τριάντα χαρακτηριστικά ασφαλείας**, από τα οποία μπορεί να ελεγχθεί η γνησιότητά τους. Προκειμένου να αποφευχθεί η παραχάραξη, από αυτά, μόνο τα πέντε θα είναι γνωστά στους πολίτες, κάποια άλλα στις τράπεζες, ενώ μερικά θα τα γνωρίζουν μόνο οι κεντρικές τράπεζες των 12 της Ευρωζώνης.

Τα πέντε ευρέως γνωστά σημεία είναι η **ανάγλυφη εκτύπωση λέξεων** στα χαρτονομίσματα, η **ταινία ασφαλείας** (παρόμοια με αυτή που έχουν τα χαρτονομίσματα της δραχμής), ένα **ολόγραμμα** με το σύμβολο του ευρώ και την αξία του χαρτονομίσματος στο άκρο των μικρής αξίας χαρτονομισμάτων, ένα **υδατογράφημα** που διακρίνεται στο έντονο φως και, τέλος, μια **ιριδίζουσα λωρίδα**, που εμφανίζεται στη μια όψη των χαρτονομισμάτων μικρής αξίας.

Σύμφωνα με το αρθ. 8 του Σχεδίου Νόμου «Κυκλοφορία τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ, φορολογικές ρυθμίσεις για την εισαγωγή του ευρώ, Αμοιβαία Κεφάλαια, Συμπλήρωση Χρηματιστηριακής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις», το αρθ. 207 του Ποινικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής: «Όποιος **παραποιεί ή νοθεύει** μεταλλικό νόμισμα ή χαρτονόμισμα οποιουδήποτε κράτους ή εκδοτικής αρχής, είτε κατά είτε πριν από τον χρόνο νόμιμης κυκλοφορίας του είτε κατά το διάστημα κατά το οποίο γίνεται δεκτό προς ανταλλαγή από τους αρμόδιους φορείς, με σκοπό να το θέσει σε κυκλοφορία σαν γνήσιο, καθώς και όποιος προμηθεύεται, αποδέχεται, εισάγει, εξάγει, μεταφέρει ή κατέχει τέτοιο νόμισμα για τον ίδιο σκοπό, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή. Σε ιδιαίτερα ελαφρές περιπτώσεις τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή». Επίσης, η παρ. 1 του άρθρου 208 του Π.Κ. τροποποιείται ως εξής: «Όποιος με πρόθεση θέτει σε κυκλοφορία **παραχαραγμένο μεταλλικό νόμισμα ή χαρτονόμισμα** οποιουδήποτε κράτους ή εκδοτικής αρχής σαν γνήσιο, είτε κατά είτε πριν από τον χρόνο νόμιμης κυκλοφορίας του είτε κατά το διάστημα κατά το οποίο γίνεται δεκτό προς ανταλλαγή από τους αρμόδιους φορείς, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή. Σε ιδιαίτερα ελαφρές περιπτώσεις τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και με χρηματική ποινή». Μετά το άρθρο 208 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται

το άρθρο 208Α: «Όποιος με πρόθεση κατασκευάζει, προμηθεύεται, κατέχει ή θέτει σε κυκλοφορία νόμισμα ή χαρτονόμισμα είτε κατά, είτε πριν από τον χρόνο νόμιμης κυκλοφορίας τους, είτε κατά το διάστημα κατά το οποίο γίνεται δεκτό προς ανταλλαγή από τους αρμόδιους φορείς και για την κατασκευή του οποίου έχουν χρησιμοποιηθεί νόμιμες εγκαταστάσεις και υλικά, χωρίς όμως την άδεια της αρμόδιας αρχής ή καθ' υπέρβαση του σχετικού δικαιώματος, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή». Το άρθρο 211 του Ποινικού Κώδικα, τροποποιείται ως εξής: «Όποιος με σκοπό να διαπράξει κάποιο από τα εγκλήματα των άρθρων 207 και 209 κατασκευάζει, προμηθεύεται ή κατέχει εργαλεία, αντικείμενα, προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών ή άλλα μέσα, χρήσιμα γι' αυτόν τον σκοπό, καθώς και ολογραφήματα ή λοιπά συστατικά στοιχεία του νομίσματος, τα οποία χρησιμεύουν για την προστασία από την παραχάραξη, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή». Αν κάποιο από τα αδικήματα των άρθρων 207, 208, 208Α και 211 του Π.Κ. τελείται προς **όφελος νομικού προσώπου** από οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου νομικού προσώπου και ασκεί διευθυντικές εξουσίες που εμπριέχουν εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου ή δικαίωμα λήψης απόφασης για λογαριασμό του νομικού προσώπου ή εξουσιοδότησης για την άσκηση ελέγχου εντός του νομικού προσώπου, επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών σωρευτικά ή διαζευκτικά:

- α) Διοικητικό πρόστιμο μέχρι 50% επί του ποσού της παράβασης ή σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αυτό, μέχρι ποσού ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.
- β) Προσωρινή ή οριστική απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- γ) Πρόσκαιρος ή οριστικός αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις.

Η εκστρατεία ενημέρωσης

Η ΕΚΤ έχει ξεκινήσει μία ευρύτατη **εκστρατεία ενημέρωσης**, προκειμένου οι 300 εκατ. περίπου πολίτες που ζουν στη Ζώνη του Ευρώ να εξοικειωθούν με το κοινό νόμισμα

Το ενημερωτικό πρόγραμμα της ΤτΕ για το ευρώ αποσκοπεί στην εξοικείωση των πολιτών εντός και εκτός της Ζώνης του Ευρώ με τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ και στην παροχή κάθε σχετικής πληροφορίας. Επιπλέον, αποσκοπεί στην **εκπαίδευση** των ταμιών των τραπεζών και επιχειρήσεων, καθώς και των αστυνομικών οργάνων, στην αναγνώριση της γνησιότητας των τραπεζογραμμάτων του ευρώ. Επίσης, για να διευκολυνθεί η επαφή και η γνωριμία των παιδιών με το ευρώ, η ΤτΕ θα διανείμει - σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας - μέσω των σχολείων, σε παιδιά ηλικίας εννέα ετών και άνω το επιτραπέζιο παιγνίδι «**Ευρωδρομίες**», καθώς και το κόμικ «**Ευρωκλής**» με θέμα το ευρώ. Στο πλαίσιο της ενημέρωσης του κοινού για το νέο νόμισμα έχει ήδη γίνει η παραγωγή ενημερωτικού εντύπου, που θα διανεμηθεί από την ΤτΕ σε όλα τα ελληνικά νοικοκυριά. Το ίδιο έντυπο διατίθεται σε 23 γλώσσες για την κάλυψη των αναγκών πληροφόρησης των αλλοδαπών που ζουν στην Ελλάδα.

Στο μεταξύ, ο **Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Σούπερ Μάρκετ Ελλάδας (ΣΕΣΜΕ)** ζητά να παραμείνουν ανοιχτές οι τράπεζες την Πρωτοχρονιά του 2002, μόνο για την ανταλλαγή δραχμών και ευρώ. Δεδομένου ότι τη συγκεκριμένη ημέρα τα καταστήματα θα είναι κλειστά, η δυνατότητα των καταναλωτών να προμηθευτούν χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ από τις τράπεζες θα ομαλοποιήσει την κατάσταση στην αγορά και θα διευκολύνει τη μετάβαση στο ευρώ. Ωστόσο, ο ΣΕΣΜΕ ζητά από το Υπουργείο Οικονομικών να επιτραπεί η εικονική λειτουργία φορολογικών ταμειακών μηχανών τους τελευταίους μήνες του 2001, για την εκπαίδευση του προσωπικού με εικονικές τιμολογήσεις.

Οι συνέπειες στον τουρισμό

Ο τουριστικός τομέας ευνοείται περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον τομέα, εάν αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται με την μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα, γεγονός που αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη πρόκληση για την ελληνική τουριστική βιομηχανία. Η ΟΝΕ, η οποία συνεπάγεται **εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου**, μείωση του **χρηματοοικονομικού κόστους** και του κόστους των **διασυνοριακών συναλλαγών**, καθώς και **διαφάνεια** των τιμών εντός της Ζώνης του Ευρώ, θα τονώσει το ενδοευρωπαϊκό εμπόριο και τις διασυνοριακές επενδύσεις. Με τη σειρά τους αυτές θα αυξήσουν τις μετακινήσεις σε επανηλεκματικά ταξίδια. το κόστος των ταξιδιών θα μειωθεί

και θα διευκολυνθεί η μετακίνηση των τουριστών εντός της ΕΕ.

Οι τουρίστες δεν θα επιβαρύνονται πλέον με **προμήθειες συναλλάγματος**, καθώς και με τις διαφορές ανάμεσα στις τιμές αγοράς και πώλησης κατά τις μετατροπές των εθνικών νομισμάτων. Επιπλέον, οι τουριστικές επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως από τη ζήτηση, θα βρεθούν με βελτιωμένη διαπραγματευτική ισχύ, καθώς θα εκλείψει ο συναλλαγματικός κίνδυνος. Οι δαπάνες κάλυψης από τον συναλλαγματικό κίνδυνο υπολογίζονται στο 5% του κόστους των ταξιδίων στο εξωτερικό, ποσοστό που ισοδυναμεί με εξοικονόμηση 4 δισ. ευρώ περίπου ανά έτος. Το υψηλό αυτό κόστος οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι ταξιδιωτικοί πράκτορες κάνουν τις κρατήσεις περίπου ένα χρόνο νωρίτερα και επομένως πρέπει να διασφαλίσουν τις ανοικτές συναλλαγματικές τους θέσεις. Επιπλέον, θα μειωθούν το κόστος και η πολυπλοκότητα της διαχείρισης πολλών νομισμάτων, ενώ για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στο εσωτερικό της Ζώνης του Ευρώ θα εξαλειφθούν πλήρως. Για τους λόγους αυτούς, η Ευρώπη καθίσταται ελκυστικότερη για τους επισκέπτες από χώρες εντός αλλά και εκτός ΕΕ, ιδιαίτερα για όσους επισκέπτονται περισσότερες της μίας χώρες στο ίδιο ταξίδι.

Ένα άλλο σημαντικό πλεονέκτημα της ONE είναι ο χαμηλός πληθωρισμός και τα επιτόκια δανεισμού, γεγονός που μειώνει το κόστος των επενδύσεων και λειτουργίας των τουριστικών (ιδίως των ξενοδοχειακών) επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του **Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων**, ο αριθμός των επισκεπτών στη χώρα μας από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναμένεται να συξάνεται μετά το 2001 με ετήσιο ρυθμό 5-6% με αποτέλεσμα εντός 10ετίας (το έτος 2010) ο αριθμός των τουριστών μόνο από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ανέλθει σε 14,5 εκατ. περίπου. Όμως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ενιαία πλέον αγορά θα δημιουργήσει ανταγωνιστικότερο περιβάλλον, καθώς θα σημειωθεί απώλεια της συναλλαγματικής πολιτικής ως όπλου για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας μεταξύ των χωρών. Έτσι, οι τιμές στον τουριστικό τομέα θα βασίζονται περισσότερο στα πραγματικά δεδομένα προσφοράς και ζήτησης, όπως αυτά προσδιορίζονται από τα εισοδήματα των καταναλωτών και το κόστος παραγωγής (για δεδομένη ποιότητα) των τουριστικών υπηρεσιών. Οι διαφορές επομένως στις τιμές των τουριστικών πακέτων μεταξύ των χωρών θα δικαιολογούνται μόνο λόγω διαφορών στην ποιότητα των προϊόντων & υπηρεσιών, καθώς και στα μεταφορικά έξοδα, δεδομένου ότι η διαφάνεια θα καταστήσει πιο δύσκολη την άσκηση διαφορετικής πολιτικής τιμών στις τουριστικές αγορές.

Επιπλέον, η ONE θα οδηγήσει σε αύξηση του **βαθμού συγκέντρωσης** στον τουριστικό κλάδο με συγχωνεύσεις, εξαγορές, αλλά και συνεργασίες επιχειρήσεων. Η τάση για δημιουργία αλυσίδων στον ξενοδοχειακό κλάδο, καθώς και μεγάλων ταξιδιωτικών γραφείων με πανευρωπαϊκή ή και παγκόσμια εμβέλεια, θα ευνοηθεί από το νέο περιβάλλον. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να επιτείνει τον ανταγωνισμό, να υποχρεώσει τις επιχειρήσεις να μειώσουν το κόστος λειτουργίας τους, με τελικό αποτέλεσμα τη μείωση των τιμών για τους καταναλωτές και την περαιτέρω ενίσχυση της ζήτησης τουριστικών υπηρεσιών. Όμως, η αύξηση του κύκλου εργασιών και η άνθηση του κλάδου δεν θα έχουν ανάλογη θετική επίδραση και στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων, καθώς τα περιθώρια κέρδους, για τους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν, θα υποστούν πιέσεις.

Τέλος, ο κλάδος που θα δεχθεί τις μεγαλύτερες πιέσεις και θα υποστεί σοβαρές απώλειες εσόδων από την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος είναι τα **ανταλλακτήρια συναλλάγματος**. Η συρρίκνωση των εργασιών των εν λόγω επιχειρήσεων, ιδιαίτερα για τη χώρα μας με την έντονη τουριστική κίνηση από το εξωτερικό, είναι προφανής.

INKA: Μηδαμινό το ενδιαφέρον των καταναλωτών

Εκστρατεία ενημέρωσης για το ευρώ έχει ξεκινήσει και το **Ινστιτούτο Καταναλωτών**. Ήδη λειτουργούν δύο **γραφεία ενημέρωσης** σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με τηλέφωνο επικοινωνίας τον αριθμό 1721. Αντίστοιχα κέντρα ενημέρωσης λειτουργούν σε Πάτρα, Λάρισα, Ηράκλειο, Χανιά, Αργίριο, Ιωάννινα, Ρόδο, Σύρο, Κέρκυρα, Τρίπολη, Κατερίνη, Λαμία, Σπάοτη, Καλαυάτα, Κω, Αλεξανδρούπολη, Καβάλα, Κεφαλλονιά, Κόρινθο και

Άργος. Συνολικά, προβλέπεται να λειτουργήσουν πανελλαδικά **66 Κέντρα Πληροφοριών**. Παράλληλα, δύο κινητές μονάδες πληροφόρησης του ΙΝΚΑ για το ευρώ περιοδεύουν σε όλη την Ελλάδα για να ενημερώσουν τους καταναλωτές με σεμινάρια, ημερίδες, εκθέσεις κ.λπ. Επίσης, με πρωτοβουλία της αρμόδιας Γεν. Δ/σης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 14 στελέχη του ΙΝΚΑ, αλλά και άλλων οργανώσεων, έχουν ήδη εκπαιδευτεί με ειδικά σεμινάρια στις Βρυξέλλες, προκειμένου να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές διάχυσης πληροφοριών.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΙΝΚΑ, **Χαράλαμπο Κουρή**, υπάρχει μηδαμικό ενδιαφέρον για ενημέρωση. «Στην αρχή υπήρξε ένα σχετικό ενδιαφέρον, όταν ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τα Κέντρα Πληροφόρησης, αλλά μετά μειώθηκε», αναφέρει. «Ο κόσμος δεν ενδιαφέρεται. Είναι προφανές ότι οι πολίτες δεν έχουν συνειδητοποιήσει πόσο σημαντική είναι η αλλαγή. Αυτό που πρέπει να κάνουν, αλλά δεν προτίθενται να το κάνουν, είναι να αφιερώσουν χρόνο και να αρχίσουν να 'προπονοούνται' με τιμές προϊόντων σε ευρώ. Γι' αυτό και προβλέπω ότι θα έχουμε δύο ειδών συμπεριφορές καταναλωτών: αυτών που θα «κουμπωθούν» γιατί θα φοβηθούν τις συναλλαγές, με συνέπεια να μειωθεί η αγοραστική ζήτηση, και αυτών που θα αντιδράσουν συναλλασσόμενοι άμετρα, ενδεχομένως γιατί θα τους φαίνονται μικρότερα τα νούμερα ή γιατί θα μπερδεύονται και θα πραγματοποιούν μεγαλύτερες αγορές από αυτές που προβλέπει ο προϋπολογισμός τους».

Ο κ. Κουρής δίνει ιδιαίτερη σημασία στο γεγονός ότι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι θα συναλλασσόμαστε όλο και περισσότερο με κέρματα, των οποίων η αξία στις συναλλαγές αναβαθμίζεται. «Τον πρώτο καιρό», επισημαίνει, «θα υπάρχει πρόβλημα με τα ρέστα, οι έμποροι θα δίνουν στους καταναλωτές προϊόντα για ρέστα, θα υπάρχουν απάτες με χρηματικά υπόλοιπα, παραχαράξεις, γενικά θα παρατηρηθούν τέτοια φαινόμενα. Επίσης, θα πρέπει να εξοικειωθούμε με μεγάλα ποσά σε ένα και μόνο χαρτονόμισμα. Μέχρι τώρα το μεγαλύτερο ελληνικό χαρτονόμισμα ήταν αυτό των 10 000 δρχ. Για τον λόγο αυτό και δεν πιστεύω ότι τα 'μεγάλα' χαρτονόμισμα θα έχουν ευρεία κυκλοφορία στην αρχή. Τέλος, θα δαπανάται περισσότερος χρόνος στα ταμεία (επιμήκυνση του χρόνου συναλλαγής), όχι μόνο από την πλευρά του καταναλωτή, αλλά και από την πλευρά του ταμιά. Γενικότερα, οι εκστρατείες ενημέρωσης μπορούν να λειτουργήσουν, αλλά μόνο στο επίπεδο της **προσωποποιημένης ενημέρωσης**. Αλλά και πάλι πιστεύω ότι δεν θα επαρκέσουν, θα αναγκαστούμε να μάθουμε στην πράξη».

Εθνικό Σχέδιο Μετάβασης

1.1.2001 - 31.12.2001

Μεταβατική περίοδος

- Η δραχμή «κλειδώθηκε» οριστικά και αμετάκλητα με το ευρώ με την ισοτιμία 1 ευρώ = 340,750 δρχ.
- Από την 1η Ιανουαρίου 2001 το ευρώ είναι το επίσημο νόμισμα της Ελλάδας και η δραχμή υποδιαίρεσή του.
- Είναι υποχρεωτική η διπλή αναγραφή τιμών σε αποδείξεις λιανικής, αντίγραφα λογαριασμών, μισθούς, συντάξεις, κουπόνια αγορών και εκπτώσεων, προσφορές και κάθε είδους διαφήμιση στην οποία αναφέρονται τιμές προϊόντων ή υπηρεσιών.
- Στα ταμεία των καταστημάτων υπάρχει σε εμφανή θέση η τιμή μετατροπής, καθώς επίσης και ο πίνακας με τις αντιστοιχίες της δραχμής σε ευρώ και αντίστροφα.
- Στα μέσα Δεκεμβρίου θα διατεθούν στο κοινό «συσκευασίες εκκίνησης» που περιέχουν κέρματα ευρώ, έτσι ώστε να αρχίσουμε να εξοικειωνόμαστε με τις αξίες του νέου νομίσματος.
- Μπορούμε να μετατρέψουμε σε ευρώ τους τραπεζικούς μας λογαριασμούς, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, τις συμβάσεις δανείων. • Μπορούμε να διενεργούμε συναλλαγές σε ευρώ με τις υπόλοιπες χώρες της Ζώνης Ευρώ (π.χ. να πληρώνουμε συνδρομές ή να στέλνουμε εμβάσματα).

1.1.2002 - 28.2.2002

Τελική φάση (παράλληλη κυκλοφορία δραχμής - ευρώ)

- Την 1.1.2002 το ευρώ κυκλοφορεί σε φυσική μορφή, ταυτόχρονα στις 12 χώρες-μέλη της Ζώνης Ευρώ και αρχίζει η απόσυση της δραχμής και των υπολοίπων εθνικών

νομισμάτων της ζώνης Ευρώ.

- Τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα δραχμών εξακολουθούν να διατηρούν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος.
- Στόχος της πολιτείας είναι από 1.1.2002 οι συναλλαγές να γίνονται με ευρώ και έως το τέλος του πρώτου 15θήμερου του Ιανουαρίου 2002 να έχει αποσυρθεί ο κύριος όγκος τραπεζογραμματίων και κερμάτων δραχμών.
- Την 1.1.2002 όλοι οι λογαριασμοί τραπεζών μετατρέπονται υποχρεωτικά σε ευρώ.
- Οι Αυτόματες Ταμειακές Μηχανές (ΑΤΜ) από την 1.1.2002 δίνουν μόνο χαρτονομίσματα ευρώ.
- Η διπλή αναγραφή τιμών σε προϊόντα και υπηρεσίες συνεχίζεται μέχρι 28.2.2002.
- Οι εμπορικές τράπεζες διαθέτουν στα ταμεία τους μόνο ευρώ και ανταλλάσσουν δραχμές με ευρώ, χωρίς καμία επιβάρυνση για τον πελάτη.
- Οι πληρωμές μισθών, αμοιβών συντάξεων κ.λπ. πραγματοποιούνται σε ευρώ.
- Οι επιχειρήσεις παροτρύνονται να μας δίνουν ρέστα σε ευρώ.
- Οι φορολογικές δηλώσεις που θα υποβληθούν το 2002 και θα αφορούν τα εισοδήματα του 2001, θα είναι υποχρεωτικά σε ευρώ.

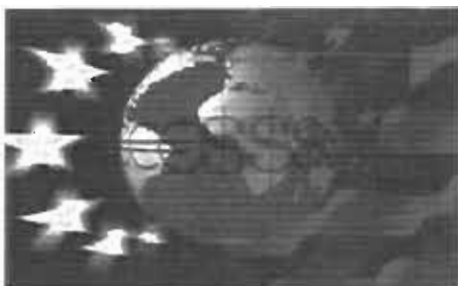
1.3.2002

Μόνο Ευρώ

- Η δραχμή παύει να αποτελεί νόμιμο χρήμα και αντικαθίσταται από το ευρώ.
- Όλες οι συναλλαγές γίνονται μόνο σε ευρώ.
- Από την 1η Μαρτίου δεν υπάρχει υποχρέωση αποδοχής πληρωμών σε δραχμές για κανενός είδους συναλλαγή.
- Η Τράπεζα της Ελλάδος και τα 27 υποκαταστήματά της ανταλλάσσουν χαρτονομίσματα δραχμών με ευρώ έως 1.3.2012.
- Η Τράπεζα της Ελλάδος και όλες οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ) ανταλλάσσουν κέρματα δραχμών έως 1.3.2004.

Τίτλος Αρθρου:	Καλωσήθε το ...Ευρώ
Εντυπο:	Μηχανισμοί Χρήματος
Ημερομηνία Έκδοσης:	1/12/2001
Αρθρογράφοι:	Ρόκου Τατιάνα,

Πριν από τα κέρδη, τα κόστη...

Η κάμψη του δολλαρίου και η ανάλογη άνοδος του ευρώ ενισχύουν την αγοραστική δύναμη των ελλήνων καταναλωτών και μειώνουν το κόστος των εισαγομένων πρώτων υλών των ελληνικών επιχειρήσεων, ταυτόχρονα όμως δημιουργούν προβλήματα στην εγχώρια παραγωγή η οποία εφεξής θα αντιμετωπίζει ολόένα και μεγαλύτερες δυσκολίες να πωλήσει

τα προϊόντα της. Και αυτό γιατί τόσο στις ξένες όσο και στην εγχώρια αγορά θα έχει να κάνει με τα **φθηνότερα εισαγόμενα προϊόντα τρίτων χωρών** (κυρίως της ζώνης δολαρίου). Ακόμη και μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης νικητές θα εξέλθουν οι εθνικές παραγωγές που θα έχουν τα μεγαλύτερα περιθώρια περιορισμού του κόστους παραγωγής και αύξησης της παραγωγικότητάς τους.

Από την άποψη αυτή, η Ελλάδα αντιμετωπίζει ένα σοβαρό μειονέκτημα που σχετίζεται με την χαμηλή παραγωγικότητά της και τις ακαμψίες των αγορών της που δεν επιτρέπουν στις εγχώριες επιχειρήσεις **γρήγορα ανακλαστικά** και προσαρμογές στα νέα δεδομένα. Γι' αυτό, εξάλλου, και η αναγκαιότητα

των διαρθρωτικών αλλαγών καθίσταται περισσότερο επίκαιρη από ποτέ. Η τάση μεσομακροχρόνιας διόρθωσης της ισοτιμίας του δολαρίου υπέρ του ευρώ θα υποχρεώσει τις ευρωπαϊκές χώρες να προχωρήσουν σε σοβαρές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον σκληρότερο πλέον εισαγόμενο ανταγωνισμό.

Κατά συνέπεια το πρόβλημα της φθίνουσας βιομηχανικής παραγωγής, εξαγωγών και απασχόλησης που αντιμετωπίζει η χώρα μας την τελευταία τουλάχιστον διετία εξαιτίας του εντεινόμενου ξένου ανταγωνισμού (βλ απώλεια πλεονεκτήματος συναλλαγματικής ισοτιμίας μετά την ένταξη στο ευρώ) και που πολύ ορθά εντοπίζει στο προχθεσινό αναλυτικό άρθρο του ο Rems (i-note, 3/6/02), παραπέμπει πρωτίστως στην αναγκαιότητα **περιορισμού του λειτουργικού κόστους** και αύξησης της παραγωγικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.

Βεβαίως, ο Rems διατείνεται πως δεν μπορεί οι ελληνικές επιχειρήσεις να κρατούν τα περιθώρια τους αμετάβλητα όταν αντιμετωπίζουν συρρίκνωση εξαγωγών και παραγωγής απολαμβάνοντας τα οφέλη από τη μείωση του κόστους των εισαγομένων πρώτων υλών. Όμως, ποιός εγγυάται ότι τα αποτελέσματα των εισηγμένων (απ' όπου αντλούνται και τα σχετικά στοιχεία του φετινού α' 3μηνου) ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα όταν είναι γνωστά τα παραθυράκια που έχουν νομότυπα δοθεί για απόκρυψη ζημιών; Και αν ακόμη είναι σωστά τα στοιχεία και οι επιχειρήσεις πεισματικά διατηρούν τα περιθώριά τους σε βάρος των μεριδίων αγοράς - κατάσταση προσωρινή εννοείται - είναι να αναρωτιέται κανείς μήπως έχουν εσφαλμένα πεισθεί από τις αρχές για τις ισχυρές αναπτυξιακές προοπτικές που έπονται και τηρούν παρόμοια στάση αδράνειας.

Εν πάση περιπτώσει, η μείωση των περιθωρίων που προτείνει ο Rems δεν αποτελεί επιχειρηματική επιλογή αλλά **υποχρεωτική κίνηση επιβίωσης** η οποία μακροχρονίως δεν αποτελεί και λύση στο πρόβλημα. Γιατί αν δεν συνσδευτεί με όσα αρχικά αναφέραμε από πλευράς περιορισμού κόστους, θα οδηγήσει σε κάμψη κερδών, επενδύσεων και ανάπτυξης.

**Τίτλος
Άρθρου:** Πριν από τα κέρδη, τα κόστη...

Εντυπο: i-note report

**Ημερομηνία
Έκδοσης:** 5/6/2002

Άρθρογράφοι: Καλλωνιάτης Κωνστ.,

Μία δύσκολη χρονιά για τον τουρισμό

Για όποιον ταξίδεψε το Πάσχα στην ελληνική επαρχία και μάλιστα σε τόπους παραδοσιακά έντονου τουριστικού ενδιαφέροντος από την αλλοδαπή είναι βέβαιο ότι θα διαπίστωσε μία εμφανή υποτονική παρουσία και κινητικότητα από πλευράς ξένου παράγοντα.

Την εμπειρική αυτή διαπίστωση, η οποία έγινε αισθητή μόνον στους τοπικούς πληθυσμούς καθώς η ελληνική τουριστική παρουσία ήταν ιδιαίτερα έντονη, επικύρωσαν οι στατιστικές του α' τριμήνου που έδειξαν μεγάλη (30% περίπου) **κάμψη**

του τουριστικού ρεύματος προς την χώρα μας.

Πρόκειται ασφαλώς για ένα μάλλον ευρύτερο φαινόμενο που παρατηρείται διεθνώς τους τελευταίους μήνες και που πρέπει να συσχετίζεται με δύο βασικά παράγοντες :

Πρώτο, την σημαντική **οικονομική επιβράδυνση** που σημειώθηκε μέσα στο 2001 σε ΗΠΑ - ΕΕ και η οποία προκάλεσε τον περιορισμό των εισοδημάτων λόγω της συγκρατημένης αύξησης των μισθών, της αύξησης της ανεργίας και της πτώσης των χρηματιστηρίων. Είναι ιστορικά επιβεβαιωμένο πως οποτεδήποτε εμφανίζονται φαινόμενα ύφεσης στην οικονομική δραστηριότητα, επηρεάζεται αρνητικά το ρεύμα της διεθνούς τουριστικής κίνησης. Τόσο τα ταξίδια αναψυχής όσο και επαγγελματικών συναλλαγών περιορίζονται όταν κάμπτονται τα εισοδήματα και, αντιστρόφως, αυξάνονται όταν βελτιώνονται τα εισοδήματα.

Δεύτερο, τα γεγονότα της τρομοκρατικής επίθεσης της 11/9 στην Ν. Υόρκη και τον προκύπτοντα πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, ο οποίος σε συνδυασμό με την γεωπολιτική αστάθεια της Μ. Ανατολής και την νέα ένταση των ελληνοτουρκικών σχέσεων (βλ Κύπρος, ευρωστράτος) προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία στον ξένο ταξιδιώτη. Πολύ περισσότερο που η Ελλάδα δεν έχει να επιδείξει κάποια σημαντική επιτυχία στον πόλεμο κατά των δικών της εγχώριων τρομοκρατικών οργανώσεων.

Ποιές είναι, λοιπόν, οι προοπτικές για το 2002 με βάση τα παραπάνω δεδομένα ; Πολλοί ευελπιστούν πως δεν θα έχουμε σημαντικές επιπτώσεις φέτος. Γιατί η προβλεπόμενη ανάκαμψη σε ΗΠΑ-ΕΕ ελπίζεται να κάνει τους καταναλωτές να αναθαρρήσουν και, ακόμη, γιατί εκτιμάται πως η Ελλάδα μπορεί να επωφεληθεί από την **μαζική εγκατάλειψη άλλων ανταγωνιστικών γειτονικών χωρών** από τον ξένο τουρισμό (πχ Ισραήλ, Αίγυπτο, Τουρκία) καθώς η χώρα μας θεωρείται σχετικά ασφαλέστερη. Εντούτοις, καθώς η ανάκαμψη αργεί και δεν έχει ακόμη απήχηση στα εισοδήματα, ενώ και στην Ελλάδα η οικονομική επιβράδυνση φαίνεται περισσότερο στην καταναλωτική συμπεριφορά του κόσμου, το πιθανότερο είναι ο τουρισμός φέτος να περάσει σημαντικά δυσκολότερες μέρες συγκριτικά με τα προηγούμενα έτη. Αν όχι σε όρους επισκέψεων, τουλάχιστον σε διανυκτερεύσεις και εισπρακτικό αποτέλεσμα...

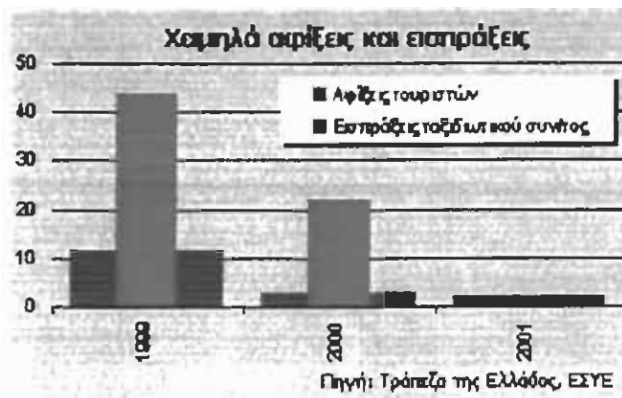
Τίτλος Αρθρου: Μία δύσκολη χρονιά για τον τουρισμό

Εντυπο: i-note report

Ημερομηνία Έκδοσης: 10/6/2002

Αρθρογράφοι: Καλλωνιάτης Κωνστ.,

Στασιμότητα στις εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος

Κατά 2% αυξήθηκαν οι εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος το 11μηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2001, μετά από άνοδο 21% το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα μάλιστα με την Τράπεζα της Ελλάδος, η άνοδος περιορίζεται σε 0,3%, αν υπολογιστεί σε δραχμές σταθερής αγοραστικής δύναμης, έναντι 22% το 2000.

Η μείωση της τουριστικής κίνησης το τελευταίο τρίμηνο του 2001 ήταν μικρότερη στην Ελλάδα

από ό,τι στο σύνολο της Ευρώπης, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού. Οι αφίξεις τουριστών στην Ελλάδα πέρυσι εκτιμάται ότι αυξήθηκαν 2%, έναντι μείωσης στην Ευρώπη 0,7% και μετά από άνοδο 2,8% το 2000.

Το γεγονός όμως ότι με λίγο υψηλότερη άνοδο των αφίξεων το 2000 (2,8%) επετεύχθη πολύ υψηλή άνοδος των εισπράξεων (21%), ενώ πέρυσι η άνοδος των εισπράξεων ήταν αμελητέα θα πρέπει να αποδοθεί αφενός μεν στον **ανταγωνισμό** που οδηγεί σε χαμηλές τιμές του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, αλλά και στην αδυναμία προσέλκυσης μεγαλύτερου ποσοστού **τουριστών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου**, λόγω ανεπαρκειών της ελληνικής τουριστικής υποδομής.

Τίτλος Αρθρου: Στασιμότητα στις εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος

Εντυπο: i-note report

Ημερομηνία Έκδοσης: 1/4/2002

Αρθρογράφοι: Επιτελείο

ΣΧΕΔΙΟ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΜΕΡΟΣ Α

1. Νομικό πλαίσιο του ΕΥΡΩ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης (Δεκέμβριος 1995) καθόρισε το χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο ενιαίο νόμισμα και επιβεβαίωσε ότι την 1/1/1999 θα γίνει ο αμετάκλητος καθορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι του ΕΥΡΩ των νομισμάτων των Κρατών Μελών (Κ-Μ) που θα συμμετάσχουν στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Το ΕΥΡΩ θα κυκλοφορήσει σε φυσική μορφή την 1/1/2002. Από 1/1/2002 μέχρι 30/6/2002 θα έχει ολοκληρωθεί και η απόσυρση των εθνικών νομισμάτων.

Το Συμβούλιο των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τον Δεκέμβριο του 1996 υιοθέτησε δύο Κανονισμούς που αφορούν την εισαγωγή του ΕΥΡΩ. Ο πρώτος Κανονισμός ΕΚ/1103/97 τέθηκε σε ισχύ στις 20 Ιουνίου 1997 και μεταξύ των άλλων θεμάτων που ρυθμίζει είναι η επιβεβαίωση της ισοτιμίας 1:1 μεταξύ ECU και ΕΥΡΩ, η συνέχεια των συμβάσεων, και ο καθορισμός των κανόνων στρογγυλοποίησης. Ο δεύτερος Κανονισμός θα υιοθετηθεί από το Συμβούλιο μετά τον προσδιορισμό των χωρών που θα συμμετάσχουν στο Τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Ο Κανονισμός αυτός προβλέπει ορισμένες διατάξεις για τη μεταβατική και την τελική περίοδο εφαρμογής του ΕΥΡΩ.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δουβλίνου τον Δεκέμβριο του 1996 καθώς και τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια που ακολούθησαν επιβεβαίωσαν ότι η διαδικασία επιλογής των Κ-Μ που θα υιοθετήσουν το ΕΥΡΩ την 1/1/1999 (σύμφωνα με το άρθρο 109Α (4) της Συνθήκης), θα ολοκληρωθεί στις αρχές Μαΐου 1998 με βάση τις οικονομικές επιδόσεις του 1997.

Τέλος, για τις χώρες που δεν θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ από 1/1/1999 (αποκαλούμενες *pre-ins*), σημαντική είναι η απόφαση που ελήφθη στο άτυπο Συμβούλιο των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ECOFIN) στο Nordwijk της Ολλανδίας το 1997. Η απόφαση αυτή ορίζει ότι για τα Κ-Μ που θα συμμετάσχουν στην ΟΝΕ μετά την 1/1/1999 θα ισχύουν δύο αρχές:

η αρχή της ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με την οποία τα κριτήρια που θα ισχύσουν για την επιλογή των Κ-Μ μετά τον πρώτο γύρο θα είναι τα ίδια με αυτά της πρώτης Ομάδας Κ-Μ

η αρχή της διευκόλυνσης, σύμφωνα με την οποία οι διαδικασίες μετάβασης των Κ-Μ της Δεύτερης Ομάδας μπορεί να επιταχυνθούν, πράγμα που σημαίνει ότι ο χρόνος που μεσολαβεί από τη στιγμή της επιλογής μέχρι το τελικό στάδιο μετάβασης μπορεί να συντμηθεί σημαντικά (ένα έτος).

2. Σενάριο Μετάβασης της Ελλάδας στο ΕΥΡΩ

Σύμφωνα με την επίσημα διατυπωμένη θέση της Ελληνικής Κυβέρνησης η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ θα πραγματοποιηθεί την 1/1/2001. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι για την Ελλάδα η μεταβατική περίοδος θα είναι μόνο ένας χρόνος (1/1/2001-31/12/2001). Την 1/1/2002 το ΕΥΡΩ θα κυκλοφορεί σε φυσική μορφή, ενώ μέχρι την 30/6/2002 θα ολοκληρωθεί η απόσυρση της δραχμής. Συνεπώς η φυσική κυκλοφορία του ΕΥΡΩ στη χώρα μας θα πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα με την εισαγωγή του στα Κ-Μ που θα ενταχθούν στην ΟΝΕ την 1/1/1999.

3. Στόχοι του Σχεδίου Μετάβασης στο ΕΥΡΩ του Δημοσιονομικού Τομέα

Το Σχέδιο Μετάβασης του Δημοσιονομικού Τομέα στο ενιαίο νόμισμα επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς και συμπληρωματικούς στόχους:

- α. Στην αποτύπωση του χρονικού προγραμματισμού των στρατηγικών ενεργειών μετάβασης στο ΕΥΡΩ,
- β. Στην οργάνωση της μετάβασης στο ΕΥΡΩ κατά τον οικονομικά αποδοτικότερο και διοικητικά αποτελεσματικότερο τρόπο,
- γ. Στην αξιοποίηση της ευκαιρίας μετάβασης στο ΕΥΡΩ για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών του Γ.Λ.Κ.,

4. Βασικές Παραδοχές και Στρατηγική του Σχεδίου Μετάβασης

Ο χρονικός προσδιορισμός του σχεδίου μετάβασης, παρότι κατ' αρχήν είναι κοινός σε όλες τις θεματικές ενότητες, είναι δυνατόν να διαφοροποιηθεί κατά το στάδιο εφαρμογής του. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη μεταβατική περίοδο υπάρχει δυνατότητα να αντιμετωπιστεί σε διαφορετικές περιόδους π.χ. η μετάβαση του δημοσίου χρέους, και σε διαφορετικές, ενδεχομένως η μετάβαση των μισθών και συντάξεων.

Το γεγονός ότι βασικές λειτουργίες του Γ.Λ.Κ. βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση μεταξύ τους, επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις στρατηγικές μετάβασης. Ένα παράδειγμα, που επιβεβαιώνει αυτή την αλληλεξάρτηση είναι η συσχέτιση της μετατροπής κατηγοριών του Δημοσίου Χρέους με τα αντίστοιχα μεγέθη του Προϋπολογισμού και των Δημοσίων Λογαριασμών.

Πάντως η ανωτέρω υπόθεση εργασίας σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την ταυτόχρονη μετατροπή όλων των λειτουργιών τους στο ΕΥΡΩ κατά τη μεταβατική περίοδο.

Όσον αφορά τη ρύθμιση του θεσμικού πλαισίου μετάβασης των Λειτουργιών του Γ.Λ.Κ., υπογραμμίζεται ότι αυτή θα έχει οριζόντιο περιεχόμενο, όπου αυτό είναι δυνατόν, ενώ ειδικές ρυθμίσεις θα γίνουν εκεί όπου οι περιστάσεις το επιβάλλουν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ >

Εισαγωγή

ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Η νομική βάση για την πολιτική της επιχείρησης είναι το άρθρο 157 του τίτλου XVI της Συνθήκης ΕΚ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συμβάλει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο οι επιχειρήσεις, η βιομηχανία και η καινοτομία μπορούν να ευδοκιμήσουν, θεσπίζεται επισήμως στο άρθρο 157 της Συνθήκης ΕΚ.

Η πολιτική της επιχείρησης της ΕΕ είναι σήμερα σχεδιασμένη έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του συνόλου των επιχειρηματικών κύκλων και του περιβάλλοντός τους. Η ιστορία της διαμορφώθηκε χάρη στο έργο που έχει επιτευχθεί στους ακόλουθους τρεις τομείς πολιτικής, ουσιαστικής σημασίας: Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), καινοτομία και ανταγωνιστικότητα, συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών και των ωφελημάτων της ενιαίας αγοράς.

Η **πολιτική υπέρ των ΜΜΕ** χρονολογείται από το πρώτο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης που είχε σχεδιαστεί ειδικά γι' αυτές, και είχε εγκριθεί το 1983 κατά το πέρας του Ευρωπαϊκού Έτους των ΜΜΕ και της Βιοτεχνίας. Ένα δεύτερο παρόμοιο πρόγραμμα εγκαινιάστηκε το 1987. Το 1994, η Επιτροπή άρχισε να εργάζεται, σπασκοπώντας στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στη Λευκή Βίβλο του 1993, με την έγκριση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος υπέρ των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας. Το τρίτο πολυετές πρόγραμμα για τις ΜΜΕ (1997-2000) περιλάμβανε χρήσιμες πρωτοβουλίες και στηριζόταν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της συνθήκης του Άμστερνταμ.

Τον Δεκέμβριο του 2000, το Συμβούλιο ενέκρινε το νέο πολυετές πρόγραμμα για την περίοδο 2001-2005 για τις επιχειρήσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα και, όλως ιδιαιτέρως, για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Το επιχειρησιακό του πεδίο (χρηματικοί πόροι και εφαρμογή) είναι ευρύτερο σε σχέση με τα προηγούμενα προγράμματα, δεδομένου ότι προβλέπει δράσεις σε πλέον των 30 χωρών, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και των υποψηφίων για ένταξη χωρών.

Το 1995, η Επιτροπή δημοσίευσε το αξιολογούμενο **Πράσινο Βιβλίο για την προώθηση της καινοτομίας** το οποίο ακολούθησε το πρώτο πρόγραμμα δράσης για την καινοτομία στην Ευρώπη: *Καινοτομία υπέρ της οικονομικής μεγέθυνσης και της ανάπτυξης στην Ευρώπη* (1996), στο οποίο επισημαινόνταν οι ακόλουθοι τρεις στόχοι μείζονος σημασίας:

- προώθηση πνεύματος καινοτομίας, τόσο στην κοινωνία όσο και στην οικονομία
- παροχή ενός ικανοποιητικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος από την άποψη των νομοθετικών, κανονιστικών και χρηματοοικονομικών διατάξεων, για την προώθηση της καινοτομίας
- προώθηση της δημιουργίας αποτελεσματικότερων σχέσεων μεταξύ της έρευνας, της καινοτομίας και των επιχειρήσεων.

Το πλαίσιο της πολιτικής της επιχείρησης της Ένωσης διευρύνθηκε σημαντικά το 1993 με τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής για την *οικονομική μεγέθυνση, την ανταγωνιστικότητα και απασχόληση*, η οποία τονίζει τη σημασία της ενίσχυσης της **ανταγωνιστικότητας** των επιχειρήσεων, και ιδίως των ΜΜΕ, καθώς επίσης και της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης στην Κοινότητα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000, έδωσε νέα ώθηση στην πολιτική της επιχείρησης, θέτοντας έναν νέο στρατηγικό στόχο για την ΕΕ: *'να γίνει η πιο ανταγωνιστική και δυναμική*

οικονομία που βασίζεται στη γνώση στον κόσμο, η οποία θα έχει την ικανότητα της αειφόρου οικονομικής μεγέθυνσης, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις απασχόλησης και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Οι επιχειρήσεις έχουν ουσιαστική αημασία για την οικονομική μεγέθυνση της Ένωσης. Για να οικοδομηθεί μια ισχυρή οικονομία, η ΕΕ πρέπει να καλλιεργήσει το πνεύμα της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη, και να δημιουργήσει συνθήκες πλαισίωσης οι οποίες ενθαρρύνουν τις καινοτόμες επιχειρηματικές πρακτικές και οδηγούν στη δημιουργία και τη μεγέθυνση επιχειρήσεων. Η επίτευξη αυτών των στόχων έχει ζωτική σημασία για την πραγματοποίηση της αειφόρου οικονομικής μεγέθυνσης που είναι απαραίτητη για τη στήριξη της κοινωνικής προόδου και την προστασία του περιβάλλοντος.

Η πολιτική της επιχείρησης της ΕΕ απευθύνεται στο επιχειρηματικό περιβάλλον στο σύνολό του, και έχει ως στόχο να βοηθήσει τις επιχειρήσεις - ανεξαρτήτως μεγέθους, νομικής μορφής ή τομέων - να μεγεθυνθούν και να αναπτυχθούν. Ο τριπλός της στόχος συνίσταται στην προώθηση και τη διευκόλυνση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, στην παρακίνηση της μεγέθυνσης και της καινοτόμου ικονότητας όλων των επιχειρήσεων χάρη στη δημιουργία ενός δυναμικού επιχειρησιακού περιβάλλοντος, και στην εξασφάλιση πραγματικής πρόσβασης στις αγορές της Ευρώπης και πέραν των συνόρων της, για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που προσφέρουν αυτές οι επιχειρήσεις. Οι κυριότεροι στόχοι της πολιτικής της επιχείρησης περιγράφονται λεπτομερώς στη συνέχεια του παρόντος κειμένου.

Επιχειρηματικό πνεύμα

Η ΕΕ έχει ως στόχο την προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρώπη, συμβάλλοντας στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών πλαισίωσης των επιχειρήσεων. Επιβραβεύοντας και υποστηρίζοντας όσους διακινδυνεύουν, καθώς επίσης και προωθώντας μεθόδους βελτίωσης της πρόσβασης τους στις πηγές χρηματοδότησης, μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων. Η μεγάλη διαθεσιμότητα των μηχανισμών στήριξης των επιχειρήσεων, των δικτύων και των υπηρεσιών, διαδραματίζει επίσης ρόλο ουσιαστικής σημασίας από την άποψη αυτή. Η δημιουργία και η μεγέθυνση ομίλων νέων καινοτόμων επιχειρήσεων αποτελεί στοιχείο καθοριστικής σημασίας για τη στήριξη και την προώθηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας στις νέες βιομηχανίες που βασίζονται στη γνώση. Αυτό το στοιχείο συνηγρεί επίσης υπέρ της μεταρρύθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, ούτως ώστε να αναπτύσσονται δεξιώτητες και γνώσεις σ' αυτόν τον τομέα.

Η προώθηση ενός καινοτόμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Η κοινοτομία αποτελεί ένα από τα κυριότερα ατού μιας οικονομίας που βασίζεται στη γνώση. Η ορθή χρησιμοποίηση της έρευνας και της τεχνολογίας, καθώς και η προώθηση της ανταγωνιστικότητας, έχουν ζωτική σημασία για την ικανότητα μεγέθυνσης των επιχειρήσεων. Η ΕΕ προσπαθεί να καλλιεργεί πνεύμα καινοτομίας στην οικονομία και να εξασφαλίζει ότι θα παρέχεται στις επιχειρήσεις κάθε ευκαιρία που θα τους επιτρέπει να επωφελούνται από τα αποτελέσματα της καινοτομίας, μετατρέποντάς τα σε ανταγωνιστικές επιχειρηματικές ιδέες.

Πώς μπορούμε να επωφεληθούμε ακόμη περισσότερο από την εσωτερική αγορά

Η εσωτερική αγορά είναι ο χώρος αλληλεπίδρασης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Παρόλη την επιτυχία που έχει σημειώσει μέχρι σήμερα, εξακολουθεί να παρεμποδίζεται από ορισμένα σημαντικά εμπόδια ως προς την ελεύθερη διακίνηση των αγαθών και των υπηρεσιών. Η εξάλειψη αυτών των εμποδίων, η εγγύηση πρόσβασης στην αγορά, η απελευθέρωση τομέων όπως οι μεταφορές και οι τηλεπικοινωνίες, καθώς και η απλούστευση των κωνονιστικών ρυθμίσεων, θα επιτρέψουν στις επιχειρήσεις να επωφεληθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό από την εσωτερική αγορά. Η χρησιμοποίηση προαιρετικών κανόνων και ελαστικών κανονιστικών ρυθμίσεων, αποσκοπούν να διαδραματίσουν έναν συνεχώς αυξανόμενο ρόλο, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι η εσωτερική αγορά λειτουργεί προς όφελος των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, διατηρώντας ταυτοχρόνως κανόνες υψηλού επιπέδου όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

Νέες μέθοδοι συντονισμού: συγκριτική αξιολόγηση, παρακολούθηση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών

Η πολιτική της επιχείρησης της ΕΕ έχει επαναπροσανατολίσει το κύριο μέλημά της: στο παρελθόν επρόκειτο για τις άμεσες δράσεις, ενώ τώρα προωθούνται οι νέες μέθοδοι συντονισμού των εθνικών πολιτικών και των πρωτοβουλιών υπέρ των επιχειρήσεων, καθώς και η αξιολόγηση των επιπτώσεών τους. Τα κράτη μέλη παρακινούνται να ανταλλάσσουν την πείρα τους, και να αλληλοδιδάσκονται, χρησιμοποιώντας ένα ολόκληρο φάσμα μεθόδων συγκριτικής αξιολόγησης. Η συνεργασία, με σκοπό τη βελτίωση των ατομικών και συλλογικών επιδόσεων χάρη στη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών, αναμένεται ότι θα βελτιώσει τις συνθήκες πλαισίωσης των επιχειρήσεων και ότι θα έχει ευεργετικές συνέπειες για την ανταγωνιστικότητα.

Πρωώθηση νέων επιχειρηματικών προτύπων στην ηλεκτρονική οικονομία

Η ηλεκτρονική οικονομία, σιγά-σιγά κατακτά τη δική της θέση, εισάγοντας αλλαγές και νέες πρακτικές σε διάφορους τομείς. Θα αυξάνονται συνεχώς οι επιπτώσεις του ηλεκτρονικού εμπορίου σε όλες τις οικονομικές συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς (μεταξύ επιχειρήσεων, μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών), και η διεθνής ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων θα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητά τους να υιοθετήσουν τις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας (ΤΠΕ). Κατά συνέπεια, η ΕΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς αυτή την τεχνολογική επανάσταση και λαμβάνει στοχοθετημένα μέτρα για να βοηθάει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να δρέπουν τους καρπούς αυτών των εξελίξεων.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Για να επιτύχει τους προαναφερόμενους στόχους της πολιτικής της επιχείρησης, η ΕΕ έχει διαμορφώσει διάφορες μεθόδους στρατηγικής. Η νέα διαδικασία BEST συγκεντρώνει διάφορες δραστηριότητες που κατά το παρελθόν ήταν μεμονωμένες, και περιλαμβάνει συγκριτική αξιολόγηση, σεμινάρια, συνεδριάσεις και επανεξετάσεις εκ μέρους ομολόγων. Βασίζεται σε στατιστικά στοιχεία, σε έρευνες και σε αναλύσεις που βοηθούν στο να διαμορφωθεί μια καθαρή εικόνα του επιχειρησιακού περιβάλλοντος και των υφισταμένων προβλημάτων. Οι μελέτες και οι αναφορές συμπληρώνουν την προαναφερόμενη διαδικασία: τα πορίσματά τους θα βοηθήσουν την ΕΕ και τα κράτη μέλη για να προσαρμόσουν τις πολιτικές τους, και θα δώσουν στους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων στις επιχειρήσεις και στους επαγγελματίες, πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές.

Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η πολιτική της επιχείρησης χρηματοδοτείται από διάφορες κοινοτικές πηγές. Η κυριότερη απ' αυτές είναι το πολυετές πρόγραμμα για τις επιχειρήσεις και την επιχειρηματικότητα για την περίοδο 2001-2005. Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την καινοτομία στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό από το πρόγραμμα υπέρ της καινοτομίας. Άλλες πηγές χρηματοδότησης, οι οποίες προορίζονται πιο άμεσα για τις επιχειρήσεις, περιλαμβάνουν τα διαρθρωτικά ταμεία και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ). Η ΕΤΕ στηρίζει έργα και χορηγεί δάνεια μέσω χρηματοδοτικών μεσαζόντων που εργάζονται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα περιλαμβάνουν προγράμματα κατάρτισης, πρωώθηση της πρόσβασης σε νέες αγορές, βελτίωση της ποιότητας, προστασία του περιβάλλοντος, πρωώθηση της απασχόλησης, κ.λπ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι επιχειρήσεις έχουν ζωτική σημασία για την ευρωπαϊκή αειφόρο ανάπτυξη - οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική. Η χάραξη αειφόρων πολιτικών προϋποθέτει σφαιρική θεώρηση των πολιτικών στόχων σ' αυτούς τους τρεις τομείς, και μέριμνα ώστε οι κανονιστικές ρυθμίσεις να επιτρέπουν στην οικονομία να εξασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη αειφόρο μεγέθυνση που είναι απαραίτητη για την επίτευξη αυτών των στόχων. Η συμβολή της πολιτικής της επιχείρησης σ' αυτήν την σφαιρική θεώρηση της διαμόρφωσης των πολιτικών, βασίζεται στην οικονομική κοινή λογική και στην εμπειρογνωμοσύνη. Η εφαρμογή αυτής της οικονομικής κοινής λογικής στη διαμόρφωση αειφόρων πολιτικών, συνεπάγεται τα εξής:

- να καταστούν προβλέψιμοι οι ευρωπαϊκοί κανόνες πλαισίωσης, έτσι ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση των επενδυτικών αποφάσεων,
- η νομοθέτηση να λαμβάνει χώρα μόνο ως ύστατη λύση, αφού θα έχει εξεταστεί η σκοπιμότητα της προσφυγής σε πιο ελαστικά μέσα, όπως: εθελούσιες συμφωνίες ή από κοινού ρύθμιση,
- να λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι αποφάσεις να έχουν αναλογικό χαρακτήρα και να είναι συμφέρουσες (θα πρέπει να πραγματοποιείται εκτίμηση του κόστους, του οφέλους και των επιπτώσεων κάθε πρωτοβουλίας πολιτικής μείζονος σημασίας, με χρήση των καταλλήλων οικονομικών μέσων και της επιχειρηματικής πείρας οποιοσδήποτε περιορισμός, ιδίως όσον αφορά ουαίες και προϊόντα, θα πρέπει να στηρίζεται σε έγκυρη επιστημονική βάση),
- να παρακινούνται οι επιχειρήσεις να λαμβάνουν υπόψη τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής των προϊόντων, και να ενσωματώνουν τον στόχο της αειφορίας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων που αφορούν τον σχεδιασμό και τη θέση σε εμπόριο και, τέλος,
- να συνεννοούνται με τους κυρίως ενδιαφερομένους, του βιομηχανικού και των άλλων τομέων, κατά τα αρχικά στάδια της διαδικασίας λήψης των αποφάσεων, ούτως ώστε οι αμεσότερα ενδιαφερόμενοι να είναι σε θέση να αντιδρούν και να συμβάλλουν βάσει της πείρας τους.

Α τρίμηνο 2002: Κάμψη παραγωγής και εξαγωγών με υψηλά περιθώρια κέρδους

Οι εξελίξεις στην ελληνική οικονομία το πρώτο τρίμηνο του 2002, ύστερα και από τη δημοσίευση της πορείας των κερδών των εισηγμένων εταιρειών, μπορούν να χαρακτηρισθούν μεν θετικές, αλλά στον τομέα της βιομηχανικής παραγωγής και των τιμών συνεχίζονται οι δυσμενείς τάσεις που σημειώθηκαν το 2001.

Συγκεκριμένα το πρώτο τρίμηνο του 2002 ο κύκλος εργασιών των εισηγμένων και τα καθαρά κέρδη αυξάνονται 6% και 10,1% αντίστοιχα, εκτός δε του χρηματοοικονομικού κλάδου ο κύκλος εργασιών των εισηγμένων εταιρειών αυξάνεται με ρυθμό 7,9% (4% πάνω από την αύξηση των τιμών) και το ποσοστό των καθαρών κερδών επί των πωλήσεων διατηρείται σε υψηλά επίπεδα 10,3% όσο και το αντίστοιχο τρίμηνο του 2001.

Από την άλλη πλευρά όμως τα τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας και της Τράπεζας της Ελλάδος δείχνουν μείωση της μεταποιητικής παραγωγής (0,8% το τρίμηνο Ιαν. Μαρτίου 2002) και μείωση των εξαγωγών αγαθών (11,3%). Η μεταποιητική παραγωγή το πρώτο τρίμηνο του 2002 εκτός του κλάδου του πετρελαίου μειώνεται κατά 2,1% έναντι αύξησης 5,5% το 2001. Η εξέλιξη αυτή, λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταναλωτική ζήτηση αυξήθηκε κατά 8,9% (σε τρέχουσες τιμές) το πρώτο δίμηνο του έτους, δείχνει μία έντονη εισαγωγική διείδυση, γεγονός που ενισχύεται και από το ότι η αύξηση των τιμών των εγχωρίως παραγομένων βιομηχανικών προϊόντων (εκτός καυσίμων) ήταν πολύ μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των εισαγομένων (2,9% έναντι 0,6% αντίστοιχα).

Η διαφορά αυτή μεταξύ εγχωρίων και εισαγομένων τιμών ήταν το 2001 1,6% με συνέπεια η παραγωγή να σημειώσει επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου στο 1,9% από 5,2% το 2000, οπότε οι τιμές των εισαγομένων αντίθετα αυξήθηκαν ταχύτερα από εκείνες των εγχωρίων κατά 1,8%.

Στον εξωτερικό τομέα οι εξαγωγές αγαθών εκτός καυσίμων μειώθηκαν το α' τρίμηνο κατά 6,6% σε τρέχουσες τιμές και 12,0% σε όγκο (οι αντίστοιχες τιμές χονδρικής των εξαγομένων αυξήθηκαν κατά 5,5%). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στις υψηλές σχετικά τιμές των ελληνικών προϊόντων αλλά και στην περιορισμένη εξωτερική ζήτηση.

Η ανάκαμψη του ευρώ και η κάμψη των τιμών του πετρελαίου, καθώς και η περαιτέρω πτώση των επιτοκίων συμβάλλει θετικά στον περιορισμό του κόστους των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα δε και οι χαμηλές πμές εισαγομένων πρώτων υλών (αύξηση 0,5-1% μόνον).

Κατά συνέπεια βασική προϋπόθεση ανάκαμψης των εξαγωγών, μείωσης της εισαγωγικής διείδυσης και ανάκαμψης της παραγωγής είναι η συγκράτηση της αύξησης των τιμών κάτω από τα επίπεδα, τόσο των εισαγομένων όσο και των αντίστοιχων τιμών των ανταγωνιστριών χωρών, μέσω χαμηλότερων περιθωρίων κέρδους.

Τίτλος Άρθρου:

Α τρίμηνο 2002: Κάμψη παραγωγής και εξαγωγών με υψηλά περιθώρια κέρδους

Εντυπο:	i-note report
Ημερομηνία Εκδόσης:	3/6/2002
Αρθρογράφοι:	Rems (ειδικός συνεργ.),

Βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και την Ελλάδα

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα βελτιώθηκε τον Μάιο, βελτιώθηκε ο δείκτης εμπιστοσύνης των βιομηχανικών και κατασκευαστικών επιχειρήσεων, σε άνοδο των καταναλωτών, υποχωρεί των εμπορικών επιχειρήσεων. Βελτιώθηκε ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην ΕΕ, για 6ο συνεχόμενο μήνα, μεγαλύτερη είναι η άνοδος στην Ευρωζώνη, μετά όμως από μικρή υποχώρηση τον προηγούμενο μήνα. Ο δείκτης βελτιώθηκε σε 6 χώρες, με τη μεγαλύτερη άνοδο στο Βέλγιο, την Ελλάδα, την Ισπανία και την Ιταλία και ακολουθούν η Γαλλία και η Ιρλανδία, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Εμεινε αμετάβλητος στη Γερμανία και την Αυστρία και υποχώρησε σε 6 χώρες, περισσότερο δε στην Πορτογαλία, τη Δανία και το Ην.Βασίλειο. Η άνοδος στην ΕΕ ήταν αποτέλεσμα κυρίως της βελτίωσης του δείκτη εμπιστοσύνης στη βιομηχανία σε 7 χώρες (στο Λουξεμβούργο, το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και τη Γερμανία) που προήλθε από άνοδο παραγγελιών και μείωση των αποθεμάτων, ενώ οι προσδοκίες για την παραγωγή υποχώρησαν ελαφρά ως αποτέλεσμα υποχώρησης στη Φινλανδία, τη Δανία, τη Σουηδία και το Ην.Βασίλειο.

Στην Ελλάδα σημειώθηκε μείωση των αποθεμάτων και άνοδος των παραγγελιών από το εξωτερικό (μειώθηκαν μόνο στην Ιρλανδία, τη Φινλανδία, τη Γερμανία, τη Δανία και το Ην.Βασίλειο). Η άνοδος στην ΕΕ ήταν επίσης αποτέλεσμα της βελτίωσης του δείκτη εμπιστοσύνης στις κατασκευές σε 5 χώρες (Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία και Φινλανδία). Ο δείκτης εμπιστοσύνης των καταναλωτών στην ΕΕ διατηρήθηκε στο επίπεδο του προηγούμενου μήνα, αυξήθηκε όμως στην Ευρωζώνη με άνοδο σε 5 χώρες (στην Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, την Ιταλία και την Ολλανδία).

Γενικά οι Ευρωπαίοι δεν αναμένουν σημαντική βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης το επόμενο δωδεκάμηνο, με εξαίρεση την Ελλάδα και τη Γαλλία ενώ οι προσδοκίες υποχώρησαν σημαντικά στην Πορτογαλία. Οι προσδοκίες για την απασχόληση υποχωρούν στην Πορτογαλία, τη Σουηδία και λιγότερο τη Δανία, βελτιώνονται στην Ελλάδα, τη Γαλλία και σε μικρότερο βαθμό στην Ιταλία και την Ολλανδία. Υποχωρεί ο δείκτης στο λιανικό εμπόριο στην ΕΕ, σταθερός στην Ευρωζώνη (ως αποτέλεσμα υποχώρησης στο Ην.Βασίλειο, την Αυστρία, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία). Υποχωρεί ο δείκτης στις υπηρεσίες στην ΕΕ, με άνοδο όμως στο Βέλγιο, την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Αυστρία, την Πορτογαλία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία.

Τίτλος Αρθρου:	Βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και την Ελλάδα
Εντυπο:	Βαρόμετρο
Ημερομηνία Εκδόσης:	4/6/2002

Αρθρογράφοι:

Επιτελείο ,

ευρωπαϊκή ένωση

Ξεκίνησε η διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης της ΕΕ

Ενδεικτικό της σπουδαιότητας που αποδίδουν τα κράτη-μέλη στις εργασίες της Συνέλευσης είναι και το γεγονός ότι τα περισσότερα στέλνουν στις εργασίες διακεκριμένους πολιτικούς. Έτσι, πρόεδρος της Συνέλευσης είναι ο Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν, ενώ αντιπρόεδροι ορίστηκαν οι πρώην πρωθυπουργοί της Ιταλίας, Τζουλιάνο Αμάτο και του Βελγίου, Ζαν-Λουκ Ντεάν.

Με τις καλύτερες προϋποθέσεις για να πετύχει στο έργο της, ξεκίνησε τις εργασίες στις 28 Φεβρουαρίου η Συνέλευση, που θα προετοιμάσει την αναθεώρηση της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για την τελευταία μεγάλη ευκαιρία επίτευξης των θεσμικών αλλαγών, που θα επιτρέψουν στην Κοινότητα να λειτουργήσει αποτελεσματικά μετά τη διεύρυνση του 2004.

Στη Συνέλευση λαμβάνουν μέρος 105 εκπρόσωποι των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των κυβερνήσεων και των κοινοβουλίων των 15 κρατών-μελών και των 13 υποψηφίων για ένταξη χωρών. Οι εργασίες μπορεί να ολοκληρωθούν επί ελληνικής προεδρίας, το πρώτο εξάμηνο του επόμενου έτους, αλλά σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από το τέλος του 2003. Η τελική εισήγηση που θα κάνει η Συνέλευση, θα αποτελέσει και τη βάση της Διακυβερνητικής Διάσκεψης, η οποία θα οδηγήσει και στις τελικές αποφάσεις.

Όπως δήλωσε ο πρόεδρος της Συνέλευσης Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εστέν, η ΕΕ βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι, όπου καλείται να πετύχει την αρμονική συμβίωση της εθνικής με την ευρωπαϊκή ταυτότητα. Τη δεκαετία του 1990 το σύνθημα που κυριαρχούσε ήταν ότι η Ευρώπη χρειάζεται μεγαλύτερη ενοποίηση, ενώ τώρα πρέπει να προσδιορίσουμε τα όρια της ενοποίησης,

τόνισε χαρακτηριστικά.

Σε πρώτη φάση τα μέλη της Συνέλευσης θα ακούσουν τους Ευρωπαίους πολίτες, οι οποίοι θα εκπροσωπηθούν από μη κυβερνητικές οργανώσεις, συνδικάτα κ.λπ. Στη διάρκεια αυτού του σταδίου αναμένεται να επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπήσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς, οι οποίες φέρουν τους πολίτες να ζητούν **μεγαλύτερη εναρμόνιση των πολιτικών** στους τομείς της απασχόλησης, της ασφάλειας, της αντιμετώπισης της λαθρομετανάστευσης και του περιβάλλοντος.

Παράλληλα, τα μέλη της Συνέλευσης θα αναζητήσουν απαντήσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν στη Δήλωση του Λάκεν. Τα ερωτήματα εμπίπτουν σε έξι μεγάλες ομάδες: θεμελιώδη ερωτήματα για τον ρόλο της Ευρώπης, κατανομή αρμοδιοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, απλοποίηση των οργάνων της Ένωσης, τρόπος λειτουργίας των θεσμικών οργάνων και δημοκρατική νομιμοποίησή τους, ενιαία φωνή για την Ευρώπη στις διεθνείς υποθέσεις και, τέλος, η προσέγγιση για ένα Σύνταγμα των Ευρωπαίων πολιτών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον πρόεδρο της Συνέλευσης, θα μελετηθούν τα ακόλουθα σχήματα:

- Η οργάνωση των Ευρωπαϊκών Οργάνων, όπως προκύπτει από τη Συνθήκη της Νίκαιας (Δεκέμβριος 2000).
- Το σχέδιο για μια Ευρώπη οργανωμένη γύρω από ένα **ομοσπονδιακό πρότυπο**.
- Το έγγραφο που καταρτίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον εκσυγχρονισμό της κοινοτικής μεθόδου.
- Οι λύσεις που προβάλλονται κάτω από τη σημαία της μιας «ομοσπονδίας εθνών κρατών». εάν, δηλαδή.

συνεπάγονται ή όχι τη δημιουργία ενός δεύτερου κοινοβουλευτικού σώματος.

Αφού ολοκληρωθεί αυτή η εξέταση, η Συνέλευση θα είναι σε θέση να ξεκινήσει το τελευταίο στάδιο των εργασιών της, που θα οδηγήσει στο κοινό σχέδιο με τις συστάσεις και βεβαίως την πρότασή της προς τα κράτη-μέλη.

Οι αποφάσεις για την αναθεώρηση της Συνθήκης λαμβάνονται με ομοφωνία των κρατών-μελών. Κατά συνέπεια, εάν οι 15 δεν μπορέσουν να αποφασίσουν τώρα, θα είναι πολύ δύσκολο να συμφωνήσουν μετά τη διεύρυνση, όταν η ΕΕ θα φτάσει τα 25 ή 27 κράτη-μέλη.

Ενδεικτικό της σπουδαιότητας που αποδίδουν τα κράτη-μέλη στις εργασίες της Συνέλευσης είναι και το γεγονός ότι τα περισσότερα στέλνουν στις εργασίες διακεκριμένους πολιτικούς. Έτσι, αντιπρόεδροι της Συνέλευσης ορίστηκαν οι πρώην πρωθυπουργοί της Ιταλίας, Τζουλιάνο Αμάτο και του Βελγίου, Ζαν-Λουκ Ντεάν, ενώ οι κυβερνήσεις στέλνουν από έναν εκπρόσωπο και τα εθνικά κοινοβούλια από δύο βουλευτές ή γερουσιαστές. Μεταξύ αυτών υπάρχουν στον κατάλογο 3 αντιπρόεδροι κυβερνήσεων, 15 εν ενεργεία και 26 πρώην υπουργοί, καθώς επίσης πρώην πρόεδροι θεσμικών οργάνων και επίτροποι.

Τα υποψήφια κράτη-μέλη θα συμμετέχουν με τον ίδιο αριθμό εκπροσώπων στις εργασίες της Συνέλευσης, αλλά δεν θα μπορούν να εμποδίζουν τη λήψη απόφασης σε περίπτωση που διαπιστώνεται συναίνεση μεταξύ των 15 κρατών-μελών.

**Τίτλος
Αρθρου:** Ξεκίνησε η διαδικασία αναθεώρηση της Συνθήκης της ΕΕ

Εντυπο: Επιλογή

**Ημερομηνία
Έκδοσης:** 1/4/2002

Αρθρογράφοι: Μπέλλος Νίκος.

Συνεδρίαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, των Διοικητών των Κεντρικών Τραπεζών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος
Βρυξέλλες, 3 Μαΐου 1998

Πρόεδρος : **κ. Gordon BROWN**
Υπουργός Οικονομικών του Ηνωμένου Βασιλείου

Οι κυβερνήσεις των κρατών μελών, οι Κεντρικές Τράπεζες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα εκπροσωπήθηκαν ως εξής :

Βέλγιο κ Philippe MAYSTADT κ Fons VERPLAETSE	Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης και Υπουργός Οικονομικών και Εξωτερικού Εμπορίου Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Δανία: κ Malene JELVED κ Bodil Nyboe ANDERSE	Υπουργός Εθνικής Οικονομίας Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας με βασιλικόδιάταγμα
Γερμανία: κ Theo WAIGEL κ Hans TIETMEYER	Ομοσπονδιακός Υπουργός Οικονομικών Πρόεδρος της Κεντρικής Τράπεζας
Ελλάς: κ Γιάννος ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Λουκάς Δ. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ
Ισπανία: κ Rodrigo de RATO y FIGAREDO κ Luis Angel ROJO	Αντιπρόεδρος και Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Γαλλία: κ Dominique STRAUSS-KAHN κ Jean-Claude TRICHET	Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Βιομηχανίας Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Ιρλανδία: κ Charlie MCCREEVY κ Maureen O'CONNELL	Υπουργός Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Ιταλία: κ Carlo Azeglio CIAMPI κ Vincenzo VISCO κ Antonio FAZIO	Υπουργός Θησαυροφυλακίου Υπουργός Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Λουξεμβούργο: κ Jean-Claude JUNCKER κ Robert GOEBBELS κ Jean GUILL	Πρωθυπουργός και Υπουργός Οικονομικών Υπουργός Εθνικής Οικονομίας Διευθυντής του Νομισματικού Ινστιτούτου του Λουξεμβούργου
Αυστρία: κ Rudolf EDLINGER κ Klaus LIEBSCHER	Ομοσπονδιακός Υπουργός Οικονομικών Πρόεδρος της Κεντρικής Τράπεζας
Κάτω Χώρες: κ Gerrit ZALM κ Arnout H.E.M. WELLINK	Υπουργός Οικονομικών Πρόεδρος της Κεντρικής Τράπεζας
Πορτογαλία: κ António de SOUSA FRANCO κ António José FERNANDES de SOUSA	Υπουργός Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Φινλανδία: κ Sauli NIINIST κ Sirka H.M. LINEN	Υπουργός Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Σουηδία: κ Erik SBRINK κ Urban B. CKSTR M	Υπουργός Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας
Ηνωμένο Βασίλειο: κ Gordon BROWN κ Eddy GEORGE	Υπουργός Οικονομικών Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας

Επιτροπή:
κ Jacques SANTER
κ Yves-Thibault de SILGUY Μέλος

Πρόεδρος

Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ιδρυμα:
κ Wim DUISENBERG

Πρόεδρος

Συμμετέχει επίσης:
Sir Nigel WICKS

Πρόεδρος της Νομισματικής Επιτροπής

ΚΟΙΝΟ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ¹ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

Σύμφωνα με το άρθρο 109 Α (4) της Συνθήκης, οι αμετάκλητες ισοτιμίες μετατροπής για το ευρώ θα υιοθετηθούν από το Συμβούλιο, μετά από προτάση της Επιτροπής και κατόπιν διαβουλεύσης με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), κατά την πρώτη ημέρα του Τρίτου Σταδίου, δηλ. την 1η Ιανουαρίου 1999.

Προς τον σκοπό καθοδήγησης των αγορών κατά την πορεία προς το Τρίτο Στάδιο, οι Υπουργοί των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα, οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών αυτών των κρατών μελών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα (ΕΝΙ) συμφώνησαν ως προς τη μέθοδο καθορισμού των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ κατά την ημερομηνία έναρξης του Τρίτου Σταδίου.

Οι τρέχουσες διμερείς κεντρικές ισοτιμίες του ΕΝΣ των νομισμάτων των κρατών μελών, τα οποία, κατά την πρώτη ημέρα του Τρίτου Σταδίου θα υιοθετήσουν το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα, θα χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ. Αυτές οι ισοτιμίες είναι συνεπείς με βασικά οικονομικά δεδομένα και συμβατές με διατηρήσιμη σύγκλιση ανάμεσα στα κράτη μέλη τα οποία θα συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ. Οι Κεντρικές Τράπεζες των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα πρόκειται να εξασφαλίσουν μέσω των κατάλληλων τεχνικών αγοράς ότι την 31 Δεκεμβρίου 1998 οι αγοραίες συναλλαγματικές ισοτιμίες, οι οποίες θα καταγραφούν σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία συνεννόησης που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των ημερήσιων συναλλαγματικών ισοτιμιών της επίσημης ΕΝΜ (ΕCΥ), θα είναι ίσες προς τις διμερείς κεντρικές ισοτιμίες του ΕΝΣ, όπως παρατίθενται στον επισυναπτόμενο πίνακα του πλέγματος των διμερών ισοτιμιών.

Η διαδικασία που συμφωνήθηκε από όλα τα μέρη αυτού του κοινού ανακοινωθέντος θα εξασφαλίσει ότι η υιοθέτηση των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ δεν πρόκειται απ' εαυτής, όπως απαιτείται από το άρθρο 109 Α (4) της Συνθήκης, να τροποποιήσει την εξωτερική αξία της ΕΝΜ (ΕCΥ), η οποία θα αντικατασταθεί σε αντιστοιχία 1:1 από το ευρώ. Το επισυναπτόμενο παράρτημα παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες ως προς αυτή τη διαδικασία. Οι τελικές επίσημες συναλλαγματικές ισοτιμίες της ΕΝΜ (ΕCΥ) οι οποίες θα υπολογισθούν κατ' αυτό τον τρόπο και θα ανακοινωθούν την 31η Δεκεμβρίου 1998, θα προταθούν από την Επιτροπή για υιοθέτηση από το Συμβούλιο κατά την πρώτη ημέρα του Τρίτου Σταδίου, δηλ. την 1η Ιανουαρίου 1999, ως αμετάκλητες ισοτιμίες μετατροπής για το ευρώ έναντι των συμμετεχόντων νομισμάτων.

Σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο για τη χρήση του ευρώ, από τη στιγμή που θα υιοθετηθεί η αμετάκλητη ισοτιμία μετατροπής για το ευρώ για κάθε συμμετέχον νόμισμα, αυτή θα είναι η τιμή μετατροπής που θα χρησιμοποιείται για μετατροπές προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση μεταξύ του ευρώ και της εθνικής νομισματικής μονάδας καθώς και για μετατροπές μεταξύ των εθνικών νομισματικών μονάδων.

---

¹ Κοινό ανακοινωθέν των 11 χωρών που συμμετέχουν στο ευρώ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος.

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΜΣΙ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

	DEM 100 =	BEF/LUF 100 =	ESP 100 =	FRF 100 =	IEP 1 =	ITL 1000 =	NLG 100 =	ATS 100 =	PTE 100 =	FIM 100 =
ΓΕΡΜΑΝΙΑ: DEM										
ΒΕΛΓΙΟ/ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ: BEF/LUF	2062.55									
ΙΣΠΑΝΙΑ: ESP	8507.22	412.462								
ΓΑΛΛΙΑ: FRF	335.386	16.2608	3.94237							
ΙΡΛΑΝΔΙΑ: IEP	40.2676	1.95232	0.473335	12.0063						
ΙΤΑΛΙΑ: ITL	99000.2	4799.90	1163.72	29518.3	2458.56					
ΟΛΛΑΝΔΙΑ: NLG	112.674	5.46285	1.32445	33.5953	2.79812	1.13812				
ΑΥΣΤΡΙΑ: ATS	703.552	34.1108	8.27006	209.774	17.4719	7.10657	624.415			
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: PTE	10250.5	496.984	120.492	3056.34	254.560	103.541	9097.53	1456.97		
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ: FIM	304.001	14.7391	3.57345	90.6420	7.54951	3.07071	269.806	43.2094	2.96571	

Παράρτημα

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΩΝ ΙΣΟΤΙΜΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

1. Γιατί μπορούν να ανακοινωθούν μόνον διμερείς ισοτιμίες :

Το άρθρο 109 Λ (4) της Συνθήκης προβλέπει ότι οι ισοτιμίες με τις οποίες το ευρώ θα αντικαταστήσει τα νομίσματα που συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ θα υιοθετηθούν στην αρχή του Τρίτου Σταδίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, δηλ. την 1η Ιανουαρίου 1999. Η υιοθέτηση των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ δεν θα πρέπει αφεαυτή να τροποποιήσει την εξωτερική αξία της επίσημης ENM (ECU). Παρομοίως, το άρθρο 2 του Κανονισμού του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1997, επί ορισμένων διατάξεων σχετιζόμενων με την εισαγωγή του ευρώ, ορίζει ότι κάθε αναφορά σε νομικό κείμενο στην επίσημη ENM (ECU) θα αντικατασταθεί από μία αναφορά στο ευρώ, με βάση τη σχέση ένα ευρώ προς μία ENM (ECU). Επομένως, οι αμετάκλητες ισοτιμίες μετατροπής για το ευρώ θα πρέπει να ταυτίζονται με την αξία της επίσημης ENM (ECU) εκφρασμένης σε μονάδες των συμμετεχόντων νομισμάτων την 31η Δεκεμβρίου 1998.

Εφόσον η ENM (ECU) είναι ένα καλάθι νομισμάτων, το οποίο περιλαμβάνει την κορώνα Δανίας, τη δραχμή και τη λίρα Αγγλίας¹, δεν είναι δυνατό να ανακοινωθούν πριν από το τέλος του 1998 οι αμετάκλητες ισοτιμίες μετατροπής με βάση τις οποίες το ευρώ θα αντικαταστήσει τα συμμετέχοντα νομίσματα. Ωστόσο, είναι δυνατόν να ανακοινωθούν οι διμερείς ισοτιμίες των νομισμάτων που συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν την 31 Δεκεμβρίου 1998 στον υπολογισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών της επίσημης ENM (ECU) και κατά τον ίδιο τρόπο στον υπολογισμό των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ για αυτά τα νομίσματα.

2. Οι διμερείς ισοτιμίες που θα χρησιμοποιηθούν στον καθορισμό των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ

Για τα νομίσματα που συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ, οι παρούσες διμερείς κεντρικές ισοτιμίες του ΜΣΙ θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό των τελικών επίσημων συναλλαγματικών ισοτιμιών της ENM (ECU) που θα υιοθετηθούν από το Συμβούλιο ως οι αμετάκλητες ισοτιμίες μετατροπής για το ευρώ την πρώτη ημέρα του Τρίτου Σταδίου, δηλ. την 1η Ιανουαρίου 1999. Ο πίνακας που επισυνάπτεται στο κοινό ανακοινωθέν περιέχει αυτές τις ισοτιμίες. Προκειμένου να αποφευχθούν μικρές αριθμητικές ασυνέπειες, προκαλούμενες από αντίστροφους υπολογισμούς, ο πίνακας περιλαμβάνει μία μόνο διμερή ισοτιμία για κάθε ζεύγος νομισμάτων, η οποία θα εφαρμόζεται για τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί την 31 Δεκεμβρίου 1998, όπως περιγράφεται παρακάτω.

3. Υπολογισμός της συναλλαγματικής ισοτιμίας της επίσημης ENM (ECU) την 31 Δεκεμβρίου 1998

¹ Νομίσματα του καλάθιού της ENM τα οποία δεν συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ.

Για τον υπολογισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών της επίσημης ENM (ECU) την 31η Δεκεμβρίου 1998, θα χρησιμοποιηθεί η συνήθης ημερήσια διαδικασία συνεννόησης. Σύμφωνα με αυτή τη διαδικασία, οι κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών συνεννοούνται καθορίζοντας την αντιστοιχία του νομίσματος τους έναντι του δολλαρίου ΗΠΑ. Τρία βήματα μπορούν να διακριθούν.

Βήμα 1ο: Καθορισμός των κατόπιν συνεννόησης συναλλαγματικών ισοτιμιών των νομισμάτων της ΕΕ έναντι του δολλαρίου ΗΠΑ

Στις 11:30 π.μ. (Ώρα Κεντρικής Ευρώπης), οι κεντρικές τράπεζες της ΕΕ, περιλαμβανομένων και αυτών των οποίων τα νομίσματα δεν συμμετέχουν στο καλάθι της ENM (ECU), γνωρίζουν καθεμιά στις άλλες, στο πλαίσιο μίας τηλεδιάσκεψης, τη συναλλαγματική ισοτιμία των αντιστοιχών νομισμάτων τους ως προς το δολλάριο ΗΠΑ. Αυτές οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, καταγράφονται ως διακριτές αξίες κείμενες εντός των ορίων των αγοραίων τιμών προσφοράς και ζήτησης. Ενώ, κατά κανόνα, οι διακριτές αξίες είναι ίσες με τις μέσες τιμές που προκύπτουν από τις τιμές προσφοράς και ζήτησης, οι κεντρικές τράπεζες της ΕΕ, όπως είναι επιτρεπτό από την τρέχουσα διαδικασία συνεννόησης, θα λάβουν υπόψη τους την ανάγκη να προσδιοριστούν συναλλαγματικές ισοτιμίες εκφρασμένες με έξι σημαντικά ψηφία, όπως θα συμβεί με τις ισοτιμίες που θα προανακοινωθούν. Οι διμερείς ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων που συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ που προκύπτουν από την "διασταύρωση"² των αντίστοιχων ισοτιμιών του δολλαρίου που καταγράφονται από τις επιμέρους κεντρικές τράπεζες της ΕΕ, θα είναι ίσες με της προ-ανακοινούμενες διμερείς κεντρικές ισοτιμίες του ΜΣΙ, μέχρι και το έκτο ψηφίο. Οι κεντρικές τράπεζες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ παραμένουν έτοιμες να εξασφαλίσουν αυτή την ισότητα, αν χρειαστεί, με τη χρήση κατάλληλων τεχνικών αγοράς.

Βήμα 2: Υπολογισμός της συναλλαγματικής ισοτιμίας της επίσημης ENM (ECU) έναντι δολλαρίου ΗΠΑ

Οι ισοτιμίες όπως καταγράφονται από τις κεντρικές τράπεζες της ΕΕ, ακολούθως διαβιβάζονται από την Εθνική Τράπεζα του Βελγίου στην Επιτροπή, η οποία τις χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών της επίσημης ENM (ECU). Η συναλλαγματική ισοτιμία USD/ECU (εκφρασμένη ως $1\text{ECU} = x\text{USD}$) προκύπτει με την άθροιση των ισοδυνάμων σε δολларία ποσών κάθε εθνικού νομίσματος που συνθέτουν την ENM (ECU).

Βήμα 3: Υπολογισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών της επίσημης ENM (ECU) έναντι των νομισμάτων της ΕΕ που συμμετέχουν στην περιοχή του ευρώ

Οι επίσημες συναλλαγματικές ισοτιμίες της ENM (ECU) έναντι των νομισμάτων της ΕΕ υπολογίζονται πολλαπλασιάζοντας τη συναλλαγματική ισοτιμία USD/ECU με τις αντίστοιχες συναλλαγματικές ισοτιμίες του δολλαρίου έναντι των εθνικών νομισμάτων. Αυτός ο υπολογισμός γίνεται για όλα τα νομίσματα της ΕΕ, και όχι μόνο για αυτά που συμμετέχουν στο καλάθι της ENM (ECU).

Αυτές οι συναλλαγματικές ισοτιμίες της ENM (ECU) στρογγυλοποιούνται στο έκτο σημαντικό ψηφίο. Ακριβώς η ίδια μέθοδος υπολογισμού, συμπεριλαμβανομένης και της συνθήκης στρογγυλοποίησης, θα χρησιμοποιηθεί

² Για παράδειγμα, $\text{FRF/DEM} = \text{FRF/USD} : \text{DEM/USD}$.

στον προσδιορισμό των αμετάκλητων ισοτιμιών μετατροπής για το ευρώ για τα νομίσματα της ζώνης του ευρώ.

Για επεξηγηματικούς λόγους, ο υπολογισμός της επίσημης συναλλαγματικής ισοτιμίας της ENM (ECU) έναντι όλων των άλλων νομισμάτων της ΕΕ την 31η Δεκεμβρίου 1997 παρατίθεται παρακάτω.

	Βήμα 1		Βήμα 2	Βήμα 3
	Ποσό μονάδων Εθνικού νομίσματος στο καλάθι της ENM (ECU) 1997 (α)	Συναλλαγματική ισοτιμία δολλαρίου ΗΠΑ στις 31 Δεκεμβρίου (β)	Ισοδύναμο σε δολάρια του ποσού του εθνικού νομίσματος (c) = (α):(β)	Συναλλαγματική ισοτιμία της ENM (ECU) (d) = (USD/ECU)* (β)
DEM	0.6242	1.7898	0.3487541	1.97632
BEF	3.301	36.92	0.0894095	40.7675
LUF	0.130	36.92	0.0035211	40.7675
NLG	0.2198	2.0172	0.1089629	2.22742
DKK	0.1976	6.8175	0.0289842	7.52797
GRD	1.440	282.59	0.0050957	312.039
ITL	151.8	1758.75	0.0863113	1942.03
ESP	6.885	151.59	0.0454186	167.388
PTE	1.393	183.06	0.0076095	202.137
FRF	1.332	5.9881	0.2224412	6.61214
GBP	0.08784	1.6561	0.1454718 @	0.666755
IEP	0.008552	1.4304	0.0122328 @	0.771961
			USD/ECU 1.1042128 *	
FIM		5.4222		5.98726
ATS		12.59		13.9020
SEK		7.9082		8.73234

@ Η συναλλαγματική ισοτιμία του δολλαρίου έναντι της GBP και IEP ορίζεται ως ο αριθμός δολλαρίων έναντι κάθε μονάδας νομίσματος αντί του αριθμού νομισματικών μονάδων ανά δολάριο. Η στήλη (γ) συνεπώς υπολογίζεται για κάθε ένα από αυτά τα δύο νομίσματα πολλαπλασιάζοντας τις αξίες της στήλης (α) με αυτές της στήλης (β), και της στήλης (δ) διαιρώντας το ισοδύναμο της ENM (ECU) σε δολάρια (δηλ. USD/ECU) με την ισοτιμία της στήλης (β).

* Υπάρχει διαφορά μίας μονάδας (δηλ. 1.1042128 αντί του 1.1042127) στο τελευταίο σημαντικό ψηφίο γιατί τα ισοδύναμα δολλαρίου των ποσών εθνικού νομίσματος εμφανίζονται κατόπιν στρογγυλοποίησης στο 7ο δεκαδικό ψηφίο, ενώ ένας απεριόριστος αριθμός ψηφίων χρησιμοποιείται για υπολογιστικούς σκοπούς.

Σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο για τη χρήση του ευρώ, από τη στιγμή που υιοθετηθεί η αμετάκλητη ισοτιμία μετατροπής για το ευρώ για κάθε συμμετέχον νόμισμα, αυτή θα είναι η μόνη τιμή μετατροπής που θα χρησιμοποιείται για μετατροπές προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση μεταξύ του ευρώ και της εθνικής νομισματικής μονάδας καθώς και για μετατροπές μεταξύ των εθνικών νομισματικών μονάδων.

Λόγω της στρογγυλοποίησης, οι διμερείς ισοτιμίες που είναι δυνατό να εξαχθούν έμμεσα από τη μετατροπή των ισοτιμιών του ευρώ ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται πάντοτε, μέχρι και το τελευταίο (έκτο) σημαντικό ψηφίο, προς τις προανακοινωθείσες διμερείς κεντρικές ισοτιμίες του ΜΣΙ, όπως αυτές αναφέρονται στο κοινό ανακοινωθέν.

Οι τρίτες χώρες εξοικειώνονται με το ευρώ

Το ευρώ διατίθεται πλέον και από τράπεζες και γραφεία συναλλάγματος τρίτων χωρών όπου το νέο νόμισμα προκαλεί μεγάλο ενδιαφέρον. Η εισαγωγή του νέου νομίσματος σημειώνει μεγάλες προόδους στη ζώνη του ευρώ. Σε δύο χώρες η μετάβαση έχει σχεδόν ολοκληρωθεί (Κάτω Χώρες και Ιρλανδία).

Σύμφωνα με πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν από σαράντα περίπου χώρες, τα χαρτονομίσματα ευρώ διατίθενται παντού, σε τράπεζες και γραφεία συναλλάγματος. Πολλοί καταναλωτές των χωρών αυτών έδειξαν ενδιαφέρον για το νέο ευρωπαϊκό νόμισμα και προσπάθησαν να το προμηθευτούν. Στο ευρώ επιφυλάχθηκε θετικότητα υποδοχή, ιδίως στις υποψήφιες χώρες. Στα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη, πολλά καταστήματα - ιδίως σε τουριστικές και παραμεθόριες περιοχές - εξήγγειλαν ότι θα δέχονται πληρωμές σε μετρητά ευρώ.

Στη ζώνη του ευρώ, οι διαδικασίες προσαρμογής στο νέο νόμισμα εντείνονται. Όλες οι ΑΤΜ παρέχουν ευρώ. Η χρήση του νέου νομίσματος στις συναλλαγές με μετρητά συνεχίζει την ανοδική της πορεία. Στις Κάτω Χώρες και την Ιρλανδία, η προσαρμογή στο νέο νόμισμα έχει σχεδόν ολοκληρωθεί ενώ η κυκλοφορία του εθνικού νομίσματος είναι πλέον υποτυπώδης. Το ίδιο πρέπει να συμβεί και στα υπόλοιπα συμμετέχοντα κράτη μέλη μέχρι τα τέλη της εβδομάδας αυτής. Μέχρι τα τέλη του μήνα, όλα τα αυτόματα μηχανήματα και συσκευές που λειτουργούν με κερματοδέκτη θα δέχονται, κατά κανόνα, ευρώ.

Σε πολλά από τα συμμετέχοντα κράτη, η κατάσταση εξακολουθεί να είναι αρκετά τεταμένη, όσον αφορά τις χρηματοπροσβολές. Η εντονότερη ζήτηση για ευρώ σε συνδυασμό με την ταχύτερη επιστροφή των παλαιών εθνικών νομισματικών μονάδων δημιουργεί προβλήματα αποθήκευσης ιδίως όσον αφορά τα εθνικά κέρματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμφόρηση στις αποθήκες προκαλεί καθυστερήσεις στην ανάληψη μετρητών στις τράπεζες και τα καταστήματα. Το πρόβλημα, ωστόσο, θα λυθεί από μόνο του τις επόμενες ημέρες : το εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό πληρωμών σε ευρώ από τους καταναλωτές θα έχει ως συνέπεια τη μείωση των αναγκών επανεφοδιασμού των καταστημάτων με ευρώ (καθώς και των τραπεζών, με την εισροή καταθέσεων σε ευρώ από μέρους των καταστημάτων), με αποτέλεσμα να καταστεί δυνατή η πραγματοποίηση χρηματοπροσβολών για την μεταφορά παλαιών εθνικών νομισματικών μονάδων.

Οι ουρές στα καταστήματα είναι κανονικές ενώ παρουσιάζουν σημαντική μείωση στις τράπεζες εξαιτίας της επιστροφής των Ευρωπαίων στις εργασίες τους μετά τις διακοπές των εορτών, πράγμα το οποίο, εξ ορισμού, περιορίζει τις δυνατότητες προσέλευσης στις θυρίδες των τραπεζών. Τα προβλήματα εφοδιασμού των καταστημάτων με ευρώ σχεδόν εξαλείφθηκαν χάρη στην ανακύκλωση των χαρτονομισμάτων και των κερμάτων που χρησιμοποιούν οι καταναλωτές για τις αγορές τους.

P T

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Δ.Δ.&Α.
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΤΟΠ. ΑΥΤ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΤΑ
ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 27
Ταχ. Κωδ.: 10183 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Α. Βλασιδου
Τηλέφωνο: 3234127
FAX: 3239091

Αθήνα 12 Ιουλίου 2001

Αριθμ. Πρωτ.: οικ. 25918

ΠΡΟΣ: Τις Περιφέρειες του Κρατους
α) κ.κ. Γεν. Γραμματείς
β) Δ/νσεις Αυτ/σης & Αποκσης
έδρες τους
γ) Δ/νσεις Τοπ. Αυτ/σης & Δ/σης
έδρες τους στους Νομούς

Εγκύκλιος: 16

ΘΕΜΑ: Μετατροπές από δραχμές σε ευρώ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 2842/2000(ΦΕΚ 207/Α /27-9-2000) από 1-1-2001 το ευρώ είναι το νόμισμα της χώρας μας και από 1-1-2002 θα κυκλοφορήσει σε φυσική μορφή (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) και στις 12 χώρες μέλη της ζώνης ευρώ.

Προς αποφυγή προβλημάτων κατά την εισαγωγή του νέου νομίσματος θα θέλαμε να σας επισημάνουμε τα εξής:

Η μετατροπή και η στραγγυλοποίηση των αξιών από δραχμές σε ευρώ θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του προσαναφθεθέντος νόμου

Εάν απαιτείται μικρή αναπροσαρμογή του προκύπτοντος ποσού σε ευρώ για λόγους χρηστικότητας, η αναπροσαρμογή αυτή θα γίνεται προς τα κάτω δηλ. προς όφελος του πολίτη.

Ιδιαίτερως εφιστούμε την προσοχή σας, ώστε να μην αξιοποιηθεί η εισαγωγή του νέου νομίσματος, ως ευκαιρία για οποιαδήποτε αύξηση δημοτικών τελών φόρων δικαιωμάτων, εισφορών ή παραβόλων.

Επομένως θεωρούμε σκόπιμο, οποιαδήποτε απόφαση για αναπροσαρμογή τους, να προγραμματιστεί για το επόμενο έτος

Για το σκοπό αυτό οι σχετικές αποφάσεις των Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων, θα πρέπει να ελεγχονται με ιδιαίτερη επιμέλεια ως προς τη νομιμότητά τους και όταν είναι αναγκαίο να παραπέμπονται στην Επιτροπή του άρθρου 7 του Ν 2839/2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Η παρούσα εγκύκλιος παρακαλούμε να κοινοποιηθεί στους ΟΤΑ της περιοχής ευθύνης σας, καθώς και στις οικείες Επιτροπές του άρθρου 7 του Ν. 2839/2000 αποστέλλοντας μας αντιγραφο του σχετικού εγγράφου σας με το οποίο θα λάβουν γνώση του περιεχομένου της.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- 1 Γραφείο κ^{ος} Υπουργού
(επί Α Π 1128/13-6-2001 σχετικού)
- 2 Γραφείο Υφυπουργού κ^{ος} Κ. Κίσιση
(επί Α Π 1038/18-6-2001 σχετικού)
- 3 Γραφείο κ^{ος} Γενικού Γραμματέα
- 4 κ^{ος} Γεν. Δ/ντρια Τοπ. Αυτ/σης
- 5 κ^{ος} Γεν. Δ/ντη
Ανοπτυξιακών Προγραμμάτων
- 6 Δ/ση Οικονομικών ΟΤΑ
(Τμήμα Φορολογικό σε 8 αντίγραφα)
- 7 Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΟΤΑ

15

Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 22.10.2001
COM(2001) 600 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**σχετικά με την προστασία του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά την
παράσταση της κοινής όψης των κερμάτων ευρώ**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

σχετικά με την προστασία του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά την παράσταση της κοινής όψης των κερμάτων ευρώ

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για την εισαγωγή του ευρώ ((ΕΚ) αριθ. 974/98)¹ τα κέρματα σε ευρώ θα τεθούν σε κυκλοφορία την 1η Ιανουαρίου 2002.

Η ονομαστική αξία και οι τεχνικές προδιαγραφές της πρώτης σειράς των κερμάτων ευρώ καθορίστηκαν σε κανονισμό του Συμβουλίου της 3ης Μαΐου 1998 ((ΕΚ) αριθ. 975/98)². Στη συνέχεια, η Επιτροπή ενέκρινε στις 29 Ιουλίου 1998, πρόταση με την οποία τροποποιείται ελαφρά ο εν λόγω κανονισμός λόγω των νέων εξελίξεων. Η πρώτη σειρά κερμάτων ευρώ θα περιλαμβάνει οκτώ ονομαστικές αξίες: 1, 2, 5, 10, 20, 50 λεπτά και 1 και 2 ευρώ.

Την άνοιξη του 1996 τα κράτη μέλη αποφάσισαν ότι τα κέρματα ευρώ θα έχουν μία κοινή και μία εθνική όψη και έδωσαν εντολή στην Επιτροπή να οργανώσει διαγωνισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την επιλογή της παράστασης στην κοινή όψη των κερμάτων ευρώ. Τον Ιούνιο του 1997 οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων επέλεξαν τις βραβευθείσες παραστάσεις του ευρωπαϊκού διαγωνισμού για το σχεδιασμό των κερμάτων.

Όπως προβλέπεται στον κανονισμό του διαγωνισμού, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τις βραβευθείσες παραστάσεις εκχωρήθηκαν από τον καλλιτέχνη στην Επιτροπή.

Στην παρούσα ανακοίνωση η Επιτροπή εκθέτει τις ρυθμίσεις όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και το ισχύον καθεστώς αναπαραγωγής.

1. ΚΑΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά την παράσταση στην κοινή όψη των κερμάτων ευρώ ανήκει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα που εκπροσωπείται από την Επιτροπή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκχωρήσει σε κάθε ένα από τα κράτη μέλη που υιοθετούν το ευρώ όλα τα κοινοτικά δικαιώματα όσον αφορά την επικράτειά του. Η Επιτροπή θα εκχωρήσει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και σε κάθε άλλο κράτος μέλος που θα υιοθετήσει το ευρώ.

2. ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Το ακόλουθο κοινό καθεστώς αναπαραγωγής θα εφαρμοστεί από την Επιτροπή και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη όσον αφορά την εδαφική τους επικράτεια.

Η αναπαραγωγή του συνόλου ή τμήματος της παράστασης στην κοινή όψη των κερμάτων ευρώ επιτρέπεται, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικασία, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

---

1 ΕΕ L 139 της 11.05.1998

2 ΕΕ L 139 της 11.05.1998

- Για φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής, ταινίες, απεικονίσεις και γενικά κάθε αναπαραγωγή σε επίπεδη επιφάνεια (χωρίς ανάγλυφο), εφόσον αυτή παραμένει πιστή στο πρωτότυπο και δεν χρησιμοποιείται δυσφημιστικά ή κατά τρόπο που να επηρεάζει αρνητικά την εικόνα του ευρώ.
- Για κάθε ανάγλυφη αναπαραγωγή σε αντικείμενα, με εξαίρεση τα κέρματα, τα μετάλλια και τις "μάρκες" ή οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο που ενδέχεται από λάθος να εκληφθεί ως κέρμα.
- Για αναπαραγωγή σε "μάρκες" από μαλακά υλικά ή πλαστικό, υπό τον όρο ότι το μέγεθός τους είναι κατά 50% μεγαλύτερο ή μικρότερο από αυτό των πραγματικών κερμάτων.

Η αναπαραγωγή σε μετάλλια και "μάρκες" από μέταλλο ή σε οποιοδήποτε άλλο μεταλλικό αντικείμενο που ενδέχεται να εκληφθεί ως πραγματικό νόμισμα δεν επιτρέπεται.

Για κάθε άλλη αναπαραγωγή του συνόλου ή τμήματος της παράστασης στην κοινή όψη των κερμάτων ευρώ πρέπει να χορηγείται ρητή έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην περίπτωση των μη συμμετεχόντων κρατών μελών, και από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο έχει εκχωρηθεί το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας στην περίπτωση των συμμετεχόντων κρατών μελών. (Ο κατάλογος των αρμόδιων αρχών που στα συμμετέχοντα κράτη μέλη επισυνάπτεται ως παράρτημα Ι)

Οι αιτήσεις για τη χορήγηση αδειάς που απευθύνονται προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αποστέλλονται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων.

3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα μεριμνούν για την εφαρμογή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας εντός της εδαφικής τους επικράτειας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τηρώντας το καθεστώς αναπαραγωγής που περιγράφεται ανωτέρω. Η Επιτροπή θα μεριμνά για την προστασία του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας στα μη συμμετέχοντα κράτη μέλη και τις τρίτες χώρες σύμφωνα με τη σχετική εθνική νομοθεσία.

Εάν η Επιτροπή ή οι εθνικοί φορείς στους οποίους έχουν εκχωρηθεί τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας διαπιστώσουν τη μη εγκεκριμένη αναπαραγωγή στην εδαφική τους επικράτεια, λαμβάνουν άμεσα μέτρα με σκοπό η εν λόγω αναπαραγωγή να σταματήσει ή να αποσυρθεί από την κυκλοφορία. Η Επιτροπή ή τα κράτη μέλη (στην περίπτωση των συμμετεχόντων κρατών μελών) ενδέχεται να κινηθούν διαδικασία αστικού ή ποινικού δικαίου, σύμφωνα με την αντίστοιχη εθνική νομοθεσία, κατά του προσώπου που είναι υπεύθυνο για την αναπαραγωγή.

Η Επιτροπή προτίθεται να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Για το σκοπό αυτό τα κράτη μέλη καλούνται να ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε μέτρο που λαμβάνουν σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και την εφαρμογή των κανόνων αναπαραγωγής.

4. ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Όταν τα κέρματα ευρώ τεθούν σε κυκλοφορία την 1η Ιανουαρίου 2002, η Επιτροπή προτίθεται να επανεξετάσει την εφαρμογή των κανόνων που περιγράφονται ανωτέρω. Το παρόν καθεστώς ενδέχεται να προσαρμοστεί στο μέλλον βάσει της αποκτηθείσας πείρας.

Παράρτημα Ι

Κατάλογος των αρχών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 της ανακοίνωσης

ΒΕΛΓΙΟ:	Ministère des Finances – Administration de la Trésorerie Υπουργείο Οικονομικών - Υπηρεσία Δημόσιου Ταμείου
ΓΕΡΜΑΝΙΑ:	Bundesministerium der Finanzen Υπουργείο Οικονομικών
ΕΛΛΑΔΑ:	Υπουργείο Οικονομικών - Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΙΣΠΑΝΙΑ:	Dirección General del Tesoro y Política Financiera Γενική Διεύθυνση Δημόσιου Ταμείου και Δημοσιονομικής πολιτικής
ΓΑΛΛΙΑ:	Direction des Monnaies et médailles – Ministère de l'Économie des Finances et de l'Industrie de la République Française Διεύθυνση νομισμάτων και μεταλλίων - Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Βιομηχανίας της Γαλλικής Δημοκρατίας
ΙΡΛΑΝΔΙΑ:	Minister for Finance of Ireland Υπουργείο Οικονομικών
ΙΤΑΛΙΑ:	Ministero dell' Economia e delle Finanze Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ:	Ministère des Finances - Service de la Trésorerie Υπουργείο Οικονομικών - Υπηρεσία Δημόσιου Ταμείου
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ:	Ministerie van Financiën - Directie Binnenlands Geldwezen Υπουργείο Οικονομικών - Διεύθυνση Εθνικής Οικονομίας και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων
ΑΥΣΤΡΙΑ:	Münze Österreich AG Ανώνυμη εταιρεία
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ:	Imprensa Nacional – Casa da Moeda Εθνικό Τυπογραφείο - Νομισματοκοπείο
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ:	Valtiovarainministeriö Υπουργείο Οικονομικών

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 19ης Ιουνίου 2000

σύμφωνα με το άρθρο 122 παράγραφος 2 της συνθήκης για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από την Ελλάδα από την 1η Ιανουαρίου 2001

(2000/427/ΕΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 122 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,την έκθεση της Επιτροπής⁽²⁾,την έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας⁽³⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

τις συζητήσεις του Συμβουλίου, το οποίο συνήλθε με τη σύνθεση αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) άρχισε την 1η Ιανουαρίου 1999. Το Συμβούλιο, όταν συνήλθε στις Βρυξέλλες στις 3 Μαΐου 1998, με τη σύνθεση αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, αποφάσισε ότι το Βέλγιο, η Γερμανία, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, η Αυστρία, η Πορτογαλία και η Φινλανδία πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος από την 1η Ιανουαρίου 1999⁽⁴⁾.
- (2) Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του πρωτοκόλλου για ορισμένες διατάξεις που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη, το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε στο Συμβούλιο ότι δεν σκοπεύει να μεταβεί στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ την 1η Ιανουαρίου 1999. Η γνωστοποίηση αυτή δεν έχει μεταβληθεί. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του πρωτοκόλλου σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη Δανία, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη, και την

απόφαση των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων στο Εδιμβούργο το Δεκέμβριο του 1992, η Δανία γνωστοποίησε στο Συμβούλιο ότι δεν θα συμμετάσχει στο τρίτο στάδιο της ΟΝΕ. Η Δανία δεν ζήτησε να κινηθεί η διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 122 παράγραφος 2 της συνθήκης.

- (3) Δυνάμει της απόφασης 1998/317/ΕΚ, η Ελλάδα και η Σουηδία έχουν παρέκκλιση όπως ορίζεται στο άρθρο 122 της συνθήκης.
- (4) Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ιδρύθηκε την 1η Ιουλίου 1998. Το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα αντικαταστάθηκε από ένα μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών η δημιουργία του οποίου συμφωνήθηκε με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1997, για τη θέσπιση ενός μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης⁽⁵⁾. Οι διαδικασίες για ένα μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών στο τρίτο στάδιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΜΣΙ II) καθορίστηκαν με τη συμφωνία, της 1ης Σεπτεμβρίου 1998, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών εκτός ζώνης ευρώ για τη θέσπιση των λειτουργικών διαδικασιών του μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά το τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης⁽⁶⁾.
- (5) Το άρθρο 122 παράγραφος 2 της συνθήκης ορίζει τις διαδικασίες για την κατόργηση της παρέκκλισης των οικείων κρατών μελών. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια η οποιοδήποτε κράτος μέλος με παρέκκλιση, η Επιτροπή και η ΕΚΤ υποβάλλουν έκθεση στο Συμβούλιο σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 121 παράγραφος 1 της συνθήκης. Αυτές οι εκθέσεις πρέπει να καταρτισθούν το 2000. Η Ελλάδα υπέβαλε σχετική αίτηση στις 9 Μαρτίου 2000.

⁽¹⁾ Πρόταση που διατυπώθηκε στις 5 Μαΐου 2000 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽²⁾ Έκθεση που εκδόθηκε στις 5 Μαΐου 2000 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽³⁾ Έκθεση που εδόθηκε στις 28 Απριλίου 2000 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽⁴⁾ Απόφαση 98/317/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1998, σύμφωνα με το άρθρο 121 παράγραφος 4 της συνθήκης (ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 30).

⁽⁵⁾ ΕΕ C 236 της 28.1997, σ. 5.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 345 της 13.11.1998, σ. 6.

- (6) Η εθνική νομοθεσία των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των καταστατικών των εθνικών κεντρικών τραπεζών, προσαρμόζεται, όπως απαιτείται, προκειμένου να εξασφαλισθεί το συμβατό με τα άρθρα 108 και 109 της συνθήκης και το καταστατικό του ΕΣΚΤ. Οι εκδόσεις της Επιτροπής και της ΕΚΤ παρέχουν λεπτομερή αξιολόγηση του συμβατού της νομοθεσίας της Ελλάδας και της Σουηδίας με τα άρθρα 108 και 109 της συνθήκης και το καταστατικό του ΕΣΚΤ.
- (7) Σύμφωνα με το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 121 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών που αναφέρεται στο άρθρο 121 παράγραφος 1 πρώτη περίπτωση της συνθήκης, σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1/4 ποσοστιαία μονάδα. Για τους σκοπούς του κριτηρίου της σταθερότητας των τιμών, ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει των εναρμονισμένων δεικτών τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2494/95 του Συμβουλίου⁽¹⁾. Προκειμένου να γίνει αξιολόγηση με βάση το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών, ο πληθωρισμός ενός κράτους μέλους μετράται ως ποσοστό της μεταβολής του αριθμητικού μέσου όρου των δώδεκα μηνιαίων δεικτών πριν τον αριθμητικό μέσο όρο των δώδεκα μηνιαίων δεικτών της πραγματοποιημένης περιόδου. Κατά τη μονοετή περίοδο που έληξε το Μάρτιο του 2000, τα τρία κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας των τιμών ήταν η Γαλλία, η Αυστρία και η Σουηδία, με ποσοστά πληθωρισμού 0,9 %, 0,9 % και 0,8 %, αντίστοιχα. Στις εκδόσεις της Επιτροπής και της ΕΚΤ, ελίφθη υπόψη η τιμή αναφοράς που υπολογίσθηκε με βάση τον απλό αριθμητικό μέσο όρο των ποσοστών πληθωρισμού των τριών κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας των τιμών συν 1,5 ποσοστιαίες μονάδες. Στη βάση αυτή, η τιμή αναφοράς για τη μονοετή περίοδο που έληξε το Μάρτιο του 2000 ήταν 2,4 %.
- (8) Σύμφωνα με το άρθρο 2 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 121 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το κριτήριο της δημοσιονομικής κατάστασης που αναφέρεται στο άρθρο 121 παράγραφος 1 δεύτερη περίπτωση της συνθήκης, σημαίνει ότι τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου, για το κράτος μέλος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 104 παράγραφος 6 της συνθήκης, όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος.
- (9) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 121 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το κριτήριο της συμμετοχής στο μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος, που αναφέρεται στο άρθρο 121 παράγραφος 1 τρίτη περίπτωση της συνθήκης, σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ) του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομισματός του έναντι του νομισματός οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα. Από την 1η Ιανουαρίου 1999, ο ΜΣΙ II προσφέρει το πλαίσιο για την εξέταση της εκπλήρωσης του κριτηρίου των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Κατά την εξέταση της εκπλήρωσης του εν λόγω κριτηρίου στις εκδόσεις τους, η Επιτροπή και η ΕΚΤ εξέτασαν τη διετή περίοδο που έληξε το Μάρτιο του 2000.
- (10) Σύμφωνα με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 121 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων που αναφέρεται στο άρθρο 121 παράγραφος 1 τέταρτη περίπτωση της συνθήκης, σημαίνει ότι το υπό παρατήρηση κράτος μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Για τους σκοπούς του κριτηρίου όσον αφορά τη σύγκλιση των επιτοκίων, χρησιμοποιήθηκαν συγκρίσιμα επιτόκια μακροπρόθεσμων ομολόγων του Δημοσίου δεκαετούς διάρκειας. Προκειμένου να εξετασθεί αν πληρούται το κριτήριο των επιτοκίων, στις εκδόσεις της Επιτροπής και της ΕΚΤ ελίφθη υπόψη τιμή αναφοράς που υπολογίσθηκε με βάση τον απλό αριθμητικό μέσο όρο των ονομαστικών μακροπρόθεσμων επιτοκίων των τριών κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας των τιμών συν 2 ποσοστιαίες μονάδες. Στη βάση αυτή, η τιμή αναφοράς για τη μονοετή περίοδο που έληξε τον Μάρτιο του 2000 ήταν 7,2 %.
- (11) Σύμφωνα με το άρθρο 5 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης που αναφέρονται στο άρθρο 121 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την παρούσα εξέταση της εκπλήρωσης των κριτηρίων σύγκλισης παρέχονται από την Επιτροπή. Τα στοιχεία για την κατάρτιση της παρούσας πρότασης παρασχέθηκαν από την Επιτροπή. Δημοσιονομικά στοιχεία παρασχέθηκαν από την Επιτροπή μετά την υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη έως την 1η Μαρτίου 2000, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3605/93 του Συμβουλίου, της 22ας Νοεμβρίου 1993, για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου σχετικά με τη διαδικασία του υπερβολικού ελλείμματος το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας⁽²⁾.
- (12) Η ελληνική εθνική νομοθεσία, περιλαμβανομένου του καταστατικού της εθνικής κεντρικής τράπεζας, συμβιβάζεται με τα άρθρα 108 και 109 της συνθήκης και το καταστατικό του ΕΣΚΤ.
- Όσον αφορά την εκπλήρωση από την Ελλάδα των κριτηρίων σύγκλισης, που αναφέρονται στις τέσσερις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 121 της συνθήκης:
- το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Ελλάδα κατά το έτος που έληξε το Μάρτιο του 2000 ήταν 2,0 %, δηλαδή κατώτερο της τιμής αναφοράς,

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2494/95 του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 1995, για τη θέσπιση εναρμονισμένων δεικτών τιμών καταναλωτή (ΕΕ L 257 της 27.10.1995, σ. 1).

⁽²⁾ ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 7. Κανονισμός, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 475/2000 (ΕΕ L 58 της 3.3.2000, σ. 1).

— δυνάμει της απόφασης 2000/33/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1999, για την κατάργηση της απόφασης σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος στην Ελλάδα (1), η Ελλάδα δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος.

— κατά την τελευταία διετία, η Ελλάδα συμμετείχε στον ΜΣΙ και μετά στον ΜΣΙ II. Κατά την περίοδο αυτή, η ελληνική δραχμή (GRD) δεν υπήρξε αντικείμενο σοβαρών εντάσεων και η Ελλάδα δεν υποτίμησε, με δική της πρωτοβουλία, την κεντρική διμερή ισοτιμία της δραχμής έναντι νομίσματος άλλου κράτους μέλους έως την 1η Ιανουαρίου 1999, ούτε έναντι του ευρώ έκτοτε.

— κατά το έτος που έληξε το Μάρτιο του 2000, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο στην Ελλάδα ήταν, κατά μέσο όρο, 6,4 %, δηλαδή κατώτερο της τιμής αναφοράς.

Όσον αφορά και τα τέσσερα κριτήρια, η Ελλάδα έχει επιτύχει υψηλό βαθμό βιώσιμης σύγκλισης.

Συνεπώς, η Ελλάδα πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος.

(13) Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, βάσει προτάσεως της Επιτροπής, αποφασίζει ποια κράτη μέλη με παρέκκλιση πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την

υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος και καταργεί τις παρεκκλίσεις των οικείων κρατών μελών.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Ελλάδα πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος. Η παρέκκλιση της Ελλάδας, η οποία ορίζεται στην απόφαση 98/317/ΕΚ, καταργείται, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2001.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Santa Maria da Feira, 19 Ιουνίου 2000.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. PINA MOURA

(1) ΕΕ L 12 της 18.1.2000, σ. 24.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

Alpha Τράπεζα Πίστεως Αλογοσκούφης, Γ., [1996],

Η Τράπεζα της Ελλάδος και ο Πληθωρισμός:

Ανεξαρτησία και Δημοκρατικός Έλεγχος, Ε21, Ιανουάριος. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, [1998],

Ετήσια Οικονομική Επισκόπηση:Ελλάδα 1997, Νο1., Ένα νόμισμα για την Ευρώπη - Ευρώ

[1998]. Εμπορικό Επιμελητήριο (Κος Παπαβλασσόπουλος), Κέντρο στήριξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, [1998], **Ευρώ: Οι Προσαρμογές και Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τραπεζικό Τομέα από την ΟΝΕ και την Εισαγωγή του Ευρώ**, Μάρτιος. Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα - [1995], **Ετήσια Έκθεση 1994.** - [1996].

Ομιλία σε εκδήλωση του ΣΕΒ με θέμα **Ευρώ και Επιχειρήσεις Αναλυτικός Οδηγός Προετοιμασίας**", 8 Δεκεμβρίου. Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, [1992], Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Τουριστική αγορά, Τεύχος 116 Ιούνιος 1999. Τράπεζα της Ελλάδος, [1997], Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 10. Τραπεζική Ομοσπονδία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [1995], **Έρευνα για την**

Εισαγωγή του Ενιαίου Νομίσματος : Μια Πρώτη Συνδρομή της Τραπεζικής Ομοσπονδίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με τα Πρακτικά Ζητήματα, 6 Μαρτίου. Τσούκαλης, Λ., [1991]. Η Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση, Κείμενα Εργασίας, Αρ. 9, Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών, Αθήνα.

Η θεσμική μεταρρυθμίση της Ευρωπαϊκής ένωσης: Παπαζησης, Αθηνά [1996]

Το ευρώ εδωσε τώρα απαιτεί : επιλογή editorial [2002]

Στασιμότητα στις εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος: επιτελείο I-note report [2002]

Συνεδρίαση των υπουργών εθνικής οικονομίας και οικονομικών, των διοικητών των κεντρικών τραπεζών, της ευρωπαϊκής επιτροπής και του ευρωπαϊκού νομισματικού ιδρυματος. Βρυξελλες 3 μαιου 1998

Ευρώ, η ζωή από μηδενική βάση :I-note report Καμαρας Δημητρης [2002]

Ευρωζώνη: Αρνητικές προσδοκίες για την κερδοφορία λόγω του Ευρώ: I-note report Rems [2001]

Η σκανδαλολογία αποδυναμώνει Κομισιόν και Ευρωβουλή: επιλογή Μπέλλος Νίκος
1999

Ο 'Ατλας του Ευρώ - Η Ελλάδα στην Ευρωζώνη: επιλογή Ανδρονόπουλος Μακης
[2000]

Από τη Δραχμή στο Ευρώ: Μία Ιστορική Διαδρομή: τσρεις Σαραντιδης Στυλιανος
[2001]

Links

www.economics.gr

europa.eu.int

[QUEST](#)

[SCADPLUS](#)

www.ecb.int

www.hba.gr

www.euro-hellas.gr

business.hellasob.com

www.ekt.gr

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

pdc.psp.org.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	2
2. Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΕΥΡΩ.....	13
2.1 Τα κριτήρια του Μάαστριχτ.....	13
2.2 Οι ελληνικές επιδόσεις.....	14
2.3 Τα επόμενα βήματα.....	15
2.4 Απο την ευρωζώνη στην Ομοσπονδιακή Ευρώπη.....	15
2.5 Οι εγγυήσεις σταθερότητας.....	18
2.6 Ο δημοκρατικός έλεγχος της ΟΝΕ.....	19
2.7 Τα «πρέπει» της Κομισιόν.....	19
2.8 Οι προβλέψεις της πραγματικής σύγκλισης.....	20
3. ΤΑ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩ.....	22
3.1 Τελικές τιμές ισοτιμίας.....	22
3.2 Ερωτήματα που αφορούν τη μετάβαση από τη δραχμή στο ευρώ.....	23
4. Σύντομη ιστορική αναδρομή στη Δραχμή.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. ΤΟ ΕΥΡΩ ΣΤΙΣ ΤΣΕΠΕΣ ΜΑΣ.....	40
1.1 Οδηγίες για την ομαλή εισαγωγή του ΕΥΡΩ.....	40
2. Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΥΡΩ.....	48
2.1 Προσαρμογή στο νέο νόμισμα.....	48
Ευρώ: η ζωή από μηδενική βάση.....	48
3. Ευρώ και καταναλωτές.....	50
3.1 Εισαγωγή.....	50
3.2 Ειδικά θέματα καταναλωτών.....	55
4. Τραπεζικά προϊόντα προσαρμοσμένα στο ευρώ.....	60
4.1 Η Τράπεζα της Ελλάδος στο Νέο Νομισματικό Περιβάλλον.....	60
4.2 Συναλλαγές Υπηρεσιών Υπουργείου Οικονομικών με την Τράπεζα της Ελλάδος και το Τραπεζικό Σύστημα.....	61
5. Χρηματιστήριο- επενδύσεις.....	62
5.1 Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και η Αγορά Τίτλων.....	62
5.2 Προσαρμογές στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.....	64
5.3 Ειδικά Θέματα.....	65
5.4 Η κεφαλαιοποίηση των Χρηματιστηρίων της Ευρωζώνης.....	67
5.5 Οι προοπτικές του ελληνικού χρηματιστηρίου.....	68
5.6 Wall Street Journal.....	69
6. Η αναπτυξιακή δυναμική στο νέο καθεστώς.....	69
6.1 Το αναπτυξιακό δυναμικό της Ελλάδος είναι σήμερα σημαντικά αυξημένο.....	70
7. Οι προοπτικές του ευρώ στις διεθνείς αγορές.....	71
7.1 Βελτιώνεται η αριθμητική της ύφεσης.....	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩ

Στασιμότητα στις εισπράξεις τουριστικού συναλλάγματος.....	76
Δυσπιστία του ελληνικού κοινού για το νέο νόμισμα και τις πληρωμές από τουρίστες.....	77
Διαφορές τιμών μεταξύ Ελλάδος και υπόλοιπων χωρών Ε.Ε.....	77
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

1. ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	
1.1 Γενικά.....	82
1.2 Κεντρική Διοίκηση.....	83
1.3 Προϋπολογισμός.....	85
1.4 Ειδικά Θέματα Προϋπολογισμού.....	86
1.4 Ειδικά Θέματα Προϋπολογισμού	
1.4.1 Λογαριασμοί Δημοσίου.....	87
1.4.2 Μισθοί.....	88
1.4.3 Συντάξεις.....	89
1.5 Άλλα Συναφή Θέματα.....	90
1.5.1 Χρηματικές Δοσοληψίες με την Ευρωπαϊκή Ένωση.....	90
1.5.2 Εγγυημένες Δανειακές Συμβάσεις.....	91
1.5.3 Δημόσιο Χρέος ⁹²	
1.5.4 Αποτίμηση του κόστους μετατροπής του συνόλου των εκδόσεων του ανεξόφλητου Δημόσιου Χρέους.....	93
1.5.5 Η μέθοδος Μετατροπής του Χρέους σε ΕΥΡΩ.....	94
1.6 Φορολογία.....	97
1.6.1 Προσαρμογές Θεσμικού Πλαισίου.....	97
1.6.2 Εθνική Νομοθεσία.....	98
1.7 Κοινοτική Νομοθεσία.....	99
1.7.1 Θέματα Κώδικα Βιβλίων - Στοιχείων και Λογιστικής των Επιχειρήσεων ⁹⁹	
1.7.2 Έκδοση Στοιχείων.....	100
1.8 Άμεση Φορολογία	
1.8.1 Φορολογία Εισοδήματος.....	102
1.8.2 Φορολογία Κεφαλαίου.....	103
1.8 Έμμεση Φορολογία.....	104
1.9 Ειδικές Φορολογίες – Τέλη.....	106
1.10 Μηχανογραφική Οργάνωση της Μετάβασης στο ΕΥΡΩ.....	108
1.11 Τελωνεία.....	109
1.12.1 Νομοθετικές Προσαρμογές.....	109
1.12.2 Πληροφοριακό Σύστημα Τελωνείων (ΠΣΤ).....	110
1.13 Κρατικές Προμήθειες και Συμβάσεις.....	111
2. Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	111
3. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης.....	113
4. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ).....	115
5. Προσαρμογή των πάσης φύσεως εντύπων.....	117
6. Νόμοι για τον καθορισμό του ευρώ σαν το εθνικό μας νόμισμα.....	118
6.1 Μετατροπή των τιμών.....	118
6.2 Μετατροπή εθνικών νομισμάτων της ζώνης του ευρώ.....	118
7. Αγγλία – Δανία- Σουηδία..... εκτός ζώνης ευρώ.....	119

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

1 Εισαγωγή	122
2 Η διεξαγωγή των ενεργειών	124
2.1 Απολογισμός των πράξεων προεφοδιασμού και υπο-προεφοδιασμού.....	125
2.1.1 Ο προεφοδιασμός των τραπεζών.....	125
2.1.2 Ο υπο-προεφοδιασμός των εμπορικών καταστημάτων	126

2.1.3 Ο προεφοδιασμός των πολιτών με κέρματα	128
2.1.4 Συνολικός απολογισμός του προεφοδιασμού	129
2.2 Η διανομή χαρτονομισμάτων και κερμάτων τον Ιανουάριο 2002	129
2.2.1 Ο εφοδιασμός με χαρτονομίσματα μέσω των ΑΤΜ	129
2.2.2 Οι αναλήψεις ή αλλαγές μετρητών στις θυρίδες των χρηματοπιστωτικών οργανισμών	130
2.2.3 Η επιστροφή χρημάτων από τους εμπόρους	131
2.3 Η χρησιμοποίηση του ευρώ στις πληρωμές σε μετρητά	132
2.4 Η ανάκτηση των παλαιών εθνικών νομισματικών μονάδων	133
3 Άλλα θέματα που σχετίζονται με τη φυσική εισαγωγή του ευρώ.....	136
3.1 Η σταθερότητα των τιμών κατά τη μετάβαση του ευρώ	136
3.2 Η ασφάλεια του πράξεων εφοδιασμού	137
3.3 Η ποιότητα της παραγωγής χαρτονομισμάτων και κερμάτων.....	139
4 Οι αντιδράσεις των πολιτών στην εισαγωγή του ευρώ	141
4.1 Η εκτίμηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα της προετοιμασίας για την εισαγωγή του ευρώ	141
4.2 Η εμπιστοσύνη των πολιτών στην καθημερινή τους επαφή με τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα ευρώ	142
4.3 Η συνολική εκτίμηση των πολιτών για τη μετάβαση στο ευρώ	143

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ- ΠΗΓΕΣ

